Renovetur & publicetur Edictum contra pessimam jurandi consuetudinem, & contra jurantes ad mulctam eatur, convenit enim pessimam illam consuetudinem districtius comprimi, quæ nulla benignitate sanari potest.

Juventutis instructio, Scholarum erectio, & Catechismus promoveatur, habeaturque ratio absentium. Pastores, si ulla in re, in hac certe vocationis & obligationis suæ memores esse debent.

Inquiratur in Visitationibus Archi-Diaconalibus de numero Acatholicorum in singulis Parochialibus, & si qui ad veram Fidem conversi, aut dolo Prædicantium, aut occasione Matrimonii, aut aliter perversi sint, designentur.

Dierum Festivorum & Jejuniorum sive abstinentiæ, in Sabbatis præsertim, diebusque ab Ecclesia præscriptis, observantia urgeatur, nec præsumant Pastores dispensare indifferenter & generaliter.

Diebus ferialibus Curati & Sacellani, licet non obligentur, per septimanam sæpius celebrent, frequentationem Sacramentorum Pœnitentiæ, & Eucharistiæ, & Sacri auditionem inculcent.

Infirmorum & moribundorum curam gerant. In pagis & oppidis, etiam in Civitatibus, nisi personarum qualitas aliud dictare videatur, nulli admittantur ad Matrimonii solemnisationem, nisi prius examinati in iis punctis vel articulis, quæ necessitate medii aut gravioris præcepti scitu necessarii sunt.

Pastores fundastri aut dimittant, aut permutent curatum Beneficium, aut habeant Sacellanum.

Usus & fructus Extremæ Unctionis doceatur & melius introducatur, nec administretur in Parochiis a Religiosis; sicut nec Eucharistia per modum viatici, nec per eos fiant introductiones puerperarum, etiam nobilium, sub gravissima nostra indignatione.

Sacrum Missæ Officium non dicatur extra Ecclesiam, vel erectum authoritate Episcopali Oratorium, sive a Sacerdotibus secularibus, sive Religiosis, nisi obtenta ab ipsomet Illmo Episcopo potestate. Ad actum tamen unum vel alterum potest peti licentia a Vicario Generali.

Pueri & puellæ, cum accedente usu rationis participes esse poterunt S. Communionis, nunquam tamen in summis Festivitatibus ipsis prima Communio concedatur propter concursum populi, sed sæpius & bene instructi in Dominica alia aut Festo, idque cum cæremonia extraordinaria, & præmissa parvula exhortatione, pro juventutis captu & astantium simpliciorum instructione communicentur.

Meminerint Sacerdotes juramenti in investitura a se præstiti de servandis oneribus a Fundatore impositis, nec putent sibimet ipsis blandientes posse proprio eorum judicio numerum Missarum & onerum minui, sed determinationem in hoc puncto a S. Conc. Trid. Episcoporum cognitioni & definitioni reservatam, quærant & exspectent.

Superiores Monialium præter ordinarium Confessarium ter in anno ad minus alium Confessarium Monialibus offerent, eumque vel secularem Sacerdotem a Nobis ad audiendas Monialium confessiones specialiter approbatum, aut ex Religiosis alicujus Ordinis alterius, eligendum ducimus & optamus propter graves causas.

Sacerdotes in publicis & privatis Missis Collectam contra hostes Ecclesiæ & Imperii Romani perdurante præsenti periculo, quod a Turcis imminere videtur, adjungent.

Deinceps qui ad sacrum Subdiaconatus Ordinem suscipiendum se sistent, manere satis in modo legendarum Horarum ex Breviario se ab aliis facient informari, noverintque, sicut in cantu fieri solet, sic etiam in hoc puncto sub pœna rejectionis, pro qualitate tamen negligentiæ, se examinandos.

Concludentes. O magna & inclyta Dei instrumenta Sacerdotes, a quibus populi beatitudo ut plurimum dependet, hortamur vos in Domino omnes & singulos, ut vitam in timore Dei, ab omni crimine & criminis suspicione liberam instituentes, gratiam, quæ in vobis est, per impositionem manuum Episcopalium, pertinaci studio & diligentia servare & resuscitare, adeoque & bonis collucere, & malis morum sanctitate prælucere admitamini.

Nos vestris intentionibus & conatibus Paterna benignitate semper Inchoati, Episcopalem Benedictionem vobis impertimur. Datum in Arce nostra Saffenbergensi prima mensis Octobris anno 1661.

Christophorus Bernardus mpp.

(L.S.)

Volumus etiam & serio mandamus, ut intra bimestre ab hac Synodo computandum, omnes & singuli contribuonem suam pro Seminario sive Alumnatu juxta taxam antiquam in Camera Sigilli solvant sub pœna dupli.

Syno-

Synodus Quadragesimalis anni sequentis 1662. habebitur Feria 3tia post Dominicam Lætare, *quæ incidit in diem vigesimum primum mensis Martii, eaque celebrabitur cum ea solemnitate, & cæremoniis, quæ in Pontificali Romano præscribuntur, ad quam omnes, qui comparere quovis modo obligantur, instructi paramentis & habitu respectivæ necessariis conveniant.*

Lectum in Domo Capitulari 10. 8bris 1661.

EPISTOLA Pastoralis

Ejusdem CHRISTOPHORI BERNARDI a GALEN, Monasteriensis Episcopi,

INVITATORIA AD SYNODUM,

DATA

Anno Christi MDCLXII.

CHRISTOPHORUS BERNARDUS, DEI GRATIA EPISCOPUS MONASTERIENSIS, S. R. IMP. PRINCEPS, &c. &c.

SYnodum Quadragesimalem in Autumnali debite publicatam, S. Concil. Trid. Decretis ac institutis Prædecessorum inhærentes, vicesimo die mensis Martii in Ecclesia nostra Cathedrali, assistente Spiritus S. gratia, solemniter celebraturi, omnes & singulos, qui de quovis jure aut consuetudine ad illam comparere tenentur, per præsentium tenorem evocandos & citandos duximus, proot authoritate Episcopali & Ordinaria, sub pœna Canonum & arbitraria, contumacibus & absentibus non excusatis, infligenda, citamus & evocamus visuros & audituros, quæ Nobis de consilio & assensu Ven. nostri Capituli Cathedralis ad Divini cultus, Christianæque pietatis amplificationem, ad Cleri mores & vitam juxta Canonum ac Conciliorum præscripta confirmandam, atque tollenda abusuum, vitiorumque zizania, si quæ agro Dominico Nobis Divina miseratione concredito superseminante inimico innata sunt, decernenda, proponenda & promulganda videbuntur. Quos etiam cum hoc paterne monitos volumus, ut mature & opportune ex locis Residentiæ, quibus adscripti sunt, discessuri solicite & caute ita omnia disponant, ne in absentia aliquid eorum negligatur, quod circa infirmantium curam, aut necessariam Sacramentorum per substitutos vicinosve Religiosos suscipiendam administrationem a Pastoribus debet & solet exspectari.

Constituti in via & in Civitate hac nostra, quam celebrandæ Synodo destinavimus, commorantes, memores Sacerdotalis modestiæ, gravitatis & frugalitatis ab iis abstineant, quæ non tantum sacratis Deo personis, sed etiam sanctissimi status gloriæ haud levem maculam inurere judicantur, quin potius vita, conversatione, exemplo prælucentes fideli populo, Confessionis Sacramento expiati, ipso Synodi die aut Sacrosanctum Missæ Sacrificium celebrent, aut ex manibus nostris Sacram Communionem accepturi, ad Processionem & Officium solemne togis superpelliceis & biretis ritu Ecclesiastico vestiti congregentur.

Mandamus insuper & clementissime jubemus, ut die Dominico Synodum proxime præcedenti populus per Pastores de habenda Synodo præmonitus & instructus, per decantationem Sacri de Spiritu Sancto, & Litaniarum adjungendas cum Clero preces excitetur, & invitetur, omnes unum hoc tota animi pietate intendentes, ut tam labores & studia nostra in præscribendo, quam vestra in obediendo alacritas ad illius cedat honorem & gloriam, in quo vivimus, movemur & sumus.

Illud etiam huic nostro Edicto addendum & inserendum statuimus, ut Festum S. Josephi, quod hoc anno in Dominicam quartam Quadragesimæ incidit, eo die ab omnibus in Choro, Officiisque Divinis sine translatione celebretur, ejusdemque tam sancti, quam potentis in mortis articulo Intercessoris cultus & invocatio pro concione ab omnibus verbi Dei Prædicatoribus efficaciter & instanter inculcetur. In quorum finem similiter de consilio & assensu Venerabilis Capituli nostri Cathedralis, eadem Dominica quarta, vulgo *Lætare* dicta, in futurum recurrenti festo S. Josephi eisque ad aliam ordinationem habendo & celebrando destinata permanebit. Tan-

Tandem ut Seminarii Ecclesiastici utilis pariter ac necessaria erectio, juxta Concilii præscriptum, ad effectum deducatur, volumus & clementissime mandamus, ut omnes & singuli, qui antehac sub Serenissimo FERDINANDO laudatissimo Prædecessore nostro, in singulos annos, juxta taxam in Camera Sigilli inveniendam contribuerunt, ante festum Paschatis, & hoc & subsequentibus annis sub pœna dupli eodem modo taxam contribuant erga quietantiam in dicta nostra Camera recipiendam realiter & cum effectu.

Confidentes de paritione & Nobis debita & vobis meritoria dabamus præsentis Edicti paginam manus nostræ subscriptione & sigilli subimpressione firmatam. Monasterii in Civitate nostra Episcopali, anno Salutis 1662. die 16. mensis Februarii.

Christophorus Bernardus mpp.

(L.S.)

SYNODUS MONASTERIENSIS

Eodem anno Chr. MDCLII. Alexandri VII. PP. VIII. Leopoldi I. Imp. IV.

Sub Revmo & Illmo Domino, D. CHRISTOPHORO BERNARDO a GALEN, Monast. Episcopo,

DIE XVII. MARTII CELEBRATA.

CHRISTOPHORUS BERNARDUS, DEI GRATIA Episcopus Monasteriensis, S. R. Imp. Princeps &c. &c.

INstantia quotidiana & solicitudo omnium Ecclesiarum Vas illud Electionis D. Pauluni, ejusque sanctam animam ita ex omni parte pervaserat, ut licet usque ad vitæ tædium sæpius affligeretur, tamen omne illud, quod fortissimus quisque laborem duxerit, ita contemneret, ita avide arriperet, tam impense tractaret, ut quasi in naturam laboris exercitia, & dolorum agmina abiisse viderentur, nec magis Solens cursus assiduus, mare inquietior æstus, cœlos indefessa vertigo, quam pectus illud Apostolicum labores continui, & fere in orbem redeuntes fatigarent.

Idea hæc est Præsulum Apostolicorum, Nostri, vel eo magis, qui sanctæ huic Ecclesiæ Monasteriensi sub patrocinio ejusdem Apostoli dispensatione Divina præsidemus.

Agnoscimus Officium nostrum & onus, quod in hac Domo DEI humeris nostris providentia summi Patrisfamilias imposuit. Et quia merito nec imprudenter timemus, ut sicut in manufactis ædificiis, aut ex imbrium infusione, aut procellarum turbine, aut ipsa antiquitate vel incuria gravioris damni, imo & totalis ruinæ periculum omine non vano prævidetur, sic etiam ex superiorum annorum concussione, & bellorum motibus, quibus nos exercere placuit Deo, quia multa vel irrepserunt mala, vel neglecta sunt bona, quibus nisi pervigil cura stimulando & corrigendo succurrat, dissolutio morum, disciplinæ Ecclesiasticæ laxatio, vel extrema sanctæ ædificationis subversio ut brevi subsequatur, necesse sit.

Hinc & necessarium visum est, Prædecessorum insistendo vestigiis Synodum hanc indicere, & obedienter factum est a vobis, quod ad eam a Nobis indictam hodie convenistis, non alio fine, quam ut ea tractentur & proponantur, quæ ad conservationem structuræ hujus spiritualis conducere judicat usus & Ecclesiæ consuetudo.

Satis quidem ea, ut in superioribus Synodis constituta, sed non proinde ab omnibus & ubique observata magno certe animi dolore, majore tamen periculo eorum, qui propter Dignitatis, Officii aut Beneficii titulum ad arctam & exactam rationem Deo reddendam se norunt obligari.

Renovantes itaque de consilio & assensu Ven. nostri Capituli Cathedralis omnia & singula, quæ superioribus Synodis, sive a Nobis, sive a Prædecessoribus nostris ex hoc loco publicata & demandata fuerunt, horumque observationem authoritate Episcopali serio exigentes, eorum, quæ negligentius urgeri, vel non satis prompte pro debita Nobis obedientia ad effe-

effectum deducta esse, vel deduci cognovimus, paucis, sed serio recapitulanda & subjungenda duximus, tenore subsequenti:

Diebus Dominicis habeatur Lectio Catechistica.

Convivia eodem die quacunque ex causa non celebrentur.

Recitentur Oratio Dominica, Salutatio Angelica, Symbolum Apostolorum post Concionem Parochialem.

De Scholis erigendis, ubi ullo modo id fieri poterit, concludatur.

In Scholis discatur Catechismus parvus Canisii & modus confitendi.

Non mittantur filii aut filiæ servituræ ad loca Acatholicorum.

Inquiratur serio & procedatur contra superstitiosos.

Contrahantur Processiones longiores, caveaturque, ne earum occasione Sacri auditio negligatur.

Claves Tabernaculi & Baptisterii sint in potestate & custodia Curatorum, non vero Custodum aut Sæcularium.

Nemo Sacerdotum, sive is Sæcularis sit, sive Religiosus, sub prætextu cujusvis privilegii, sine licentia celebret extra Ecclesiam aut Oratorium ab Episcopo benedictum.

Ante Baptismum abstineatur a cauponis & vino adusto.

Conciones post Synodum Quadragesimalem singulariter dirigantur ad præparandos simpliciores pro Confessione & Communione Paschali.

Concionatores memores sui officii, dum contra vitia dicendum judicant, abstineant a taxandis personis, nec ipsimet suam in vindicandis privatis, quas apprehendunt injuriis, vindicandi libidinem auditoribus faciant manifestam, sanctam etiam concionum audiendarum obligationem aut necessitatem reddant odiosam.

Inculcetur punctus restitutionis, præsertim famæ in proximo læsæ, & dent ipsimet cautioris linguæ exemplum.

Curent etiam Pastores & Concionatores sedulo, ut sicubi scandalosus usus invaluerit, quod Sponsus & Sponsa post contracta Sponsalia tantum de futuro, ante contractum per verba de præsenti coram Parocho, testibusque legitime Matrimonium, publice cohabitent, abusus ille tollatur, mulctis etiam propositis, & realiter infligendis.

Sacerdotes diligant decorem Domus Dei, Altarium, ornatum Tabernaculi, & paramentorum munditiem, & de lumine perpetuo ante Sanctissimum Sacramentum soliciti sint.

Ubi germanicæ cantiones propter Sacerdotum aut personarum qualificatarum raritatem cum differentia sunt admittendæ, nihil canatur, quod sapiat Lutheranismum, sed quæ sacro Missæ Sacrificio conveniunt, & simpliciores ad orthodoxæ Fidei instructionem manuducant.

In Communione Paschali observetur præceptum Ecclesiæ, & attendatur ad vagos & mendicantes, qui non admittantur ad communem & privatam eleemosynam, nisi doceant in scriptis, ubi suum Pascha celebrarint.

Extremæ Unctionis usus urgeatur & introducatur.

In Synodis Archi Diaconalibus attendendum ad contrahentes in gradibus prohibitis, nec arrogent Pastores sibi licentiam, vel in unica proclamatione dispensandi.

Pastores semel ad minus in anno proponant populo Decretum Concilii Trid. *de Reform. Matrimonii*, præsertim de cognatione, quæ in Sacramentis Baptismi & Confirmationis contrahitur, & quod de vagis præscribitur.

Durante hac Synodo omnes inquirant pro se & vicinis, qui propter absentiam forte sunt excusati, de taxa ad Seminarium annuatim solvi solita, & intra mensis spatium solvant.

Relationes Archi Diaconorum toties demandatæ edantur, Sodalitates piæ erigantur, & uniantur primariis, quæ in hac nostra Episcopali Civitate Monasteriensi sunt erectæ.

Sacerdotes ex vocatione Sancti Sancta sancte tractent, etiam ad ædificationem populi.

In Clero servetur honestas in vestibus & capitis corona.

In concionibus funeralibus servetur discretio & modus, potiusque intendatur instructioni viventium, quam immodicis laudibus defunctorum.

Scamna in Templo ita disponantur, ut etiam viri pro devotione præsertim ad elevationem in Missa genuflectant.

Rosarium introducatur, & modus illud orandi doceatur.

Caveant Sacerdotes, ne ad sacram aram consistentes,defluente ex humeris capillitio,personam potius militis,quam sacrati Deo hominis præsentent.

Præcipitantiam cantus in Officio Divino vitent Canonici & Vicarii Collegiatarum præsertim tam scandalosam, quam parum meritoriam, sciantque Deo de tumultuario isto carmine serio respondendum.

Et hæc quidem omnia superioribus Synodis sufficientissime vobis publicata esse, vobisque constare non dubitamus, iterum autem iterumque insinuanda duximus, ut officio nostro satisfacturi, vestram quoque in exequendo & parendo promptitudinem in onerosa functione nostra & hic experiamur cum gaudio, & in æterna retributione de cumulo meritorum gloriæ & beatitudinis; junctis viribus & animis & gaudiis gratulemur.

Unum addimus supradictis: Festum S. Josephi celebrabitur deinceps annis subsecuturis semper Dominica *Lætare*, eoque die Concionatores populo commendabunt patrocinium & invocationem hujus Sancti pro obtinendo felici ex mortali hac vita ad æternam transitu.

Festum S. Henrici Imperatoris Romani & Patroni totius Germaniæ sub ritu duplici celebrabitur 14to die mensis Julii.

Festum S. Maximi Martyris, cujus S. Reliquias Roma ab INNOCENTIO X. S. Pontifice acceptas, anno superiori in Festo Ss. Reliquiarum in Civitatem nostram Monasteriensem ad Ecclesiam Cathedralem introduximus, semper celebrabitur in Choro, & assignabitur in Calendario & Directorio legendarum Horarum fer. 2da, qua solemnis Processio cum delatione SSmi Sacramenti habetur per hanc Civitatem.

Demum dilectissimi in Christo Fratres & Filii hortamur & obsecramus vos, ut in sortem Domini singulari privilegio vocati, in timore Domini, & casta, sancta, votoque solemni firmata conversatione viventes, ac in omni opere bono fructificantes, honorem Dei, & animarum salutem verbo aut exemplo ubique intendentes, auribus obedientiæ hæc, quæ vobis prælecta,& authoritate quidem Episcopali, magis autem paterno affectu demandata sunt, realiter & cum effectu impleatis, discatque a vobis exemploque vestro multitudo populi sæcularis, quem zelum honori Divino promovendo, propriæ saluti procurandæ; Nobisque ac jussis nostris obediendo debeat impendere. Nos Sacrificiis & precibus vestris commendantes, Benedictionem nostram Episcopalem vobis impertientes, dabamus præsentem Synodalium Constitutionum cum delectu excerptam recapitulationem manus nostræ subscriptione, & Sigilli majoris subimpressione firmatam. Monasterii anno 1662. 17. mensis Martii.

Christophorus Bernardus
mpp.

(L.S.)

Lecta in Synodo 21. *Martii.*

SYNO-

SYNODUS DIOECESANA
COLONIENSIS, (*)

Sub Reverendissimo & Serenissimo Principe ac Domino,
D. MAXIMILIANO HENRICO, (**) *utriusque Bavariæ Duce, Coloniensi Archi-Episcopo,*

CELEBRATA
IN ECCLESIA METROPOLITANA
COLONIÆ

Eodem anno Christi MDCLXII.
DIEBUS 20. 21. ET 22. MENSIS MARTII.

DECRETA SYNODALIA
DIOECESIS COLONIENSIS.

PRÆFATIO.

Editioni Busæanæ a. 1667., qua usus sum, præmissa.

MAXIMILIANUS HENRICUS, DEI ET APOSTOLICÆ Sedis gratia Archi-Episcopus Coloniensis, S. R. Imperii Princeps Elector, per Italiam Archi Cancellarius, & Sedis Apostolicæ Legatus Natus, Episcopus ac Princeps Hildesiensis, & Leodiensis, Administrator Berchtesgadensis & Stabulensis, Utriusque Bavariæ, Superioris Palatinatus, Westphaliæ, Angariæ & Bulloni Dux, Comes Palatinus Rheni, Landtgravius Leuchtenbergensis, Marchio Franchimontensis, Comes Lossensis, Longiensis & Hornensis, &c. Venerabilibus Nobis in Christo dilectis ac devotis Ecclesiæ nostræ Metropolitanæ Coloniensis Præposito, Decano & Capitulo, nec non Abbatibus, Præpositis, Archi Diaconis, Collegiorum Decanis & Ruralibus, Capitulis & Canonicis, Commendatoribus, Prioribus, Guardianis, Rectoribus, Pastoribus, Sanctimonialium Præfectis. Plebanis & Curatis, cæterisque Civitatis & Diœcesis nostræ Coloniensis Clericis & personis Ecclesiasticis tam Regularibus, quam Sæcularibus, Salutem in Domino sempiternam.

INter cunctas solicitudines, quibus Suprema Ecclesiæ Capita, Sanctissimos nempe Pontifices Pastorale pressit olim, (a) *hodieque premit Officium, & debitum Apostolicæ servitutis astringit, illa præcipua est, ut gregi Dominico ipsis superna dispositione commisso animarum cura non desit, ne illum lupus rapax, antiquus serpens, humani generis inimicus invadat, ejusque sanguis de ipsorum (quod absit) clamante Propheta* (b) *manibus requiratur: proinde quantum ex alto permittitur, pacem inserere, scandala removere & jurgiorum materiam amputare nunquam non studuerunt, magno Ecclesiæ bono, maximo animarum*

(*) Ejusdem Synodi Decreta extant pro ratione morum ac temporum annis labentibus sic postulante, eaque diversis etiam typis impressa. Quædam dedimus a pag. 729. h. T. Collectio illorum uberior Coloniæ Agrippinæ apud *Joann. Anton. Kinckium* a. 1661. in lucem prodiit. Bibliotheca Collegii nostri Colon. habet illius exemplar, sed quod titulo caret & prolegomenis.

(**) Elogium maximi hujus Archi-Episcopi vide superius pag. 779. in quo addet Lector: *Sermus ejusdem parens*, post voces: *se dederat.*

(*a*) Extrav. Inter cunctas. De privileg. inter communes. (*b*) Ezech. 3. ℣. 18. & 20.

marum fructu, quem DEUS Omnipotens, & clemens, cujus natura bonitas, cujus voluntas patientia, cujus opus misericordia, (c) incremento uberiori porro amplificare dignetur.

Nos quoque a tempore illo, quo Nos Divina Bonitas ad Supremam Archi-Diœceseos Coloniensis Cathedram nullo nostro merito, sed ut mirabilem faceret gratiam suam, (d) qui in eum sua merita contulit, in quo meritorum suffragia non invenit, dignata est provehere, quo Pallium, quod plenitudinis Officii Pontificalis insigne est, (e) a Romano Pontifice recepimus; quo vinculo Pastoralis solicitudinis Ecclesiæ Coloniensi ligari cæpimus, (f) inter curas humeris nostris incumbentes perpeti cura revolvimus, ut Sacræ & Oecumenicæ Tridentinæ Synodo (g) insistentes, & Archi-Præsulum piissimæ memoriæ Antecessorum nostrorum pluribus retro sæculis, imo proxime Decessoris nostri FERDINANDI felicissimæ recordationis provido regimini inhærentes, ea ubique in Ecclesiastica nostra jurisdictione spectaremus, quæ DEI gloriam, Ecclesiæ incrementum, Archi-Diœcesani Ordinis & Status nostri honorem ac reverentiam, apud quascunque jurisdictioni nostræ subjectas animas promovere possent, ac proinde studiosissime in id incumberemus, ut Diœcesin nostram Divini Numinis favore in diebus nostris videremus, uti erat in primævo suo flore, Ecclesiastica disciplina, quæ est morum ordinata correctio, & Regularum a Majoribus traditarum studiosa observatio, vigentem, sacris studiis, quæ post Dei cultum & enculpatos vitæ mores ad universalis Ecclesiæ regimen maxime necessaria sunt, coruscantem, & omnis denique virtutis gloria rutilantem, (h) hoc est, quod profecto desideranter exquirimus, ad id nostræ mentis sedulo destinamus affectum, ac circa illud diligenti studio & studiosa diligentia vigilamus, nec ambigimus, quin ad hujusmodi nostrum desiderium assequendum saluberrimorum Statutorum sit expositio congrua, ipsorumque fidelis executio admodum opportuna.

Quapropter prout Archi Episcopalis Officii ratio exigit, communi bono prospicere volentes, ac periculis animarum, Ecclesiarumque Archi Episcopali nostræ jurisdictioni subjectarum dispendiis, congruis remediis (quantum Nobis ex alto conceditur) salubriter occurrere intendentes, bonos exstimulare, errantes in viam veritatis reducere, lapsos erigere, omnes denique Deo, sua Nobis cooperante gratia, lucrifacere consultum atque perutile duximus, ut ita in quibusdam Diœceseos nostræ locis, vel subditis incorrupta augeretur Religio, in aliis refrigescens Officii sui cura incenderetur, ut apud nonnullos, de quo dolemus ex intimis, extincta reviviscat sanctarum nostrarum Constitutionum debita observantia; Cum enim sacri Canones, tanquam Ecclesiasticæ vitæ amussis, a Sanctissimis olim Pontificibus constituti, aliæque Sanctiones Apostolicæ Ecclesiæ universali latæ, omnibus omnino particularibus Ecclesiarum casibus, Provincialibus item ac Diœcesanis consuetudinibus, peravitis ritibus speciatim providere, omniaque particularia facta exhaurire nequaquam potuerint, hinc injunctæ Nobis debitum servitutis exposcit, ut quæ ad Diœcesin nostram solicite & debite gubernandam pertinent, uno ordine, succincta methodo, omnibus ac singulis cujuscunque in Hierarchia nostra Ecclesiastica functionis, gradus aut status forent, sic definiremus, ut unanimi sensu suas quisque partes ita perageret, ne vel Hierarchiæ status, vel gradus Harmonia a quopiam turbari conspiceretur; Idque vel tanto magis humeris nostris onus incumbere dignoscimus, quod quorundam nimis rigidam, aliorum contra nimis laxam in suo statu & gradu degenere consuetudinem animadvertimus, ut vel discretionis sæpenumero desit moderamen, vel proterva quædam prudentiæ & Religionis adsit exuberantia, ita ut dum consulere disciplinæ, ac opus virtutis exigere volunt, (i) non compatientes naturæ, non æstimantes possibilitatem, austeriora decernant, quam possit humana conditio sustinere, eaque præfigant, quæ non juvant, sed obstant ad meliora pergenti; (k) econtra vero nonnulli perantiquis suis, ut ajunt, consuetudinibus (quæ tamen verius in hac parte corruptela dicendæ) pertinaciter insistant, (l) adhæreantque, & effrænato quodam vivendi modo libitum pro licentia capientes, & per dissolutionis lubricum & sine ullo rationis imperio gradientes, neglecta honestatis observantia, & gravitate Ecclesiasticæ Religionis abjecta, vitam suam non sine Dei offensa, propriæ salutis dispendio, & perniciosa sæpe populi talia concipientis exemplo transigant,

(c) S. Leo serm. 2. de Nativit. Domini.
(d) S. Leo serm. 1. de Anniverſ.
(e) Cap. Antiqua. de Privileg.
(f) C. Magnæ. de Voto.
(g) Sess. 24. de Refor. c. 2.
(h) Cap. Super specula. Ne Clerici vel Monachi. cap. Cum ex eo. De elect. in 6. Clementina 1. de Magistris.
(i) S. Ambros. in Psalm. 118.
(k) S. Hieron. in Cap. 3. ad Galat.
(l) Cap. Cum tanto. De consuetud.

gant, (m) *unde fit, ut qui ad reformandos hujusmodi in Nobis subditis mores & actus solertius intendere debemus, eorum defectibus vel excessibus occurramus, reformationisque accommodæ remedium apponamus. Insuper Ecclesiarum Regimen, & Deo consecratarum iisque appertinentium rerum usum, atque administrationem ita in quibusdam locis vacillare illubentes comperimus, ut Ecclesiæ plurimum damni, læsionis & ruinam ipsam sentire videantur, ipsaque rerum Ecclesiasticarum administratio, non absque irreparabili damno pessum eat, & illud, quod Ecclesiis ultro delatum erat, negligatur; Templaque, Altaria, Sacella sanctissime olim consecrata, & magno a Majoribus studio extructa & ornata suis spolientur ornamentis; quæ profecto cum animum nostrum, ut par est, non mediocriter crucient, Prædecessorum nostrorum tramitem secuti, ea, quæ ab iisdem circa hæc salubriter decreta, renovare, & alia, quæ ad rem hanc pertinere dignoscuntur, statuere, authoritate nostra Archi-Episcopali debite cogitamus & resolvimus, neque reprehensibile judicari debet, si secundum varietatem temporum Statuta quandoque varientur humana, præsertim cum urgens necessitas, vel evidens utilitas id exposcit*, (n) *quoniam ipse Deus ex his, quæ in veteri Testamento statuerat, nonnulla mutavit in novo. Præter hæc cum nonnulli habentes temporale Dominium, vel potestatis gerentes officium sæcularis libertatem & immunitatem Ecclesiasticam lædere ac minuere*, (o) *tanquam honoris & privilegii Ecclesiarum invidi moliuntur, non attendentes, quod, quamvis ad manutenendam immunitatem ac conservandam libertatem non modo Ecclesiarum: sed etiam Ecclesiasticarum personarum, eorumque, qui in sortem Domini vocati, plurima tam Canonica, quam legalia edita sint Statuta, & diversæ etiam a diversis nostris Antecessoribus, ac Majoribus* (p) *super hoc provisiones emanarint, imo immunitas hæc Dei ordinatione constituta, nihilominus excrescente malitia quorundam, qui Nomen Domini in vacuum recipere non formidant, & solo nomine se Christianos gloriantur, diversæ & innumerabiles tribulationes & injuriæ Ecclesiis & Ecclesiasticis personis frequenter & maxime his temporibus inferuntur;* (q) *expedit, quod authoritate nostra (quos omnium curam & tutelam Ecclesiarum habere convenit) contra talium ausus & conamina opportunum remedium apponatur, ut Ecclesiæ non minus, quam ipsæ Ecclesiasticæ personæ, in plenitudine juris sui, & integritate libertatis lætentur, ac de testabilis nonnullorum audacia, & insolentium nefaria temeritas, propulsetur.*

Et licet per Diœcesin nostram in obeundis & administrandis Sacramentis solerter observatus hactenus sit ritus, in aliis quoque Sacramentalibus agendis, defunctorum humatione, justis persolvendis, & similibus concors sit stylus & observantia; ipsorum tamen temporum vicissitudo, & quorundam iis minus probe servientium incidens negligentia, vel affectata incuria hoc etiam in genere quippiam vel obliterare, aut prædictorum rituum & avitarum consuetudinum faciem immutare facile possent, quæ omnia, sicut monet Apostolus (r), *ut honeste & secundum ordinem fiant, non tam utile, quam expediens fuerit hujusmodi emersuris defectibus anticipate prospicere, quam post vulneratam causam medelam investigare.*

Nec minus pro concredito grege, quam ejus Rectoribus juxta debitum ministerii nostri Pastoralis onus, attenta diligentia & diligenti attentione soliciti ac vigiles circa Prælatos, Parochos, Regulares, aliasque personas Ecclesiasticas, cujuscunque gradus ac dignitatis, quos jurisdictionis nostræ & authoritatis Archi Episcopalis quovis modo consortes esse voluimus, sui quoque Officii commonefacere necesse duximus.

Proinde vos, qui Christo proximi esse debetis, qui in Clero ceu Duces & Principes ad abolendas subditorum maculas cæteris præeminetis, immaculatam & irreprehensibilem traducere vitam (s) *necesse est, ut is, qui ex adverso est, vereatur nihil habens malum dicere de vobis. Si enim hi, qui in populo Dei eminent, potenti Spiritus Sancti virtute animati ac vegetati ab omni infirmitate sua convaluerint*, (t) *ac salutari virtutum omnium unguento perfusi fuerint, fieri non potest, quin*

(*m*) Innocentius VI. in Bulla ad Wilhelmum Archiepisc. Colon. quæ inter ejusdem Statuta refertur pag. 177. (*n*) Cap. Non debet. De consanguinitate & affinit.
(*o*) Cap. Quia. De immunit. Eccles. in 6. (*p*) Engelbert. Archiepisc. Colon. in Præfat. Statutorum suorum pag. 19. Concil. Trid. Sess. 25. de Reform. c. 20.
(*q*) Engelbert. loc. cit. cap. Quia cit. (*r*) 1. Cor. 14. ℣. 40. (*s*) Ad Tit. 2. ℣. 8.
(*t*) Octavius Frangipanus Episc. Tricaricensis ad Ferdinandum Archi-Episcopum Colo-niens. Coadjutorem.

eorum virtus vicina membra corripiat, foveat & vegetet; nimirum ut quemadmodum unguentum illud, quod descendit in barbam Aaron, mox pervasit extremam vestimenti ejus oram, (u) sic Christi bonus odor, veraque pietas, ubi primos quosque Christiani populi Rectores, eorumque Cooperatores invaserit, veræque sanctitatis gustu & fructu immutaverit, mutantur mox alii omnes horum authoritate, exemplo & vitæ merito, & de hoc dubitandum non esse monet Sacrosancta Tridentina Synodus (x); vere enim veræ virtutis cupidinem ingenerat visa toties aliena virtus; econtra vero, si ii, qui animabus curandis præpositi sunt, & oculi Episcoporum, ut loco ipsorum per Episcopatum prospicientes, quæ corrigenda viderint, corrigant, (y) in jure appellantur, factis ipsis ac vitæ actionibus, quod est veluti perpetuum quoddam prædicandi genus, si muneri suo conformes non ostendant, scandalum poterit Laicorum mentibus generari dicentium: ubi est Deus Clericorum? quod enim agitur a Prælatis, (z) in exemplum facile trahitur a subditis, juxta quod Dominus ad Moysen ait (a): Si Sacerdos, qui est unctus, peccaverit, faciet delinquere populum. Quare Prælati & Pastores scire debent, quia si perversa unquam perpetrant, tot mortibus digni sunt, quot ad subditos suos perditionis exempla transmittunt, (b) unde necesse est, ut tanto se cautius a culpa custodiant, quanto per prava, quæ faciunt, non soli moriuntur, sed aliorum animarum, quas pravis exemplis destruxerunt, rei sunt; bonis itaque subditis bene vivere ad salutem sufficit, Prælatis vero propria vita non sufficit, sic nempe integritas Præsidentium salus est subditorum.

Quapropter attendite vobis & pretioso deposito, quod vobis concreditum est, (c) illudque insigne Christi verbum, quod hinc discedens, Petroque oviculas suas committens, post tertiam demum dilectionis stipulationem, promissionemque uti ultimum elogium ac memoriale fidelissime diligentissimeque inculcavit, & mente & opere tenete, quod est, Pasce agnos meos; ne sitis tanquam lupi rapaces, vulpeculæ vineam Domini demolientes, turpis lucri cupidi in ovile irrepentes, (d) qui, ut præclare loquitur S. Augustinus (e), non quærunt JESUM propter JESUM, sed ut saturentur de panibus; quibus procul dubio illud, quod est apud Ezechielem (f), dicetur: Væ Pastoribus Israel, qui pascebant semetipsos. Verum econtra illud Apostolorum Principis (g) paræneticum oculis & mentibus infigentes: Pascite, qui in vobis est, gregem Dei, providentes non coacte, sed spontanee, secundum Deum, neque turpis lucri gratia, sed voluntarie, neque ut dominantes in Cleris, sed forma facti gregis ex animo, & cum apparuerit Princeps Pastorum, percipietis immarcessibilem gloriæ coronam; oportet proinde, ut qui in partem solicitudinis nostræ assumpti, & a Deo fortissimo Zelote positi estis, quasi Custodes in vineis, zelo zelantes assistatis Nobis; Estote in Pastorali vestro munere strenui, in exequendis hisce Decretis indefatigati: nam parum est condere jura, nisi sint, qui ea debite executioni demandent; (h) estote veri Pastores, acerbas illas reprehensiones horribilesque minas, quas ignavis Pastoribus non minus Propheticæ, quam Evangelicæ & Apostolicæ voces uniformi consensu terribiliter intentant, vehementer horrete, quæ a vobis desiderantur, gnaviter adimplete, ut Dei iram declinare possitis, scientes, quod sit horrendum incidere in manus Dei viventis; (i) sit doctrina vestra spiritualis medicina populo Dei, sit odor vitæ vestræ delectamentum Ecclesiæ Christi, ut prædicatione atque exemplo ædificetis domum, id est, familiam Dei, (k) quatenus nec Nos de vestra provectione, nec vos de tanti oneris susceptione damnari a Domino, sed remunerari potius mereamur.

Quæ quidem omnia & singula, cum in Diœceseos nostræ florem, vigoremque non tantum salutaria & utilia, verum ad Ecclesiastici status, totiusque Cleri conservationem pernecessaria Nobis visa sint, officii commissi memores, jurisdictionisque Archi Episcopalis debitum exequi volentes, ad bona inserenda, prava evellenda, omnesque laudabiles Constitutiones, consuetudinesque Diœceseos nostræ conformandas, & si quæ subditorum nostrorum, super quorum universalem curam & custodiam fuimus constituti, neglectu sopita, temporumque iniquitate nonnihil obfuscata sint, resuscitanda ac redintegranda, quod Majores ac Prædecessores

(u) Psal. 132. ℣. 2. & 3. (x) Sess. 25. de Reform. c. 1. (y) Cap. Adhæc. de offic. Archidiac. Trid. loc. cit. (z) Cap. Magnæ. de Voto.
(a) Levit. 4. ℣. 3. (b) S. Greg. part. 3. Past. cap. 5. (c) S. Bern. serm. 76. in Cant.
(d) Joan. ult. ℣. 15. & 16. (e) In Cap. 6. Joan. (f) 34. Cap. ℣. 2.
(g) 1. Pet. 5. a ℣. 2. (h) Cap. Periculoso. §. Et quoniam. de statu Regularium in 6.
(i) Hebr. 10. ℣. 31. (k) Pontificale Rom. tit. de Ordin. Presbyt.

fores nostri magno sæpe animarum fructu fecerunt, id etiam sub spe consimili a Nobis faciendum, præsertim in tanta rerum jam commemoratarum, quam deprehendimus apud nonnullos, varietate, non solum utilissimum, sed etiam omnino necessarium judicavimus.

Idcirco Nos ex prænominatis, aliisque causis rationabilibus, quæ ad id animum nostrum induxerunt, de communi consilio pariter & assensu Venerabilis Capituli nostri Metropolitani universum Diœcesis nostræ Clerum ad Diœceseos ejusdem Metropolim Coloniam Agrippinam nuper congregari, Synodumque celebrari jussimus, prout tunc invocato Spiritus Sancti auxilio eandem effective celebravimus, cui etiam, prout par erat, Archi-Episcopali nostra authoritate Nos ipsi præsedimus, eo fine, ut succincta methodo, facili ordine, omnibus & singulis Diœcesis nostræ, quorum interesset membris, totique Clero palam faceremus, quid cuique in suo gradu, statu & ordine salubriter juxta ac utiliter observandum velimus, quod ut in oculis ac manibus pariter versaretur omnium, Constitutiones nostras Synodales authoritate nostra prædicta publici juris facere, & prælo committere decrevimus, & in hanc formam Reverendi Nobis syncere Dilecti Georgii Pauli Stravii, *Episcopi Joppensis, nostri, dum viveret, in Pontificalibus & Spiritualibus Vicarii Generalis, opera ac studio non mediocriter adjuti redigi fecimus. Porro cum nihil æque imperii imbecillitatem prodat, quam legum multiplicitas & observantium raritas, muneris nostri est, summo id agere studio, ut quæ tam maturo discussa sunt judicio, tamque salubriter decreta, optatissimum sortiantur effectum. Nos itaque authoritate ordinaria omnibus & singulis nostræ jurisdictioni subjectis, Apostolica vero etiam exemptis, ut hæc Decreta, omniaque & singula in eis contenta juxta tenorem suum, inviolabiliter & ad amussim observent & exequantur, districte mandamus atque præcipimus.*

Eadem quoque Authoritate imperamus omnibus & singulis, ad quos id spectat, ut etiam adhibitis, si necesse fuerit, censuris Ecclesiasticis, aliisque juris remediis, ac etiam invocato brachii sæcularis auxilio (si quorundam pertinax obstinatio aliter frangi nequeat) omnes sibi subjectos eadem observare realiter & cum effectu curent, atque compellant; ut vero eorum, quæ in hisce Decretis nostris præfiguntur, nullus ignorantiam prætendere queat, volumus atque etiam serio præcipimus, ut omnes & singuli (quorum interest) eadem Statuta quamprimum procurent, studiose evolvant, & magna attentione rumineni, non tam ut sciant, quam ut exactissime observent, & opere adimplere satagant, frustra enim illa custodiuntur memoria, si non custodiantur & vita. Quapropter quotquot sive Ordinariæ nostræ, sive Nobis a Sede Apostolica & Concilio Tridentino delegatæ jurisdictioni subjecti estis, magis satagite, ut per bona opera certam vestram vocationem & electionem (l) faciatis: hæc enim facientes non peccabitis aliquando, sic enim abundanter ministrabitur vobis introitus in Regnum æternum Domini & Salvatoris JESU CHRISTI.

DIRECTORIUM
PRO SYNODO DIOECESANA COLONIENSI
CELEBRANDA
COLONIÆ IN ECCLESIA METROPOLITANA
ANNO M. DC. LXII.
DIE VIGESIMA MENSIS MARTII, ET SEQUENTIBUS.

Circa quam consideranda sunt:

Præliminaria.
Agenda appropinquante die præfixa.
Agenda pridie diei.
Prima die Synodi agenda mane & post prandium.
Secunda die Synodi mane & post prandium agenda.
Ultima die agenda.
Post Synodum agenda.

Præ-

(l) 2. Pet. 1. ℣. 10. & 11.

PRÆLIMINARIA.

I. Capitulo Ecclesiæ Metropolitanæ exponenda intentio de habenda Synodo, ut de ejus consilio omnia fiant.

II. Edictum de celebranda Synodo affigendum ad valvas Ecclesiæ Metropolitanæ, aliarumque Ecclesiarum celebriorum tam intra, quam extra Civitatem, & mittendum tempestive ad omnes Diœceseos Prælatos, & Superiores, Archi-Diaconos, Decanos Rurales, atque per hos ad singulos Pastores.

III. Adjungendæ literæ Monitoriæ cum instructione brevi, quomodo & qualiter ante & in ipsa Synodo quisquis se gerere debeat.

IV. Tabula totius Cleri Diœcesis Coloniensis tam exempti, quam non exempti, dummodo alias cessante exemptione interesse debeant Synodo, conficienda est, ut secundum illam omnes & singuli citari, in Synodo evocari, & absentes contumaces puniri possint.

I. Appropinquante die præstituta designandus, disponendus & ornandus erit locus Synodi, itemque Altare separatum pro Venerabili Sacramento exponendo, Altare pro summa Missa, Sedes & Credentia, aliaque ordinaria pro Serenissimo juxta summum Altare, Thronus Synodalis pro Serenissimo, ornatu rubeo, subsellia hinc inde pro Canonicis Metropolitanæ Ecclesiæ, ornatu viridi, sedes minores pro Assistentibus, itemque pro iis, qui operam suam navant in Synodo, in specie pro Directoribus & Promotoribus duobus, Secretario, atque Actuario, & Lectore, omnia colore violaceo tecta, Cathedra pro Sermocinatore, & Lectore Decretorum. Ordinanda quoque loca pro Prælatis mitratis, nec non Sæcularibus & Regularibus, aliisque Decanis Ruralibus, Pastoribus, & aliis in Tabula totius Cleri nominatis, idque tali ordine, ut nullus de aliquo præjudicio justam querelæ causam habeat.

II. Designanda hospitia pro Clero extraneo, si fieri potest, apud Ecclesiasticos Ecclesiæ Metropolitanæ viciniores, eoque fine constituendus tempestive hospitiorum Præfectus, qui adventantibus loca cuilibet congrua designet, quæ sumptibus quisque propriis, triduo Synodi durante, incolat.

III. Mature providendum de personis in celebratione Synodi necessariis, quales sunt:
- Celebraturus Missam Synodalem prima, secunda ac tertia die.
- Assistentes Sereoissimo in Missa, & extra illam in Synodo.
- Directores Synodi.
- Cæremoniarius Synodalis.
- Sermocinatores duo.
- Secretarius sive Actuarius.
- Lector unus, vel plures.
- Cantores & Musici.
- Ostiarii, & alii famuli Cursores.

IV. Aliæ quoque personæ designandæ sunt, quarum pleræque deinde in Synodo ipsa publice nominantur, videlicet:
- Executores Decretorum & Promotores Synodales duo.
- Judices querelarum & excusationum.
- Confessarii Cleri cum potestate absolvendi a Reservatis, durante Synodo.
- Judices Causarum Apostolicarum.
- Examinatores Parochorum & Ordinandorum ad Curam.
- Librorum Censor.
- Pœnitentiarius.
- Commissarii Seminarii.
- Recognitores onerum & numeri Missarum.
- Testes Synodales.

V. Tempestive quoque prospiciendum de illis, quæ vel typo imprimi, vel manu scribi debent.

IMPRIMENDA SUNT.

Primo, Edictum sequentis tenoris:

EDICTUM CONVOCATORIUM AD SYNODUM.

MAXIMILIANUS HENRICUS, DEI GRATIA ARCHI-EPISCOPUS COLONIENSIS &c. &c. *Venerabilibus Nobis in Christo dilectis ac devotis, Ecclesiæ nostræ Metropolitanæ Coloniensis, Præposito, Decano & Capitulo, nec non Abbatibus, Præpositis, Archi-Diaconis, Collegiorum Decanis & Ruralibus, Capitulis & Canonicis, Commendatoribus, Prioribus, Guardianis, Rectoribus, Pastoribus, Sanctimonialium Præfectis, Prioribus seu* Con-

Confessariis, Plebanis & Curatis, aliisque Ecclesiasticis personis, tam Regularibus, quam Sæcularibus quibuscunque per Civitatem ac Diœcesin nostram Coloniensem ubilibet constitutis, exemptis æque ac non exemptis omnibus ac singulis, quotquot de jure, vel consuetudine Synodo Diœcesanæ Coloniensi interesse possunt ac debent, salutem in Domino sempiternam.

ETsi quòd a Nobis exigit Pastoralis Officii ratio, jam inde ab initio nostræ ad Metropolitanam Coloniensem Ecclesiam, cui a misericordissimo Domino, sine meritis nostris, in Sponsum & Pastorem dati sumus, promotionis, in eam semper curam, Deo aspirante, omni conatu ac indefessa solicitudine incubuerimus, qua ratione Dominico gregi custodiam simul ac disciplinam adhiberemus, nec difficile esset advertere corruptos injuria temporum non minus, quam hominum incuria in eadem Ecclesia nostra mores Cleri simul ac populi, labefactatamque Fidem Orthodoxam, non alia ratione meliori, quam quæ a sacris Canonibus, & signanter Concilio Tridentino præscripta, Majorumque ac Prædecessorum nostrorum salubri exemplo frequenter comprobata fuit, reformari atque in melius restaurari, atque ita reformata ac restaurata conservari ac stabiliri posse, proindeque nihil magis in votis nostris ac desideriis habuerimus, quam solemnem exactamque ad præscriptum eorumdem Canonum, & St. Concilii, Synodum Diœcesanam celebrare, eique non solum præsidere personaliter, sed etiam solido veluti fundamento successiuras deinceps annis singulis Synodos superstruere, in quibus tum ea, quæ ad Dei imprimis honorem, cultum Sanctorum, ac Divinum Officium promovendum, depravatos Cleri & populi nostri mores formandos, tollenda errores & schismata, Religionis integritatem, pietatem, disciplinamque Ecclesiasticam restauranda, viderentur conducere maturo consilio deliberate ordinarentur ac decernerentur: Ab ea tamen cogitatione frequenter, & quod, non sine magno animi dolore, experiri Nos oportuit, continuis fere impedimentis, non quidem plane revocati, plurimum tamen abstracti fuimus. Inprimis enim nostra ad Coloniensem hanc Ecclesiam provectio in ea tempora incidit, quibus non ipsa duntaxat Ecclesia ac Diœcesis nostra, sed universa propemodum Germania, ex atrocissimo plurimorum annorum bello vix aliquantulum respirans, Clericos passim videre coacta est a beneficiis & possessionibus suis exules, Pastores percussos, ovesque gregis dispersas, omni ferme earundem congregandarum spe sublata, nisi & ferventiores ad Deum preces & constans fiducia, ac longanimitas, ipsaque potissimum populi inexplicabilis miseria Divinum Numen ad misericordiam, ut sperare fas est, permovissent, ac tandem post annorum aliquot curricula, Clerus Ecclesiis & populo, uterque suis sedibus, ejusdem Numinis bonitate fuissent restituti: adeo vero etiam postliminio reversis, & antecedentium temporum difficultatibus fuerunt accisa ac pene nulla temporalium rerum (sine quibus ægre spiritualia tractantur atque subsistunt) subsidia, ut in summis illis temporum, rerumque angustiis, difficillimum profecto fuerit, Prælatos, Pastores, aliosque Diœcesis nostræ Sacerdotes & Clericos, per eandem longe lateque diffusos, sumptibus, itineribus & incommodis non modicis in unum, prout in Domino optassemus, congregare non solum, sed, quod rerum tractandarum gravitas exposcebat, per dies plures extra proprii quemlibet domicilii ac residentiæ loca, diutius in Civitate nostra distinere. Accesserunt his impedimentis præter publica, eaque gravissima, universum Imperium Romanum contingentia negotia, etiam vicinorum Regum dissidia, quibus componendis non curam ac solicitudinem duntaxat, sed propriam quoque personam impendere necessarium habuimus.

Nunc postequam, singulari Dei benignitate a præfatis aliisque turbis & obstaculis nonnihil expeditos esse concessum est; Nos tempus hoc Divinæ Majestati suæ beneplacitum & acceptabile futurum rati, ejusdem gratia aspirante, mentem, animumque nostrum ipsaque cordis & animi penetralia novis, iisque fortissimis motibus pulsari sentimus, desideriumque quotidie crescens experimur, quo tandem Prælatos, & Clerum Pastorali nostræ solicitudini commissos, Nobiscum in Dei nomine congregatos videre, eosdem paterne amplecti universos, atque una cum iis congregatis, Spiritu Sancto prævio ac ductore, verba salutis tractare, definire, decernere, Nobis concedatur.

Igitur in Nomine DEI Omnipotentis, Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, deque ejusdem Sanctissimæ Trinitatis adjutorio humiliter confisi, Synodum Diœcesanam Coloniensem indicendam & celebrandam esse constituimus, prout eandem de Venerabilis Decani & Capituli nostri Metropolitani consilio pariter & assensu indicimus, & ad DEI gloriam, Clerique ac populi nostri salutem, celebrandam esse decernimus in Civitate nostra Coloniensi,

atque in Ecclesia Metropolitana, Feria secunda post Dominicam Lætare, *quæ erit vigesima mensis Martii, currentis hujus anni millesimi sexcentesimi sexagesimi secundi, cum continuatione dierum sequentium, quotquot ad res in ea tractandas erunt necessarii. Vos igitur Præpositum, Decanum & Capitulum Ecclesiæ nostræ Metropolitanæ prædictæ, Abbates, Præpositos, Archi-Diaconos, Decanos Collegiorum & Rurales, Capitula & Canonicos, Commendatores, Priores, Guardianos & Rectores, Pastores, Sanctimonialium Præfectos, Priores, seu Confessarios, Plebanos & Curatos, aliasque Ecclesiasticas personas, tam Regulares, quam Sæculares quascunque per Civitatem & Diœcesin nostram ubilibet constitutas, exemptas æque, ac non exemptas, quotquot de jure aut consuetudine Synodo Diœcesanæ Coloniensi interesse potestis ac debetis, supradictas omnes & singulas tam Sacri Concilii Tridentini, quam Ordinaria nostra authoritate, in Domino requirimus, hortamur & monemus, atque etiam sub pœnis & censuris in jam dicto Concilio expressis, & alias a jure contra inobedientes & contumaces decretis, & eisdem infligi solitis, præcipimus & mandamus, ut in diem ac locum Synodo Coloniensi Diœcesanæ, ut præfertur, celebrandæ, præstituta, per vos ipsos, vel si justo impedimento fueritis detenti, de quo Nobis fidem facere teneamini, per legitimos Procuratores & Nuntios tempestive occurratis, & mane ad sonitum campanæ majoris, in habitu ac tonsura Ecclesiastica, prout uniuscujusque dignitati ac Ordini congruis, compareatis, Sacro Missæ Officio celebrato (in quo Divini Numinis opem ad hoc devote implorabitis) Nobiscum ea peracturi, quæ ad ejusdem Numinis laudem & gloriam, Ecclesiæ Catholicæ, & Diœcesis nostræ Coloniensis spirituale incrementum, Cleri ac populi mores formandos, Ecclesiasticam disciplinam promovendam, restaurandam Religionis integritatem, & salutem denique animarum quomodolibet esse necessaria videbuntur vel opportuna.*

Quod si, monitione ac mandato nostris non attentis, aliqui ex vobis ad Synodum a Nobis per præsentes literas legitime indictam venire, atque in eadem comparere neglexerint aut contempserint, Nos contra inobedientes & contumaces hujusmodi, pœnas & censuras illas, quas tum sacrum Concilium, tum jura Canonica in ejusmodi statuunt, aliasque arbitrarias infligendo, nihilominus, eorum inobedientia seu contumacia non obstante, ad Synodi celebrationem, usque ad executionem eorum, quæ in ea decernentur ac statuentur, omnium & singulorum, procedemus & faciemus procedi. Volumus autem, ut omnes & singuli Ecclesiarum Prælati, Archi-Diaconi & Decani, quamprimum ad eos præsens nostrum Edictum pervenerit, in singulis Ecclesiis, eorundem curæ vel inspectioni commissis, ubi id commode fieri poterit, duas ad minus hebdomadatim Missas pro felici successu Synodi, usque ad ejusdem exitum, dici procurent, populumque sedulo faciant admoneri, ut assiduis precibus a Patre Misericordiarum ac Deo totius consolationis assistentiam Sancti Spiritus efficacem Nobis imploret, qua suffulti, consilia, sermones, actionesque nostras in finem dirigamus, qui est CHRISTUS JESUS Redemptor noster, cui in sanctitate & justitia servire nos oportet omnibus diebus nostris.

Ut autem hæ literæ ad omnium, quorum interest, notitiam deveniant, earum exemplaria typis excusa, & nostro Sigillo munita valvis Ecclesiarum nostræ Metropolitanæ, nec non Collegiatarum St. Cassii & Florentii Bonnæ, S. Victoris Xantis, S. Patrocli Susati, Smæ Virginis Mariæ Dusseldorpii, S. Swiberti Cæsaris Insulæ, Smæ Virginis Matris Resæ, Smæ Virginis Mariæ Juliaci, St. Chrysanthi & Dariæ Monasterii Eiffliæ, S. Quirini Novesii, S. Walburgis Meschedæ, S. Martini Kerpenæ, S. Hyppoliti in Gerresheim &c. affigi, & ad singulos Decanos Rurales destinari volumus, perque earum affixionem & insinuationem eos omnes, quos concernunt, non secus obligatos esse declaramus, quam si ipsismet coram prælectæ ac insinuatæ fuissent.

Secundo,

Literæ Monitoriæ

sequentis tenoris:

JUssu & authoritate Reverendissimi & Serenissimi Principis ac Domini nostri Clementissimi, D. MAXIMILIANI HENRICI Archi-Episcopi Coloniensis &c. omnibus & singulis de Clero Civitatis ac Diœcesis Coloniensis &c. Sæcularibus & Regularibus, quorum interest, notum fit, postquam Serenissima sua Celsitudo per patentes suas literas sub die prima mensis Februarii hujus anni emissas, Synodum Diœcesanam in Civitate Coloniensi, atque in Ecclesia ejusdem Metropolitana die vigesima mensis Martii anni jam dicti inchoandam, & cum continuatione dierum sequentium prosequendam ac debito fine terminandam indixit, cupiatque & exoptet

omnia

omnia in illa quam decentissime atque secundum ordinem fieri, qui deceat Congregationem Sanctorum; Hinc ejusdem Reverendissimæ ac Serenissimæ Celsitudinis suæ auctoritate & mandato monentur inprimis omnes quarumcunque Ecclesiarum Collegiatarum, nec non Conventuum ac Collegiorum Religiosorum Prælati, Rectores ac Superiores, Decani item Rurales, & Pastores, ut, juxta tenorem Archi-Episcopalis Edicti, duas ad minus Missas hebdomadatim in eorum Ecclesiis celebrari procurent, pro felici successu Synodi, usque ad ejus conclusionem.

2. *Sanctimoniales autem in suis Monasteriis & Conventibus Hymnum:* Veni Creator *&c. cum Oratione de Spiritu Sancto, & Litanias omnium Sanctorum eadem intentione, dicant omni die in Choro post Missam Conventualem, vel hora opportuna. Deinde omnes & singuli de Clero foraneo per præfatum Edictum citati, pro die ipsius Synodi celebrandæ circa meridiem se sistant in Civitate Coloniensi, apud Magistrum Latorum Curiæ nostræ Archi-Episcopalis* Nicolaum Thoni, *in Aula ibidem nostra Coloniensi designatum ad hoc Præfectum, ut si qui ex illis propria, vel alias conducta non habeant diversoria, illis a jam nominato Præfecto hospitia assignentur, durante Synodo, propriis cujusque ac moderatis sumptibus incolenda.*

3. *Archi-Diaconi majores & minores ad Serenissimum, ejusque Vicarium in Spiritualibus Generalem tempestive, atque ad minus octiduo ante Synodum mittant numerum ac nomina Decanatuum, & Decanorum Ruralium intra fines seu terminum Archi-Diaconatuum sive Regiuncularum curæ suæ commissarum, Constitutorum, nec non Collegiorum, Monasteriorum, Conventuum & Fundationum piarum.*

4. *Decani Rurales omnes quarto ante inchoandam Synodum die compareant personaliter, atque coram eodem nostro Vicario, aliisque ad hoc deputatis deponant quam exactissime nomina Pastorum, Vice-Pastorum seu Curatorum, Beneficiatorum quoque aliorum, etiam sine cura, in singulis Ecclesiis proprii cujuslibet Decanatus existentium.*

5. *Pastores similiter tam sua, quam quorumcunque Beneficiatorum, nec non locorum piorum in districtu Parochiæ suæ existentium nomina, ac seriem in ipsa Synodo exhibere parati sint.*

6. *In loco Synodi omnes compareant in tonsura ac habitu Ordini, dignitati ac statui cujusvis congruente; Ecclesiæ Metropolitanæ Canonici habitu Chorali albo induti, Abbates mitrati sine pedo, pluviali rubeo, ac mitra simplici (exempti tamen uti poterunt auriphrigiata) Præpositi similiter, Archi-Diaconi & Decani Civitatis Coloniensis pluvialibus vestiti, reliqui tam Prælati, quam Canonici in habitu suo Chorali albo, Regularium Ecclesiarum Præpositi ac Superiores, nec non Rurales Decani stolis rubeis latioribus, denique Parochi stolis ordinariis, omnes vero & singuli superpelliceis mundis, & cum quadrato seu bireto decenti comparebunt, Breviarium secum, & nomen tum proprium, tum titulum Beneficii ac provisionem, aliaque superius expressa deferentes.*

7. *Tam Decani Rurales, quam Pastores & Curati omnes ac singuli in promptu habeant, scriptoque commonstrent, quid, quantumcunque ex antiqua consuetudine sint pendere soliti, imprimis ad taxam ordinariam pro subsidio, deinde pro Decimatione, denique pro Cathedratico, quod tamen pro hac vice remittitur, idque juxta formulas infrascriptas.*

8. *Necessarias in aliquot dierum victum, quatenus Synodus duraverit, expensas, omnes Pastores ad manum habeant, Oeconomo seu Collectori in hanc rem deputato depromendas.*

9. *Nemo eorum, qui vocati sunt ac citati, quique huic Synodo interesse debent, per Procuratorem, nisi gravissima urgente causa, atque in procuratorio explicata, sed personaliter omnes compareant.*

10. *Parochi, qui Capellanos aut Vicarios non habent, pro eo tempore, quo Synodus durabit, ipsique absentes fuerint, pro servitio Ecclesiarum suarum tantisper surrogent Sacerdotes alios sæculares, vel Regulares authoritate ordinaria approbatos.*

11. *Omnes & singuli de Clero Sacerdotes, ac non Sacerdotes, quicunque Synodo intererunt, præparati sint ad Sacrificandum tempestive prima die Synodi, vel sacram Communionem sumendam ex manibus Serenissimi & Reverendissimi Domini Archi-Episcopi, quo fine, atque ut eo dignius quisque se ad sacram Synaxin præparet, unus aut plures in Ecclesia Metropolitana præsto erunt Confessarii, qui omnes & singulos ad se recurrentes tum ante, tum ipsa Synodo durante, a peccatis & censuris quibuslibet Ordinario reservatis, absolvere possint, aliis quoque diebus non omittant Presbyteri necessitates Ecclesiæ Coloniensis DEO per Missæ Sacrificium, reliqui autem de Clero per frequentiores preces humiliter ac devote commendare.*

12. *Non solum autem in ipsa Synodo, atque in Ecclesia, sed etiam foris in diversoriis, & in publico omnes modeste, graviter, religioseque versentur, Directoribus, Præfectis & Cæremoniariis obtemperent, ac tales ubique se præbeant, quales esse & conspici decet Christi & Ecclesiæ Ministros.*

13. *Si quæ pro necessitate, vel decore Ecclesiæ proponenda sint ad Synodum spectantia,* ea

ea tempestive ad Serenissimum, ejusve Vicarium destinentur brevi scripto, ut eorum si expediens fuerit, in ipsa Synodo haberi ratio possit.

14. *In Processionibus, Sessionibus, Stationibus, aliisque actionibus ea habebitur ordinis ratio, ut consuetudo cum possessione moderna pro norma sit; Decani autem Rurales, juxta ordinem suæ promotionis sedeant atque incedant, omnes vero sciant, nemini ex inferiori, vel superiori cujusquam sessione præjudicium aliquod creandum fore. Formulæ autem, de quibus superius est facta mentio, sunt sequentes:*

PRO DECANIS RURALIBUS.

EGo NN. Pastor in N. Decanus Christianitatis N. sub Archi-Diaconatu N. constitutæ, habeo sub meo Deconatu Parochias numero NN. inter quas aliquæ sunt filiales, videlicet N. dependens a Matrice N. item N. dependens a Matrice N. Capellas N. Parochia N. sicut ex antiquis documentis constat, solvere consuevit od taxationem tantum [NB. exprimatur quantitas monetæ] ad decimationem tantum, & ad Cathedraticum tantum.

PRO PASTORIBUS.

EGo NN. Pastor in N. sub Decanatu N. constitutus habeo Adjutores & Beneficiatos in Ecclesia mea Parochiali, imprimis N. Vicarium, N. Capellanum, N. Beneficiatum, N. Altaristam, Collatores eorundem sunt NN. item sunt intra districtum Parochiæ meæ Monasteria N. Virorum Ordinis N. item N. Virginum Ordinis N. Capellæ, loca pia NN, mea Parochia antiquitus pendere consuevit ad taxam, tantum, ad decimam tantum, ad Cathedraticum tantum. Vicarius dare consuevit ad taxam tantum, ad Decimam tantum, ad Cathedraticum tantum. Ego NN. Pastor ut supra m. pp.

Tertio, Professio Fidei Catholicæ, quæ habetur Statutorum Synodalium Parte I. Tit. I.

Quarto, Acclamationes, sequentis tenoris:

DEO Patri misericordiarum, & DEO totius consolationis & gratiæ omnis laus, honor & gloria in sæcula sæculorum. fa fa fa re.

Respondent omnes: *Amen, Amen, Amen.*

Beatissimo Papæ ALEXANDRO, Sanctæ & Universalis Ecclesiæ Pontifici, Christiani nominis in omnes terrarum partes propagatio, cunctarum gentium obedientia, pax vera, diuturna prosperitas.

Resp. *Domine Deus Sanctissimum Patrem nostrum Ecclesiæ tuæ conserva, mitte illi auxilium de Sancto, ut, eo gubernante, gentes omnes illuminentur, &, quæ dispersæ sunt, in unum Ecclesiæ tuæ ovile colligantur.*

Imperatori LEOPOLDO, & omnibus Principibus Christianis Catholicæ Religionis zelus, justitia & pacis fæcunditas, & contra Christianæ fidei hostes victoria.

Resp. *Princeps cælestis terrenos Principes Catholicæ fidei, æquitatis & concordiæ conservatores, atque hostium nostrorum examinatores custodi.*

Reverendissimo & Serenissimo Antistiti nostro, hujus Synodi Præsidi, ejusque Ministris salutaris vigilantia, in laboribus constantia, & fœlix exitus.

Resp. *Omnipotens Deus super Antistitem nostrum benedictionum tuarum dona multiplica.*

Civitati & Diœcesi Coloniensi tranquillitas, salus & Divinarum gratiarum abundantia.

Resp. *Benedic Domine filios tuos & esto in circuitu populi tui ex hoc nunc & usque in sæculum.*

MAXIMILIANO HENRICO Archi-Episcopo & Pastori vigilantissimo, disciplinæ Ecclesiasticæ Assertori perennes gratias.

Resp. *Perennes gratias, incolumem, salvumque illum nobis Dominus diutissime custodiat atque conservet.*

Totius Synodi Clero atque Conventui pacem, concordiam & gratiam a Domino.

Resp. *Pacem, concordiam & gratiam semper nobis Dominus concedat.*

Decretorum hujus Diœcesis observantiam salutarem omnes, qui hic adsumus, unanimi voto a Deo bonorum omnium Largitore humiliter imploremus, intercedente Deipara Virgine MARIA, Domina nostra, cum Beatis Apostolis Petro & Paulo, & Beatis Patronis nostris, tribus Regibus, Felice, Nabore, Severino, Cuniberto, Annone, Evergislo, Engelberto & omnibus Sanctis.

Resp. *Fiat, Fiat, Amen, Amen.*

Quinto, Directorium Visitationis in Synodo, si videtur distribuendum.

Sexto, Liber Statutorum Synodalium.

MANU

MANU SCRIBENDA.

Primo, Tabula totius Cleri. 4. Exemplaria.

Secundo, Ordo totius Processionis, quæ instituetur sub initium & finem Synodi, modo sequenti:

QUadrante ante octavam totus Clerus sæcularis Civitatis Coloniensis in Metropolitana Ecclesia congregatus gravi incessu accedit ad Palatium Serenissimi, ibique moratur, donec egrediente Serenissimo e suo conclavi detur signum egressus per Cæremoniarium: tum prælata Cruce Metropolitanæ Ecclesiæ ac Crucibus Collegiatarum procedunt omnes bini & bini ad Ecclesiam, ac primo minus digni, deinde digniores usque ad Capitulum Metropolitanum exclusive; post Clerum Prælati Collegiatarum Ecclesiarum, Abbates & D. Suffraganeus, & per Ministros suos curant deferri post se mitras; ante Serenissimum defertur Crux Archi-Episcopalis, Serenissimum sequitur Capitulum Metropolitanum suo ordine. Interea dum Clerus sæcularis Serenissimum e Palatio deducit ad Ecclesiam, Clerus Regularis intra Ecclesiam sese disponit ad Processionem transeundo ante Ss. Tres Reges versus Capellam Beatissimæ Virginis subsistendo, donec dato signo progredi jubeatur.

Serenissimus ingressus Ecclesiam procedit, transeundo per Clerum stantem hinc inde a lateribus (cui singuli debitam faciunt reverentiam) ad sepulchrum Ss. trium Regum, inde ad Capellam Beatissimæ Virginis, ubi postquam aliquantulum oraverit, ad locum Synodalem, & in eo paratam sedem Archi-Episcopalem, ubi sedens induitur indumentis Pontificalibus, & pulsantur organa.

Dum Serenissimus induitur, fit Processionis initium, & pergit Clerus Regularis, ordine, quo in Processionibus procedere solet: PP. Capucini, PP. Recollecti, PP. Cruciferi, PP. Augustiniani, PP. Carmelitæ, PP. Minoritæ, PP. Dominicani, PP. Benedictini, Pastores Civitatis Coloniensis cum stolis rubeis: Capitulum S. Cæciliæ, Capitulum S. Ursulæ, Capitulum Beatæ MARIÆ Virginis in Capitolio, Capitulum S. Georgii, Capitulum Beatissimæ Virginis in Gradibus, Capitulum ad Ss. Apostolos, Capitulum S. Andreæ, Capitulum S. Cuniberti, Capitulum S. Severini, Capitulum S. Gereonis; postea Prælati Civitatis Coloniensis cum pluvialibus rubeis, Abbates quoque tottis ac pluvialibus induti cum mitra, & D. Suffraganeus cum rochetto, stola, pluviali ac mitra, deferens baculum S. Petri, tum Crux Archi-Episcopalis & post eam Serenissimus indutus alba, stola, pluviali rubri coloris, cum mitra & pedo; Prælatis Metropolitanæ Ecclesiæ etiam pluvialibus vestitis hinc inde pluviale Serenissimi sublevantibus, aliis Ecclesiæ Metropolitanæ Prælatis & Canonicis immediate subsequentibus. Mox ut Serenissimus e sede sua descendit ad Processionem, Cantores genuflexi inchoant Hymnum; *Veni Creator Spiritus*, & prosequuntur per Processionem cantando successive Responsoria de Sanctissima Trinitate, de S. Petro Apostolo, Ss. tribus Regibus.

Porro Processio dirigetur ex Metropolitana Ecclesia ante Ss. tres Reges & Capellam Beatissimæ Virginis versus portam Commentariensem transeundo ad pinguem gallinam sub porta Flaminea, per plateam portatoriam ante Aulam Coloniensem redeundo ad Ecclesiam Metropolitanam, per portam majorem juxta campanile ad locum Synodalem, & loca singulis assignata.

Sub prima Processione Clerus extraneus in locis assignatis redituum Serenissimi modeste præstolatur; quem tamen Processionem pro majori solemnitate sub finem Synodi comitari convenit.

Tertio, Professio Fidei brevis majusculis literis scribenda in tabula, sequentis tenoris:

EGo N. N. recipio, promitto, spondeo, profiteor, detestor, anathematizo, voveo & juro, ut in formula Professionis fidei modo lecta, singula singulis referendo; sic me Deus adjuvet & hæc Sancta Dei Evangelia.

In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, &c.

Quarto, Juramentorum formulæ pro Examinatoribus & Testibus Synodalibus, sequentis tenoris:

EGo N. N. Examinatoris Officium, quod suscepi, promitto, spondeo, & juro, me fideliter & sincere, quantum in me erit, executurum, sic me Deus adjuvet & hæ Sanctorum Reliquiæ.

Ego N. N. Testis Synodalis a Reverendissimo Archi Episcopo nominatus promitto, spondeo & juro, quod a modo in antea, quid-

quid novi, aut audivi, aut postmodum inquisiturus sum, quod contra voluntatem Dei, aut rectam Christianitatem in regione mihi commissa factum sit, vel futurum erit, si in diebus meis venerit tantum ad meam cognitionem quocunque modo, si scivero, aut mihi indicatum fuerit, causam esse Synodalem, & ad Ministerium Reverendissimi Archi-Episcopi pertinere; quod ego nec propter timorem, nec propter præmium, nec propter parentelam ullatenus celabo Reverendissimum Archi-Episcopum, aut ejus Missum, qui hoc me interrogaverit, sic me Deus adjuvet & hæ Sanctorum Reliquiæ.

I. PRIDIE DIEI pulsandæ sunt campanæ majores Metropolitanæ, & omnium Ecclesiarum totius Civitatis duabus horis, & vicibus, ita ut primus pulsus inchoetur post horam duodecimam, secundus sub crepusculum hora sexta, de quo tempestive monendi sunt Præfecti & Custodes Ecclesiarum.

II. Omnia ad Synodum necessaria in Ecclesiam deferenda, suoque loco & ordine collocanda sunt, ut postridie sine strepitu, tumultu aut confusione peragi possint.

III. Determinandus circuitus, per quem instituenda sit Processio Synodalis.

IV. A Directoribus & Cæremoniariis locus ipse, omnia ad Synodum celebrandam necessaria diligenter inspicienda sunt, ne quid vel deficiat, vel incongrue dispositum sit.

V. Affigendæ ad valvas Metropolitanæ & aliarum Ecclesiarum schedulæ hujus tenoris:

CRastina die, quæ erit vigesima mensis Martii, anni Millesimi sexcentesimi sexagesimi secundi, hora septima omnes, qui Synodo interesse debent, adsint induti superpelliceis & habitu congruente in Ecclesia Metropolitana, ut exinde ordine suo procedere possint ad Palatium Serenissimi & Reverendissimi Archi-Episcopi & deducere eundem ad Ecclesiam.

VI. Similiter in Ecclesia Metropolitana affigendæ schedulæ distributionis Cleri, majusculis literis scriptæ.

Ipsa die Synodi prima.

I. MAne, absolutis Matutinis, cæterisque Horis Canonicis, ab hora septima usque ad octavam iterum in omnibus Ecclesiis pulsantur campanæ sicut pridie factum.

II. Interim Serenissimus in Palatio suo se præparat cum suis Assistentibus & Ministris ad ingressum in Ecclesiam cappam indutus.

III. Totus Clerus primarius & secundarius statim post septimam congregatur in Æde Metropolitana, singuli secundum ordines in singula loca sive Sacella distributi.

IV. Quadrante ante octavam totus Clerus sæcularis Civitatis Coloniensis in habitu congruente gravi incessu venit ad Palatium Serenissimi, ordine, quo in Processionibus consuevit.

V. Accedentibus ad limen Palatii obviam fiunt aliqui ex Ministris Serenissimi, Ecclesiastici & sæculares Nobiles, qui Capitulum Metropolitanum, & Prælatos ad Aulam locumve commodum Palatii introducant; reliquo Clero inferius in atrio expectante.

VI. Egressus e conclavi suo Serenissimus cum Ministris & Assistentibus salutat capite annuendo omnes in anteriore Aula præsentes.

VII. Tum egrediuntur omnes bini & bini, & ad Ecclesiam procedunt hoc ordine, ut præcedant cum Cruce Metropolitana Cruces Collegiatarum Ecclesiarum: mox procedit Clerus, ac primo minus digni, deinde digniores; post Clerum deportatur Crux Archi-Episcopalis, quam sequitur Serenissimus cappa indutus, subsequentibus Prælatis & Canonicis Metropolitanis.

VIII. Ingresso in Ecclesiam Serenissimo, pulsantur Organa, dignior Canonicus porrigit Aspersorium [quod Clerus aliquis ad manum habeat cum vase aquæ benedictæ] quo se ipsum & vicinos aspergat.

IX. Clerus in Ecclesia hinc inde stans, transeuntem Serenissimum veneratur, Serenissimus autem recte procedit ad Altare, in quo est expositum Venerabile Sacramentum, ubi procumbens in genuflexorium orat nonnihil mentaliter.

X. Fit Processio juxta ordinem præscriptum.

XI. Finita Processione, Serenissimus ascendit ante Altare majus, in quo Missa celebranda, cum Ministris & Assistentibus, orat nonnihil in genuflexorio, vadit ad sedem suam, ubi paratur ad Missam more consueto, in Missa non utitur Pallio Archi-Episcopali.

XII. Missam canit Serenissimus de Spiritu S. absque ulla Commemoratione, in qua toti Clero præbet Communionem sacram. Ornatus & paramenta erunt rubra, in fine Missæ non datur benedictio, sed post Synodum.

XIII. Finita Missa, Serenissimus redit ad sedem suam, exuitur Pontificalibus indumentis usque ad tunicellam inclusive, accipit pluviale, mitram & baculum. Prælati

lati retinent paramenta [id est] superpelliceum, amictum & pluviale, quibus debent esse induti tempore Synodi.

Sessio prima Synodalis.

I. Serenissimus vadit ad locum Synodalem in thronum sibi paratum, sedet aliquantisper mitram habens & baculum, Cruce ante ipsum & versus ejus faciem semper retenta.

II. Surgit Serenissimus deposita mitra, eoque stante, cantat Diaconus assistens: *Orate.*

III. Serenissimus se ad Altare vertit, genuflectit super genuflexorio ad hoc parato, genuflectit etiam Clerus, orat nonnihil mentaliter, deinde manens genuflexus, inchoat in cantu Antiphonam: *Exaudi nos Domine* &c. ut in Pontificali.

IV. Inchoato Psalmo: *Salvum me fac* &c. sedet cum mitra, sedet etiam Clerus, alternatim cantans Psalmum.

V. Psalmo finito & repetita Antiphona, surgit Serenissimus, ac deposita mitra versus Altare dicit Orationes: *Adsumus Domine* &c. & *Omnipotens* &c. ut in Pontificali.

VI. Postea Cantores inchoant Litanias, sub quarum finem Serenissimus cum mitra & baculo stans benedicit Clero, ut in Pontificali, &, iis finitis, dicit Orationem: *Da quæsumus* &c. ut ibidem.

VII. Serenissimus ascendit faldistorium in plano Altaris collocatum, ibique Diacono & Subdiacono cum Thuriferario & Ceroferario accedentibus, benedicit incensum more solito.

VIII. Diaconus cantat Evangelium: *Convocatis JEsus duodecim* &c. Subdiaconus porrigit librum cum textu osculandum, Diaconus incensat.

IX. Serenissimus genuflexus sine mitra, inchoat Hymnum: *Veni Creator* &c. Finitoque primo versu, surgit, stans versus Altare usque ad totius Hymni finem.

X. Serenissimus alloquitur Clerum, dicens intelligibili voce: *Venerabiles Consacerdotes & Fratres nostri* &c. ut in Pontificali.

XI. Sermocinator accedit Serenissimum genuflexus, petit benedictionem, quam sola manu & signo Crucis dat Serenissimus, ascendit Cathedram ac breviter perorat.

XII. Lector conversus ad Synodum, dicit alta voce:

Si quis ex Clero habet querelas vel gravamina, ea postea deferat ad Judices querelarum designandos in Synodo.

XIII. Tum Lector comitatus a Cæremoniario accipit librum Decretorum, & accedens ante Serenissimum, factaque profunda inclinatione, porrigit eundem librum, dein genuflexus interrogat in hunc modum:

Placetne Reverendissimæ & Serenissimæ Celsitudini Vestræ, ut præsentia Decreta legantur?

Annuente Serenissimo per verbum *Placet*, surgit Lector, recipit Decreta, factaque iterum reverentia, vadit ad suggestum, in eo stans detecto capite, legit alta voce Decretum *de inchoanda Synodo*:

In Nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, Amen.

MAXIMILIANUS HENRICUS, DEI & Apostolicæ Sedis gratia Sanctæ Coloniensis Ecclesiæ Archi-Episcopus, S. R. Imp. Princeps Elector, Bavariæ Dux, &c. Dominus noster Clementissimus, ad DEI Omnipotentis ac Beatissimæ Virginis Mariæ, necnon Sanctorum Petri & Pauli Apostolorum, aliorumque ejusdem Ecclesiæ Patronorum & Sanctorum omnium honorem & laudem Diœcesanam Synodum Coloniensem incipiendam esse decernit, eamque incipit. Faxit idem DEUS Omnipotens & clemens, ut ex ea lumen & spiritum recipiant omnes, ad officia sua secundum voluntatem Dei peragenda.

XIV. Sedet dehinc Lector in cathedra seu suggestu, ac legit Decretum *de modo vivendi in Synodo*:

QUoniam nihil fere sæpius tam Divinis literis, quam Ecclesiasticis monumentis commendatum est Clericis, quam integritas vitæ, innocentia, Fides, Religio, pietas, aliæque virtutes, quibus domus Dei potissimum excolitur & ornatur: ideo Reverendissimus & Serenissimus Archi-Episcopus Clerum suum hic præsentem monet & per viscera misericordiæ Dei nostri obtestatur, ut cum semper, tum maxime hoc tempore, quo hæc Synodus durabit, in verbo & conversatione laicis hominibus præluceant, omni virtutum splendore juxta Monitoriales alias a sua Serenitate publicatas.

XV. Idem Lector sedens, ut prius legit & publicat Officiales ac Ministros Synodales in modum sequentem:

REverendissimus & Serenissimus Archi-Episcopus in hac sua Synodo constituit & nominat:

1. Executores Decretorum & Promotores Synodales: *Albertum Renfing*, J. U. Licentiatum, Metropolitanæ Ecclesiæ Canonicum Presbyterum Capitularem, Archi-Episcopalis Curiæ Officialem, *Thomam Quentel*, J. U. Doctorem, Metropolitanæ & Collegiatæ S. Andreæ Ecclesiarum Præpositum & Canonicum Presbyterum, ejusdemque Curiæ Archi-Episcopalis Sigilliferum majorem.

2. Judices querelarum & excusationum: Tres ex Metropolitana Ecclesia Canonicos Presbyteros Capitulares *Paulum Aussemium*, Ss. Theol. Licentiatum, Vicarium in Spiritualibus Generalem, *Henricum Meringh*, & *Thomam Quentel*, J. U Doctores.

3. Confessarios Cleri, durante Synodo cum potestate absolvendi a sibi reservatis: *Antonium Wormbs*, Ss. Th. Doctorem, Pastorem S. Laurentii, *Paulum Theodrici*, Ss. Th. Licentiatum, Pastorem S. Severini, *Franciscum Bossart*, Ss. Th. Doctorem, Pastorem S. Joannis in Curia, *Joannem Costerum*, Pastorem in Pasculo.

4. Notarium sive Secretarium: *Theodorum Schulckenium*, Collegiatarum Ecclesiarum S. Andreæ & B. Mariæ Virginis in Capitolio Canonicum, Curiæ Archi-Episcopalis Sigilliferum minorem.

5. Magistros Cæremoniarum: *Leonardum Ingenræ*, Collegiatæ Ecclesiæ Ss. Cassii & Florentii Bonnæ Canonicum, *Arnoldum Flosdorff*, & *Casparum Sartorium*, Metropolitanæ Ecclesiæ Vicarios.

6. Lectores: *Joannem Brewer*, Ss. Theol. Licentiatum, Collegiatæ Ecclesiæ S. Georgii Canonicum, *Joannem Horn*, Ss. Theol. Licentiatum, Metropolitanæ Ecclesiæ Vicarium.

7. Procuratorem Cleri: *Joannem Bruckman*, Collegiatæ Ecclesiæ B. Mariæ ad Gradus Canonicum.

XVI. Mox idem Lector legit Decretum *de non præjudicando*, dicens:

Decernit Reverendissimus & Serenissimus Archi-Episcopus, si cui contigerit, aut continget, loco suo aut ordine non sedere, aut incedere, aut vocari, aut quidpiam aliud agere, propterea nemini novum jus acquiri, nec quicquam de jure aut possessione cujusquam detrahi, sed in eo statu permanere, in quo ante hanc Synodum reperiebatur.

XVII. Deinde legit Decretum *de non discedendo*:

Omnibus præterea & singulis, qui huic Synodo de jure interesse debent, sub pœna excommunicationis prohibetur, ne eorum quisquam ab hac Civitate Coloniensi discedat, priusquam hæc Diœcesana Synodus absoluta ac dimissa sit, nisi cùm facultate Vicarii Generalis in Spiritualibus; sed eidem Synodo & Synodalibus conventionibus, actionibusque omnes & singuli sub eadem pœna excommunicationis interesse jubentur.

XVIII. Subjungit Decretum *de Oratione publica*:

Quoniam veteris est instituti, solemnisque ritus, ut in Synodali conventione pro publicis rebus oretur: eapropter Reverendissimus & Serenissimus Archi-Episcopus decernit, ut his diebus Synodalibus in omni prece, ac præsertim in Sacrificio Missæ a Sacerdotibus oretur:

- Pro Sanctissimo Domino Nostro ALEXANDRO Pontifice Maximo, & pro Ecclesiæ Catholicæ tranquillitate.
- Pro Imperatore nostro LEOPOLDO.
- Pro Prælatis & Principibus Romani Imperii.
- Pro pace & concordia inter Proceres Christianos.
- Pro augmento Christianæ disciplinæ in hac Civitate & Diœcesi.
- Pro salutari hujus Synodi successu.
- Pro perpetua Cleri & populi in charitate & bonis operibus perseverantia.
- Pro Ministris Ecclesiasticis.
- Pro perfecta omnium, quæ hic decernentur ac statuentur, executione.

XIX. Posthæc Lector descendit e Cathedra, & una cum Promotoribus accedit Serenissimum, ibi facta reverentia debita unus ex Promotoribus facit instantiam pro facienda Professione fidei ad modum sequentem:

Reverendissime & Serenissime Princeps ac Domine Archi-Episcope: Cavit Sacrosanctum Concilium Tridentinum, ut omnes, qui Beneficia Ecclesiastica sunt consecuti, & qui Synodo Diœcesanæ interesse debent, in ea Synodo, quæ primo quoque tempore celebrabitur, Fidei professionem faciant ac præstent, prout illa Tridentina sanctione expressum; Ideo Nos hujus Synodi Promotores humiliter petimus & requirimus, sanctionem illam legi & ad illius præscriptum omnia & singula ab iis, qui tenentur, præstari.

XX. Respondente Serenissimo: *Decernimus & mandamus*, discedunt Promotores ad sua loca, Lector ad pulpitum seu cathedram, ex qua legit Decretum *de Professione fidei* ex Concilio Tridentino, prout sequitur:

Ex Concilio Tridentino Sess. 25. cap. 2.

" Sacrosancta Tridentina Synodus præcipit Patriarchis, Primatibus, Archi-Episcopis & omnibus aliis, qui de jure vel consuetudine Concilio Provinciali interesse debent, ut in ipsa prima Synodo, post finem præsentis Concilii habenda, ea omnia & singula, quæ ab hac sancta Synodo definita & statuta sunt, palam recipiant, nec non veram obedientiam Summo Romano Pontifici spondeant & profiteantur, simulque hæreses omnes a sacris Canonibus & Generalibus Conciliis, præsertimque ab hac eadem Synodo damnatas, publice detestentur & anathematizent." *Et infra*:

" Cæteri vero omnes, sive in præsenti, sive in futurum Beneficia Ecclesiastica habituri, & qui in Synodo Diœcesana convenire debent, idem, ut supra in ea Synodo, quæ primo quoque tempore celebrabitur, faciant & observent: alias secundum formam sacrorum Canonum puniantur."

XXI. Prosequitur Lector:

Omnes igitur & singuli Ecclesiastica Beneficia obtinentes, vel sacris Ordinibus initiati, Fidei professionem juxta formulam a PIO IV. Pontifice præscriptam, me prælegente audiant, & tacite mecum emittant.

XXII. Quo dicto, omnes parumper extra sua loca procedunt, & Lector stans in cathedra legit Professionem fidei:

Ego N. N. firma fide credo & profiteor &c. Dum autem legitur Professio fidei, stat totus Clerus capitibus detectis.

Si Serenissimus ipse velit facere Professionem fidei (quod est in ejus arbitrio) omnibus stantibus, ipse solus genuflexus faciet Professionem verbis sequentibus:

Ego MAXIMILIANUS HENRICUS Archi-Episcopus &c. *ut in Pontificali.*

XXIII. Post finem lectionis datur Serenissimo liber Evangeliorum, quem hinc inde tenent Diaconi duo: Mox accedunt terni aut quaterni ex Clero [Capitulo, ac dein dignioribus præcedentibus] tactis Evangeliis dicunt:

Ego N. N. recipio, promitto, spondeo, profiteor, detestor, anathematizo, voveo & juro, ut in Decretis & formula Professionis fidei modo lectis, singula singulis referendo, sic me Deus adjuvet & hæc sancta Dei Evangelia.

XXIV. His peractis, Lector accedit Serenissimum, flexis genibus dicens modesta voce:

Placetne Serenitati Vestræ, ut sessio hæc Synodalis continuetur post prandium ad horam secundam?

Respondet Serenissimus: *Placet.*

XXV. Tum Lector ascendens suggestum, clara voce dicit, stans capite detecto:

Reverendissimus & Serenissimus Archi-Episcopus decernit ac indicit continuationem hujus primæ sessionis fore hodie post prandium ad horam secundam, in qua initium dabitur lectioni Statutorum Synodalium.

XXVI. Mox descendit Lector & Promotores accusant contumaciam absentium his verbis:

Reverendissime & Serenissime Princeps ac Domine Archi-Episcope: Cum jam dies vigesima mensis Martii advenerit, qua omnes & singuli Ecclesiastici Ordinis Viri Civitatis & Diœcesis hujus legitime vocati, Synodo huic jam præsentes esse deberent, eamque multi non paruerint, sed usque adeo vel negligentes, vel contumaces fuerint, ut neque præsentes sint, neque justi impedimenti causam vel excusationem aut Nuntium miserint: ideo pro nostri muneris ratione Nos hujus Synodi Promotores eorum contumaciam accusamus, & apud Reverendissimam Serenitatem Vestram instamus, ut citationem valvis hujus Ecclesiæ Metropolitanæ affigi, & cum iisdem tanquam inobedientibus agi jubeat, prout juris est, & sacrorum Canonum ratio postulat.

Respondet Serenissimus: *Ita decernimus & jubemus.*

XXVII. Deinde iidem Promotores conversi ad Notarium, instant pro Rogitu, his verbis:

Nos hujus Synodi Promotores requirimus te Notarium Synodalem, ut de omnibus & singu-

singulis in hac sessione peractis, unum vel plura conficias Instrumenta.

Notarius respondet: *Conficiam, adhibitis Testibus hic præsentibus N. & N.*

XXVIII. Lector ascendit suggestum, & exinde legit Decretum *de discessu*, his verbis:

Ne quisquam ab hoc loco prius discedat, quam Reverendissimus & Serenissimus Archi-Episcopus abierit, nec vero raptim aut turbulenter, sed gravi ac decoro incessu; Capitula & Clerici Collegiatarum Ecclesiarum, ut collegiatim venerunt, ita recedant, prælata Cruce. His dictis, descendit.

XXIX. Denique Serenissimus exuitur Pontificalibus indumentis, induit cappam, orat nonnihil, Clero benedicit manu duntaxat, & recedit, solo Clero Metropolitanæ Ecclesiæ comitatus usque ad Palatium, Clerus ad sua quisque domicilia.

Post recessum Cleri, Notarius affigit Edictum contra contumaces absentes ad valvas Ecclesiæ.

A PRANDIO.

Continuatio primæ Sessionis.

I. HOra secunda pulsantur campanæ, cantatur Completorium, convenit Clerus in Ecclesiam.

II. Instante hora tertia Serenissimus a Capellano monitus, cappa indutus procedit ad Ecclesiam solo Capitulo Metropolitano comitante ac sequente, salvo quod Crux Archi-Episcopalis anteferatur, ut alias, Decanus porrigit aspergillum, ut supra, pulsantur organa: totus Clerus in suis locis stans, expectat Serenissimum, Serenissimus orat nonnihil ante Venerabile Sacramentum, vadit ad sedem suam juxta Altare majus, ubi exutus cappam, accipit amictum, stolam, pluviale, mitram & baculum, circumstantibus Canonicis in habitu suo.

III. Vestitus, ut supra, Serenissimus descendit ad sedem seu thronum Synodalem, Canonici & reliqui ad sua loca.

IV. Omnibus, excepto Serenissimo, stantibus, Diaconus a dextris consistens, cantat *Orate*: & mox omnes genuflectunt, Serenissimus etiam surgit, & conversus ad Altare, dicit Orationes: *Adsumus Domine* &c. & *Omnipotens* &c. Ut in Pontificali.

V. Sedet postea Serenissimus, ac deinde totus Clerus. Lector accepto libro, in quo continentur Statuta, accedit Serenissimum, factaque profunda reverentia, genuflexus interrogat Serenissimum, an placeat, ut legantur, dicens:

Placetne Serenitati Vestræ, ut hæc Statuta atque Decreta legantur & publicentur, & hujusmodi lectionis & publicationis initium fiat in hac sessione?

Annuente Serenissimo per verbum *Placet*, surgit Lector, & facta iterum profunda reverentia, recedit ad suggestum, incipiens:

IN NOMINE PATRIS, ET FILII, ET SPIRITUS SANCTI.

Incipiunt Decreta & Statuta Synodalia Reverendissimi & Serenissimi Principis Electoris MAXIMILIANI HENRICI, *Archi-Episcopi Coloniensis, Bavariæ Ducis &c. De Fide & Religione Catholica &c.*

Et continuatur lectio, quousque visum fuerit Serenissimo. Quod si uni Lectori difficile erit continuo legere, poterit ipsi dari adjutor.

VI. Lecta aliqua parte Statutorum, Lector edicit Missam pro Defunctis die sequenti celebrandam, nec non Sessionem secundam Synodalem, dicens:

Reverendissimus & Serenissimus Archi-Episcopus edicit crastina die Missam solemnem esse celebrandam pro defunctis hujus Diœceseos Archi-Episcopis, & omnibus de Clero, quotquot post ultimam Synodum in Domino obierunt. Præterea decernit & indicit solemnem sessionem secundam Synodalem fore crastina die, quæ erit vigesima prima hujus mensis Martii, hora octava matutina.

VII. Promotores iterum instant contra contumaces absentes, ut supra.

VIII. Diaconus ad dextram assistens, cantat: *Orate*, & tam Serenissimus cum mitra, quam reliqui omnes genuflectunt & orant nonnihil mentaliter.

IX. Surgunt deinde omnes, & idem Diaconus cum Serenissimo conversus ad Clerum cantat:

1. *FRatres Charissimi, toto corde ad Dominum conversi, mentes ad cælum erigamus, & invocatis sanctis Patronis nostris Petro & Paulo, tribus Regibus, Felice, Nabore, Severino, Cuniberto, Annone, Evergislo, Engelberto & omnibus Sanctis devote precemur. Orate intimo dolore, ut Dominus peccatorum vestrorum veniam vobis concedat, negligentiis indulgeat, ignorantiæ parcat, errata omnia condonet, quæ in Clericali disciplina & in Officiis Sacerdotalibus multiplici errore commisistis; intimo charitatis affectu singuli pro Reverendissimo nostro Archi-Episcopo & omni Clero sibi commisso orate; Orate pro invicem, ut salvemini.*

2 *Fratres charissimi, unanimes perseverate in oratione, & petite a Patre misericordiarum & Deo totius consolationis, quem credimus*

dimus esse in medio hujus sacri Cœtus, Spiritus Sancti dona, ut posthac digne omnes ambulent vocatione, qua vocati sunt, ut Sacramenta digne ministrent, verbum Dei cum fructu prædicent, animas solicite curent, Religiose vivant, in patientia possideant animas suas.

3. *Fratres charissimi, unanimes orate pro sanctissimo Domino nostro ALEXANDRO Papa, Christi Vicario, ut sanctam Ecclesiam sancte gubernet cum sacro Cardinalium Collegio; Orate pro sancta Catholica & Apostolica Romana Ecclesia toto orbe terrarum diffusa, ut eam Deus conservet, defendat, augeat, exaltet ad honorem & gloriam suam.*

Post singulas Orationes omnes ad Altare conversi, parumper orant in silentio ad tractum Psalmi *Miserere.*

X. Oratione finita, totus Clerus manet genuflexus, Serenissimus autem surgit, & dat Benedictionem solemnem, dicens: *Sit Nomen Domini benedictum* &c. sine indulgentiis.

XI. Deinde Serenissimus exuitur pluviali & indutus cappa, procedit ad Palatium suum Canonicis Metropolitanæ comitatus.

FINIS PRIMÆ SESSIONIS.

Sessio secunda.

I. Mane hora septima datur signum campana majore, Clerus convenit in Ecclesiam, ut heri, expectans Serenissimum.

II. Serenissimus hora octava egreditur e Palatio suo ad Ecclesiam, indutus cappa, & comitatus Clero duntaxat Metropolitano, prima dignitas porrigit aspersorium, pulsatur organum, Serenissimus orat nonnihil ante Venerabile, & mox vadit ad sedem suam in Presbyterio.

III. Missa cantatur pro defunctis Episcopis & Sacerdotibus ab aliquo Canonico, in qua Serenissimus assistit cum cappa.

IV. Sub finem Missæ extenditur pannus niger ante sedem Serenissimi, qui mox induitur amictu, stola, pluviali nigri coloris & mitra simplici, Subdiaconus cum Cruce, & Acolythi duo cum cereis stant facie contra Serenissimum versa, Sacerdos interim, qui Missam celebravit, cum Ministris, aqua benedicta, thuribulo & aspersorio descendit ad locum in Choro, ubi posita est tumba seu feretrum cum candelabris majoribus, & facit Commendationem seu Absolutionem consuetam cum Responsorio: *Libera me Domine* &c. & unica oratione: *Deus, qui inter Apostolicos* &c. interim Serenissimus apud suam sedem manens, legit Commendationem cum suis Ministris.

V. Postquam Cantores dixerunt: *Requiescant in pace*, amovetur non solum pannus niger, sed etiam feretrum & candelæ, & Serenissimus mutat parامenta nigra in rubea, assumptaque mitra, descendit ad sedem Synodalem, ut heri.

VI. Diaconus cantat: *Orate*, & omnes genuflectunt cum Serenissimo, qui ad Altare conversus sine mitra, inchoat Antiphonam: *Propitius esto* &c. ut in Pontificali.

VII. Inchoato Psalmo, Serenissimus sedet resumpta mitra, sedet etiam Clerus tectis capitibus usque ad finem Psalmi: *Deus venerunt* &c.

VIII. Repetita Antiphona, Serenissimus ad Altare conversus, deposita mitra, dicit Orationem: *Nostrorum tibi* &c. ut in Pontificali.

IX. Cantatur Evangelium a Diacono, petita prius Benedictione &c. ut in Pontificali.

X. Dicitur Hymnus: *Veni Creator* &c. & Serenissimus alloquitur Clerum, si velit, dicendo: *Venerabiles* &c. ut in Pontificali.

XI. Tunc Promotores instant pro Electione Judicum & Examinatorum, his verbis:

Reverendissime & Serenissime Archi-Episcope: Concilium Tridentinum, BONIFACII VIII. Constitutioni inhærens, decrevit, ut in Conciliis Diœcesanis aliquot personæ dignitates seu personatus habentes, seu Ecclesiarum Cathedralium Canonici designentur, quibus præter locorum Ordinarios causæ Ecclesiasticæ ac spirituales & ad forum Ecclesiasticum pertinentes, authoritate literarum Sedis Apostolicæ, vel Legatorum ejusdem, committantur. Decrevit insuper alia Constitutione, Examinatores singulis annis in Diœcesana Synodo ab Episcopo, vel ejus Vicario ad minus sex proponi debere, ut in Parochialium Ecclesiarum vacatione tres ex illis ab Episcopo deligendi cum illo examen perficiant. Quamobrem Nos hujus Synodi Promotores humiliter petimus & instamus, tot personas, quot & quales Constitutiones prædictæ postulant, & alioquin ad id aptas a Vestra Serenitate designari, quæ hujusmodi munus examinandi, judicandive, ex præscripto Concilii Tridentini, exequantur.

XII. Serenissimus annuit verbo, vel signo. Et Lector ascendit suggestum, ac legit imprimis Decretum Concilii *de Electione Judicum*, dicens:

Ex Concilio Tridentino Sess. 25. Cap. 10.

„ Quoniam ob malitiosam petentium suggestionem, & quandoque ob locorum longinquitatem personarum notitia, quibus causæ mandantur, usque adeo habe-

" ri non poteſt, hincque interdum Judicibus non undequaque idoneis cauſæ in partibus delegantur, ſtatuit ſacra Synodus in ſingulis Conciliis Provincialibus aut Diœceſanis aliquot perſonas, quæ qualitates habeant, juxta Conſtitutionem BONIFACII VIII. quæ incipit: *Statutum* &c. & alioquin ad id aptas deſignari, ut præter Ordinarios locorum, iis etiam poſthac cauſæ Eccleſiaſticæ ac Spirituales, & ad forum Eccleſiaſticum pertinentes, in partibus delegandæ committantur, & ſi aliquem interim ex deſignatis mori contigerit, ſubſtituat Ordinarius loci cum conſilio Capituli alium in ejus locum uſque ad futuram Provincialem aut Diœceſanam Synodum, ita ut habeat unaquæque Diœceſis quatuor ſaltem, vel etiam plures probatas perſonas, ac, ut ſupra, qualificatas, quibus hujusmodi cauſæ a quolibet Legato vel Nuncio, atque etiam a Sede Apoſtolica committantur: alioquin poſt deſignationem factam, quam ſtatim Epiſcopi ad ſummum Romanum Pontificem transmittant, Delegationes quæcunque aliorum Judicum, aliis quamvis factæ, ſubreptitiæ cenſeantur. Admonet dehinc Sancta Synodus tam Ordinarios, quam alios quoscunque Judices, ut terminandis cauſis, quanta fieri poteſt brevitate ſtudeant, ac litigatorum artibus, ſeu in litis conteſtatione, ſeu alia parte judicii differenda, modis omnibus, aut termini præfixione, aut competenti alia ratione occurrant."

Tum additur Constitutio BONIFACII VIII.

" STatutum &c. & *infra*: Sancimus igitur, ut nullis, niſi dignitate præditis aut perſonatum obtinentibus, ſeu Eccleſiarum Cathedralium Canonicis, cauſæ auctoritate literarum Sedis Apoſtolicæ, aut Legatorum ejusdem de cætero committantur, nec audiantur alibi, quam in Civitatibus vel locis inſignibus, ubi poſſit commode copia peritorum haberi." *Et reliqua.*

Sacra Tridentina Synodus jubet aliquos viros deligi, quales Summus Pontifex BONIFACIUS VIII. ſua Conſtitutione præſcripſit, aptos atque idoneos, quibus cauſæ ad forum Eccleſiaſticum pertinentes, in partibus committi poſſint; ſed & GREGORIUS XV. præcepit, ut Regulares ſibi Conſervatores ex Judicibus Synodalibus eligant, cujus Conſtitutionis verba hæc ſunt:

" IN futurum Sanctitas Sua hac generali & perpetuo valitura Conſtitutione ſtatuit & decrevit, ut Judices Conſervatores hujusmodi, ſive principales, ſive ſubrogati eligi, nominari, aut deputari non poſſint, niſi non ſolum habeant qualitates requiſitas & deſcriptas in Conſtitutione felicis memoriæ BONIFACII Papæ VIII. etiam Prædeceſſoris ſui, quæ incipit: *Statutum*, &c. ita ut vel dignitate Eccleſiaſtica præditi, vel Perſonatum obtinentes, vel Eccleſiarum Cathedralium Canonici exiſtant; ſed etiam in Conciliis Provincialibus aut Diœceſanis juxta Decretum Concilii prædicti Judices electi ſeu deſignati ſint: Quodque deinceps literæ conſervatoriæ per Sedem Apoſtolicam concedendæ ſupraſcriptis tantum dirigantur, & quæ literæ aliter expediantur, illæ ac deputationes hujusmodi omniaque exinde ſequenda, nullius ſint roboris vel momenti, & nihilominus, qui ſecus, quam juxta formam ſuperius præſcriptam, Conſervatores hujusmodi cum effectu eligere, nominare, ſeu deputatis uti auſi fuerint, Regulares quidem voce activa & paſſiva ſint ipſo jure privati, adeo ut habilitationem a nemine, præterquam a Romano Pontifice conſequi valeant, reliqui aliis pœnis arbitrio Sanctitatis ſuæ coerceantur, & prædictorum omnium Conventus, Monaſteria ac loca hujusmodi, eorumq; perſonæ ac bona careant Conſervatore ad annum, ita ut illorum cauſæ interea coram locorum Ordinariis duntaxat cognoſci ac diffiniri debeant; Cæterum, ut latius pateat Conſervatorum hujusmodi eligendorum facultas, Sanctitas ſua admonitos voluit omnes locorum Ordinarios, ut in Synodis Provincialibus, aut Diœceſanis quamplures perſonas ex habentibus qualitates in prædicta Con-

" Constitutione ejusdem BONIFACII
" Prædecessoris contentas, & alioquin
" ad id aptas designari procurent, &
" si aliquem interea ex designatis mori
" contigerit, substituat Ordinarius loci
" cum consilio Capituli alium in ejus
" locum usque ad futuram Provincia-
" lem aut Diœcesanam Synodum."

Et prosequitur, dicens:

UT igitur ejusmodi Decreta debitæ executioni mandentur, proponuntur pro Judicibus, quibus causæ Apostolicæ delegentur, sequentes Viri Ecclesiastici, & alias ad hoc secundum præfatas Constitutiones idonei, videlicet: ex Ecclesia Metropolitana *Bertholdus Comes a Königseek*, Præpositus, *Franciscus Egon Comes a Fürstenberg*, Decanus, *Joannes Jacobus Comes a Königseck*, Subdecanus, *Salentinus Comes a Manderscheidt*, Chori-Episcopus, *Wilhelmus Egon Comes a Fürstenberg*, Sholasticus, *Georgius ab Eyschen*, Ss. Theologiæ Licentiatus, *Albertus Renssing*, J. U. Licentiatus, Officialis, *Adrianus de Walenburch*, J. U. Licentiatus, *Paulus Aussemius*, Ss. Theol. Licentiatus, Vicarius in Spiritualibus Generalis, *Henricus Mering*, J. U. Doctor, *Ferdinandus Strobelius*, S. Theol. Doctor, *Joannes Francken*, J. U. Doctor, respective Prælati & Canonici Presbyteri Capitulares. Ex Clero intraneo: *Ægidius*, Abbas S. Panthaleonis, *Conradus a Lyskirchen*, Præpositus S. Cuniberti, *Thomas Quentel*, Præpositus S. Andreæ, *Arnoldus Meuser*, Decanus S. Severini, *Everhardus Richartz*, Decanus S. Andreæ, *Wernerus Francken*, Decanus Ss. Apostolorum, *Joannes Goldschmidt*, Decanus MARIÆ ad Gradus, *Theodorus Brewerus*, Decanus S. Georgii; Ex Clero extraneo, *Joannes*, Abbas Siegburgensis, *Joannes*, Abbas Steinfeldensis, Archi-Diaconus Schleidanus, *Joannes Mockel*, Decanus Xantensis, *Hermannus Stephanus Schungel*, Decanus S. Patrocli Susatensis, *Joannes Henricus Schommartz*, Decanus Meschedensis.

Et Lector conversus ad Clerum, interrogat: *Placentne vobis?*

Et respondent omnes: *Placent.*

Deinde idem Lector subjungit Decretum Concilii Tridentini *de Examinatoribus*, dicens:

Decretum de Examinatoribus, ex Concilio Tridentino Sess. 24. Cap. 18.

" EXaminatores autem singulis an-
" nis &c. *usque ad*: puniri possint.

Et subjungit Lector:

VOlens ergo Serenissimus & Reverendissimus Archi-Episcopus hujusmodi Decreto satisfacere, proponit ad hoc munus hasce personas sex, quousque in futura Synodo alii nominentur, videlicet: præter Suffraganeum & Vicarium in Spiritualibus Generalem *Ferdinandum Strobelium & Thomam Quentel* ex Clero primario; ex Clero vero secundario *Theodorum ab Elmpt*, Canonicum S. Georgii, *Godefridum Molanum*, Canonicum S. Severini, & Pastorem S. Pauli, Ss. Theol. Doctores.

Quibus nominatis, interrogat Lector: *Placentne vobis?*

Et respondent omnes: *Placent.*

XIII. Lector quoque manens in cathedra, legit Decretum *de Testibus Synodalibus*, his verbis:

VEtus est consuetudo, Sacrosanctis Canonum Decretis introducta, ut in Synodis Diœcesanis viri aliquot vita & moribus graves ac probati deligantur, qui animadvertant diligenter, an aliquid in Urbe & Diœcesi fit, quod corrigi emendarive debeat: ac si quid tale cognoverint, id Episcopo, vel Vicario, aut Visitatoribus vel Promotoribus officii significent, interrogatique de aliqua re, quæ emendationem requirat, summa integritate referant.

Huic ergo muneri proponuntur:

In Civitate,

Magister Latorum, sive Cursor.

In Diœcesi,

Latores Curiæ Archi-Episcopalis jurati.

XIV. Pergit Lector, & legit Decretum *de Jurejurando præstando*, his verbis:

EXaminatores ac Testes Synodales promulgati accedant ante Serenissimum Archi-Episcopum, & coram eo præstent juramentum ad formam præscriptam. Nisi forte Serenissimo placuerit id præstari ad manus Vicarii sui in Spiritualibus.

XV. Accedentes ergo jurant bini, ac bini, imprimis:

Examinatores, ut supra.

Deinde *Testes Synodales*, ut supra.

 Quod

Quod si Testes Synodales nolint publicari sua nomina, vel si non expedierit ea publicari, tunc illi scribuntur in schedula separata, ac sigillata sigillo Serenissimi, quæ eidem Serenissimo exhibetur, & illi postea secreto faciunt juramentum, *ut supra.*

XVI. Promotores deinde instant pro ulteriore Decretorum lectione, his verbis:

Reverendissime & Serenissime Archi-Episcope: Quoniam ea. quæ cœpta sunt, lege, Clero sunt valde utilia, neque patuerint angustia temporis absolvi: Ideo Nos hujus Synodi Promotores petimus & instamus, ea, quæ desiderantur, legi, priusquam Synodus dimittatur.

Annuente Serenissimo, Lector e suggestu legit ante omnia Decretum Concilii Tridentini *de Residentia*, dicens:

Concil. Tridentin. Sess. 6. de Reform. Cap. 1.

" SAcrosancta Tridentina Synodus " omnes Patriarchalibus, &c. *usque* " *ad:* salubriter expedire.

Et statim subjungit:

Ex eodem Concilio Tridentino, Sess. 23. *de Reformatione Cap.* 1.

" CUm præcepto Divino &c. & *in-* " *fra*: Ne vero ea, quæ de Resi- " dentia &c. *usque ad:* desuetudine ab- " oleantur.

XVII. Lectis istis Decretis Concilii, prosequitur Lector lectionem Statutorum Synodalium ab eo loco, in quo heri desierat, dicens:

Sequitur in Statutis & Decretis Diœcesanæ Synodi &c.

XVIII. Denique idem Lector accedens reverenter ante Archi-Episcopum, interrogat de continuanda Sessione post prandium, dicens flexis genibus:

Placetne Serenitati Vestræ, ut hæc Sessio continuetur post prandium hora secunda?

Annuente Serenissimo iterum ascendit suggestum, ac detecto capite publicat continuationem, *ut heri.*

XIX. Promotores instant contra absentes, & pro Rogitu Actorum apud Notarium, *ut heri.*

XX. Lector legit Decretum de discessu, *ut supra.*

XXI. Postremo Serenissimus exuto pluviali cappam induit, factaque brevi oratione in genuflexorio, manu tantum benedicens Clero, recedit ad Palatium, comitatus a Canonicis Metropolitanæ Ecclesiæ, *ut heri.*

Continuatio secundæ Sessionis.

I. POst prandium omnia fiunt, *ut heri.*

II. Postquam Serenissimus descenderit ad sedem seu thronum Synodalem, omnes de Clero stant capitibus detectis: Tunc Diaconus cantat: *Orate*, & omnibus genuflectentibus etiam Serenissimus conversus ad Altare mitra deposita, dicit Orationes: *Adsumus* &c. & *Omnipotens* &c. ut in Pontificali.

III. Sedet postea Serenissimus, nec non totus Clerus.

IV. Lector, facta Serenissimo reverentia, ascendit suggestum, & continuat lectionem Statutorum Synodalium, ubi desierat hodie.

V. Lecta aliqua parte Statutorum, cum visum fuerit Serenissimo, indicitur Sessio tertia in diem sequentem:

Reverendissimus & Serenissimus Princeps ac Dominus Archi-Episcopus decernit & indicit Sessionem tertiam Synodalem fore crastina, quæ erit vigesima secunda mensis Martii mane hora octava.

VI. Promotores quoque instant contra contumaces absentes & pro Rogitu Notarii.

VII. Denique Diaconus a dextris assistens, cantat: *Orate:* & tam Serenissimus cum mitra, quam totus Clerus genuflexus versus Altare, orant nonnihil mentaliter. Surgunt deinde omnes, & idem Diaconus cum Serenissimo conversus ad Clerum, cantat in tono consueto.

1. *FRatres Charissimi, unanimes orate, ut bonum, quod in nobis a Reverendissimo Antistite nostro tam incenso charitatis studio & officio requiritur, omnino exequamur, utque prompta cum eo solicitudine gradientes, digne ambulemus vocatione, qua vocati sumus, omnique in opere bono crescentes, obediamus studiis Deo placitarum Orationum.*

2. *Fratres Charissimi, orate pro Reverendissimo Antistite nostro, ut Divino Spiritu illustratus & roboratus una cum suis Adjutoribus & cum grege suo consequatur vitam æternam.*

3. *Fratres Charissimi, unanimes orate Christum Dominum messis hujus, ut operarios mittat in messem suam, detque omnibus hujus vineæ operariis Spiritus Sancti ignem & lumen, demumque mercedem æternam.*

VIII. Finitis Orationibus, surgit Serenissimus & Clero genuflexo dat Benedictionem solemnem, dicens: *Sit nomen Domini* &c. sine Indulgentiis.

IX. Ex-

IX. Exuitur Serenissimus pluviali, & cappam indutus recedit ad Palatium, *ut heri.*

FINIS SESSIONIS SECUNDÆ.

Sessio Tertia.

I. HOra septima datur signum, atque in ingressu in Ecclesiam omnia fiunt, *ut heri.*

II. Serenissimus in sede sua juxta Altare majus induitur amictu, alba, cingulo, cruce, pectorali, stola & pluviali albi coloris, mitra & baculo.

III. Officiator, qui interea paratus fuit, accedit ad Altare, & cantat Missam de Sanctissima Trinitate cum Collecta pro gratiarum actione; cui assistit Serenissimus paratus, *ut supra*, & incensatur in principio Missæ, post Evangelium & post Offertorium.

IV. In Choro omnia cantantur cantu Gregoriano, excepto *Kyrie*, *Gloria*, *Credo*, *Sanctus*, *Agnus*, quæ organo ludi, vel musice cani debent; in fine autem Missæ non datur benedictio.

V. Post Missam Serenissimus induitur paramentis rubeis, *ut supra*, & vadit ad sedem Synodalem.

VI. Ubi nonnihil sederit, dictumque fuerit: *Orate*, Serenissimus sine mitra genuflexus versus Altare, incipit Antiphonam: *Exaudi nos* &c. & subjungitur a Clero Psalmus: *Salvum me fac Deus* &c. ut in Pontificali.

VII. Finito Psalmo (sub quo Serenissimus cum mitra sedet) surgit, ac mitra deposita stans versus Altare, dicit Orationes: *Ad te Domine* &c. *Omnipotens* &c. *Deus qui* &c. imponit incensum in thuribulum, Diaconus cantat Evangelium & Serenissimum incensat, aliaque fiunt, ut in Pontificali.

VIII. Deposita dehine mitra & baculo, Serenissimus versus Altare genuflexus, inchoat Hymnum: *Veni Creator* &c. ac primo versu finito, surgit, & stante Serenissimo versus Altare, stat similiter Clerus.

IX. Hymno finito, Serenissimus in sede sua cum mitra sedens, alloquitur Clerum, dicens: *Venerabiles* &c. *ut heri*, si placet, vel omissa hac allocutione mandat fieri exhortationem brevem.

X. Post allocutionem vel sermonem, Promotores accedentes ante Serenissimum, instant pro continuatione lectionis Decretorum seu Statutorum Synodalium, *ut supra*, & annuente Serenissimo, Lector, facta reverentia, ut moris, ascendit suggestum, prosequiturque lectionem, ubi desierat, donec jubeatur cessare.

XI. Manente Lectore in suggestu, Promotores faciunt instantiam pro publicatione Officialium Cleri, dicentes:

Reverendissime & Serenissime Princeps ac Domine: Ad faciliorem hujus sanctæ Coloniensis Ecclesiæ administrationem possunt assumi in partem solicitudinis Pastoralis aliquot viri prudentes & graves, qui variis muneribus addicti, Reverendissimam Serenitatem Vestram in animarum & aliarum rerum cura adjuvent, Nos igitur hujus Synodi Promotores petimus & instamus, eos de suggestu nominari, ut a Clero eorundem merita & munia cognoscantur.

XII. Jubente Serenissimo publicari Officiales, per verbum *Publicentur*, Lector eos publicat, dicens:

REverendissimus & Serenissimus Princeps ac Dominus noster Archi-Episcopus, præter Ordinarios suos ac suæ Diœceseos Officiales seu Vicarios *Adrianum de Walenburg*, Episcopum Adrianopolitanum, suum in Pontificalibus Vicarium, *Albertum Renfing*, J. U. Licentiatum, Archi-Episcopalis Curiæ Officialem, & *Paulum Aussemium*, Ss. Theol. Licentiatum, suum in Spiritualibus Vicarium Generalem, nominat imprimis:

Censorem Librorum: *Ferdinandum Strobelium*, Ss. Theologiæ Doctorem, Metropolitanæ Ecclesiæ Canonicum Presbyterum.

Commissarios Seminarii: *Franciscum Egon Comitem de Fürstenberg*, *Adrianum a Wallenburch*, *Paulum Aussemium*, & *Ferdinandum Strobelium.*

Recognitores onerum Missarum: ex Ecclesia Metropolitana *Paulum Aussemium*, *Ferdinandum Strobelium*, & *Thomam Quentel.*

XIII. Denique Promotores instant pro reductione Missarum, ut sequitur:

Reverendissime & Serenissime Princeps ac Domine Archi-Episcope: Datur facultas Reverendissimæ & Serenissimæ Celsitudini Vestræ a Sacrosancto Concilio Tridentino, ut in Synodo Diœcesana, rebus diligenter perspectis, possit pro sua conscientia in Ecclesiis suæ Diœcesis sibi subjectis statuere circa numerum Missarum, vel ob tenuem eleemosynam, vel ob magnum Missarum numerum ante Concilium Tridentinum a Testatoribus relictarum, & item a sacra Congregatione ejusdem Concilii Tridentini circa Anniversaria

ria & Officia Defunctorum, quicquid magis ad Dei honorem & cultum atque Ecclesiarum utilitatem expedire videatur. Cum autem in hac Synodo non possint omnia exacte nominari, propterea Nos hujus Synodi Promotores humillime petimus & instamus apud Serenitatem Vestram, ut committat Recognitoribus oneram Missarum antea nominatis, qui cum Vestra Serenitate, prout opus erit, eadem onera seu numerum reducant.

Serenissimus respondet: *Committimus.*

XIV. Postremo Lector, petito Serenissimi beneplacito, indicit continuationem hujus Sessionis tertiæ, *ut supra.*

XV. Promotores quoque instant contra contumaces absentes & pro Rogitu, *ut supra.*

XVI. Et Lector legit Decretum de discessu, *ut supra.*

XVII. Serenissimus autem cappam indutus nonnihil orat, dataque manu duntaxat Benedictione, recedit ad Palatium suum comitatus a Canonicis Ecclesiæ Metropolitanæ.

POST PRANDIUM,

Continuatio Sessionis Tertiæ.

I. POst prandium fiunt omnia, *ut heri*, nisi forte matutino tempore omnia potuerunt absolvi & concludi Synodus.

II. Post Orationes: *Adsumus* &c. *Omnipotens* &c. sedente Serenissimo in sua sede, Lector, facta debita reverentia, ascendit suggestum, & lectionem Statutorum Synodalium usque ad finem continuat.

III. Finita lectione, Lector descendit, & totum librum Statutorum reddit Serenissimo, qui illum consignari facit Notario Synodali postea restituendum.

IV. Tunc Promotores accedentes ante Serenissimum, instant pro conclusione Synodi:

Reverendissime & Serenissime Princeps & Domine: Cum omnia, quæ in hac Synodo Diœcesana agenda & tractanda erant, Divina auxiliante gratia, ad optatum finem perducta sint; ideo a Serenissima & Reverendissima Celsitudine Vestra petimus Nos hujus Synodi Promotores, ut ipsam concludere ac dimittere velit.

V. Serenissimus respondet his verbis:

SYnodi nostræ Diœcesanæ Coloniensis, DEO adjutore, optatum finem videmus; Quapropter eam cum gratiarum actione concludendam esse decernimus & conclusam enuntiamus.

VI. Promotores instant contra contumaces & pro Rogitu Notarii, *ut supra.*

VII. Lector legit nomina omnium in Synodo esse debentium, juxta tabulam totius Cleri sibi a Vicario in Spiritualibus Generali traditam, & absentes contumaces notantur.

VIII. Serenissimus adhuc cum mitra sedens, facit adhortationem Pastoralem, si placet, dicens: *Fratres dilectissimi & Sacerdotes Domini* &c. ut in Pontificali.

IX. Ea finita, undique Ecclesia aperitur, cantatur *Te Deum laudamus* &c. a Clero & Musicis, & pulsantur denuo campanæ omnium Ecclesiarum.

X. Serenissimus, postquam nonnihil sederit, stans sine mitra conversus ad Altare, dicit Orationem: *Nulla est Domine humanæ* &c. ut in Pontificali. Interim distribuuntur acclamationes, ut omnes de Clero eas facere possint.

XI. Diaconus assistens, cantat *Orate*, & orationes sequentes:

1. *FRatres Charissimi, orate toto cordis affectu pro Imperatore nostro LEOPOLDO, & pro Electoribus & Principibus Romani Imperii, ut cum pace & salute communi munus suum exequantur, recta semper sentiant & operentur, Ecclesiæ defensores se præstent, & vitam sempiternam mereantur.*

2. *Fratres Charissimi, orate unanimes, ut Deum spiritum Religiosæ observantiæ, det omnibus viris Regularibus hujus Diœcesis, ad salutem propriam & ædificationem populorum, omnibus Monialibus ad salutem suam & aliorum.*

3. *Fratres Charissimi, unanimes orate pro cunctis populis hujus Diœcesis, ut Deus conservet sanctam Fidem Catholicam, peccata eliminet, augeat devotionem, concedat abundantiam fructuum terræ ad eorum felicitatem.*

XII. Completis istis Orationibus, idem Diaconus vel Canonicus aliquis consistens ad dextram Serenissimi, cum mitra stantis, & similiter toto Clero stante detecto, facit, Clero respondente, acclamationes supra positas.

XIII. Lector ascendit suggestum, & legit Decretum *de dimissione Synodi*, dicens clara voce:

AD laudem DEI Omnipotentis, Beatissimæque Virginis MARIÆ, Ss. Apostolorum Petri & Pauli, aliorumque hujus sanctæ Coloniensis Ecclesiæ Patronorum, decernit Serenissimus & Reverendissimus Princeps ac Dominus Archi-Episcopus Synodum di-

dimissam esse, ac propterea, cuique eundum ad proprias Ecclesias. Hortatur autem omnes, ut tales se præbeant quisque in ministerio suo, prout decet Sacerdotes ab omni mundanarum rerum cura segregatos, illudque imprimis curent, ut, postquam domum redierint, cæteris in bono opere prælucere studeant, quatenus populus omnis intelligat, Clerum ab hac Synodo non modicum fructum reportasse.

XIV. Totus deinde Clerus genuflectit, & Serenissimus ascendens ante Altare majus, dat Benedictionem solemnem, dicens more consueto:

Sit Nomen Domini benedictum &c.

Publicantur Indulgentiæ.

Diaconus cantat: *Recedamus in Pace.*

Clerus respondet: *In nomine Christi.*

XV. Serenissimus deponit vestimenta, solam cappam indutus, orat oonnihil ante Altare, & recedit ad Palatium comitante toto Clero, cui deinde signo Crucis benedicit, cumque dimittit in nomine Domini.

FINIS TOTIUS ACTIONIS SYNODALIS.

ORATIO SYNODALIS.

Serenissime ac Reverendissime MAXIMILIANE HENRICE, Utriusque Bavariæ Dux,

Sanctæ Coloniensis Ecclesiæ Archi-Episcope, S. R. Imp. Princeps Elector, Domine Clementissime.

Illustrissimi, Admodum Reverendi, Prænobiles Domini Præsules ac Prælati, Venerabiles Christi Sacerdotes, cæterique Clerici, atque Auditores Humanissimi.

INter Respublicas Orbis Christiani universas, illa est omnium præcipua, ac plane Princeps, quæ Ecclesiastica dicitur, quam idcirco D. Dionysius Areopagita, Græco vocabulo *Hierarchiam*, hoc est, Sacrum Principatum appellavit: porro, ut isti Reipublicæ, Sacer suus, arduo illo, ac prorsus Divino munere, dignus splendor constaret; eapropter Servator ac Redemptor noster CHRISTUS JESUS, insigne etiam ac omnino singulare Sacramentum instituit, quod vulgari, receptoque jam nomine Sacramentum *Ordinis* appellamus, septenis nimirum Ordinibus, tanquam suis quibusdam gradibus, ornatum, distinctumque, quorum in numero Ordinum, quotquot Archi-Episcopali authoritate citati hic adsumus, omnes censemur. At enim ergo, illud imprimis hic nobis præstandum est; primævam illam ab ipso DEO institutore suo, semel acceptam dignitatem, sacris hisce Ordinibus, per vitam, ac mores nostros, tueri uti liceat. *Serenissimus quidem Reverendissimusque Archi-Episcopus, ac Princeps Elector, Dominus noster Clementissimus*, postquam Supremo animarum nostrarum Episcopo ita volente, in curam Episcopalis solicitudinis vocatus est, nihil unquam habuit antiquius, quam Hierarchiam hanc, sive Principatum Ecclesiasticum, omni ex parte videre quam absolutissimum, adeoque nulla impensior cura subiit animum, quam ex mente Sacrosancti Concilii Tridentini, coacta suis temporibus Synodo, Clerum suum, commissumque sibi gregem dirigere; quando autem, vel circumstrepentium adhuc bellorum turbioibus, vel vicinarum Provinciarum inter sese conflictu, æstuque, vel Pastorum exilio, vel communi Patriæ squalore exclusus, vel etiam componendis Potentissimorum Regum dissidiis, felicissime interceptus, rem tantam aggredi hactenus non potuit; nunc rebus, uti sperari cum Dei gratia potest, utcunque compositis, enimvero ex intimis visceribus sibi gratulatur, illuxisse tandem illum diem, diem illum, quo, pro DEI Optimi Maximi gloria, pro Ecclesiæ, ac Diœcesis Coloniensis incremento, pro commissarum sibi animarum salute, superiorum annorum votis obsequi, ac statuere ea liceat, quæ ad rem Ecclesiasticam, sive stabiliendam, ubi recto adhuc talo stat; sive, ubi collapsa sit, erigendam, instaurandamque, facere videbuntur. Atque hujuscemodi mentis, ac voti sui interpretem, ac testem, *Auditores*, ex hoc loco, *vobis*, esse me voluit, eandemque in rem, pauca quædam præfari jussit; quod ego, dum ut debeo, facio breviter, quæso vos, obtestorque, ut favore vestro dicentem prosequamini. Veterem omnem Legem, Sacrificia, ac Cæremonias, umbras tantum fuisse, nudasque figuras præsentis, quam tenemus Ecclesiæ, notius id est vulgo, quam ut intelligentibus recoquere oporteat; *Pontifices, Sacerdotes, Levitæ, Sacraria, Tabernaculum, Altaria, Templum, Victimæ & Holocausta*, nostram hanc, inquam, Ecclesiam, velut caligantis Auroræ radii suum Solem præcurrebant, præsagiebantque; at enim nubibus istis, umbrisque si purissimi Solis imperati sunt, quid responsuri denique nos sumus,

fumus, si ad illorum lucem, emorientes, scilicet, semivivæ lampadis fumi, vix aliud, quam in nocte tantillulum emicamus? Ut infinita alia prætereamus, unicum nobis ob oculos sit, Levitici cap. 21. *Homo de semine tuo, qui habuerit aliquam maculam, non offeret panes Deo suo*; quam illud autem districte, ac severe, de nulla, usquam macula intellectum sit, vel ex illo planissimum est, quod eodem illo Levit. 21. capite, severissima lege, res, ut videri potest levissima, Sacerdotibus interdicitur: mortuum videlicet corpus aliquod aut cadaver, ne tangerent; excipiuntur duntaxat Patris, ac matris, filii, ac filiæ, fratris, ac sororis funera; præter illos cadaver tangere, aut plangere funus, etiam nefas censebatur: Nobis quidem Sacerdotibus, Ecclesiasticisque in hac lege gratiæ, cadaveribus attingendis, nemo interdixit; quemadmodum tamen nova hæc lex, & verissima viventis Dei Sacrificia, supra corpus, ac cadaver, altius quiddam spirant, ac sapiunt, ita si spiritum ac animam illius legis cæremonialis inspicimus, nobis sane, ista lege, in animis, ac pectoribus nostris, scelerum funera, ac fœtentium cadavera vitiorum evitanda sunt, quæ quoties habemus cum plebe communia, aut homines Ecclesiastici quovis cœno, ac luto volutamur, toties ex mente Sanctorum Patrum hoc loco, contra legem attactis funeribus polluimur, ac contaminamur; Patrum quidem, ac Matrum funera in Levitico contingere poterant, neque minus Nos, primorum parentum funeribus, sive prima labe contaminati, ac non multo post, tanquam torrente quodam abrepti, in propinqua humanæ naturæ vitia, tanquam in fratrum, ac sororum cadaveribus lapsi sumus: sicut autem in ejusmodi depravatæ vitia naturæ, ex DEI Domini ac Servatoris nostri JESU CHRISTI instituto, per salutaria novæ legis Sacramenta pugnandum est omnibus: ita profecto, peculiari quodam, ac solicito magis magisque ardente conatu, in vitia quævis pugnandum est nobis, quotquot non e vulgo Christiani duntaxat, aut Catholici, sed Sacerdotes, sed Sacrificiis destinati censemur: adeo, ut jam labi nemo nostrum possit, quin eadem secum ruina e plebe proximum quemque involvat: id quod D. Chrysostomus, gravissima eaque severissima sententia pronuntiavit, Hom. 38. in Matthæum: *Videte*, inquit, *Sacerdotes, quomodo vos componatis in verbo & opere, quoniam si aliquis Christianorum peccaverit, non omnino peccant & Sacerdotes, si autem ipsi Sacerdotes fuerint in peccatis, totus populus convertitur ad peccandum; ideo unusquisque peccatorum pro suo peccato rationem reddet; Sacerdotes autem non solum pro suis, sed & pro omnium peccatis rationem reddituri sunt.* Est ita sane, *Auditores*, exemplo suo Sacerdotes ac Clerici, apud vulgus utramque in partem omnia possunt, aut nocere si mali sunt & improbi, aut prodesse si religiosi ac pii. Quid enim mirum, si rusticanus aliquis & agrestis homo, Divinæ Sacrificio Missæ tam negligenter intersit, ut in re sacra nihil ipse sacri præ se ferre videatur? Quid mirum inquam? quis enim illi persuaserit, quo tremore ac reverentia sacris hisce Mysteriis interesse, qua cordis & animi puritate, aut exteriori etiam decore ad Sacræ Communionis accessum præparari oporteat? illi inquam, quis ista persuaserit? qui assuetus jam sit ad sacrum Altare conspicere; e Sacerdotibus, utinam duntaxat unum aliquem, quem pridie aut inter pocula temulentum, aut in plateis, nescio, quid vacillantem notaverit! Qui continentiam eidem, ac vitæ puritatem probaveris, si te videat ipse domi, palam alentem, aut etiam obscura sub luce, deprehendat obvoluto capite prorepentem ex...? Quid opus est verbis? Satis ipsi scimus, quam facile scandalo materiam vulgus inveniat, quam dein inefficax de moribus futura sit oratio, cui pessimo exemplo tam graviter præjudicaveris, jam ipse tu vides. E prophana plebe tamen, similia si peccat laicus aliquis, peccat ille sane quidem, Divinamque Majestatem offendit quam gravissime: at in ipsa sui ruina se sistit, ac sepelitur hic lapsus, quando in nobis late sui diffusa tabe proximum quemque corripit, adeo ut jam mediocria esse delicta nostra haud quaquam possint. Ezechielis cap. 8. Propheta Spiritu Domini ducitur in urbem Hierosolymitanam; videt autem plebem universam, non reptilibus modo, & fœdissimis quibusque bestiis, sed & Adonidis turpissimo simulachro, Divinos honores offerre, quæ omnia abominationes pessimæ vocantur, sed *conversus*, inquit sacer textus, *videbis abominationes majores his, & introduxit me in atrium Domus Domini interius, & ecce inter vestibulum & altare, quasi viginti quatuor viri, dorsa habentes contra Templum Domini*: Ergone Templo aut Altari tergum obvertere, gravius credemus, quam illa priora & pessima tot tamque nefandæ idololatriæ? pulcherrime in hunc locum D. Chrysostomus: *Illa*, inquit, *priora, quia in atrio committebantur exteriori, sæcularium peccata designant, hæc autem, quæ in atrio interiori, seu sanctuario Templi, quod solis intrare Sacerdotibus fas erat, peccata denotant Ecclesiasticorum.* Ergo, si sæculares homines divitias, si luxum, aut immunditiam sectantes, tanquam idola quædam suas opes, ac libidinem colant, offendunt illi sane quidem Deum, ac peccant gravissime: Sacerdotem tamen, Ecclesiasti-

fiasticumque, officii ac nominis immemorem sui, non dico in ejusmodi gravioribus, sed in minoribus etiam labi, ac altari dorsum obvertere, hoc est, robusta quadam improbitate, conscientia impura, cœco impetu, consuetudine inculta, ad Divina sua irruere contumaciter, eaque & tractare contemptim, & peragere negligenter: hæ enimvero sunt abominationes, quas pessimis, gravissimisque pejores ac graviores appellari audivimus. Quid enim quæso, humanæ menti aut æstimationi grave adeo, & subita morte expiandum facinus commiserat Oza, propter quod percussus a Domino, ipso, quo steterat loco, corruit exanimis? Arca Dei solemni deductione plaustro vehebatur, quod Oza & Ahio fratres agebant, Ecce tibi ad aream Nahon, recalcitrantibus bobus, arcâ in terram minatur, cum extendens manum Oza, ut lapsuram fulciret, repente corruit emortuus: *Iratus est indignatione Dominus contra Ozam, & percussit illum super temeritate, & mortuus est juxta Arcam Dei*, 2. *Reg. cap.* 6. O Judicia Dei abyssus multa! rem tam levem, tam acriter castigari! sive enim Levita dicatur peccasse, quia nudis manibus Arcam tetigerit, quam non nisi per vectes portare licebat; sive quia plaustro imposuerit, cum ex præcepto legis humeris portare deberet; quodcunque demum hac re peccatum sit, error levis fuisse videri potest, & lapsus duntaxat in cæremoniis: & quis non etiam cum primis laudabile putet; ruituræ arcæ manum subjicere? & hoc tamen erratum, tam atroci morte debuit expiari; at enim, & Philistæi aliquando arcam nudaverant, & contra legem plaustro impositam vexerant, nec tam acrem Dei manum sensere. Quid subesse putabimus causæ? Philistæi erant, gens prophana erant, & homines laici, quos, in Divinam suam Majestatem irreverenter aliquid egisse, haud magnopere videbatur indignari; Levitam vero, hoc est, hominem cultui Divino specialiter destinatum, a legis præscripto vel latum unguem recedere, certa, eaque severissima morte multari debuit. In Sacrificiis antiquæ legis, cæteras inter cæremonias & hæc erat, ut ignem oblaturi Deo, non qualemcunque, sed ex Altari Holocausti acciperent; at Nadab & Abiu, recens creati Sacerdotes arreptis thuribulis, aliunde acceptum obtulerunt ignem, & incensum desuper, *offerentes coram Deo ignem alienum, egressusque ignis a Domino devoravit eos, & mortui sunt coram Domino, Levitici cap.* 10. Quis non hunc iterum errorem levem putet, quem novelli præsertim Sacerdotes, nec satis adhuc in cæremoniis versati, aut ignorantia, aut forte, ut fieri solet, turbatione aliqua commisere? at non impune tamen fuisse videmus: magno enimvero incitamento nostro, ut immolaturi Deo Patri, non umbras illas, sed Solem ipsum, Solem justitiæ, Deum ac Dominum nostrum JESUM CHRISTUM, serio nos soliciteque circumspiciamus, ne qua ulla usquam hæreat macula. Quin agimus ergo, & pro hujus diei ac Synodi voto, quisquis sese quam diligentissime excutit, emendaturus in melius, quæ ignoranter peccaverit; imo vero, ac potius quæ prudens, videns, ac sciens peccaverit, ut videat denique, quis qualisque sit ignis, quem e conscientiæ ac animi sui thuribulis, Deo, velut in odorem suavitatis oblaturus sit, depromptus nimirum ex ipso Sanctuario puræ mentis ac pectoris, in Deum recti, non sane ignis alienus, aut cupiditatibus effervescens mundanis, sed talis, qualem Christus ipse se *mittere dicit in terram, eo fine, ut ardeat* in pectoribus & animis videlicet nostris amoris in ipsum ferventissimi, intentionis puræ, ac conscientiæ candidæ, ut non tantum Sacrificia Ecclesiæ suprema, sed & *omnis dirigatur oratio nostra, sicut incensum in conspectu Dei.*

INDEX TITULORUM,

Qui in tribus Partibus Decretorum Synodalium D. MAXIMILIANI HENRICI, Archi-Episcopi Coloniensis, continentur.

PARS II.

De Sacramentis.

PARS III.

De statu Personarum.

DECRETORUM SYNODALIUM
DIOECESIS COLONIENSIS
PARS I.
DE FIDE ET RELIGIONE CATHOLICA, OFFICIO CULTUQUE DIVINO, ET CÆREMONIIS.

TITULUS I.
De Fide, & ad integritatem Fidei conservandam pertinentibus.

CAPUT I.

§. I. *Catholicæ Fidei professionem edant Cathedralium Prælati & Canonici, nec non Curati omnes.*

CUm *sine Fide, quæ est sperandarum substantia rerum, & argumentum non apparentium, impossibile sit placere* DEO; (a) nec nobis spes æternæ beatitudinis ulla possit affulgere; idcirco Decretis Synodalibus Coloniensibus de emittenda Fidei Orthodoxæ professione juxta formam a PIO IV. Pontifice præscriptam, (b) atque antehac a Decessoribus nostris Coloniensibus Archi-Episcopis (c) sæpius publicatam, & in fine hujus Tituli subjunctam, inhærentes, severe mandamus, ut saluberrimum Decretum Concilii Tridentini (d) de ejusdem Fidei professione in manibus Episcopi Diœcesani, ejusve Vicarii Generalis, seu Officialis facienda ab omnibus & singulis, quibus de Dignitatibus, vel Ecclesiarum Cathedralium Canonicatibus, & aliis quibuscunque Beneficiis Ecclesiasticis curam

(a) Hebr. 11. ℣. 1. & 6. (b) Pii Papæ IV. Const. 88. Bullarii tom. 2.
(c) Synodus Colonienf. sub Ferdinando Archiep. an. 1612. post Dominicam *Invocavit.* tit. 1. num. 4. ac tit. 8. & eodem anno 2. Octobris tit. 2. & 19. April. an. 1627. tit. 1.
(d) Conc. Trid. Sess. 24. de Reform. c. 12.

ram animarum habentibus provisum est, sicubi in oblivionem ac desuetudinem abierit; in memoriam, usum & consuetudinem revocetur; præsertim cum declaret idem Concilium, quod alioquin prædicti fructus non faciant suos, nec illis possessio suffragetur.

§. II. *Collegiatarum Ecclesiarum Prælati, Decani, Canonici, Canonissæ, Beneficiati quoque non curati, etiamsi antea eandem Professionem fecerint.*

Et quia temporum calamitas, & invalescentium hæresum malitia cogit, ut nihil prætermittatur, quod ad crediti Nobis gregis profectum, & Catholicæ Fidei præsidium posse conferre videatur: ideo etiam volumus, & serio jubemus, ut omnes & singuli Dignitates, vel Canonicatus in Ecclesiis Collegiatis, aut in iis Vicarias, Capellanias, Sacellanias, sive alia qualiacunque Beneficia, aut Officia Ecclesiastica quovis nomine nuncupata, deinceps assecuturi, cæterique Sacerdotes, Clerici, Ecclesiarum Ministri, atque Custodes seu Æditui, nec non Abbatissæ, atque Canonissæ sæculares quarumcunque Ecclesiarum supradictam Fidei professionem in Capitulo, antequam ad possessionem, vel ad residentiam admittantur, faciant; etiamsi alias ipsam Fidei professionem emisissent.

§. III. *Et omnes Ecclesiæ Ministri.*

Similiter Vicarias, Sacellanias, aut alia quæcunque Beneficia, seu Officia Ecclesiastica in Parochialibus, aut quibusvis aliis Ecclesiis adepturi, item Parochialium Ecclesiarum Custodes seu Æditui in eorum admissione coram suis Archi-Diaconis, Decanis Ruralibus, vel Pastoribus, aut aliis, qui auctoritate nostra eorum Ecclesias, seu Beneficia visitant, quandocunque moniti fuerint, Fidei hujusce professionem facere teneantur.

§. IV. *Regulares quoque in Monasteriis & Militares in Balivis & Domibus &c.*

Constitutionem quoque PII IV. Papæ (e) de forma Professionis Fidei, a provisis de Monasteriis, Conventibus, & aliis locis Ordinum Regularium & Militiarum faciendæ editam, reverenter amplectentes, declaramus eos omnes, quibus de Monasteriis, Conventibus, Domibus, & aliis quibuscunque locis Regularium quorumcunque Ordinum, etiam Militiarum, quovis nomine, vel titulo providebitur, ad eandem Fidei professionem emittendam obligari.

§. V. *Sæculares etiam & Regulares Prælati, Concionatores & Confessarii.*

Universi itidem ac singuli, tam Sæculares, quam Regulares, Prælati, Concionatores, Confessarii, dum ad prædicandum verbum Dei, vel confessiones audiendas approbabuntur, eodem modo Fidem profitebuntur. (f) Religiosi tamen ad concionandum, aut excipiendas confessiones deinceps admittendi, hanc Fidei professionem coram Superioribus suis Regularibus (quos ad id deputamus) faciant, & de ea facta doceant, quando se Nobis, seu nostro in Spiritualibus Vicario Generali benedicendos, vel generaliter ad concionandum, vel confessiones audiendas admittendos sistent.

§. VI. *Insuper Ludimagistri, & Magistra Trivialium Scholarum, & Obstetrices.*

Hanc similiter Fidei professionem cuncti Scholarum, etiam Trivialium Magistri, & Magistræ, ac quicunque eorum Hypodidascali seu adjutores sunt, faciant coram Pastore loci; nec ad Fidei professionem, & aperiendam Scholam admittantur, nisi eidem Pastori fidei suæ integritatem, ac vitæ, morumque probitatem idoneis testimoniis abunde probarint. Obstetrices etiam ubivis locorum in manibus Pastoris loci eandem edant Fidei professionem.

§. VII. *Atque omnes Professores, & Regentes studiorum cujusvis facultatis.*

Quæcunque insuper cum a PIO IV. Pontifice, (g) tum in postrema Synodo Coloniensi (h) de emittenda Fidei pro- fessione

(e) Pii IV. Constit. 89. Bullarii tom. 2.

(f) Syn. Diœces. Colon. celebrata 19. Aprilis anno 1627. tit. 1.

(g) Pii IV. Papæ Constit. 88. Bullarii tom. 2.

(h) Synodus Diœces. Coloniens. loco cit.

fessione ab omnibus & singulis Ecclesiasticis, tam Sæcularibus, quam cujusvis Ordinis Regularibus, quarumvis Universitatum Rectoribus, Doctoribus, Gymnasiorum Regentibus, & cujuscunque artis, ac facultatis Professoribus, antequam officiis suis fungantur, salubriter decreta sunt, hic pro insertis habeantur.

§. VIII. *Et Lectores intra Claustra eandem edant.*

Decretum novissimæ Synodi Diœcesanæ (*i*) de Professione fidei a Professoribus facienda, etiam Lectores in Collegiis Religiosorum, Claustris Monachorum, & Conventibus Regularium obstringere decernimus: quorum tamen commoditati prospicere volentes, permittimus, ut illam præstent coram suo quique Superiore.

§. IX. *Obligati facere Professionem fidei, idipsum per seipsos, non autem Procuratores præstare tenentur.*

Ad Fidei porro professionem emittendam obligati, opera Procuratoris uti non possunt, sed per seipsos id præstare debent, uti declaravit sacra Congregatio Cardinalium (*k*) ad dubia Concilii Tridentini resolvenda deputatorum: Hinc, qui suorum Canonicatuum, vel Beneficiorum possessionem per Procuratorem apprehendi fecerunt, antequam ad residentiam, vel perceptionem fructuum eorundem admittantur, ipsi per se Fidei professionem emittant.

CAPUT II.

§. I. *Doctrina Fidei subditis crebro explicanda.*

QUia vero parum prodesset Superiores ac Præfectos Fidem Catholicam profiteri, nisi & populus universus a teneris annis eam imbibat, & suorum Superiorum vigilantia in eadem sincere firmiterque perseveret; monemus Prælatos omnes, Pastores & Vice-Pastores, ut per seipsos, aut alios viros doctos, Orationem Dominicam, Salutationem Angelicam, Symbolum Apostolorum, Præcepta Decalogi, & sanctæ Matris Ecclesiæ, doctrinamque omnium Sacramentorum populo sibi commisso frequenter explicent, ac diligenter advigilent, ne forte lupus aliquis inter oves versetur aut latitet.

§. II. *Eorumque familiæ studiose visitandæ, describendæ & dignoscendæ.*

Quod nulla meliori ratione deprehendent, quam si studeant cognoscere vultum pecoris sui, frequentiusque visitent domos & familias sibi commissorum: nec non singulis annis universos suæ curæ commissos doli capaces describant, & in Paschate sanctissimæ Eucharistiæ Sacramentum non aliis, quam sibi aut alicui ex Confessariis auctoritate nostra approbatis, confessis administrent, & de ipsa confessione aliis facta fidem in scriptis (quam ipsi Confessarii dare teneantur) exigant, saltem ab iis, qui suspecti de hæresi, vel dubiæ Fidei existimantur. (*l*) Qui etiamsi tempore Paschatis absuerint, quousque in propria Parochia sacram Eucharistiam sumant (nisi fidem authenticam adferant, quod peregre profecti alibi eam sumpserint) ab Ecclesiæ ingressu vivi, & mortui ab Ecclesiastica sepultura juxta sacrorum Canonum præscriptum arceantur.

CAPUT III.

§. I. *Visitandi Hæretici & Schismatici.*

ADhæc cum hoc nostro sæculo hæreseos feracissimo, vel maxime locus sit illi B. Hilarii ad Constantium querimoniæ, qua deplorat tot esse Fides, quot voluntates, tot doctrinas, quot mores, dum ita Fides scribuntur, ut volumus, aut ita, ut cupimus, intelliguntur. Ideo Parochi, Concionatores & Catechistæ omnes diligenter Auditores suos moneant, ne per liberiorem cum hæreticis consuetudinem, aut familiaritatem virus eorum imbibendo, Religionis Catholicæ naufragium faciant, sed meminerint salutaris præcepti, quod morti proximus B. Antonius (teste S. Athanasio (*m*)) discipulis suis dedit: *Hæreticorum & Schisma-*

(*i*) Synod. Diœcesf. Colon. loc. cit. (*k*) Ad 12. Cap. Sess. 24. de Refor. Collect. Farinac.
(*l*) C. Omnis utriusque. De pœnit. & remiss. (*m*) S. Athanasius in vita S. Antonii.

Schismaticorum venena vitate, eumque circa eos odium sectamini, scitis ipsi, quod nullus mihi nec pacificus sermo cum iis unquam fuerit.

§. II. *Proles cum periculo Fidei non mittendæ ad regiones hæresi infectas.*

Caveant proinde parentes, ne temere, vel linguæ, vel mercaturæ discendæ causa, liberos suos ad regiones hæresi infectas ablegent, ne forte temporale lucrum sectantes, Fidei Catholicæ, atque animæ, nullo pretio æstimabilis, jacturam & detrimentum patiantur, & sæpe mortem importent patriæ, a qua vitam acceperunt.

§. III. *Et non nisi ad Catholicorum Scholas.*

Cum nullum sit pernitiosius animabus venenum, quam quod in hæreticorum scholis, & libris propinatur, omnibus & singulis Civitatis & Diœcesis nostræ Coloniensis incolis severe prohibemus, ne ulla de causa liberos, aut domesticos suos permittant cujusquam scholam etiam trivialem frequentare, quem a Nobis aut nostro Vicario in Spiritualibus Generali, Archi-Diaconis, vel aliis ad hoc a Nobis specialiter deputatis, approbatum esse, non constiterit: nec etiam eos, studiorum causa, ad alium locum, Universitatem vel Academiam, quam Catholicam amandent.

CAPUT IV.

§. I. *Non simulanda Religio aliena.*

Meminerint etiam Catholici, dum hæreticorum terras peragrant, non licere quovis colore, vel nomine cum dissimulatione suæ Religionis alienam simulare, aut Ecclesiæ præcepta de observantia jejuniorum, Festorumque violare, cum scriptum sit: *Qui negaverit me coram hominibus, negabo & ego eum coram Patre meo, qui in cœlis est:* (n) Quod si qui hac in re deliquisse deprehendantur, Pastores, Vice-Pastores & Concionatores, ut errorem suum agnoscant & detestentur, crebro gravitatem hujus criminis pro concione explicare non intermittant.

§. II. *Exteris cibi vetiti in hospitiis non proponendi.*

Sub gravi insuper pœna arbitraria prohibemus, ne quisquam hospitum, vel cauponum divertentibus ad se exteris, esum carnis, aut alterius cibi vetiti indulgeat, multo minus ultro carnes apponere præsumat.

§. III. *Modus servandus ab iis, qui inviti ad disputationes cum hæreticis lacessuntur.*

Quod si hæretici Catholicos ad certamen de Religione lacessant invitos, respondeant ipsi: talem conflictum non ad se, sed eos, qui exercitatos in Scriptura sensus habent, pertinere. Deinde insanum esse, ea in disputationem vocare, quæ multis retro centuriis annorum plenis Conciliis, toto spectante Orbe disputata, recepta, & approbata fuerunt, secundum celebrem illam S. Augustini (o) regulam: *Si quid tota per Orbem frequentat Ecclesia, id, quin ita faciendum sit, disputare velle, insolentissimæ insaniæ est.* Atque istos respondendi modos Pastores, Vice-Pastores, Concionatores & Catechistæ populum doceant, vel ut adducant ad eruditiores, qui ipsis respondeant, hortentur.

§. IV. *Conciones eorundem vitandæ.*

Et quoniam pestilentius est venenum, quod auribus, quam quod ore hauritur, hoc enim corpus, quod nobis cum belluis commune est, inficit; illud vero animas Dei imagine insignitas interimit: Severe omnibus nostris subditis, tam Ecclesiasticis, quam Laicis inhibemus, ne conciones hæreticorum temere adire præsumant, cum illorum *Sermo ut Cancer serpat*, (p) ac blandis verborum lenociniis innocentium corda seducat.

CAPUT V.

§. I. *Lectio librorum hæreticorum vetita.*

Cum non sufficiat sana doctrina populum imbui, (q) nisi librorum etiam, diligens habeatur ratio, ne simplices in hæreticorum libros ignari periculi incidant, & incauti ex eorum vene-

(n) Matth. 10. ℣. 33. (o) S. August. Epistola 118. (p) 1. Tim. 2. ℣. 17.
(q) Conc. Provinc. Colon. sub Adolpho III. Archiep. cap. Intereft quoque. pag. 428. & §. An e suggestis. pag. 488.

venenato calice mortem animæ bibant: proinde injungimus omnibus, quibus prædicandi, docendique munus creditum est, ut libros prohibitos aliquando pro concione recenseant, illos maxime, quos norunt teri vulgi manibus, aut ab abusu non procul abesse, populumque frequenter admoneant, ne quos libros domi suæ servet, aut deinceps emat, quos Episcopali authoritate a Catholicis librorum Censoribus examinatos & approbatos esse non constat: ne quandoque pia libri inscriptione, vel qualibet alia pietatis specie, seu verborum elegantia & nitore decepti, alicujus erroris laqueis implicentur.

§. II. *Sicut & eorum aliorumque libellorum turpium retentio.*

Pari ratione libros hæreticos, (r) aut qui profitentur turpia, subditis nec legere, nec retinere licere, Pastores, Vice-Pastores, Concionatores & Catechistæ diligenter admoneant, pœnasque contra secus facientes in Indicibus librorum prohibitorum constitutas crebro iisdem inculcent, doceantque sub libris interdictæ lectionis etiam eos omnes comprehendi, qui licet non profiteantur hæresin, sub alio tamen argumento perniciosa spargunt dogmata.

§. III. *Uti & chartarum ac schedularum similium.*

Huc spectant chartæ, vel schedulæ, quas hæretici in Fidei Catholicæ contemptum edere consueverunt, quæ licet mole & quantitate sint exiles, scurrilibus tamen jocis, calumniis & Religionis ludibrio despectuque non cedunt maximis etiam voluminibus.

CAPUT VI.

§. I. *De judiciaria Astrologia, & hujus farinæ libri cavendi.*

QUandoquidem Romana Catholica Ecclesia non solum detestata semper fuerit exercitium Astrologiæ judiciariæ, & alia quæcunque superstitionum, divinationum, vanarum observationum, & magicarum artium genera, nec non libros, opera, tractatus &c. qui de eisdem, aut de futurorum contingentium successibus, fortuitisve casibus, aut eis actionibus, quæ ab humana voluntate pendent, certo aliquid affirmant; verum etiam gravissimis pœnis temeritatem illorum, qui similibus operam dant, consuluot, usurpant, vel scriptos de eisdem libros, opera, tractatus &c. legunt, vel quomodolibet apud se retinent, voluerit puniri. Nos perniciosis ejusmodi ausibus, quantum in Nobis est, obviare cupientes, insistendo desuper editis Sanctionibus, maxime vero SIXTI V. (s) & URBANI VIII. (t) Pontificum, easdemque renovando, præcipimus omnibus & singulis Pastoribus, Vice-Pastoribus & Concionatoribus, ut in suis concionibus & privatis colloquiis, Christi fideles ab hujusmodi hominum commercio, usu & consuetudine avertant, nec non hujus delicti (quod hodie familiare multis est) magnitudinem atque pœnas, tam in illos, qui hanc divinatoriam artem profitentur, aut exercent, quam qui eosdem consulunt, similesque libros retinent aut legunt, decretas, sedulo ac frequenter subditis nostris, & auditoribus suis exponunt, & si quos hoc vitio notatos norint, eosdem privatim moneant, in quanto suæ salutis periculo & discrimine versentur, & ad expianda Sacramentali confessione peccata adhortentur, quod si salutarem hujuscemodi monitionem contempserint, Nobis denuntientur, ut pœnis a prædictis constitutionibus inflictis digne castigentur.

§. II. *Inquisitio libraria facienda.*

Parochi proinde, & Vice-Parochi juxta Decretum Synodi Diœcesanæ sub Decessore nostro ADOLPHO III. Archi-Episcopo (u) habitæ, libros omnes suspectæ fidei, vel ab hæreticis corruptos, magicos, divinatorios, & quoscunque alios illicitos penitus auferant: eos vero, qui ejuscemodi libros

(r) Statuta Adolphi III. Archiep. Colon. pag. 490. (s) Sixti V. Papæ Const. 17. Bullarii tom. 2. (t) Urbani VIII. Papæ Const. 114. Bullarii tom. 4.
(u) Statuta Synodi Diœcesf. Colon. sub Adolpho III. Archiep. pag. 465. col. 1. in princ. Act. 19. ℣. 19.

bros ipsis tradere recusarint, tanquam hoc ipso de hæresi, vel etiam magis suspectos, Nobis deferant.

§. III. *Ludi Theatrales, antequam exhibeantur, censendi.*

Insuper sub irremissibili centum florenorum aureorum pœna, pro una medietate ad pios usus fabricæ Ecclesiæ, seu mensæ pauperum loci, & altera Fisco nostro applicanda præcipimus, ne uspiam locorum Civitatis, vel Diœcesis nostræ Coloniensis ludi theatrales deinceps a quoquam, priusquam ab uno ex constitutis nostris librorum Censoribus, vel ab aliis idoneis & legitimis Superioribus authoritate nostra ordinaria ad id peculiariter deputatis, pro subjectæ materiæ necessitate diligenter revisi & permissi fuerint, neque tunc quidem in ulla Ecclesia, neque ullibi Divinorum Officiorum tempore, exhibeantur.

CAPUT VII.

Contra blasphemantes & abutentes Sacris pœna decernuntur.

PAstores, Vice-Pastores & Concionatores crebrius inculcent, graviter eos peccare, qui Nomine DEI blasphemiis abutuntur, qui sacræ Scripturæ verba, vel sententias ad jocos scurriles, res impuras, superstitiones, libellos famosos, & quosvis profanos sensus impie applicant; ideoque eos, qui hoc in genere deliquerint, ut juxta præscriptum Concilii Tridentini, (*x*) ac PII V. Pontificis Constitutionem, (*y*) nec non Edictum politicæ Ordinationis Archi-Episcopatus Coloniensis (*z*) debite puniantur, Nobis volumus denuntiari.

CAPUT VIII.

De redeuntibus ab hæresi ad Ecclesiam.

QUicunque hæresi infecti in Ecclesiæ Catholicæ gremium admitti flagitant, non tantum hæresin, & errores omnes ejurent, atque publice Fidem Orthodoxam, juxta formam a PIO IV. Papa præscriptam, profiteantur, sed & libros prohibitos, quos apud se domi servant, Confessariis tradant, & paulatim sacras conciones audiendo, piosque libros legendo, ad sacri Chrismatis susceptionem, ac Pœnitentiæ, Sacrosanctæque Eucharistiæ frequentationem sedulo præparentur.

CAPUT IX.

§. I. *Censendi Libri & quævis chartæ.*

SAncte & salubriter diversi Pontifices, (*a*) Concilium Tridentinum, (*b*) & iis congruenter Concilium Provinciale Coloniense sub HERMANNO V. (*c*) Archi-Episcopo Coloniensi, Decessore nostro, sanxerunt, ne ulli libri, scripta, chartæ, picturæ, sculpturæ, rhytmi, cantiones, & quidquid alias ad rem librariam pertinet, sine expressa Sedis Apostolicæ, aut Episcopi Diœcesani, vel ab eo deputati in scriptis obtenta, & in libri, seu scripturæ fronte præfixa approbatione excudantur, in lucem prodeant, veneant, vel ullo pacto in Ecclesiam, & Rempublicam Christianam invehantur, spargantur, distrahantur.

§. II. *De Bibliopolis, Typographis & Librariis.*

Et licet omnes ac singulos, tum Typographos, tum Bibliopolas, Doctores, Professores, Magistros, librorum Institores in tota Civitate & Diœcesi nostra Coloniensi pro ea, qua sanctæ Sedi Apostolicæ, Concilio Tridentino, & nostris, qua Provincialibus, qua Synodalibus Conciliis, Religione, fide & observantia existunt devincti, ejusmodi Apostolicas, Provinciales, & Synodales Constitutiones sub virtute sanctæ obedientiæ, atque expressis in secus facientes gravibus censuris & pœnis inviolate observasse confisi fuerimus; aliquando tamen & quidem duplici modo

(*x*) Conc. Trid. Sess. 4. in fin. (*y*) Pii V. Papæ Constit. 5. §. 10. Bullarii tom. 2.
(*z*) Edictum Ordinationis politicæ Archi-Episc. Colon. an. 1596. editum pag. 1. 2. & 3.
(*a*) Leo X. Papa Const. 12. Bullarii tom. 1. (*b*) Conc. Trid. Sess. 4. Index librorum prohibitorum cum regulis ex Concilii Tridentini præscripto concinnatus, a Pio IV. comprobatus, Const. 77. Bullarii tom. 2. & a Clemente VIII. Const. 36. Bull. tom. 3.
(*c*) Conc. Provinc. Colon. sub Hermanno V. Archiep. part. 12. cap. 9. pag. 401.

modo delictum fuisse dolenter accepimus.

§. III. *Libros non approbatos, imagines & chartas excudentibus, vel alibi excusas vendentibus.*

Primum per Bibliopolas, Typographos, Sculptores, & librorum Institores, qui non approbatos rite libros, imagines, chartas, ideas, rhytmos, cantiones, imo etiam reprobatas, & a Fide Orthodoxa, bonisque moribus alienas ejusmodi merces ausi fuerunt vel lucri cupiditate, vel Apostolicarum prohibitionum ignorantia, in Civitatem & Diœcesin nostram Coloniensem alibi excusas importare, aut in ea excudere ipsi, aut excudendas curare.

§. IV. *Idem esto de illis, qui a deputatis librorum Censoribus non sunt approbati.*

Deinde etiam per librorum quosdam subrepticios Censores, seu Sæculares, seu Regulares, etiam Theologos & Professores, qui privata auctoritate, & Nobis, nostrisve, quibus id competit, insciis, quosdam libros & scripta approbare præsumpserunt.

§. V. *Pœnæ contra delinquentes decreta.*

Hinc Apostolicis & Majorum nostrorum Decretis firmiter inhærentes, omnibus & singulis Civitatis & Diœcesis nostræ Coloniensis Typographis, Bibliopolis, Sculptoribus, librorum Institoribus, cujusvis artis, facultatis & ordinis Doctoribus, Professoribus, Magistris, cantionum & rhytmorum concinnatoribus, & quibuscunque aliis ad hanc rem consilium, studium & operam conferentibus in virtute sanctæ obedientiæ, & sub censuris & pœnis prædictis Apostolicis, & Provincialibus Decretis insertis præcipimus, ne ullos quocunque titulo insignitos, sive Ecclesiasticos, sive profanos libros, scripta, picturas, ideas &c. sine expressa nostra, seu unius ex deputatis a Nobis librorum Censoribus licentia in scriptis obtenta, & approbatione, neque nominibus Auctoris, Typographi, vel loci dolose suppressis, excudere, venum exponere, invehere, distrahere, vel etiam privata auctoritate censere seu approbare audeant, vel ullo modo præsumant.

§. VI. *Contra eosdem requirendus Magistratus.*

Monemus proinde serio, & in Domino hortamur omnes & singulos quavis auctoritate, vel dignitate præditos & ornatos, ut præter librorum proscriptionem & pœnas in ejusmodi Apostolica & nostra Decreta violantes constitutas (ubi ad hos puniendos fuerint requisiti) acriter animadvertant, ut facilius ab Ecclesia Dei hæreses, & pravorum morum sementis & seges procul arceatur: ac pura Dei Religio, & morum integritas floreat & conservetur. (*)

§. VII. *Potestas censendi libros ab aliis non usurpetur.*

Et quia subinde factum comperimus, quod Regulares quidam Auctorum tam sui, quam alterius Ordinis Religiosorum libris censuram suam præfixerint, vel eos approbarint absque nostra, aut ullius a Nobis deputati Censoris licentia, idcirco omnibus ac singulis quorumvis Ordinum Religiosis, quocunque gradu & dignitate præfulgentibus, etiam quantumvis exemptis, & aliis quibuscunque severe prohibemus, ne hac in re imposterum delinquant, sed in censendis, approbandisque libris, scriptis, picturis, imaginibus, chartis, ideis, rhytmis, & cantionibus, Constitutionibus Apostolicis, & juribus Ordinarii non violatis, intra instituti sui limites se contineant.

§. VIII. *Excutiendæ per Censores officinæ librariæ.*

Ne qua ipsis nostris librorum Censoribus invitis, vel insciis, ejusmodi in Ecclesiam venenum gliscat, iisdem mandamus, ut officinas librarias, aliasque de latente simili veneno suspectas, toties, quoties ipsis visum fuerit, visitent, inspiciant, repurgent, & quidquid librorum, scriptorum, imaginum &c. legitima approbatione destitutum deprehenderint, inde adhibito etiam ad

(*) *Hæc in Collectione Kinckiana & uberius pertractantur & nervosius, digna, quæ sub tempestatem hanc nostram adamussim observentur.*

ad hoc, si opus fuerit, bracchii sæcularis auxilio, proscribant, & contra eos apud quos similes libros, scripta vel imagines &c. repererint, ut jura exigunt, procedant, aut procedi faciant.

CAPUT X.

UT autem quivis in promptu habeat formulam professionis Catholicæ Fidei, hic eandem a PIO Papa IV. præscriptam subjicimus:

FORMA PROFESSIONIS FIDEI Orthodoxæ.

EGo NN, firma fide credo, & profiteor omnia, &c.

TITULUS II.

De Doctrina Fidei, Prædicatione verbi Dei, & Catechesi.

CAPUT I.

§. I. *Dotes in Concionatoribus requisitæ.*

FIdes infantibus in sacro Baptismo infunditur, dum ex aqua & Spiritu Sancto renascuntur: (*d*) adultis vero per auditum DEI verbum, ut asserit Apostolus, (*e*) donatur. Ea re sanctum DEI verbum, quanta fieri potest diligentia & sedulitate, ab iis est prædicandum, qui ad illud promulgandum legitime sunt vocati, & destinati: Cujusmodi in Civitate & Diœcesi nostra Coloniensi sunt Pastores, Vice-Pastores, aliique animarum Curatores, & Concionatores a Nobis, nostrove Vicario in Spiritualibus auctoritate nostra approbati, & ad id muneris admissi, quos non solum doctrina sacra, & rerum Theologicarum cognitione suo munere rite obeundo necessaria instructos, sed moribus honestos & graves, vita integros, infamia liberos esse volumus; memores illius apud Psalmistam: (*f*) *Peccatori dixit Deus: quare tu enarras justitias meas, & assumis testamentum meum per os tuum?*

§. II. *Vitæ exemplo conforment se verbo.*

Proinde veluti lucernas ardentes & lucentes necesse est illos esse, qui populum verbo erudire, exemplo ad imitandum provocare satagunt, potentes sermone & opere, doctrina & facto, ut quod verbis proponunt, moribus adimplendo persuadeant & confirment: parum alioquin doctrina, & prædicatione sua, quantumvis sana, effecturi.

§. III. *Alioquin nullum fructum facturi.*

Si Pastor itaque, aliusve legitime vocatus, approbatus & missus verbi Dei Præco propriam animam sibi conjunctissimam non curat, quomodo curam ex animo geret aliarum? aut quomodo cum fructu alios excitabit ad charitatem Dei, rerumque cœlestium desiderium, si ipsemet eo igne cœlesti privatus algeat? quomodo exhortabitur alios ad temperantiæ castitatisque virtutem, si ipsemet crapulæ deditus & impurus existat? quomodo commendare poterit mutuam charitatem, pacem & mansuetudinem Christianam, si ipsemet lites alat, impatientia & iracundia æstuet? Quilibet ergo mores suos ita componat, tanta in privatis colloquiis, victu, quotidiano usu & consuetudine, gravitate, modestia, & Ecclesiastica disciplina aliis prælucere studeat, ut ab iis, quæ verbo docet, vita non discrepet.

CAPUT II.

§. I. *Facultas ad concionandum ab Episcopo Diœcesano obtinenda.*

NE quis ergo minus idoneus in arduum hoc & periculosum concionandi munus se ingerat, (*g*) norint comprimis omnes ac singuli cujuscunque Ordinis & instituti Religiosi, quantumvis exempti, qui in Ecclesiis suorum Ordinum voluerint prædicare, quod præter Superiorum Regularium licentiam, etiam Episcopo Diœcesis, in qua populo Episcopo subdito, vel palam

(*d*) Joan. 3. ℣. 3. Marc. 10. ℣. 14. (*e*) Roman. 10. ℣. 14. & seq. Catechismus Romanus ex Decr. Conc. Trid. & Pii V. Pont. Max. jussu editus in Proœmio Num. 2.
(*f*) Psalm. 49. ℣. 1. (*g*) Conc. Trid. Sess. 5. de Reform. cap. 2. & Sess. 24. de Reform. cap. 4. Gregorii XV. Papæ Constit. 18. §. 6. Bullarii tom. 3. & in d. Sess. 24. c. 4. S. Congregationis Cardinalium ejusdem Concilii Interpretum declarationis. Collectore Farin.

lam concionaturi sunt, se sistere, & ab eo benedictionem petere teneantur: in Ecclesiis autem aliis, sine expressa facultate tam Episcopi Diœcesani, quam Superiorum suorum Regularium nullo modo, nec usquam omnino, Episcopo Diœcesano invito, concionari possint. Qui contravenerint, noverint se juxta Canonicas Sanctiones a Nobis puniendos.

§. II. *Multo magis in subjecta Episcopo Diœcesano Ecclesia per subjectum sibi Clericum.*

Sed neque Sacerdotibus, neque Diaconis sæcularibus, sine licentia Episcopi Diœcesani, vel eo contradicente, licet prædicare. Quare Pastores, Vice-Pastores, aliive Ecclesiarum Superiores neminem prorsus, etiam qualicunque modo exemptum Religiosum, vel sæcularem Sacerdotem, etiam alterius Parochiæ Curionem, seu Vice-Curionem, qui antequam concionandi initium faciat, nostram, nostrive Vicarii prædicti licentiam in scriptis non monstraverit, in suis Ecclesiis sinant concionari.

§. III. *Ad concionandum in Monialium, quantumvis exemptarum Ecclesiis, specialis approbatio exigitur.*

Adhæc declaramus nullum Sacerdotem sæcularem, vel cujusvis Ordinis, vel Instituti Regularem, etiam ejusdem, seu alterius Ordinis Superiorem, vel Prælatum, etiam quoquomodo exemptum, quamvis auctoritate nostra ordinaria ad concionandum in quibuscunque Civitatis & Diœcesis nostræ Ecclesiis approbatum, in ulla cujuscunque Ordinis Monialium, quantumvis exemptarum; aut sibi, aut sui, aut alterius Ordinis Superioribus subjectarum Ecclesia, seu Capella, nisi specialim ad id fuerit ante a Nobis, nostroque Vicario in Spiritualibus Generali approbatus, concionari posse.

§. IV. *Pœna eorum, qui sine facultate prædicant.*

Et ne quisquam temere secus faciat, sciant universi penes Episcopum Diœcesanum veluti Sedis Apostolicæ delegatum, vigore Constitutionis a GREGORIO XV. (*b*) Pontifice hac de re editæ, plenam esse jurisdictionem contra quoscunque exemptos, tam Sæculares, quam Regulares, contra prædicta quoquomodo delinquentes, quoties & quando opus fuerit, Ecclesiasticis censuris, & aliis pœnis libere procedendi. Ad cujusque enim Episcopi Diœcesani Officium spectat providere, cui oves suas Christi Sanguine redemptas, Divini verbi pabulo reficiendas committat.

CAPUT III.

§. I. *Curati ipsimet concionentur.*

UT satisfiat Concilii Tridentini Decretis, (*i*) singuli Parochi, Vice-Parochi, & quivis alii curam animarum gerentes, per semetipsos, quoad ejus fieri potest, omnibus per annum Dominicis Festisque fori, atque quibusdam etiam ferialibus Adventus, & Quadragesimæ diebus pro nostræ Diœcesis more, munus prædicationis verbi Dei obeant, nec toti dependeant a Regularibus Terminariis, ut vocant, quos non convenit e suis Monasteriis majori anni parte abesse, sed tantum tempore suarum stationum, Adventus, Quadragesimæ, diebusque aliquot solemnioribus, quibus a Pastoribus, seu Vice-Pastoribus in subsidium evocari consueverunt, Parochis autem seu Vice Parochis, aliisque animarum Curatoribus, quoties per se in propria sua Ecclesia concionari voluerint, cæteri omnes libenter cedant.

§. II. *Vel substituant idoneos.*

Quandocunque vero legitime impediti, prædicationis Officio per seipsos fungi nequiverint, (*k*) id per alios idoneos Sacerdotes impleri, provida Pastorali solicitudine curent, ne oves Christi esuriant, neve quod Propheta (*l*) dolens queritur: *Parvuli petierunt panem, & non erat, qui frangeret eis.* Neminem tamen in munere prædicandi substituant, nisi qui prius a Nobis, vel nostro in Spiritualibus Vicario Generali

(*b*) Citat. Constit. §. 6. (*i*) Conc. Trid. Sess. 5. de Reform. cap. 2. & Sess. 22. de Sacrif. Miss. c. 8. & Sess. 24. de Reform. c. 4. & 7. (*k*) Conc. Trid. cit. Sess. 5. c. 2.
(*l*) Jerem. Thren. 4. ℣. 4.

rali fuerit approbatus, & ad id muneris admissus, suæque approbationis & admissionis testimonium scripto exhibuerit.

CAPUT IV.

§. I. *Prudenter & caute Curati linguam moderentur.*

Cum facile deleri nequeat, quod multorum cordibus publica concione imprimitur, & persæpe accidat, ut a verbi Divini Præconibus aliquid vel inscitia, vel animi calore, quod præter Evangelii scopum est, elabatur, non sine multorum interdum offendiculo, iis incommodis providere cupientes, subjecta monita diligenter a Concionatoribus observari volumus.

§. II. *Ad salutem necessaria doceant.*

Imprimis omnes verbi Dei Præcones doceant populum, (*m*) quæ unicuique ad salutem non tantum scitu, sed & factu sunt necessaria, & quæ communiter Catechismo comprehensa, maxime inculcando ei breviter & nervose vitia, quæ declinare, & virtutes, quas sectari debet, ut pœnam æternam evadere, & cœlestem gloriam consequi valeat.

§. III. *Humili & utili potius, quam sublimi utantur argumento.*

Difficiliores ac subtiliores quæstiones de prædestinatione, reprobatione, & hujusmodi, (*n*) ex quibus plerumque nulla fit pietatis accessio, sed potius infiniti nascuntur scrupuli, non proponant, nec moveant: per ea enim, ut S. Bernardus (*o*) inquit: *Student magis alta, quam apta dicere, facientes apud infirmas intelligentias miraculum sui, non ipsorum salutem operantes*: præcipue vero explicationi Evangelii, Epistolæ, Symboli Apostolorum, Orationis Dominicæ, Salutationis Angelicæ, decem Præceptorum Decalogi, & quinque Præceptorum Ecclesiæ serio vacent, concionesque suas ita disponant, etiam diebus solemnioribus, ut potius Catechismum, quam concionem redoleant, & captui audientium, quantum fieri potest, accommodent: sic enim una eademque opera oves & agnos pascent; imo juxta ejusdem S. Bernardi monitum, nusquam evidentius eloquentiæ suæ specimen dabunt, quam si humilem materiam tractent ornate, literati apud eruditos, simplices apud simplices, omnibus se aptent, ut omnes Christo lucrifaciant, exemplo S. Pauli, (*p*) qui licet sapientiam de cœlo haustam libere docere potuisset, apud perfectos tantum tradendam censuit, apud imperfectos Christum, & hunc tantum Crucifixum.

§. IV. *Missa & Sacramenta populo explicanda.*

Item quo fidelis populus tam ad Sacrificium Missæ audiendum, (*q*) quam Sacramenta suscipienda, majori cum reverentia, atque animi præparatione & pietate accedat, frequenter diebus præsertim Dominicis & Festis Sanctissimi hujus Sacrificii Mysterium, ejusque sacros ritus, nec non singulorum Ecclesiæ Sacramentorum vim & usum, præcipue vero Sacramentorum Pœnitentiæ & Eucharistiæ necessitatem, atque utilitatem, religiosamque eorundem frequentationem, juxta formam in Catechismo Romano ex Decreto Concilii Tridentini, & PII V. Pontificis jussu edito, singulis Sacramentis præscriptam sæpius explanent.

CAPUT V.

§. I. *Præceptum Paschalis Communionis in propria Ecclesia Parochiali sumendæ Pastores publicent.*

Cum omnes & singuli utriusque sexus Christi-fideles, (*r*) qui annos discretionis attigerunt, juxta Concilii Lateranensis Constitutionem, debeant singulis annis, ut minimum in Paschate, sacram Synaxin in Ecclesia sua Parochiali sumere, nec satisfaciant, si in aliis Ecclesiis communicarint, cujuscunque etiam Ordinis, seu Instituti privilegiis gaudeant, si specialis ab-

 sit

(*m*) Conc. Trid. dict. loc.
(*n*) Conc. Trid. Sess. 25. in princ. dec. de Purgatorio.
(*o*) S. Bernard. tom. 5. serm. 27. n. 2.
(*p*) 1. Corinth. 1. Cap. 2. ℣. 2.
(*q*) Conc. Trid. Sess. 22. de Sacrif. Missæ cap. 8. & Sess. 24. de Reform. cap. 7.
(*r*) C. Omnis utriusque. De pœnit. & remiss. Conc. Trid. Sess. 13. can. 9. & ibi declarat. Card. Collect. Farin. Statuta Adolphi Archiep. Colon. pag. 455. col. 1. in princ.

fit Episcopi Diœcesani, vel Parochi sui consensus, uti declaravit sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini interpretum. Ea de causa quilibet Parochus, Vice-Parochus & Concionator hoc salutare sanctæ Matris Ecclesiæ præceptum e suggestu,& præcipue Dominica Passionis & aliis proxime subsequentibus quotannis publicent, ne quisquam ignorantiam prætexat: & post Dominicam in Albis singuli Pastores seu Vice-Pastores diligenter inquirant, si qui huic præcepto non satisfecerint.

§. II. *Pœna illud non adimplentium.*

Si quis autem Parochianorum huic mandato non obedierit, vel in Paschate a Parochia sua abfuerit, & reversus intra octo dies vel sponte, vel a Parocho suo ad id requisitus, se alibi in Paschate confessum, & sacra Communione refectum esse non docuerit, mox Nobis denuntietur, & nisi legitimam excusationem attulerit, vivus ab Ecclesiæ ingressu, mortuus vero ab Ecclesiastica sepultura arceatur. Si qui autem dixerint se in Paschate alibi confessos esse, desuper testimonium a Confessario suo subscriptum exhibere teneantur: id si non habuerint, contra eos, ac si confessi non essent, procedatur.

CAPUT VI.

§. I. *Frequentanda Parochialis Ecclesia, & ad finem Missæ perseverandum.*

Adhortentur pariter populum, (*s*) ut frequenter ad suas Parochias, non diebus Dominicis, majoribusque fori Festis duntaxat, sed aliis etiam solemnioribus accedat, ibique sacro Missæ Officio, Concionibus & Catechesibus attente & devote audiendis usque ad finem intersit.

§. II. *Missa æque Festivis atque Dominicis diebus integre audienda.*

Doceant quoque auditionem Missæ æque præcipi sub peccato mortali diebus fori festivis atque Dominicis: nec eos satisfacere præcepto Ecclesiæ, qui partem Sacri tantum audiunt, ac post lectum Evangelium, vel Offertorium intrant, vel ante Elevationem, aut paulo post eam Ecclesia exeunt, aut qui, dum in Ecclesia Missa celebratur, fabulis, lusibus, aliisque nugis in cæmeterio, vel alibi vacant.

§. III. *Subditi ad Missam interpolato campanæ pulsu vocentur.*

Et ne ipsimet Pastores, seu Vice-Pastores aliquam ejus occasionem præbeant, volumus omnino, & sub gravi pœna arbitraria præcipimus, ut in omnibus ac singulis Curatis, & Vice-Curatis Diœcesis nostræ pagorum Ecclesiis non Collegiatis, Dominicis & festis fori diebus, statis anni temporibus; æstate quidem a festo Paschæ inchoata usque ad festum S. Remigii hora octava, hyeme vero a festo S. Remigii usque ad Pascha hora nona Missæ Parochialis Officium sine dilatione peragant. Sacrum autem matutinum æstate hora quinta, hyeme hora sexta, celebrandum curent, præmisso singulis Missis campanarum trino per dimidiatæ vel quadrantis horæ spatium pulsu, ut Parochiani etiam longius dissiti possint ad sacrum Missæ Officium, & verbum Dei in Ecclesia sua integre audiendum tempore adesse; neque a præfixis his a Nobis horis metu, minis, blanditiis quorumcunque particularium, cujuscunque fuerit status, aut conditionis, abducantur; nunquam vero diutius, quam horæ spatio, nisi Passio Dominica explicetur, concionentur.

§. IV. *Curent Pastores, ne famuli & ancillæ Sacrum negligant.*

Soliciti etiam sint Pastores, & Vice-Pastores, ut pauperes, mendici, famuli, ancillæ, pecorum custodes, atque alii, qui nec Parochiali concioni, nec pomeridianæ lectioni Catecheticæ interesse queunt, absoluta Missa matutina in his, quæ sine suæ salutis periculo ignorare nequeunt, Catechismo erudiantur.

CAPUT VII.

§. I. *Argumenta Concionum magis necessaria.*

Omnium ætatum & ordinum, utpote Parentum, Liberorum, Maritorum

(*s*) Conc. Trid. Sess. 24. de Reform. cap. 4.

ritorum, Uxorum, Dominorum, Servorum, Magiſtratus & privatorum Officia circumſpecte explicent; ubi vero corruptelas in populo maxime frequentes intellexerint, circa illarum reprehenſionem ſine ſimulatione verſentur: ita tamen, ut neminem nominatim inſectentur, aut deſignent, caveantque pro Concione dicere ea, ex quibus colligi poſſet particularis aliqua contra privatos animi exulceratio, aut alicujus ab iis commiſſi criminis reprehenſio, multo minus ea proferre, quæ revelatæ confeſſionis ſuſpicionem etiam leviſſimam moveant.

§. II. *Nulli nominatim reprehendendi.*

Superioribus univerſis ac Magiſtratibus tam Eccleſiaſticis, quam ſæcularibus, non tantum bonis & modeſtis, ſed etiam dyſcolis a populo reverentiam & obedientiam eſſe deferendam, (*t*) frequenter inculcent, nullatenus autem ſimiles publice reprehendant, carpant, vel perſtringant: ſed officii ſui generatim duntaxat, ſi opus fuerit, admoneant, neque aperte quempiam ita objurgent, ut intento quaſi digito eum demonſtrent; parcant perſonis, inſectentur vitia; maxime vero caveant, ne in ullam Religioſam familiam aut ſtatum Eccleſiaſticum invehantur; a mutuis etiam æmulationibus, contentionibus, & aculeatis dictis, ne Parochianis & Auditoribus ſuis exinde ſint offendiculo, abſtineant.

§. III. *De bono & malo uſu ſacræ Scripturæ in concione.*

Si ſacræ Scripturæ teſtimonia producenda ſint, iis ſecundum vulgatam editionem utantur; nec ſacras literas ex ſuo ſenſu, ſed ſanctæ Eccleſiæ (quæ columna & firmamentum eſt veritatis) ſententia, & concordi ſanctorum Patrum doctrina & auctoritate interpretentur.

§. IV. *Concionis cultus oratorius vitandus.*

Allegorias ex probatis tantum Eccleſiaſticis Auctoribus deſumant & imitentur. Fucum Orationis, Poeticam locutionem, & verba peregrina, aut incertas ſeu apocryphas hiſtorias, vel auctores minime ſectentur. Fabulis & earum allegoriis, item relatione rumorum, ſeu rerum novarum, niſi id ſubjecta materia, temporis, vel loci ratio, & emergens inde Chriſtianæ Fidei confirmatio poſtularit, abſtineant. Ea vero, quæ auditoribus vel riſum movere, aut eorum animos a Superioribus abalienare poſſunt, ſicuti facetias, ſales, lepores, jocos, nemo pro ſuggeſtu recenſeat.

§. V. *Argumenta Hæreticorum non facile pro concione tractanda.*

Hæreticarum opinionum argumenta pro concione, non niſi cum neceſſitas exigit, & cautiſſime referant, eademque ſolidis rationibus ad captum populi, & veram fidem ſtabiliendam refellant & redarguant.

CAPUT VIII.

§. I. *Validi & ficti mendici amandandi.*

Repletur ignotis, vagis & validis mendicantibus patria, quorum complures eleemoſynas a fidelibus non modo impudenti importunitate, ſed falſis etiam ſub, & obreptitiis commendationum literis, quin & ementita ſpecie & habitu Religionis conantur extorquere; imo & Concionatorum opera in ſuis fictis neceſſitatibus publicandis abutuntur: & hi creduli perſæpe ab iis decipiuntur. Ut hujusmodi fraudibus, quantum in Nobis eſt, obviemus, ne ullus Paſtor, Vice-Paſtor, Concionator quamcunque extraneam perſonam, paupertatis nomine Chriſti fidelium eleemoſynis e ſuggeſtu, niſi viſa prius noſtra, noſtrive Vicarii in Spiritualibus licentia ſcripto impetrata commendet, ſevere interdicimus.

§. II. *Eleemoſynæ in templo non dentur.*

Inſuper moneat Chriſti fideles, ne mendicis per Eccleſias perinde ac forum publicum contra loci ſacri reverentiam curſitantibus, unquam in ipſis templis eleemoſynas erogent, (*u*) niſi easdem colligendi a Nobis, ſeu Vicario noſtro licentiam habuerint; egenis tempore Officii Divini & concionis ad fores Eccleſiæ juxta Evangelium & diſci-

(*t*) Rom. 13. ℣. 1. Tit. 3. ℣. 1. 1. Pet. 2. ℣. 18.

(*u*) Act. 3. ℣. 2.

disciplinam templi Salomonici amandatis.

§. III. *Non liceat Regularibus Terminariis colligere eleemosynas sine licentia Episcopi seu Vicarii Generalis.*

Prohibemus quoque cujuscunque Ordinis & sexus Regularibus mendicantibus, ne sine nostra, nostrive Vicarii in Spiritualibus facultate scripto impetrata, frumenta, carnes, vinum aliaque esculenta, vel poculenta, linum, aut simile quid colligant, aliter collecta illis auferri, & mensæ pauperum loci applicari volumus: Quod ut omnibus innotescat, hoc nostrum Decretum e suggestu sæpius quotannis publicari mandamus.

CAPUT IX.

A Divinis Officiis tempore concionis abstinendum.

DUm habetur concio in aliqua Ecclesia, nemo in eadem Missam, etiam privatam celebret, nisi forte in Sacello ita ab auditorio secluso, ut nec populus, nec Concionator videre aut audire Sacrificantem, nec turbari in sua dictione vel attentione possit: sed nec Horæ Canonicæ decantentur, aut Cantores, Vicarii vel Canonici eas ante finem concionis incipere audeant; quod si Concionator æquo prolixior fuerit, modeste per aliquem moneatur, non autem morose, & cum strepitu in sua concione turbetur.

CAPUT X.

§. I. *Petri Canisii Catechismus ubique docendus.*

DIversitas libellorum doctrinæ Christianæ sive Catechismi magnam in discendo & docendo parit difficultatem. Ideo mandamus, ut Parochi, Vice-Parochi, ad quos Catechismi tradendi munus spectat, unum & eundem modum in discendo & docendo doctrinam Christianam ubique per Civitatem & Diœcesin nostram observent, observarique faciant; eum scilicet, qui auctoritate nostra ordinaria approbato Catechismo Petri Canisii jam dudum Germanice edito continetur.

§. II. *Et desuper per Visitatores inquiratur.*

Archi-Diaconi quoque Decani Rurales, & alii auctoritate nostra deputati Visitatores, in visitationibus suis diligenter investigent, (*x*) an omnia, quæ ad Christianam doctrinam promovendam pertinent, diligenter & pro tantæ rei necessitate curentur, & sicubi defectibus occurrentibus ipsi mederi non poterunt, Nobis, aut nostro in Spiritualibus Vicario Generali denuntient. Ut autem de Pastorum, Vice-Pastorum diligentia, & ætatis tenerioris profectu Nobis constare possit, Decani Rurales quoties visitant, convocata juventute breve examen Catecheticum instituant: Quidquid vero memorabile contigisse notaverint, in Acta suarum Visitationum Nobis, nostrove in Spiritualibus Vicario intra mensem juxta Concilii Tridentini sanctionem, exhibenda referant.

TITULUS III.

De Officio Divino & Cæremoniis.

CAPUT I.

§. I. *In Divinis Officiis uniusmodi ritus & cæremoniæ, quoad fieri potest, observandi.*

INter Ecclesiæ Catholicæ notas haud minima est, quod una sit, proinde uno Baptismate initiatos, uno Christi Spiritu animatos, uno Christi Sanguine redemptos, unius Matris Catholicæ videlicet Ecclesiæ lacte nutritos, una ejusdem disciplina & imitatione colligari fas est, (*y*) ut Psalmistæ (*z*) in Nobis elogium: *Ecce quam bonum & quam jucundum habitare fratres in unum:* impleatur. Sed cum id locorum distantia, nationum & ingeniorum varietas in quibusdam levioribus non sinant, in eo tamen toti desudamus, ut ad unum consensum omnium quam proxime accedentes, Ecclesiæ nostræ Coloniensis, quæ præ reliquis toto orbe diffusis, & olim, & tunc fidelis Romanæ Ecclesiæ filia meretur appellari, gloriam propagemus.

§. II.

(*x*) Conc. Trid. Sess. 24. de Reform. c. 3. §. Archi-Diaconi autem, Decani & alii inferiores &c. & §. Sed non ideo Episcopus. (*y*) 1. Cor. 12. (*z*) Psal. 132. ℣. 1.

§. II. *Romanæ Ecclesiæ conformes.*

Ideo non rara nos cura sollicitat, ut hæc nostra Archi-Episcopalis Ecclesia in communibus Officii Divini ritibus & cæremoniis, Horariisque precibus & Missarum Sacrificiis, illi Ecclesiæ; quæ est Mater & Magistra cæterarum omnium, conformetur; cum non possit non esse valde selectum, eximium & singulare, quod illa recipit, quæ a Spiritu Sancto certius & fidelius gubernatur, & omnium nationum studiis, ingeniis & industria excolitur & adjuvatur.

§. III. *Juxta PII V. Papæ Constitutionem.*

Quod quidem nostrum votum, præsertim quoad Horas Canonicas, tum Sacrosanctum Concilium Tridentinum, tum PIUS V. Pontifex (*a*) præcipue in Nobis excitarunt, dum unicum Breviarium reliquis (quorum prima institutio non esset a Sede Apostolica approbata, vel ducentorum ante suæ desuper editæ Constitutionis datum annorum usu recepta) omnino abolitis, per universam Ecclesiam ab omnibus recipiendum esse statuerunt.

§. IV. *Disparitas in sacris Ordinibus & statibus quidem est laudanda, in cæremoniis tamen Officii Divini reprobanda.*

Etsi enim ad Ecclesiæ decorem faciat, ipsam, instar sponsæ, circumamictam esse varietatibus, *dum alii in ea Pontifices, alii minoris Ordinis Sacerdotes, alii Diaconi, & Subdiaconi, diversorum Ordinum viri, consecrantur, atque ex multis & alterna dignitatis membris unum Christi corpus efficitur:* quia tamen unus in omnibus est Spiritus, ordinem Ecclesiæ, in Divinis potissimum Officiis ab omnibus eodem ritu, modoque custodiri convenit; (*b*) ne ex multitudine ac diversitate eorundem oriatur confusio, ritus primævi penitus antiquentur, ac laudata concordia uni Deo, una & eadem ratione preces & laudes dicendi, & sacrificandi dissimillimo inter se, & proprio cujusque Ecclesiæ Officio discerpatur.

§. V. *Officium feriarum privatæ alicujus personæ, vel Collegii auctoritate non est in aliud commutandum.*

Quod cum olim non sine offendiculo in Civitate & Diœcesi nostra Coloniensi invaluisset, quando nondum invento typorum usu, e libris manu exaratis Divina Officia peragebantur: huic malo occursum videbatur repertis typis, & per nostram Diœcesin uno quodam ex pluribus collecto Breviario vulgato. Sed cum idipsum quoque lectionibus ac rubricis inusitatis, vel legitima auctoritate destitutis deformaretur, tum etiam alii subinde ratione fundationis & pietatis privatæ, neglecto communi feriarum Officio, sæpe aliud substituerent, alii nonnunquam absque justa causa de quodam Sancto in sua Ecclesia solemnem instituerent celebritatem, cujus in aliis Ecclesiis nulla extaret memoria, quin etiam neque nominis in fastis vel tabulis Ecclesiasticis fieret mentio; (*c*) adhæc plurimi quoties occurreret septimana, uti vocant, vacans, prætermisso feriarum Officio brevitatis ergo, preces Horarias de Patronis non ex præscripto sanctorum Patrum, sed fastidii & negligentiæ causa recitarent, sicque Officium feriarum contra morem Ecclesiæ per majorem anni partem omitteretur, ut vix ulla reperirentur Breviaria, quæ quorundam temeritate ac privatorum affectu corrupta ab instituto veteri non deviarent.

§. VI. *Circa Breviariorum ac Missalium repurgationem adhibita olim remedia.*

Hinc, ut tantæ varietati obviam iretur, juste & necessario in Concilio Provinciali sub HERMANNO V. (*d*) & in Synodo Diœcesana sub ADOLPHO III. (*e*) Archi-Episcopis Colonien-

(*a*) Pii V. Papæ Constit. 64. Bullarii tom. 2. & Breviario Romano præfixa.
(*b*) C. Convenit. dist. 5. de Consecr. (*c*) C. In die. dist. 5. de Consecr. Statuta Henrici Archiep. Colon. Cap. 7. pag. 68. (*d*) Conc. Prov. Colon. sub Hermanno V. Part. 2. cap. 6. 7. & 11. pag. 50. & 352.
(*e*) Statuta Adolphi III. pag. 413. §. Et quia. & pag. 466. col. 2. §. Quarto Reverendiss. &c.

nienfibus, Anteceſſoribus noſtris, iterum decretum fuit, Breviaria perinde ac Miſſalia repurganda eſſe, & ad ſanctorum Patrum regulas priſtinæ dignitati, & nitori reſtituenda.

§. VII. *Alia ſub SALENTINO & FERDINANDO Archiepiſc. Colonienſib.*

Cui Decreto ut ſatisfieret, Deceſſores noſtri SALENTINUS primum, deinde FERDINANDUS, Archi-Epiſcopi Colonienſes, omni ſtudio & labore, delectis ad hoc ex Clero ſuo doctrina pariter & pietate præſtantibus viris, ſalubriter ordinarunt, ut Breviarium & Miſſale Colonienſe, denuo reformata, & ad uſum Romanum magis accommodata, in lucem prodierint, Tutelarium interim Sanctorum Civitatis & Diœceſis noſtræ propriis Officiis, quibus præcipua veneratio merito debetur, retentis.

§. VIII. *Breviario & Miſſali reformato diverſitas Officiorum Divinorum non ſublata, ſed potius aucta fuit.*

Veruntamen varietas & diverſitas Officiorum Breviario ac Miſſali ſic reſtitutis non ſublata, ſed potius aucta videtur: dum quidam prius Breviarium a SALENTINO, alii poſterius a FERDINANDO correctum receperunt, nec tamen integrum, ſed ea duntaxat parte, qua ad prolixas quasdam preces, ad Officium Beatiſſimæ MARIÆ Virginis, & alia nonnulla, ad quæ ex præſcripto antiqui Breviarii tenebantur omnes, non obſtringit: quidam antiquum, licet omnium judicio reformandum Breviarium, & antiqua Miſſalia retinere maluerunt, quam nova & emendata recipere, non obſtante Archi-Epiſcopali mandato, quo ad ea recipienda Diœceſis noſtræ Clerici obligabantur. Ex quibus, dum nonnulli tam Sæculares, quam Regulares paulatim Romanum Officium aſſumpſiſſent, dolenter accidit, quod præcipuorum ſanctorum Patronorum Colonienſis noſtræ Eccleſiæ Officia, & cultus plurimum paſſa fuerint detrimenti, cum eorum vel nulla, vel perpauca Officia Romanum Breviarium & Miſſale complectatur.

§. IX. *FERDINANDUS Archi-Epiſcopus Manuale quoddam SS. Patronorum Civitatis & Diœceſis Colonienſis Officia & Miſſas continens imprimi curavit.*

Idcirco idem noſter Deceſſor FERDINANDUS Divinæ gloriæ & Sanctorum cultus promovendi ſtudio, aliorum Germaniæ Archi-Epiſcoporum & Epiſcoporum pio exemplo, qui idipſum ante eum aggreſſi fuerant, & perfecerant, permotus, præcipuis incommodis, dum univerſis nondum liceret, mederi tandem cupiens, ne pietas erga Tutelares Civitatis & Diœceſis noſtræ Patronos apud eos, qui Romano utuntur Breviario, ac Miſſali, ſenſim flacceſſeret, Manuale, ut vocant, quoddam uſui Romano accommodatum, typis vulgandum, quo ſola propria ſanctorum Patronorum Civitatis & Diœceſis Colonienſis Officia & Miſſæ continerentur, curavit, eademque Officia Horaria, & Miſſas ſingulari induſtria, zelo, & cura eorum, quibus id muneris demandatum erat, concinnata examinavit, laudavit, approbavit, ut utroque hoc caſu, pro majori commoditate; Breviarium ſive Romanum, ſive Colonienſe legentibus prompte deſerviret.

§. X. *MAXIMILIANUS HENRICUS Archi-Epiſcopus ad Officium Romanum recipiendum omnes paterne hortatur.*

Nos cum eandem hanc Eccleſiæ Catholicæ concordiam exoptemus, ac multum arbitremur ad Chriſti fidelium pietatem promovendam, profuturum, ſi uno & eodem orandi, pſallendique externo & publico ritu, Deus ſemper laudetur & invocetur, ſupra memoratis Deceſſoris noſtri FERDINANDI Archi-Epiſcopi Decretis, ac Statutis inhærentes, vel eo impenſius adhortamur omnes ac ſingulos Civitatis & Diœceſis noſtræ Eccleſiaſticos ſæculares, & utriusque ſexus Regulares tam noſtræ jurisdictioni ſubjectos, quam ab ea quoquomodo exemptos, qui ad Horas Canonicas decantandas, ſeu legendas obligantur, ut deinceps non diverſa, ſed unum idemque Breviarium & Miſſale Romanum ex Decreto Sacroſancti Concilii Tridentini reſti-

restitutum, PII V. jussu editum, (f) deinde CLEMENTIS VIII. postremo URBANI VIII. auctoritate recognitum recipiant, atque ex eodem preces suas Horarias sive privatim legant, sive publice in Ecclesiis decantent, adeoque Rubricas & regulas in Breviario, Missalique Romano, ac propriis prædictis sanctorum Patronorum Coloniensium Officiis & Missis præscriptas diligenter observent.

CAPUT II.

§. I. *Non licet Officium dici, vel ritum ejus mutare.*

NOrint autem universi, non posse Episcopos locorum post Constitutionem PII V. Pontificis de Breviario Romano editam, addere Calendariis etiam propriis Sanctorum Officia, nisi ea duntaxat, quæ Breviarii Romani Rubricis, vel sacræ Rituum Congregationis, seu Sedis Apostolicæ licentia conceduntur, sicut disertis verbis sacra Rituum Congregatio declaravit, cujus Decretum hic integrum subjicimus.

§. II. *Ex sacræ Congregationis Rituum præscripto.*

" SAcra, *inquit*, Rituum Congrega-
" tio (g) declaravit & decre-
" vit, &c.

CAPUT III.

§. I. *Officium B. Mariæ Virginis uti a PIO V. præscriptum est, privatim & publice recitetur.*

AD majorem porro Civitatis & Diœcesis nostræ Ecclesiarum cum Romana consensionem, rituumque & cæremoniarum certiorem convenientiam volumus, ut quicunque ordinariæ nostræ jurisdictioni subjecti, tam Regulares, quam Sæculares ad Officium Beatissimæ MARIÆ Virginis, vel privatim legendum, vel in Ecclesiis publice decantandum obstringuntur, non alio, quam eo, quod PII V. Pontificis, jussu editum, & sub URBANO VIII. recognitum est, utantur Officio.

§. II. *Officium Beatæ Mariæ Virginis reformatum imprimi curavit PIUS V.*

De Officio Beatissimæ Virginis Deiparæ ab eodem PIO V. Pontifice (h) constitutum est, ad modum sequentem:

" Cum in executionem Decreto-
" rum Sacri Concilii Tridentini &c.

CAPUT IV.

§. I. *Pro sacrorum Rituum uniformitate ubivis introducenda in quibuscunque Ecclesiis certus deputetur cæremoniarum Magister.*

CUm sacrorum Rituum & cæremoniarum consensus, & concentus magnopere commendet Catholicæ Religionis dignitatem, & concordiam, ut ille non in quibuscunque Missarum Sacrificiis duntaxat, sed in reliquis etiam Ecclesiasticis officiis & functionibus omnibus, prout decet, adhibeatur, vehementer exoptamus: quem in finem in Domino hortamur universos Civitatis & Diœcesis nostræ Ecclesiarum Prælatos, Superiores & quoscunque alios, ad quos pertinet, & in futurum pertinebit, ut in singulis tam Metropolitana, quam Collegiatis, Parochialibus, & Regularibus Ecclesiis unus vel alter pius & peritus sacrorum Rituum & cæremoniarum Ecclesiasticarum Magister, cui in ritibus & cæremoniis obedire omnes teneantur, constituatur; qui totus in eo sit, ut Romano Cæremoniali diligenter evoluto; aliis, ad quos spectat, sacras cæremonias & ritus in eodem præscriptos, juxta illius modum, & normam in quibuscunque actibus ostendat & doceat.

§. II. *Pro Neomystis instruendis in singulis Decanatibus Ruralibus duo deputentur cæremoniarum periti.*

Quin etiam, ut eadem cæremoniarum, & rituum Ecclesiæ Romanæ con-

(f) Constit. Pii V. & Clementis VIII. & Urbani item VIII. Breviario Romano præfixa.
(g) Decretum sacræ Rituum Congregationis Breviario Romano præfixum: quod uberiore in Collectione uberius explicatur. In qua pariter, tribus ultimis Majoris hebdomadæ diebus quid agendum sit, fuse proponitur.
(h) Pius V. Constit. 122. §. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. & 10.

concordia ubique introducatur, volumus in singulis Decanatibus Ruralibus nostræ Diœcesis duos deputari, ejusmodi cæremoniarum & rituum peritos, qui Neomystas omnes, tam primam Deo hostiam litaturos, quam Sacramenta Ecclesiastica administraturos, eisdem cæremoniis ac ritibus debite instruant. Quapropter singuli Decani Rurales in proxima congregatione, aut Capitulo Pastorum diligenter dispiciant, qui ad hoc munus obeundum erunt idonei, eosque Nobis, nostrove Generali in Spiritualibus Vicario repræsentent, & facta per Nos, vel nostrum Vicarium prædictum eorum designatione, nemo deinceps sæcularis Sacerdos Primitias celebret, aut novellus Pastor, seu Vice-Pastor Sacramentum administret, nisi per testimonium unius ex designatis Instructoribus doceat, quod in cæremoniis & ritibus sufficienter instructus sit: & quando aliquem eorum Instructorum e vivis excedere, aut locum mutare contingat, volumus mox alium ei subrogari.

CAPUT V.

§. I. *Officium Divinum singulis diebus statis horis in quibuscunque Ecclesiis debite est canendum.*

INsuper sciant, qui tum in Metropolitana, tum reliquis Civitatis, & Diœcesis nostræ Ecclesiis, Prælaturas, Dignitates, Canonicatus seu Præbendas, Pastoratus, Vicarias, aliave Beneficia, vel Officia Ecclesiastica obtinent; & alii quotquot Divinis mancipati sunt functionibus, se ideo de altari, & Ecclesia vivere, ut Officium Ecclesiasticum debite peragant; (i) adeoque totius humani generis apud Divinam clementiam causam agant, militantisque Ecclesiæ vota, preces & laudes Deo offerant, eaque sua puritate, pietate, ac merito faciant commendatiora. Eapropter iisdem omnibus, aliisque in sacro aliquo Ordine constitutis severissime præcipimus, ut horas Canonicas articulatim, distincte, attente ac pie singulis diebus statis horis, observato tamen dierum solemnium a ferialibus, & minus solemnibus discrimine, in Ecclesia cantent, vel minimum privatim legant, sub pœnis in sacris Canonibus expressis, aliisque arbitrariis.

§. II. *Nec a legentibus illud privatim negligendum.*

Quoniam discrimen septem præcipuarum diei horarum orationi apud Judæos olim destinatarum, imitata est subsequens Ecclesia Christi per septem horas Canonicas diem distribuendo, in memoriam, honorem, & gratiarum actionem pro maximis a Deo beneficiis, (k) horis illis orbi concessis; optandum foret, ut sancti Petri exemplo, (l) Ecclesiastici omnes stata precum horariarum tempora, quando per occupationes licet, ex mente & præscripto Ecclesiæ diligenter observent, non simul omnes citra necessitatem, sed divisim suis quasque horis, ut fere in choro fit, persolventes.

§. III. *Horas Canonicas quilibet per se & juxta præscriptum Pontificum legere tenetur.*

Sane suo non satisfaciunt Officio, nec fructus faciunt suos, qui non per se, sed per alium, aut alias horas Canonicas, aut alio modo legunt, quam a Summis Pontificibus præscriptum est.

§. IV. *In quacunque Cathedrali vel Collegiata Ecclesia sacro saltem Subdiaconatus Ordine necdum initiatus, vocem in Capitulo non habeat: quid præstare teneantur ad majores Ordines promoti.*

Observanda quoque sunt duo Concilii Tridentini Decreta sequentia, (m) quorum prius sic habet: " Quicunque in Cathedrali, vel Collegiata sæculari, vel Regulari Ecclesia Divinis mancipatus Officiis, &c.

CAPUT

(i) Conc. Provinc. Colon. sub Hermanno V. Part. 2. cap. 4. & Part. 3. cap. 10. & 13.
(k) Psalm. 118. ℣. 163. (l) Act. 3. ℣. 1. (m) Conc. Trid. Sess. 22. de Reform. cap. 4. & Sess. 24. de Reform. c. 12. §. Nemioem etiam &c. & §. Omnes vero Divina &c. Statuta Prov. Henrici Archiep. Colon. cap. 13. pag. 81. Statuta Wilhelmi Archiep. Colon. cap. 8. pag. 159. & Friderici Archiep. Colon. cap. 38. pag. 212. & cap. 40. pag. 213.

CAPUT VI.

Divinum Officium, uti Deo dignum est, ab omnibus peragendum.

QUum in Officio Divino cum ipso Deo, qui Rex Regum est, & Dominus Dominantium, sit nobis negotium, merito non modo statis semper horis, in Choro conveniant, sed in eo etiam a fabulis, risibus, jocis, & aliis levitatibus omnino abstineant, & ita functionem illam omnes, quibus sive ex beneficio, sive ex officio incumbit, non minus supremi gradu, quam infimi obeant, ea, quæ Divinæ Majestati congruit reverentia, mente pia & attenta, corpore decenter composito, modestia gravi, & verborum pronuntiatione minime præcipiti, in Psalmis decantandis, & in medio, & fine cujuslibet Versus, quiescant nonnihil, ut & Deum, quo par est, cultu honorent, & populi pietatem excitent.

CAPUT VII.

Frequens interessentia in Divinis per distributiones quotidianas procuranda est.

QUandoquidem propter inæquales Beneficiatorum proventus, aliasque ob causas, una generalis nequeat regula statui in executione Decreti Concilii Tridentini (*n*) de tertia parte fructuum, & quorumcunque proventuum, & obventionum in distributiones quotidianas convertenda; singula Capitula modum, & rationem id debite efficiendi concipiant, & Nobis, seu Vicario nostro in Spiritualibus Generali exhibeant, sic tamen, ut in majoribus Horis, scilicet Matutinis, summa Missa, & Vesperis multo largiores sint, quam in minoribus Horis, nec in minoribus tam exiguæ, ut eæ negligantur.

CAPUT VIII.

§. I. *Distributionibus priventur absentes aut notabiliter sero venientes.*

STudeat unusquisque mox a principio, Divino Officio tam Matutino, & Vespertino, quam minorum Horarum, ante finem primi Psalmi cujusque Officii, usque ad finem ejusdem interesse, (*o*) qui secus faxit, quavis collusione aut remissione exclusa, distributionibus careat: exceptis duntaxat iis, quos causæ in Constitutione BONIFACII VIII. (*p*) expressæ excusant, & pro præsentibus habendos, ut distributionibus gaudeant, jura decernunt. Si in quibusdam Ecclesiis ex fundatione, statuto, vel consuetudine citius interesse Divino Officio teneantur, vel diutius in eo permanere, nolumus illis esse derogatum.

§. II. *Idem de Officiis & Missis defunctorum statuitur.*

Quemadmodum distributionibus privandi sunt, qui ante finem primi Psalmi cujusque Officii, usque ad finem eidem Officio non intersunt: ita quoque eis privari volumus, qui in Missis tam de tempore, quam votivis, & anniversariorum, quæ ex fundatione sine commendationibus canuntur, ante Epistolæ finem: in Vigiliis vero ante finem secundi Psalmi Vesperarum, seu Matutinarum, & in commendationibus ante finem primi Psalmi usque ad finem, vel in habitu chorali, qualem temporis & personæ conditio requirit, non intersunt.

§. III. *Anniversariarum memoriarum & fundationum liber seu index conficiatur, & conspicuo loco affigatur.*

Ne autem Anniversaria, aliæve piæ fundationes ob defectum sufficientis stipendii negligantur, aut plane intercidant, (*q*) volumus, ut omnes tam Collegiatarum, quam Parochialium, etiam Regularium Ecclesiarum Decani, Parochi, Vice-Parochi, & Superiores quicunque ut ea quamprimum legitime reduci curent, & sic reducta cum aliis, quibus congrui reditus sunt attributi, in peculiari anniversariarum memoriarum libro ad id conficiendo cum tabula seu indice omnium piarum fundationum, & onerum, ad quæ Beneficia, Officia, fabrica, mensa pauperum,

(*n*) Conc. Trid. Sess. 21. de Reform. cap. 3. (*o*) Conc. Trid. Sess. 24. de Refor. c. 12. §. Distributiones vero. (*p*) C. unicum. de Clericis non resid. in 6.
(*q*) Urbani Papæ VIII. Constit. 43. & ibidem Declarationes sacræ Congregationis Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum.

rum, Confraternitates, aut servitia istius Ecclesiæ obligantur, prout habet illarum fundatio vel reductio, cum annotatione, & specificatione diei, & mensis, quando, per quem, & pro quibus fieri, & impleri debent, nitide & correcte describant, quæ tabula continuo in Sacristia, seu alio commodiore loco conspicuo, quo populus id rescire possit, muro affixa dependeat.

§. IV. *Dicti libri seu indicis copia authentica Archi-Diaconis aut Decanis Ruralibus tradenda.*

Exemplum quoque authenticum dictæ tabulæ seu indicis anniversariorum, ac fundationum, singuli Pastores, ac Vice-Pastores, tradant suis Archi-Diaconis, aut Decanis Ruralibus, qui illud cum actis suæ proximæ Visitationis Nobis, aut Vicario nostro in Spiritualibus Generali transmittant.

§. V. *Anniversaria per hebdomadam occurrentia Pastores diebus Dominicis publicent.*

Præterea singuli Pastores, & Vice-Pastores diebus Dominicis populo cum debita commendatione, pro concione omnia anniversaria & fundationes per hebdomadam occurrentia publicent, & in fundationibus præscripta observari curent.

CAPUT IX.

§. I. *Statutum de diebus recreationis abrogatur, & Bonifaciana Constitutio observari mandatur.*

ET ne dicta Constitutio BONIFACII Papæ, nec non Concilii Tridentini Decretum occasione prætensi cujusdam de diebus recreationis statuti violetur; decernimus & declaramus ejusmodi Statutum, sicubi extat, tanquam corruptelam ex libris, & protocollis Capitulorum delendum, & expungendum esse, & loco illius observandum, quod dicta BONIFACIANA Constitutione permittitur, ut si quis ob negotia Ecclesiæ, vel ob infirmitatem corporis horis interesse nequiverit, pro præsenti in Divinis habeatur, & quotidianis distributionibus, ac præsentiis, etiam manualibus, ex defunctorum exequiis seu anniversariis memoriis gaudeat, sub quibus casibus etiam eos comprehendi censemus, qui pro conservanda, aut recuperanda valetudine aerem ad breve tempus mutare, aut alias publica, seu legitima causa juxta dictam BONIFACII Constitutionem abesse coguntur.

§. II. *Quinam in negotiis Ecclesiæ occupari censeantur, & pro præsentibus habendi sint.*

Intelligimus autem in Ecclesiæ negotiis occupari non solum eos, qui Capituli, aut fabricæ suæ Ecclesiæ negotia tractant, sed & illos omnes, qui propria Dignitatum vel Præbendarum suarum munia obeunt, (r) aut Nobis, seu Successori nostro Archi-Episcopo Coloniensi, pro eo tempore existenti, Ordines conferenti, Civitatem seu Diœcesin Visitanti adsunt, vel in aliis Archi-Episcopatus Coloniensis negotiis occupantur, vel aliquo ab eo missi consilium & operam suam impendunt, quos pro eo tempore, fraude & dolo seclusis, decernimus pro præsentibus reputari, & omnibus emolumentis gaudere debere, perinde ac si per se Divinis interessent. Illos quoque, qui sub Divinis Officiis, aut Missæ Sacrificium celebrant, aut ad colebrandum sese præparant, volumus pro eo tempore præsentes in Divinis reputari, modo tamen absoluto Sacrificio sine notabili mora in Chorum redeant.

§. III. *Serius ad Officium Divinum venientes nec excludendi, nec publice confundendi.*

Serius ad Officium Divinum venientes, etsi distributionibus privandi sint, libere tamen cum habitu decenti chorum intrare permittantur: nec quisquam eos manuum, vel pedum plausu, vel sibilis, aliove strepitu excipiat; si quis secus fecerit, ipse quoque distributionibus privetur, & insuper pro modo culpæ & offendiculi puniatur.

§.IV.

(r) C. De cætero. & c. Audientiam de Clericis non resid. Conc. Trid. Sess. 24. cap. 12. & ibidem Declarationes Cardinalium ejusdem Concilii Interpretum.

§. IV. *Minus decentia sub Officio Divino vitanda.*

Nemo quoque cum publice preces Horariæ cantantur, vel Sacrificium Missæ celebratur, profanum quippiam, aut ab instituto alienum legat, neque etiam dormiat, aut fabuletur, aut velut iners truncus, & mutus assistat sub pœna privationis distributionum ejus Officii, etsi semel correptus, secundo aut tertio circa præmissa deliquerit, ultra amissionem distributionum in eum gravius adnimadvertatur.

CAPUT X.

§. I. *Officia Divina non mutilanda.*

UT omnia porro in Officiis Divinis cum decore, & reverentia peragantur, serio mandamus, ut Missæ Sacrificium integre, Symbolo Apostolico, Præfatione, & Oratione Dominica nunquam per organa, aut chorum decurtatis vel mutilatis celebretur & decantetur.

§. II. *In Organis, instrumentis musicis, campanisve lasciva vitanda.*

Organis item, ac quibuscunque aliis instrumentis musicis, tam in Ecclesiis, quam in Processionibus ita canatur, ut modulatione sua lascivas, impuras, militares, vel indecoras cantiones non imitentur, & ea, quæ voce canuntur, ne procul absint a mente. Quicunque tintinnabulorum & campanarum, si quæ sint ad harmoniam compositæ, curam gerunt, caveant, ne earum pulsu turpes, inhonestas, vel sæculares cantiones exprimant, sed potius hymnorum & canticorum Ecclesiæ modulationes graves, & quæ pios affectus moveant, imitentur.

§. III. *Conventus profani & Divinum Officium perturbantia in Ecclesiis non tolerentur.*

Conventus autem profani, transactiones, & quæcunque Divinum Officium possunt perturbare, aut decori ac sanctitati domus Dei officere, in templis non tolerentur. Quæ autem ad cultum Divinum, munditiam, ornatum atque splendorem sacri loci faciunt, eadem ab omnibus diligenter observentur. (*)

TITULUS IV.

De Superstitione.

CAPUT I.

§. I. *Quænam sint vitia Superstitionis nomine comprehensa, auditores & pœnitentes doceantur.*

MUltos ignorantia, multos curiositas, multos malitia, variis jure Divino & humano severissime prohibitis superstitionibus coinquinat; ideo Pastores, Vice-Pastores, Concionatores, Catechistæ & Confessarii, auditores & pœnitentes suos diligenter de vitiis Religionis virtuti oppositis, & communi superstitionis nomine comprehensis doceant; ac generatim & frequenter inculcent, superstitiosum esse certo exspectare quemcunque effectum a quacunque re, quem illa nec sua natura, nec ex Divina, vel sanctæ Ecclesiæ Catholicæ institutione, vel approbatione potest producere.

§. II. *Explicent sæpius Pastores, quam graviter sacra Scriptura quæcunque divinationum genera detestetur.*

Speciatim vero doceant, quam graviter Scriptura sacra (s) quodcunque divinationis genus detestetur; inter quas non solum eæ condemnantur, quibus dœmon expresse, sed etiam illæ, quibus tacite duntaxat invocatur; ut in Auguriis, Ominibus, Chiromantia, & Spatulamantia, quibus (Deo juste id permittente) se dœmon frequenter miscet. Cum autem soli Deo propria sit divinatio, & prænotio futurorum contingentium, æque ac secretorum cordis; dum ea homo sine Deo contendit perscrutari, (t) seque Deo superbe componit, merito sibi relictus corruit.

CAPUT

(*) In editione Kinckiana hic sequitur Titulus: *De Precibus seu Oratione quadraginta horarum.* (s) Exod. 22. ℣. 18. Levit. 19. ℣. 26. & 31. ac Cap. 20. ℣. 6. & 27. Deut. 18. ℣. 10. 11. & 12. (t) Apoc. 2. ℣. 23.

CAPUT II.

§. I. *Astrologia divinatoria ab Ecclesia Romana damnata est.*

Illicita autem ab Ecclesia Romana prorsus damnata est Astrologia divinatoria, per quam ex astrorum aspectu eventus, qui a libero hominis pendent arbitrio, prædicuntur: vel præteriti, præsentes, aut futuri effectus occulti denuntiantur, vel ex inspectione sideris, conceptionis, seu diei natalis, observatoque puncto nativitatis cujusque hominis, aut manuum, ac faciei lineamentis, ex mortuis apparentibus, ex galea, quam vocant nativitatis, aliisque id genus observationibus, certo de futuris hominis moribus, prospera, seu adversa fortuna, aut exitu pronuntiatur, & ex siderum positione & situ obventura prædicuntur, eaque & propensiones ad bonum, aut malum solis astris subjiciuntur, aut ex sortibus absque Divino instinctu & afflatu occulta, ut certa discernuntur.

§. II. *In interpretandis somniis magna prudentia adhibenda.*

Etsi liceat ex iis somniis, quæ verosimile est a Deo, vel bono Angelo proficisci, (u) divinare; quæ fere ex adjunctis, & peculiari lumine Divino manifeste cœlitus immitti discernuntur, ex diabolicis tamen somniis, quæ interdum permittit Deus, & prudentum judicio facile dignoscuntur, nullo modo fas est conjecturam facere; omne enim Nobis commercium cum dæmone, uti ruinæ nostræ semper cupidissimo hoste, est inhibitum.

CAPUT III.

§. I. *Populus docendus, quænam sint vanæ observationes.*

Dolendum est, non rudem tantum populum, sed interdum alios quoque vanis observationibus deditos, consideratione alicujus eventus fortuiti, veluti leporis in via decursu, vel corvi crocitatione, conjicere de prospero vel adverso successu, & inde actiones suas moderari. Quocirca Pastores, Vice-Pastores & Catechistæ sæpius populum admoneant, superstitiosam esse artem, per quam quibusdam orationibus, jejuniis, aspectu certarum figurarum, aliisve signis, adminiculisque vanis adhibitis, ad effectus intentos, qui nullam cum iis neque ex natura rei, neque ex Dei, vel Ecclesiæ instituto proportionem habent, variæ scientiæ, seu doctrinæ absque labore acquiruntur.

§. II. *Incantationibus & ligaminibus superstitiosis nullatenus utendum.*

Gravissime tales peccare doceantur, (x) qui ad morbos, vel vulnera hominum, aut brutorum animalium curanda, sanguinem sistendum, dolores mitigandos, ad vitam, vel valetudinem conservandam, ad immunitatem a vulneribus procurandam adhibent incantationes, insufflationes, ligamina &c. scripturas, characteres, seu imagines astrologicas, precationes ad certum & determinatum verborum numerum restrictas, amuleta, brevia, involucra, signa, Sanctorum etiam permistis reliquiis, deque collo suspensis, verba sacra, preces descriptas, quæ nativam medendi vim non habere aperte constat, neque Ecclesiæ approbationem, quibus accensenda sunt medicamenta naturalia, si illis aliqua frivola tanquam necessaria adjunguntur.

§. III. *Etiamsi Crucis signum vel alia Sacra simul adhibeantur.*

Neque refert, quod interdum specie pietatis, signum Crucis, sacra verba & preces adhibeantur, quibus alia quoque vana & inutilia admiscentur, ignota scilicet nomina, characteres, vel spes tribuitur modo scribendi, vel ligandi, vel alia vanitas, a cultu Divino aliena conjungitur.

CAPUT IV.

§. I. *Ab omnibus diabolicis remediis penitus abstinendum.*

Execranda est quoque eorum malitia, qui herbas certo die, hora, aut ritu decerptas ad certas quasdam injurias, & pericula propulsanda valere confingunt, quique ad expellendos dæmo-

(u) Daniel. 4. ℣. 5.

(x) C. Non liceat. 26. q. 5. c. Non observeris. c. Quis æstimaret. 26. q. 7.

dœmones, obtinendam victoriam, præcavenda vulnera, diabolicis utuntur remediis, & altis, ut vocant, seu magicis, vel incognitis nominibus, verbis, notis, vel signis, quorum fiducia in cædes, suo & aliorum periculo, animarumque æterno damno ruunt.

§. II. *Decernuntur pœnæ in similibus utentes, & publicari mandantur.*

Cumque detestanda ista temeritas latius serpat, quam ut paternis admonitionibus possit impediri, acriori censura coercendam judicamus. Cunctis itaque Civitatis & Diœcesis nostræ Pastoribus, Vice-Pastoribus & Concionatoribus mandamus, ut ter, quaterve in anno, ubi populus frequentior est in Ecclesiis, videlicet circa Festum Paschatis, Nativitatis Domini, & Dedicationis Ecclesiæ, aut, quod vocant Nundinarum, publice de suggestu denuncient, Nos omnes & singulos, qui similia diabolica remedia, & alta, seu magica, sive incognita nomina, verba, notas, vel signa gestaverint, vel aliis gestanda dederint, pœnæ excommunicationis, ipso facto incurrendæ subjicere, ejusque absolutionem Nobis reservare. Insuper per præsentes prohibemus Pastoribus, & Vice-Pastoribus supradictis sub pœnis suspensionis ab officio, ne quem in loco sacro sepeliant, qui cum istis altis, seu magicis & incognitis nominibus, verbis, notis, vel signis mortuus deprehendetur.

CAPUT V.

§. I. *Vanæ observationes circa certos numeros & præscriptas formas Missarum, precum vel candelarum proscribendæ.*

PRoscribenda pariter est eorum vana observatio, qui certo numero, & forma Missarum, precum, vel candelarum, affirmant certas designatasque animas e purgatorio semper liberari, quive certo pollicentur sine pœnitentia, & Sacramentis ex hac vita non migraturos eos, qui hunc, vel illum ex Sanctis coluerint, vel Crucem die Veneris Sancto portaverint: moneantur tales, recte ipsos id facere in honorem alicujus sacri Mysterii, sed non ea certa persuasione, sic se tantum illud impetraturos, quasi deprecatio Deo grata futura non sit, nisi septem Missæ pro defuncto dicantur, septem accensis candelis, septies datis eleemosynis. Non ideo tamen prohibitas censemus triginta Missas a S. GREGORIO Pontifice Maximo (y) pro defunctis institutas, & approbatas, prout & sacra Congregatio Cardinalium sacris Ritibus præpositorum desuper consulta respondit.

§. II. *Sagæ vero & magi maxime execrandi.*

Omnibus vero dictis magis execrandi sunt magi, atque sagæ, qui maleficiis corpora, non præstigiis solum, sed vere miris immutant modis, illecebris, & philtris homines ad idololatriam, aliaque scelera pelliciunt, suis incantationibus fascinant, dementant & interimunt incautos, bruta animalia necant, morbos, grandines, auras noxias, sterilitatem, dœmone ad hoc eis opitulante, inducunt, hominibus, pecoribus, & terræ frugibus nocent, in maribus vel fœminis usum Matrimonii impediunt, omniaque nocendi genera, non siderum, aut maleficiorum vi, sed dœmonum pacto & concursu machinantur.

§. III. *Sortilegi & consultores eorum severe a Magistratu puniendi.*

Ut autem detestabile hoc superstitionum & divinationum, vanarumque observationum, & fœdarum artium magicarum studium, quantum in Domino possumus, extirpemus: omnes ac singulos ubivis locorum Diœcesis nostræ Judices Ecclesiasticos & sæculares serio adhortamur, ut omnes, qui de rebus deperditis, aut præteritis, præsentibus, seu futuris eventibus, aliisque secretis, vel occultis consulti responsa dare cognoscuntur, suis sedibus pellant, vel protinus pellendos curent: eos autem, qui talium hominum auxilium implorant, solicitant, pecunia redi-

(y) Gregor. Papa IV. Dialog. 55. Sacra Congregatio Rituum apud Gavan. Comment. in Rubric. Missal. Part. 1. tit. 5. n. 3. lit. D.

redimunt, vel super rebus amissis, aut occulta veritate cognoscenda, vel solvendis maleficiis consulunt, graviter puniant, ac multo gravius in Veneficos, Sortilegos, Ariolos, Incantatores, Pythones, Divinatores, Præstigiatores, Augures, Chiromanticos, præsertim vero illos, qui sub vulgari Ægyptiorum nomine vagantur, eorumve asseclas, aut qui se tales mentiuntur, & illorum utuntur habitu, animadvertant, eosque deportent & exterminent.

§. IV. *Ad depellenda maleficia, remedia ab Ecclesia usitata adhibenda.*

Omni itaque cura docendus populus, ut ad depellenda maleficia, eorumque vim & noxios effectus impediendos, iis utatur remediis, quæ adversus nequitias & illusiones dœmonum, Ecclesiastica tradit auctoritas, usu sque confirmavit: ea sunt sincera ad Deum conversio, frequens Sacramentorum usus, jejunium, eleemosynæ, Missæ Sacrificium, Fidei Catholicæ sæpe repetita professio, frequens recitatio Symboli Apostolici, invocatio Nominis JESU, Beatissimæ Virginis MARIÆ, Angeli Custodis, aliorumque Sanctorum, Litaniæ omnium Sanctorum, frequentes preces & Collectæ, signum Crucis, solennes exorcismi, sacræ Imagines, Reliquiæ Sanctorum, benedictarum campanarum pulsus, Agni DEI, aqua, cereus, herbæ, sal, & alia ejusmodi usitato Ecclesiæ ritu benedicta.

§. V. *Librorum aut Scriptorum sortilegia, veneficia aut divinationes docentium lectio aut retentio prohibetur.*

Præterea libros, opera, scripta, ac tractatus, qui sortilegia, veneficia, auguria, auspicia, execrabiles incantationes, magicas præstigias, diabolicas artes, & vanas superstitiones, ac divinationes docent, aut quomodolibet de eis tractant, a quibuscunque Christi fidelibus legi, aut retineri, severissimis sub pœnis in summorum Pontificum SIXTI V. (z) & URBANI VIII. (a) Constitutionibus, nec non prohibitorum librorum Indice expressis, aliisque arbitrariis, prohibemus: sed & eosdem quantovis etiam pretio æstimentur, exemplo Ephesiorum, & juxta sacrorum Canonum, Oecumenicorumque Conciliorum præscriptum cremari, mandamus. Unde Pastores, Vice-Pastores & Concionatores frequenter populum commoneant, quam gravi se peccato talium lectione, ac multo magis eorum experimentis obstringat; quod si nihilominus aliquos, spretis nostris mandatis, ejusmodi libros, scripta, seu tractatus usurpare, legere, vel retinere deprehenderint, semel iterumque moniti, nisi dimiserint, noverint se pœnis gravioribus a Nobis esse puniendos.

CAPUT VI.

Pœnæ in maleficos & sortilegos decernuntur.

Cum vero nonnulli suæ conditionis obliti, & solennis sponsionis ab iis factæ, cum in Christi gregem, per sacrum regenerationis lavacrum adsciti fuerunt; Satanæ, cui renuntiarunt, artibus, maleficiis, superstitionibus, ac nefariis inventis operam dare non vereantur; quinimo Magistrum imitantes, qui capitali odio, quo humanum genus prosequitur, hominibus insidiari nunquam cessat, proximum variis modis lædere, animas vero suas æternum perdere non timeant, Nos ut tam exitiosa scelera a Christi fidelibus arceantur, Constitutioni GREGORII Papæ XV. adversus maleficos & sortilegos editæ inhærentes, præcipimus, ut constito, quod aliquis pactum cum diabolo fecerit, & a fide apostatando maleficiis sive sortilegiis unam, seu plures personas, ita læserit, ut ex maleficio, vel sortilegio mors secuta sit; etiam primo lapsu Curiæ sæculari tradatur debitis pœnis puniendus. Qui vero similiter apostatando pactum cum diabolo, ut præfertur, fecerit, & maleficium, seu sortilegium commiserit, licet mors secuta non sit, infirmitas tamen, divortium, impotentia generandi, sive animalibus, frugibus, vel aliis fructibus damnum notabile provenerit,

(z) Sixti V. Papæ Constit. 17.

(a) Urbani Papæ VIII. Constit. 113. L. Mathematicos. c. De Episc. audient.

rit, muro claudi, sive perpetuis carceribus mancipari debeat.

TITULUS V.
De Exorcismis.

CAPUT I.

§. I. *Exorcismis circumspecte utendum.*

Quanquam Exorcismorum usus, ex Divina institutione, Apostolica traditione, & Ecclesiæ consuetudine, pro pellendis ex humano corpore dæmonibus, ædibus ab illorum infestatione liberandis, variis damnis ac malis, quæ per tempestates, animalia noxia, venena, vel alia quavis ratione inferri solent, avertendis, utilis omnino sit & salutaris; eorundem nihilominus abusus tot ac tanta peperit incommoda, ut cogamur revocare, prout præsenti Decreto omnes & singulas exorcizandi licentias verbo, vel scripto a Nobis, vel authoritate nostra concessas, revocamus.

§. II. *A nemine autem sine prævia licentia.*

Quare nullus in Civitate & Diœcesi nostra Coloniensi, posthac sine nostra, nostrive Vicarii in Spiritualibus Generalis facultate scripto obtenta exorcizare præsumat: Quibuscunque autem deinceps a Nobis, seu prædicto nostro Vicario hujusmodi facultas dabitur, id charitatis officium afflictis sine spe lucri, omni vana gloria, & præsumptione sepositis, impendant.

§. III. *Usus eorum solis Decanis Ruralibus conceditur.*

Ne vero nostra hæc revocatio indigentibus incommoda sit, Ruralibus nostris Decanis, ut in omnibus districtus sui locis exorcismos adhibere queant, præsentium tenore facultatem concedimus; Pastores vero, & Vice-Pastores hac facultate carentes hujusmodi exorcizandos ad Decanos, vel alios speciali exorcizandi potestate munitos mittant.

§. IV. *Exorcizans ab Ecclesia approbatis cæremoniis tantum utatur.*

Licentiam porro exorcismis utendi a Nobis, vel nostro Vicario adeptus, in ejusmodi functione graviter, pie ac religiose se gerat, nec aliis, quam in Rituali Romano, seu Pastorali Coloniensi præscriptis Exorcismis, precibus & cæremoniis, quantumcunque piæ ac bonæ appareant, utatur.

CAPUT II.

§. I. *Exorcista non sit facilis ad exorcizandum.*

Non temere credat Exorcista aliquem esse obsessum, intoxicatum, aut locum infestum, aut spiritum vagari, cum cæcitas & credulitas hominum millies in ejusmodi vel errarit, vel malitia fraudem texuerit, uti frequens docet etiamnum experientia. Proinde neque facile adhibeat exorcismos, nisi signis, prudenti Medicorum, suo, aliorumque Doctorum maturo judicio examinatis, perspicue constet esse energumenum, aut maleficio affectum, & multo minus morbos hominum, pecorum languores, aut damna possessionibus illata, statim incantationibus aut maleficiis attribuat, nec homines, dum id ordinarie existimant, in ista sinat hærere opinione, minime vero confirmet, ne frustra remedia Ecclesiæ ad alios fines & effectus, quam ordinata sunt, cum periculo contemptus adhibeantur.

§. II. *Signa mali spiritus genuina ab aliis prudenter discernenda.*

Quamvis evidenter cognosci nequeat, quando homo a dæmone obsessus, vel maleficio sit intoxicatus, certiora tamen prioris indicia sunt; si lingua peregrina pluribus verbis loquatur, vel loquentes intelligat, si absque prævia doctrina artificiose legat, scribat aut cantet, si distantia & occulta patefaciat, vires supra ætatis seu conditionis suæ naturam exerat, præsertim, si cum remittit afflictio, nesciat, ut antea de occultis respondere; si jussus invocare Nomen Dei, aut orationes pias dicere, id facere nequeat; si horreat & contremiscat, quando, ipso inscio, adhibentur Sanctorum Reliquiæ, Crucis signum, aqua benedicta, & his similia, quæ ex probatis Authoribus Exorcista nosse studebit; proderit etiam occulte & discrete causas inquirere, ob quas dæmon putetur

ingressus, aut afflictus maleficio affectus, quæ licet aliquando sint solius Dei gloria, & afflicto augmentum meriti, ordinarie tamen causa sunt peccata, videlicet desperatio ex amissione bonorum temporalium, nimia cum dœmone, vel cum hominibus, qui cum eo commercium habent, familiaritas, parentum vel aliquorum de maleficio suspectorum mala dœmonis imprecatio, in superstitionem propensio, gravis alicujus criminis confessione nondum expiati, aut voluntarie in eadem omissi conscientia, & in tali statu sacræ Eucharistiæ sumptio, nimia ex scrupulis anxietas, per quam, nisi a peritis Confessariis mature occurratur, miseri homines ad varias perturbationes & desperationem adiguntur.

§. III. *Maleficii veri indicia.*

Signa vero particularia maleficii, præter insolita symptomata & affectus corporis, accedente judicio peritorum Medicorum, ut supra, etiam sunt, si morbus, præcedentibus minis alicujus personæ suspectæ, subito fuerit exortus; si in corpus afflicti ingesta deprehendantur talia, quæ naturæ vi inferri, aut generari in eo non possunt, ut cultri, glomi, capsulæ, crines, aciculæ, ossa, ferramenta, & his similia.

§. IV. *Naturalia quidem remedia non rejicienda, primæ tamen Spiritualibus tribuendæ.*

Itaque dum Exorcista compererit aliquem Energumenum, & intoxicatum esse, non rejiciat quidem naturalia remedia; sed licet primas det Spiritualibus, permittat tamen afflicto ex præscripto Medici uti medicinis idoneis ad hypochondriæ malum minuendum, ipse tamen eas non adhibeat, sed Spiritualia, quæ, ut feliciorem successum habeant, conscientia peccatorum maculis purgata in oratione ad Deum, fervente Symboli Apostolici recitatione, nec non jejuniis, aliisque carnis afflictationibus aliquot dies se exerceat, sibique persuadeat, sine ejusmodi præparationibus, sæpe parum, aut nihil profici, juxta testimonium CHRISTI, (*b*) *hoc genus in nullo potest exire, nisi in oratione & jejunio.* Dein exorcismos juxta Ritualis Romani, vel Pastoralis Coloniensis formam præscriptos, impressionem signi Crucis, Reliquias Sanctorum, Agnum DEI, ut vocant, aquam & cereum benedictum, panes sacros, palmas, salem & alia ejusmodi usitato ritu Ecclesiæ benedicta adhibeat. Sæpius vero utatur signo Crucis, sed cum reverentia & attentione rei signatæ, id est, passionis & mortis CHRISTI Domini, hoc enim vim magnam habet, & adfert homini fiduciam & defensionem, dœmoni vero terrorem incutit, eumque in fugam agit.

CAPUT III.

§. I. *Exorcista sit humilis, devotus & prudens.*

Quia non suis viribus, aut potentia, sed solius Dei misericordia, & Christi meritis nixus adversus diabolum, Dei, & humani generis infestissimum hostem, omnis Exorcista arma suscipit; hinc ab omni fastu, & vanæ gloriæ ostentatione sit alienus. Caveat adhæc in exorcismis, a ritibus & precibus ab Ecclesia non approbatis; siquidem orationes proprio ingenio compositæ, suspectæ, & non tam efficaces sunt, quam si Ecclesiæ authoritate & jussu instituantur. Nullis jocosis, superfluis, & nugatoriis interrogationibus, nec ad vana & curiosa edicenda diabolum adjuret, sed solum ad ea, quæ ad rem pertinent, & ad augendam Dei gloriam, & solamen afflicti erunt convenientia, videlicet de numero, nomine spirituum obsidentium, tempore & modo, quo ingressi sunt, de causa ingrediendi, & aliis ejusmodi: & an detineantur in corpore ob magicam aliquam operam, aut signa maleficia, vel si alibi fuerint deposita, ea manifestet, ut inventa comburantur.

§. II. *Maxime autem polleat fide & religione.*

Exorcismos igitur legat & faciat cum imperio & authoritate, magna fide, humilitate & fervore: & quibus sacris verbis, aut signis advertit dœmonem magis urgeri, iis magis & crebrius instet; si autem viderit obsessum aliqua

(*b*) Marc. 9. ℣. 29.

aliqua corporis parte commoveri, pungi, aut tumorem apparere, ibi Crucis signum & aquam benedictam, quæ semper in promptu esse debet, adhibere non intermittat, servato tamen semper decore & honestate, & salva rerum sacrarum reverentia. Proinde si coram Sacra Eucharistia fieri contingat exorcismos, nullo modo ea corpori Energumeni, sed Sanctorum Reliquiæ debita cum reverentia & decore applicentur.

§. III. *Curet Exorcista, ne afflictus remediis illicitis utatur.*

Quia vero dæmon, teste S. Cypriano, citius, vel segnius, quem obsidet, deserit, prout vel fides patientis adjuvat, vel gratia curentis aspirat: debet Exorcista, quando jam seipsum rite ad hoc munus disposuit, etiam curare, ut ex parte afflicti non sit defectus. Curet itaque diligentissime, ne afflictus, spretis Ecclesiæ ministris, ad Magos, Ariolos, Divinatores, vel quoscunque Laicos pro levamine recurrat, aut remediis superstitiosis utatur; unde Pastores, Vice-Pastores, Concionatores, Catechistæ, & Confessarii sæpius & graviter illius peccati malitiam, & pericula incidendi in plenam servitutem ipsius dæmonis, explicent.

§. IV. *Monitionibus contravenientes Ecclesiastica careant sepultura.*

Si qui autem prædictis monitionibus minus obsequantur, eos Ecclesiastica volumus carere sepultura, nisi ante mortem scelus suum fuerint detestati. Non permittat etiam Exorcista ab Energumeno seu intoxicato gestari sacra amuleta, aut brevia, nisi usitata & examinata, propter periculum superstitionis: verum omni modo conetur afflictum inducere ad sinceram peccatorum confessionem, cum vero animi dolore & peccatorum detestatione, & digna satisfactione, ac Sacræ Eucharistiæ frequentiori sumptione, quia lasciviam & dissolutam vitam sæpe ita Deus punit, diabolo homines torquendi facta potestate.

§. V. *Obsessus vel maleficio affectus monendus, ut magnam in Deo fiduciam habeat.*

Moneatur quoque obsessus vel maleficio affectus, ut dum Exorcismi fiunt, totum se recolligat, mentem ad Deum convertat, ac summa fide salutem ab eo deposcat cum animi humilitate; dumque vehementius torquetur, non diffidat de Dei auxilio, quod tempore opportuno experietur.

§. VI. *Si liberetur, id Deo adscribendum: si liberatio diutius differatur, Exorcista afflictum consoletur.*

Quod si Exorcismi felicem successum habeant, & Energumenus aut maleficio affectus liberatus fuerit, Exorcista Deo, a quo profectum est, & Christi passioni, & meritis totum adscribat, sibi nihil arroget. Moneat pariter liberatum, ut medullitus gratias Deo agat, & studiose peccata vitet, ne dæmoni occasionem præbeat revertendi, *fiantque novissima pejora prioribus.* (c) Si vero effectus diutius differatur; non ideo commoveatur animo, sed consoletur afflictos, doceatque dæmonem tunc gloriosissime vinci, quando calamitates quascunque (Deo permittente) nos affligentes, exemplo Jobi & Sanctorum, cum patientia & obedientia suscipimus de manu Domini, ad medelam peccatorum & virtutum exercitationem. Adjiciat plures esse causas, quæ Exorcismorum efficaciam remorentur, ut incredulitatem, aut alia peccata hominum; vel ut diutius a diabolo ad Divinam opem implorandam vexati, majori fide & animi fervore properent, tum ut sanctæ patientiæ merito, hanc a Deo immissam afflictionem perferant, complurium etiam Sanctorum exemplo, quos Deus e dæmone divexari persæpe permisit.

§. VII. *Utilia remedia suggeruntur adversus infestationes.*

Si afflictus non sit sacro Chrismate confirmatus, curet eum confirmari, hortetur quoque eum ad Sacrificium Missæ pie quotidie audiendum, ad frequentes orationes, & præsertim Fidei professionem, & Symbolum Apostolo-

(c) Luc. 11. ℣. 26.

ſtolorum mane & interdiu ſæpius recitandum, propter defectum enim fidei vel fiduciæ in Deum, frequenter diabolus homines torquere permittitur; jejunet interdum, aliaque pœnitentiæ & pietatis opera exerceat. Moneat etiam, ut ſæpius ſeipſum aſpergat aqua luſtrali; quippe quæ contra dœmonis machinationes ex inſtitutione Eccleſiæ benedicitur; geſtet quoque ex collo Sanctorum Reliquias, ſæpius Nomen JESU reverenter invocet, imploretque Sanctorum & S. Angeli Cuſtodis opem, maxime B. MARIÆ Virginis, quæ caput hujus ſerpentis contrivit; admoneatur etiam afflictus, ut graviores animi tentationes Exorciſtæ patefaciat.

§. VIII. *Ad liberandas a dæmonis præſtigiis domos pœnitentiæ, orationes, cæteræque virtutes incolarum conducunt.*

Similiter eos, in quorum domibus dœmonis præſtigiæ advertuntur, ſerio Exorciſta hortetur, ut pœnitentiam & peccatorum confeſſionem inſtituant, orationibus apud Deum inſiſtant, in eumque finem etiam alios pios precum ſocios & adjutores adſciſcant, excluſis tamen ignotis, iisve, quos curioſitas eo addnxit. Licet enim Exorciſmi vim a Deo impetrandi habeant per preces ſeu ſuffragia Eccleſiæ, experientia tamen conſtat, efficaciam eorum, cum effectus non ſemper neceſſario conſequatur, plurimum ipſius miniſtri, aliorumque præſentium pietate juvari.

CAPUT IV.

§. I. *Locus Exorciſmorum.*

TAmetſi expediat Exorciſmos Energumeno, vel maleficio obnoxio in Eccleſia aut loco ſacro adhiberi, idque ſi fieri poſſit, peracto Sacrificio Divino: ſi tamen neceſſitas aut honeſta cauſa requirat, adjuratio fiat in privatis ædibus, in præſentia talium, qui afflicto precibus opitulentur.

§. II. *Mulier ſola ne exorcizetur.*

Mulieri nunquam ſolus adhibeat Exorciſmos, ſed præſentibus aliquot honeſtis mulieribus, quæ Energumenam, dum exagitatur a dœmone, teneant, & (ſi fieri poſſit) ſint illius conſanguineæ aut affines.

TITULUS VI.

De Proceſſionibus & Repræſentationibus. (*)

TITULUS VII.

De Feſtis.

CAPUT I.

§. I. *Dies Dominici & Feſti pie tranſigendi.*

UT dies Feſti, qui Deo colendo & pietati fovendæ, augendæve inſtituti ſunt, religioſe & accurate tranſigantur, (*d*) Paſtores, Vice-Paſtores & verbi Dei Præcones ſingulis diebus Dominicis ſub concione, vel ſummo Sacro, dies Feſtos in proximam hebdomadam incidentes populo denuncient, & ſæpe auditores ſuos, quod Feſtis diebus æque ac Dominicis ad Sacroſanctum Miſſæ Officium audiendum, atque abſtinendum a ſervilibus operibus, ſub peccato mortali omnes Chriſti fideles obligentur, moneant.

§. II. *Pœnæ in Feſtorum violatores conſtitutæ populo inculcentur.*

Quin & pœnas a PIO V. (*e*) Pontifice in Feſtorum violatores conſtitutas populo graviter inculcent: " Cum " dierum, *inquit*, Feſtorum obſervatio " ad DEI cultum maxime perti- " neat, &c.

§. III. *Paſtores populum doceant, quomodo dies Dominici & Feſti traducendi.*

Non honorantur autem, ſed violantur potius dies Dominici, & Feſti pernicioſa conſuetudine, qua plerique ab opere quidem ſervili & illicito abſtinent, majorem tamen illorum partem deambulationibus, luſibus, choreis,

(*) *Vide hæc omnia pag. 729. b. Tom.*

(*d*) Conc. Trid. Seſſ. 25. de Reform. ſub fin. De delectu ciborum, jejuniis & diebus feſtis. Conc. Prov. Colon. ſub Hermanno V. Part. 9. cap. 9. & 10. pag. 391. Statuta Adolphi III. Archiep. Colon. pag. 461.

(*e*) Pii V. Papæ Conſtit. 5. §. 7.

reis, spectaculis, comessationibus, compotationibus, vel rationibus conficiendis, aliisque rebus profanis, seu mundi vanitatibus impendunt. Ea ut aboleatur, Pastores, Vice-Pastores, Concionatores & Catechistæ, qua ratione dies Dominici, ac Festi sint pie traducendi, auditores suos doceant: (f) videlicet iisdem diebus ab omni opere servili ita esse cessandum, ut universus populus orationibus vacet, Ecclesias frequentet, Sanctissimo Missæ Sacrificio, sacris Concionibus, cæterisque Divinis Officiis & Christianæ pietatis exercitiis diligenter intersit, quibus, tam quæ fidem attingunt, quam quæ ad vitam, & mores recte formandos, & fugienda vitia pertinent, addiscat.

§. IV. *Diebus Dominicis & Festis tabernæ sub Divinis nulli pateant.*

Quæ ut exactius ab omnibus serventur, & comessationum, atque potationum occasio præscindatur, sub arbitraria pœna omnibus Oenopolis & Cauponibus, ne Dominicis aut Festis diebus eo tempore, quo Divinum Officium peragitur, aut verbum Dei prædicatur, ullis, nisi viatoribus, œnopolia aut tabernas aperiant, severe prohibemus; (g) omnes etiam & singulos, qui dicto tempore, cauponas & œnopolia potandi, aut aleis, chartisve ludendi causa frequentaverint, graviter puniri volumus.

CAPUT II.

§. I. *Diebus Dominicis & Festis mercatus non instituantur, nec operibus servilibus vacetur.*

UT improbæ hominum cupiditati modum ponamus, (h) serio prohibemus, ne inposterum ullis in locis jurisdictioni nostræ subjectis diebus Dominicis, aut aliis fori festivitatibus mercatus (nisi forte rerum ad quotidianum victum necessariarum) instituantur, aut ne subditi nostri ulli operi servili, quod sine damno notabili aut periculo differri potest, manum admoveant. Caveant igitur pannos, laneos vel lineos lavare, dealbare, tingere,; oves, porcos, vel boves mactare, frumenta aut ligna equis & curribus vehere, merces etiam suas dictis Dominicis, vel Festis ante fores, vel in fenestris domorum, vel alibi venales exponere.

§. II. *Si necessitas opera servilia diebus Dominicis, vel Festis exercendi urget, licentia petenda.*

Parochi, ac Divini verbi Præcones, opifices, agricolas, vinitores, & quoscunque alios operarios diligenter moneant, & sæpius inculcent per annum, ne deinceps juxta perversam quorundam consuetudinem Dominicis vel Festis diebus, etiam verno vel autumnali tempore, agros colere, seminare, aut messis, seu vindemiæ tempore fruges, & uvas colligere audeant; si quæ urgens, vel evidens exercendi alicujus operis, ac laboris necessitas incidat, facultatem ad id, a Nobis, nostrove in Spiritualibus Vicario Generali, vel Archi Diacono loci, aut Decano Rurali impetrent. In gravi moræ periculo, sementis, messis & vindemiæ potissimum tempore (extra tamen tempus Divini Officii) Pastoribus, seu Vice-Pastoribus, ut Parochianis suis licentiam laborandi possint indulgere, permittimus.

CAPUT III.

Publicatur URBANI VIII. de diebus Festis Constitutio.

INsuper ut omnibus constet, quosnam dies Festos universus orbis Christianus solenniter ex Constitutione URBANI VIII. Pontif. (i) pro observatione Festorum edita, & universam Ecclesiam obligante, celebrare teneatur, eandem inserendam duximus.

URBA-

(f) Conc. Prov. Colon. Part. 9. cap. 9. & 10. pag. 391. Statuta Adolphi III. Archiepisc. Colon. pag. 514. §. Cum inter omnia. & seq.
(g) Statuta Adolphi III. Archiep. Colon. pag. 488. §. An pateant œnopolia.
(h) C. 1. de Fer. Conc. Prov. Colon. sub Nicolao Cusano Cardinale pag. 248. §. Item ut singuli. (i) Urbani VIII. Papæ Constit. 164.

URBANUS EPISCOPUS, SERVUS SERVORUM DEI, AD PERPETUAM REI MEMORIAM.

§. I. *Exordium.*

" Universa per orbem novit Ecclesia Romani Pontificis supremæ incumbere solicitudini Dominicum gregem ad æternam dirigere salutem, & Apostolica sic explicare præcepta, ut fideles in viam mandatorum currere, & ad beatitudinem valeant feliciter pervenire.

§. II. *Causæ hujus Constitutionis.*

" Plurimorum siquidem Venerabilium Fratrum nostrorum Archi-Episcoporum, &c.

§. III. *Dies Festi ex præcepto observandi recensentur.*

" Nos itaque volentes, &c. Apostolica auctoritate decernimus, & declaramus, infrascriptos duntaxat dies pro Festis ex præcepto colendos esse, quos nempe, vel ab initio veneranda sacravit antiquitas, vel universalis Ecclesiæ probavit consuetudo, vel omnium gentium unanimis pietas veneratur.

" *Dominicos scilicet dies totius anni, Nativitatis D. N. JESU CHRISTI, Circumcisionis, Epiphaniæ, Resurrectionis cum duabus sequentibus Feriis, Ascensionis, Pentecostes cum duabus pariter sequentibus Feriis, Sanctissimæ Trinitatis, solennitatis Corporis Christi, & Inventionis S. Crucis, nec non Festivitatum Purificationis, Annuntiationis, Assumptionis, & Nativitatis Deiparæ Virginis, Dedicationis S. Michaelis Archangeli, Nativitatis S. Joannis Baptistæ, SS. Petri & Pauli, S. Andreæ, S. Jacobi, S. Joannis, S. Thomæ, St. Philippi & Jacobi, S. Bartholomæi, S. Matthæi, Ss. Simonis & Judæ, & S. Matthiæ, Christi Domini Apostolorum. Item S. Stephani Protomartyris, Ss. Innocentium, S. Laurentii Martyris, S. Silvestri Papæ & Confessoris, S. Josephi etiam Confessoris, & S. Annæ, Deiparæ respective Sponsi, ac Genitricis, solemnitatis omnium Sanctorum, atque unius ex principalioribus Patronis in quocunque Regno, sive Provincia, & alterius pariter principalioris in quacunque Civitate, Oppido, vel Pago, ubi hos Patronos haberi & venerari contigerit.*

§. IV. *Ad reliquorum Festorum observationem Christi fideles minime tenentur.*

" Ad reliquorum vero dierum observantiam, quos hactenus sive in universa Ecclesia, sive in quavis Natione, aut Regno, Provincia, Diœcesi, aut loco quomodocunque, sive ex præcepto, sive ex consuetudine, sive ex devotione Christi fideles tanquam festivos celebrarunt, nequaquam ex præcepto ipsos teneri (*) dicta auctoritate tenore præsentium perpetuo etiam decernimus, & declaramus. &c.

CAPUT IV.

§. I. *Constitutio URBANI ab omnibus servari præcipitur.*

Quocirca sicut omnibus Civitatis & Diœcesis nostræ Coloniensis Prælatis, Parochis, Concionatoribus & Catechistis districte præcipimus, ut Constitutionem præscriptam, pro Festorum observatione, sibi commissis subditis vel auditoribus publicent: ita pariter optamus, ut eosdem laxato jam rigore præcepti, funiculis charitatis ad eorum quoque Festorum observationem spontaneam, quæ suprascripta Constitutione non comprehenduntur, devinciant Regium Psaltem imitando dicentem: *Voluntarie sacrificabo tibi &c.* (k)

§. II. *In tota Provincia Coloniensi Festum Immaculatæ Conceptionis, in Civitate vero Festum Ss. Ursulæ & Sociarum ejus solemniter in foro observari mandatur, Oppidis vero & Pagis, ut Patronum eligant, conceditur.*

Nobis vero cum prædicta Constitutione Apostolica duos Festos dies principaliorum Patronorum, alterum per totam Provinciam nostram Coloniensem, Civitatibus autem, Oppidis & Pagis alterum indicere concedatur.

Hinc

(*) *Ex simili Clementissima Ordinatione MAXIMILIANI FRIDERICI, hodierni nostri Archi-Episcopi, abrogata sunt a.* 1770. *Festa septemdecim.*

(k) Psalm. 53. ℣. 6.

Hinc Festum Conceptionis Immaculatæ Deiparæ Virginis Mariæ ac Dominæ nostræ volumus per totam Diœcesin nostram Coloniensem sub præcepto solenniter in foro etiam observari, cum qua concepta vel genita, Metropolis nostra Colonia exstructa creditur; (*) cujus etiam patrocinium tempore pacis, serpente contagio, vel annonæ caritate; bellorum vero motibus, in communi Germaniæ tot annis vastitate vel excidio, tutelam & præsentem opem desperatis in rebus sæpe sensimus, præsertim *cum gloriosissimæ mem. FERDINANDUS II. Imperator hunc ipsum Conceptionis Immaculatæ Virginis Festum diem*, ad æternam tot victoriarum memoriam ejusdem DEI Genitricis intercessione obtentarum (quas ei in acceptis ferebat) augustius Imperio toto celebrari desideraverit, prout ad hoc usque tempus etiam diligenter fuit observatum. Pro altero vero in Civitate nostra Coloniensi duntaxat, Festum Ss. Ursulæ & Sociarum Martyrum, mandamus eadem lege, & cultu præcipuo celebrari, ut cumulatis tot millium Virginum & Martyrum, quæ magnam Civitatis partem sanguine suo consecrarunt, deprecationibus, desideratam huic Urbi cœlestem defensionem, & gratiæ abundantiam DEUS Optimus Maximus elargiri dignetur. Singulis insuper Diœcesis nostræ Oppidis & Pagis, ut unum aliquem in præinserta Constitutione Apostolica non nominatum Patronum præcipuum eligere, eumque auctoritate nostra accedente ad ejusdem Constitutionis præscriptum, anniversario Festo honorare possint, indulgemus.

§. III. *Pastores advigilent, ut Festa accurate observentur, & publica Processio Feria quarta Pentecostes non instituatur.*

Cum accurata Festorum observatio curæ Pastorali unice commendata esse debeat, idcirco severe mandamus, ut omnes & singuli Pastores diligenter advigilent, quatenus præscriptis nostris Decretis conformiter Festa omnia per Civitatem & Diœcesin nostram Coloniensem; tum etiam particularia Patronorum in singulis Oppidis & Pagis quam exactissime observentur; studeantque omnibus modis extirpare illam, quæ multis in locis invaluit, corruptelam violandi Feriam tertiam Pentecostes ea de causa, quod Feria quarta Pentecostes soleant feriari, vel ob Processionem aliquam publicam, vel quod sacræ Reliquiæ propriæ, vel alienæ Ecclesiæ populo ostendantur, & vicinorum Pagorum frequenti concursu visitentur: quem abusum, cum ubivis, omnemque peccandi occasionem omnino tollere desideremus, severe prohibemus omnibus, & singulis Ecclesiarum & locorum Superioribus, ne publicam aliquam supplicationem instituant, neve sacras Reliquias deinceps quarta, sed Feria tertia Pentecostes populo venerandas exponant, atque exhibeant: injungimusque Pastoribus, & Vice-Pastoribus vicinorum locorum, ut auditores suos moneant, ab omni prorsus opere servili & illicito Feria tertia Pentecostes abstinendum, ac pietati vacandum esse.

CAPUT V.

Puellas frequentare tabernas prohibetur.

CUm multis dissolutionibus & malis indies causam præbeat abusus ille, quo etiam puellæ, non habita ratione verecundiæ sexui isti propriæ & necessariæ, invitatæ a juvenibus diebus, præsertim Dominicis & festivis ruri tabernas passim frequentare, & choreas ducere audent: Ideo Pastores, Vice-Pastores, & Concionatores in concionibus suis strenue adversus istam corruptelam invehantur, parentesque, qui suas filias cum tanto æstimationis, ac pudoris periculo, & non modico offendiculo audere talia patiuntur, socordiæ ac negligentiæ suæ reprehendant.

TITULUS VIII.

De Reliquiis & Veneratione Sanctorum.

CAPUT I.

§. I. *Sicubi nova vel contigerint vel contigisse putabuntur miracula, ea minime sunt evulganda, sed significanda Episcopo.*

FIde digno multorum testimonio ad Nos delatum est, quosdam Eccle-

(*) Gelenius de magnitudine Coloniæ Lib. 1. pag. 2.

Ecclesiarum Rectores, dum quæstum specie pietatis velant, valde proclives esse, ut credant, vulgentque publice miraculosas hominibus curationes præstitas esse, quæ vel leviter conficta sunt, vel cum naturæ viribus accidant, adjunctis quibusdam minus veris ita exaggerantur, ut appareant prodigiosæ: nec alio quidem fine spargant in vulgus, quam ut populi veneentur concursum, & largis oblationibus locupletentur, de vero DEI cultu & honore promovendo parum alias soliciti. Huic malo gliscenti, ut quamprimum occurratur: & quod Oecumenica Synodus Tridentina (l) vehementer urget, quæstus omnis tollatur, omnibus & singulis Civitatis & Diœcesis nostræ Coloniensis Abbatibus, Præpositis, Archi-Diaconis, Decanis, tam Collegialibus, quam Ruralibus, Pastoribus, Vice-Pastoribus, quarumcunque Ecclesiarum Rectoribus & Superioribus, aliisque curam animarum habentibus, serio mandamus, ut vigili cura circumspiciant, sicubi nova miracula ad alicujus Sancti, vel Sanctæ invocationem contigerint, vel contigisse putabuntur, ne ea promulgentur, nec populus earum publica narratione ad fidem iis certam tribuendam concitetur, antequam locorum istorum Prælati, Rectores, Parochi, vel Ecclesiarum Superiores eadem Nobis, nostrove in Spiritualibus Vicario Generali, adjecta plenissima totius rei gestæ narratione significarint, ut matura deliberatione præmissa, diligentique veritatis examine instituto, juxta formam a Concilio Tridentino præscriptam, vel tanquam vera miracula, beneficiave cœlitus collata comprobentur, vel ut supposititia rejiciantur.

§. II. *Nondum canonizatorum, vel beatificatorum Imagines cum radiis, splendoribus, seu laureolis minime proponantur, neque ad eorum sepulchra tabellæ appendantur, vel quæcunque lumina accendantur.*

Severe etiam prohibemus, ne hominum nondum a Sede Apostolica Canonizationis aut Beatificationis honore insignitorum imagines cum radiis, splendoribus, aut laureolis ullus ullibi depingat, seu proponat, aut tabellas votivas ex cera, argentove, seu alia materia, aut etiam lychnos ad eorum sepulturas apponat, quia hæc ex Ecclesiæ Catholicæ consuetudine solent esse signa propria Sanctorum Canonizatorum, vel saltem Beatificatorum, quos tota veneratur Ecclesia: extat hac super re Constitutio URBANI VIII. Pontificis, tenoris sequentis:

URBANUS PAPA VIII.
AD PERPETUAM REI MEMORIAM.

§. I. *Proœmium.*

" Cœlestis Hierusalem cives, (m)
" quorum gloriosis natalitiis san-
" cta lætatur Mater Ecclesia, &c.

CAPUT II.

§. I. *Novæ Reliquiæ non sunt exponendæ priusquam approbentur.*

ETsi antiquæ Sanctorum Reliquiæ haberi debeant in honore, in quo hactenus habitæ fuerunt, novæ tamen aut ignotæ nunquam recipiendæ, minusque venerationi sunt exponendæ, nisi prius ab Episcopo Diœcesano, juxta Sacrosancti Concilii Tridentini ordinationem (n) recognitæ fuerint & approbatæ. Quare deinceps nemo, quantumvis exemptus, ullas novas Reliquias a quocunque oblatas, vel undecunque acceptas, publicæ venerationi sine expressa nostra, aut nostri in spiritualibus Vicarii licentia in scriptis obtenta, sub gravi pœna arbitraria exponere præsumat.

§. II. *Reliquiæ recentiores non approbatæ removeri debent a publica veneratione, antiquissimas approbatas fuisse præsumitur.*

Inter novas Reliquias annumerandæ seu censendæ sunt, quæ antiquorum quidem Sanctorum esse dicuntur, sed jam recens ad eas Ecclesias, in quibus modo sunt, delatæ fuerunt: ideo si quæ non approbatæ alicubi exponuntur, volumus, ut removeantur, donec a Nobis, vel nostro Vicario sint recognitæ & probatæ, exceptis iis, quas

(l) Conc. Trid. Sess. 25. de invoc. vener. & Reliq. Sanctorum.
(m) Urbani Papæ VIII. Constit. 134.
(n) Conc. Trid. loco cit.

quas ab immemorabili tempore, semperque pro veris habitas fuisse, certum habetur & exploratum.

§. III. *Sanctorum Reliquiæ debite honorentur.*

Cum non solum in propria persona sua Sancti sint honorandi, sed & in cadaveribus, aliisque Reliquiis suis (etenim sacra illa membra atque ossa viva quondam fuerunt Spiritus Sancti domicilia, ac templa, ad quorum vel attactum, vel intuitum, maxima Deus edidit prodigia, quod utriusque testamenti exemplis perspicuum est) plane convenit, ut a Christi fidelibus honeste condantur, pretiosisque loculis religiose conserventur.

§. IV. *De Sanctarum Reliquiarum usu & veneratione instruendus populus.*

Unde quo magis carpunt hæretici usum & venerationem sanctarum Reliquiarum, eo Concionatores, Parochi, cæterique, quotquot docendi munus, curamque sustinent, diligentius instruant populum de Sanctorum intercessione, utilique proinde & salutari invocatione, atque religiosa sacrarum Reliquiarum veneratione.

§. V. *Sanctorum Reliquiæ reverenter visitandæ.*

Eandem ob causam Christi fideles, & ut fidem suam profiteantur, seque inter mundi hujus illecebras & persecutiones, ad similem vitæ exitum accendant, sacra loca, ubi Sanctorum corpora quiescunt, & Reliquiæ servantur, Majorum suorum exemplo, pie & frequenter visitent, iisque, quem merentur honorem, impendant, ut in omnibus adversis, eorum patrocinium tanto citius & efficacius obtinere mereantur, quanto eis per hujusmodi officia & obsequia affectu, & spiritu facti fuerint viciniores.

§. VI. *Reliquiæ Sanctorum quomodo sint custodiendæ.*

Prælati, Rectores, aliique Superiores Ecclesiarum diligentissime curent, (o) ut *Sanctorum Martyrum, & aliorum cum Christo viventium sancta Corpora, quæ viva fuerunt membra Christi, & templum Spiritus Sancti, ab ipso ad æternam vitam suscitanda ac glorificanda*, eorumque partes quantumvis minutæ & reliquiæ, ab omnibus sordibus ac pulveribus mundæ, in vasis honestis seu capsulis occlusis, ne facile exinde extrahi possint, atque juxta Pontificalis præscriptum rite prius benedictis, locoque decenti (non tamen in Tabernaculo Sanctissimi Sacramenti, aut in armario sacrarum vestium) pie, diligenterque asserventur; ne item sacrilegiis aut furto expositæ sint, neve vilescant, ac sine cultu jaceant, vel nimis irreligiose ab aliquibus tractentur.

§. VII. *Reliquiæ approbatæ in tabella designentur.*

Ut majori in veneratione habeantur apud fidelem populum Sanctorum Reliquiæ, volumus, ut singularum inscriptiones, quatenus opus, renoventur, & catalogus earundem, sive eæ nominatæ sint, sive non nominatæ, intra duorum mensium spatium, post notitiam hujus Decreti habitam, ab Ecclesiarum cunctarum Rectoribus & Superioribus conficiatur, atque Vicario nostro in Spiritualibus mittatur: item ut appendantur tabellæ in singulis Ecclesiis, seu Capellis, quibus declaretur, quæ & quales in unaquaque Reliquiæ, judicio Ordinarii approbatæ, conserventur. Quod si plane certum sit esse alicujus Sancti Reliquias, licet incertum cujusnam in particulari, quia scedula amissa est, possunt eæ tam publice, quam privatim coli, sicut ex praxi Ecclesiarum constat.

§. VIII. *Sacræ Reliquiæ non facile, & nulla ratione extra capsam, aut, a Laicis ostendi debent.*

Ad majorem vero Dei, & Sanctorum cum eo regnantium gloriam, nec non populi pietatem accendendam, (p) in Festis Sanctorum, quorum Reliquiæ elevatæ, ornatæ, & decenter inclusæ sunt, easdem in altaribus, aut aliis aptis locis exponi decet; quin eas populo passim ostendi, ac temere omnium oculis

(o) Conc. Trid. d. loco.

(p) C. Cum ex eo, De Reliq. & vener. Sanct.

lis exponi nequaquam convenit, & quidem extra capsas seu loculos nulla ratione, ad servandam majorem earum reverentiam: Si tamen vel ob magnam certorum Festorum celebritatem, vel ad populi devotionem excitandam, vel ad DEUM per intercessionem Sanctorum suorum, & repræsentationem sacrorum pignorum placandum, Reliquiæ hujusmodi ostendendæ videantur, jubemus, ut non a Laicis, etiam cujusvis dignitatis personis, sed a Clericis sacris Ordinibus initiatis, superpelliceo, ac desuper pluviali, vel minimum stola, pro Reliquiarum Ecclesiæ ratione indutis, accenso lumine, ac sine quæstu omni exhibeantur; & in ostendendis iis ea gravitas, reverentia & pietas adhibeatur, quæ Fidem & Religionem Christianam præ se ferat, & intuentium animos ad omnem pietatem & reverentiam commoveat.

§. IX. *Quales Reliquiæ ostendendæ sint.*

Ostendantur vero Reliquiæ sinceræ, non falsæ pro veris, non incertæ & dubiæ pro certis ac probatis, non incognitæ pro cognitis, sine superstitione omni, fraude & abusu. Quocirca opus erit singulis schedam aliquam, e qua dignoscantur, apponere.

§. X. *Quomodo publice in Ecclesia expositæ, sint custodiendæ, & cujus ministerio attingendæ.*

Quamdiu insignes Reliquiæ sacræ in altari, vel alio loco erunt palam expositæ, tamdiu candelæ duæ accensæ ibidem colluceant, atque ad earundem custodiam, semper adsit Clericus majoribus initiatus Ordinibus, a vitæ morumque probitate commendatus, & superpelliceo indutus: hujus enim, non laici hominis opera, ministeriove adhibito, licet Christi fidelibus pietatis & religionis causa, Rosaria seu numismata ad sacrarum Reliquiarum capsulas, loculosve admovere & attingere, vel aliquas sacras Reliquias fidelibus osculandas porrigere.

§. XI. *Sacræ Reliquiæ vendi non possunt, nec ad turpem quæstum exponi.*

Improbæ hominum cupiditati modum ponere volentes, (q) severissime prohibemus, ne ullæ sacræ Reliquiæ venales seu ad turpem quæstum exponantur, neve Reliquiæ sacræ extra Ecclesiam, in qua asservantur, ad infirmos etiam cujuscunque consuetudinis colore, nisi per Clericos sacris Ordinibus initiatos, idque cum debita reverentia, devotione ac pietate exportentur.

CAPUT III.

Thecæ sacrarum Reliquiarum a quibus in Processione gestandæ.

Cum publice in Templo aut Processione sacrarum Reliquiarum thecas gestare ad Clericos duntaxat spectare videatur, (r) nunquam Reliquiæ, vel Imagines in Processionibus a puellis, sed Clericis Ecclesiasticis paramentis indutis (quod ejus fieri potest) vel saltem a piis, honestisque viris sæcularibus palliatis, aperto capite, & hinc inde comitantibus tædiferis deferantur.

CAPUT IV.

Sanctorum Reliquiæ quomodo donandæ.

In elargiendis sacris Reliquiis hæc ratio deinceps observetur, ut nemini donentur unquam, nisi ut loco sacro reponantur, majori, aut non minori saltem pietatis studio ibidem servandæ, quam ubi ante servabantur; notabiles vero Reliquiarum partes, nullus Prælatus, Rector Ecclesiæ, aliusve Superior extrahere, multo minus ex Civitate & Diœcesi nostra Coloniensi exportare, (s) aut dare transferendas alicui, sine speciali Summi Pontificis, seu nostra licentia scripto obtenta præsumat, gravissime interdicimus; quibus id permittentibus, donationis hujus authenticæ simul dentur literæ, & in Indice Reliquiarum Ecclesiæ eadem donatio cum sufficienti Reliquiarum donatarum, nec non personæ dantis & accipientis, ac temporis expressione annotetur.

TITU-

(q) Cit. c. Cum ex eo. & dict. Sess. 25. Part. 3. cap. 31. pag. 363.

(r) Conc. Prov. Colon. sub Hermanno V.

(s) C. Corpora. de Consecr. dist. 1.

TITULUS IX.

De Imaginibus sacris.

CAPUT I.

Quæ Concilium Tridentinum & URBANUS VIII. de sacris Imaginibus sanxerunt, serventur.

UT omnis sæcularis vanitas, levitas, vel inusitata qualibet forma imaginum, aut statuarum ornatus ab Ecclesiæ moribus alienus deinceps caveatur, volumus omnino, ut exactè ea, quæ tum Sacrosancta & Oecumenica Synodus Tridentina (t) de sacris Imaginibus, tum URBANUS PP. VIII. sequenti hac super re edita Constitutione sancivit, observentur.

URBANUS PAPA VIII.

AD FUTURAM REI MEMORIAM.

§. I. *Proœmium.*

" SAcrosancta Tridentina Synodus " (u) optime agnoscens, &c.

CAPUT II.

Sacræ Imagines prototypi sui causa sunt in honore, proinde eidem sint conformes.

IMprimis ergo statuæ, & imagines Christi Salvatoris, Deiparæ Virginis, & aliorum, cum non in Templis solum, sed in privatis etiam Oratoriis, Sacellis, aris, & agris haberi & retineri possint, eisque congruus honor, & veneratio habeatur, (x) eo quod effigies sint suorum prototyporum, quibus is honor rectè defertur; Idcirco in exponendis Sanctorum imaginibus studiose diligenterque curandum est, ut prototypis, quæ per illas repræsentantur, juxta veritatem historiæ, ac receptam & probatam Catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ traditionem, quoad ejus fieri poterit, simillimæ sint; nec pro privati cujusque genio, ad exhibendam viventis alicujus hominis effigiem genuina earum forma adulteretur. Insuper mandamus universis ac singulis Civitatis & Diœcesis nostræ Coloniensis Abbatibus, Præpositis, Archi-Diaconis, Decanis tam Collegialibus, quam Ruralibus, Pastoribus, Vice-Pastoribus, Rectoribus, aliisque Ecclesiarum Superioribus, ut pro concionibus quandoque fideles moneant, & commoneri faciant, cum in imaginibus veluti signis prototypa, Sanctosque, quos repræsentant, veneremur, nullam imaginibus inesse divinitatem, vel fiduciam in illis esse collocandam, neque propter ipsarum materiam, formam, elegantiam, externum ornatum, vel quid simile, sed propter eos, quos nobis repræsentant, iis honorem adhiberi.

CAPUT III.

§. I. *Ornatus Imaginum solum devotionem provocet.*

IN ornandis porro Sanctorum statuis, (y) tam eis, quæ in templis proponuntur, quam quæ in Processionibus seu Supplicationibus deportantur, ab omni procaci venustate, obscœna, pudendave nuditate, æque ac deformitate, & vano quovis ornatu abstineatur; aptissimoque ad exprimendum cujuslibet Sancti vel Sanctæ prototypon colore, scita artificis & pictoris manu ita delineentur, ut nil nisi quod pietatem, & sanctum earum prototypa imitandi desiderium provocet, in illis usquam appareat.

§. II. *Unius Sancti, ejusdemve Mysterii in Ecclesia una tantum sit Imago.*

Præterea nec Beatissimæ Virginis, nec cujusvis alterius Sancti, vel Sanctæ plures, (z) quam una cujusque mysterii imagines, seu statuæ ad excitandam Sancti beatam, & utilem memoriam in uno eodemque altari, vel sæpius in una eademque Ecclesia collocentur, vel in Processionibus, aut Supplicationibus, nisi diversarum Sodalitatum fuerint, circumferantur.

(t) Conc. Trid. cit. Sess. 25. (u) Urbani VIII. Constit. 163.
(x) C. Perlatum. c. Venerabiles. de Consecr. dist. 3. Conc. Trid. loco cit.
(y) Statuta Adolphi III. Archiep. Colon. §. An unius Sancti. pag. 481.
(z) Concil. Provinc. Colon. sub Adolpho III. cap. Nihil prope tam sanctum. pag. 452. Statuta ejusdem Adolphi cit. §. An unius Sancti. & §. An curent etiam. pag. 486.

CAPUT IV.

§. I. *In pavimento nullæ sculpantur cruces, vel imagines, neque in parietibus, nisi tela linea, vel tabulis tectis, pingantur.*

IN pavimento Sanctorum imagines, vel cruces non efformentur, vel ubi clavis transfigi, vel uligine pluviaque deleri, vel deformari possunt, & licet in muro ex vivo politoque lapide exstructo, sacræ possit historiæ exprimi, non tamen in muro vel pariete, argilla vel calce incrustato; ejusmodi enim incrustatio facile decidit, & pictas deformat imagines. Suademus autem, ut paries, aut murus hujusmodi tela linea, tabulisve politis, artificioseque compactis tegatur, & sic picturis exornetur.

§. II. *Cruces & statuæ Sanctorum benedictæ tantum exponantur.*

Cruces & Sanctorum imagines, seu statuæ, adhibitis precibus, atque cæremoniis in Pontificali præscriptis prius benedicantur, quam in Ecclesiis exponantur.

§. III. *Imagines deformatæ instaurentur, mutilatæ removeantur.*

Imagines & sculpturæ sacræ, quæ nimia vetustate, carie, fuligine sive sordibus, aut alia quavis incuria deformes specie sua intuentium oculos offendunt, & contemptum potius, quam venerationem excitant, pie religioseque quamprimum instaurentur, ac integritati pristinæ decorique restituantur, aut si id fieri nequeat, omnino deleantur, vel incinerentur, non tamen publice, sed citra offendiculum; & cineres in Sacrario recondantur. Tabulæ quoque vel statuæ ab Iconomachis, aut alias ruptæ, sive mutilatæ, quamdiu decore & honeste non sunt reparatæ, extra Ecclesias & conspectum populi seponantur.

§. IV. *Imagines insolitæ, nisi approbatæ in Ecclesiis non exponantur, neque in intima Altarium tabula vivorum effigies exprimantur.*

Adhæc cum tam URBANI VIII. Papæ præinserta Constitutione, quam Concilii Tridentini Decreto (z) severe prohibeatur, ne in Ecclesiis etiam exemptis, insolita imago, nisi ab Ordinario approbata, ponatur: provideant diligenter Prælati, Pastores, Vice-Pastores, aliique quarumcunque Ecclesiarum Superiores ac Rectores, ut in imaginibus tam pictis, quam sculptis loco sacro jam illatis, vel posthac inferendis, nihil inordinatum, profanum, inhonestum appareat: neque in intima Altarium tabula vivorum effigies deinceps depingantur; imagines vero aliter, quam in dicta Constitutione URBANI VIII. præscribitur, pictæ vel sculptæ, quamprimum ad habitum & formam veterem in Ecclesia Catholica consuetam emendentur, vel ab Ecclesiis & quibuscunque aliis locis eliminentur.

§. V. *Falsæ & apocryphæ Imagines tollantur.*

Statuæ vel imagines, quæ apocryphas historias, superstitiosa, falsaque dogmata præ se ferunt, aut erroris occasionem rudibus præbere possunt, neque in sacris, neque profanis locis sunt tolerandæ. Ideo si quæ ejusmodi deprehendantur, quæ periti pictoris aut sculptoris manu debite corrigi, vel ab omni falsitatis indicio vindicari nequeunt, ab Ecclesiis removeantur, ac deleantur.

TITULUS X.

De Jejuniis.

CAPUT I.

§. I. *Jejuniorum Ecclesiasticorum finis, & multiplex fructus populo sæpius explicetur.*

JEjunia animabus, corporibusque curandis ab Ecclesia certis temporibus, & diebus salubriter instituta, (a) stricte volumus observari, admonerique populum, cur sint indicta; nempe ut peccata expientur, corpus in servitutem redigatur, animusque vegetius ac promptius Divinæ voluntati sese subjiciat. Cum autem multum hodie antiquus Christianorum in jejuniis exacte servandis fervor, & rigor refrixerit; præcipimus Pastoribus, Vice-Pastoribus, & verbi Dei Prædicato-

(z) Conc. Trid. loco cit. (a) Conc. Prov. Colon. sub Hermanno V. Part. 9. c. 2. p. 389.

catoribus, ut fæpius jejunia hujusmodi ab omnibus Chriſtianis, qui ætatem habent, nisi juſta aliqua cauſa excuſentur, ſub reatu peccati mortalis eſſe diligenter obſervanda, inculcent. Præterea ſingulis diebus Dominicis ſub concione, vel ſummo Sacro jejunia inſtanti hebdomada occurrentia, ne quispiam prætendere poſſit ignorantiam, populo denuntiare non omittant.

§. II. *Differentia pleni, à ſemipleno jejunio: monendusque populus in jejunio non ſolum carnium uſum, ſed etiam luxum in piſcibus eſſe cavendum.*

In denuntiandis jejuniorum diebus populo diligenter quoque explicent, quæ ſit jejunandi ratio, & in quo jejunium plenum ſeu perfectum a ſemipleno ſeu abſtinentia differat; quod ſcilicet diebus, quibus ſemiplenum, ſeu abſtinentia indicitur, eſus ſolummodo carnium interdictus ſit; ſed quoad ciborum refectionem unam, vel plures nihil ab Eccleſia præcipiatur. Quibus vero diebus plenum ſive perfectum jejunium eſt indictum, quod non tantum ab eſu carnium abſtinendum, ſed unica etiam per diem, eaque frugalis cibi refectio, hora competenti ſumenda ſit, moneantque Paſtores, Vice-Paſtores, aliique animarum Curatores, non abſtinentiam modo, ſed ipſam præcepti rationem magis ſpectandam; adeoque non carnibus ſolum, ſed & piſcium ſumptuoſis, nimiſque copioſis ferculis, bellariis, & immodicis potationibus merito abſtinendum eſſe.

CAPUT II.

§. I. *Abſtinentia ſervanda omnibus Sabbatis & feriis ſextis, excepto Natali Domini in horum alterum incidente.*

Dies, in quibus ex veteri Eccleſiæ conſuetudine a carnibus duntaxat abſtinetur, ſunt omnes feriæ ſextæ, & Sabbata totius anni (quos Majores noſtri honori Dominicæ Paſſionis, & Beatiſſimæ Deiparæ Virginis jejunio ſacros habuerunt) niſi Feſtum Nativitatis Domini in horum alterum incidat: (*b*) tunc enim propter Feſti excellentiam, cunctis voto non prohibitis, carnes comedere licet.

§. II. *Sabbatis etiam inter Domini Natalem & Purificationis Feſtum carnibus abſtinendum.*

Cum feriis ſextis & Sabbatis carnium eſus interdictus ſit, diſtricte in hibemus, ne quis etiam Sabbatis intra Natalem Domini, & Purificationem Beatæ MARIÆ Virginis occurrentibus, illis veſcatur, aut aliis, etiam alterius Diœceſis, eas proponat.

CAPUT III.

§. I. *Specificatio dierum, quibus jejunandum eſt.*

Porro ſingulis annis per totam Civitatem & Diœceſim noſtram Colonienſem ab univerſis ætatem habentibus, nec legitime excuſatis, (*c*) in Quadrageſima, & quatuor anni temporibus, vigiliis Nativitatis Domini, S. Matthiæ Apoſtoli, Pentecoſtes, Nativitatis S. Joannis Baptiſtæ, Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum, S. Jacobi Apoſtoli, S. Laurentii Martyris, Aſſumptionis Beatiſſimæ MARIÆ Virginis, S. Bartholomæi Apoſtoli, S. Matthæi Apoſtoli, Ss. Simonis & Judæ Apoſtolorum, Omnium Sanctorum, S. Andreæ Apoſtoli, & S. Thomæ Apoſtoli jejunandum eſt, quæ Feſta, ſi in feriam ſecundam inciderint, ob lætitiam & celebritatem diei Dominici, in quo memoria Reſurrectionis Chriſti peragitur, Sabbatis proxime antecedentibus jejunatur. (*)

§. II. *Vigilia S. Joannis Baptiſtæ incidente in dum Feſtum Corporis Chriſti, non eſt jejunandum, ſed feria antecedenti.*

De Vigilia S. Joannis Baptiſtæ, ſi in Feſtum Corporis Chriſti inciderit, obſervetur ſequens URBANI VIII. Ordinatio. (*d*)

URBANUS PAPA VIII.

AD PERPETUAM REI MEMORIAM.

" Cum evenire quandoque poſſit,
" ut Vigilia S. Joannis, &c.

CAPUT

(*b*) C. ult. De obſerv. jejun. (*c*) Statuta Henrici Archiep. Colon. cap. 3. pag. 67.

[*] Per Clementiſſimam Ordin. (*de qua pag. 952.*) transfertur jejunium ante Feſta tam abrogata, quam non abrogata in diem Sabbati, hujusmodi Feſtum immediate antecedentem; niſi hoc Feſtum vel in ipſam diem Sabbati, vel in Fer. V. 4. Temp. inciderit. Jejunium vero pro Vigilia Nativ. D. manſit diei XXIV. Dec. ſemper adfixum.

(*d*) Urbani VIII. Conſtit. 154.

CAPUT IV.

§. I. *Populus Dominica Quinquagesimæ de observando jejunio moneatur.*

Singulis annis Dominica Quinquagesimæ Pastores, Vice-Pastores, Concionatores & Catechistæ publicent jejunium Quadragesimale, moneantque suos auditores a die Cinerum usque ad Vigiliam Paschæ inclusive, omnibus diebus, exceptis Dominicis, quibus duntaxat abstinentia servatur; etiam Festis, ac die Cœnæ Domini sub reatu peccati mortalis esse jejunandum.

§. II. *Damnatur abusus ter hebdomadatim in Quadragesima jejunandi.*

Corruptelam & detestabilem abusum, quo quidam ter solummodo per hebdomadam in Quadragesima jejunare præsumunt, penitus damnamus.

§. III. *Quatuor temporum jejunia observanda sunt religiosius, sicut & Vigilia S. Matthiæ.*

Jejunium Quatuor temporum magna religione ab omnibus observandum esse, Pastores, Vice-Pastores, & verbi Dei Præcones auditores suos doceant, cum ob rationes & causas a S. Leone Magno in sermonibus de hisce jejuniis recensitas, tum quia istis temporibus sacris Ordinibus altaris Ministri initiantur: ideo merito convenit jejunia, orationes, & eleemosynas ad eum finem a fidelibus adhiberi, quatenus omnes uno spiritu efficacius Dominum exorent, ut eligendorum sortes ad Ecclesiæ suæ dirigat utilitatem, operarios idoneos in messem suam mittat, eosque septiformi spiritu suo confirmet, & omni virtute muniat. Jejunium vero Quatuor temporum, ac Vigilia S. Matthiæ, dum in Quadragesimam incidit, religiosius, quam reliquis diebus colendum declarent; cum duobus nominibus ad illud obligentur.

CAPUT V.

§. I. *Magistratus sæcularis Quadragesimali tempore nemini carnes vendere, aut apponere permittat.*

Quo jejunia accuratius observentur, Magistratus sæcularis Quadragesimali tempore macella omnia claudi curet, & nulli carnes hoc tempore vendendi, aut cauponibus easdem, etiam viatoribus proponendi, vel ministrandi licentiam permittat.

§. II. *Quibus ob corporis debilitatem esus carnium permittitur, etiam plures refectiones concessæ censentur.*

Cum Ecclesiasticum jejunium duplicem contineat abstinentiam, tam a cibis vetitis, quam a secunda refectione; ideo cui ob corporis infirmitatem, aut debilitatem per dispensationem esus ciborum vetitorum & carnium conceditur, benigna interpretatione etiam plures refectiones eidem concessæ censentur, cui vero aliam ob causam, ut, quia cibi Quadragesimales facile haberi non possunt, vel quia a piscibus natura abhorret, vel quia putantur noxii ejus temperamento, carnium esus indulgetur, una carnium refectione contentus sit.

§. III. *Soluti lege jejunii alios ad illud violandum non provocent.*

Caveant autem, quantum poterunt, qui ob legitimam causam a jejunio excusantur, illive, quibus ciborum vetitorum esus permittitur, ne alios suo exemplo ad violandum jejunium, vetitosque cibos sumendos provocent. (*)

STATU-

(*) In Collectione Kinckiana claudit Partem primam Titulus XII. *de Usuris*, quinque constans Capitibus.

STATUTORUM SYNODALIUM
DIOECESIS COLONIENSIS
PARS II.
DE SACRAMENTIS.

TITULUS I.
De Sacramentis in genere.

CAPUT I.

§. I. *Sacramenta sanctos Ministros exigunt.*

CUm in Ecclesia Dei nihil sanctius, excellentius, aut magis Divinum habeatur, quam novæ legis Sacramenta, ceu certa nostræ salutis instrumenta, quibus vera in fidelibus justitia gignitur, augetur, vel amissa reparatur; magnam sane in Ministro sanctitatem requirunt.

§. II. *Attentos pariter pios & circumspectos.*

Quapropter in eam curam toti incumbant Pastores, Vice-Pastores, cæterique Sacramentorum Ministri, ut Sacramentum aliquod administraturi, in rem tractandam animum intendant, nec de eis, quæ eo non pertinent, quicquam cum alio colloquantur, in ipsaque administratione non solum integre, distincte, clare, attente & devote essentialia Sacramentorum, Materiam scilicet, Formam, & *actualem*, vel saltem *virtualem* intentionem faciendi, quod Christus Dominus noster instituit, vel quod vera Christi Ecclesia in eo facit & servat, adhibeant; sed etiam sancta illa sancte, pie, & reverenter, orationes & quasvis alias ab Ecclesia Catholica præscriptas preces religiose, & clara voce ex libro Pastorali seu Rituali ob memoriæ lapsum recitando, tractent, ac legitime petentibus dispensent.

§. III. *Sacratissima Eucharistia & Olea sacra fideliter custodiantur, nec ex materia cujuspiam Sacramenti alicui quippiam tradatur.*

Et quoniam *Sanctum minime dandum est canibus*, (e) quilibet Parochus & Vice-Parochus sacratissimam Eucharistiam & Olea sacra in locis tutis, & vasis mundis fideliter, soliciteque custodiat; ita ut impiis ac sacrilegis hominibus non facilis ad ea accessus pateat; nec ex sacra materia cujuscunque Sacramenti, ullus unquam aliquid alicui, etiam specie medicinæ, vel tollendi maleficii tradat, vel tradi permittat: neque ipse Pastor, vel Vice-Pastor materias Sacramentorum ad alium usum applicet, quam eum, quem Ecclesia definivit.

CAPUT II.

§. I. *Minister Sacramentorum sit vitæ integræ & sanctæ.*

ETsi Sacramenta indigna administratione contaminari non possint, (f) utpote quorum virtus & efficacia non a probitate conferentis, sed a solo Deo, fonte & auctore omnis salutis, gratiæ ac sanctitatis dependet; multum tamen honoris, dignitatis, atque venerationis apud Christi fideles, præsertim in fide infirmos illis decedit, si eorum Ministri vitæ impurioris sint. Monemus proinde serio & in Domino hortamur omnes Parochos, Vice-Parochos, cæterosque Sacramentorum Ministros, ut ea reverenter, mente, manuque pura tractent, ac petentibus administrent; ne de iis dicatur illud Jeremiæ: (g) Male-

(e) Matth. 7. ℣. 6. (f) C. Si justus. 30. c. Multi. 84. cum seqq. 1. quæst. 1. Conc. Trid. Seff. 7. de Sacram. in genere. can. 12. (g) Jerem. 48. ℣. 10.

Maledictus, qui facit opus Domini fraudulenter, seu, ut LXX. Interpretes habent, *negligenter*.

§. II. *Sacerdos peccati mortalis sibi conscius, vel de eo dubitans, antequam Sacramenta administret, confessionem præmittat.*

Itaque si Sacerdos peccati mortalis (quod absit) sibi conscius, aut de eo probabiliter dubius fuerit, ad Sacramentorum administrationem non accedat, nisi prius se confessione expiarit, quantum copia Confessarii, temporis, ac loci ratio patietur; alias præmissa saltem contritione, peccata sua detestetur cum firmo animi proposito prima opportunitate ea confitendi.

§. III. *Non jejunus ea non ministret.*

Si quis (quod Deus avertat) non jejunus Sacramentum aliquod administrare præsumpserit, sive is Pastor, sive Sacerdos alius fuerit, pro delicti magnitudine severe puniatur.

CAPUT III.

§. I. *Populo sæpius virtus, utilitas & necessitas Sacramentorum & cæremoniarum exponantur.*

UT fidelis populus ad suscipienda Sacramenta majori cum reverentia atque animi præparatione accedat, (*b*) volumus omnino & mandamus, ut Pastores, & Vice Pastores sæpe Divinorum horum Mysteriorum institutionem, usum, virtutem, utilitatem, necessitatem, & efficaciam, uti & rituum atque cæremoniarum significationes, tam in concionibus & Catechismi explicatione, quam singulorum Sacramentorum administratione juxta præscriptum Concilii Tridentini, & sanctorum Patrum, & Catechismi Romani doctrinam pro captu suscipientium, & adstantium, pie prudenterque, etiam lingua vernacula, prout occasio permittet, exponant.

§. II. *Excommunicati nominatim, denuntiati, aut manifesti Clerici percussores ad Sacramenta non nisi in periculo vitæ, & præstita cautione admittantur.*

Nullus a Judice Ecclesiastico nominatim excommunicatus, denuntiatus, aut etiam manifestus Clerici percussor, ad Ecclesiastica Sacramenta, extra mortis periculum admittatur, (*i*) nisi prius in scriptis, seu alias legitimo ac fide digno testimonio constiterit, eum ab eodem Judice, aut suo Superiore in foro exteriori absolutionem obtinuisse. Veruntamen in mortis periculo ad Sacramenta talis admitti potest, facta tamen prius promissione, & quoad ejus fieri potest, præstita cautione, quod si periculum evadat, statim curabit, ut ab illo Judice absolvatur.

§. III. *Hæretici, publice facinorosi, aut usurarii a Sacramentis arceantur.*

Nullus etiam hæreticus, aut publice facinorosus (*k*) absque legitima pœnitentia, nullus publice usurarius, etiam in mortis periculo constitutus, nisi usuris prius restitutis, aut saltem de eisdem restituendis firma, juxta sacrorum Canonum præscriptum præstita cautione: nullus etiam concubinarius, vel concubina, nisi se tanta loci intercapedine, ut cesset omnis incontinentiæ suspicio, separaverint: nulli demum, qui in statu illicito, aut crimine notorie publice vivunt, aut vitam turpiter transactam non detestantur, ad Ecclesiæ Sacramenta admittantur.

CAPUT IV.

§. I. *In Sacramentorum administratione præter intentionem, materiam & formam, Ecclesiæ Catholicæ ritus & cæremoniæ adhibeantur.*

VOlumus omnino & severe præcipimus, ut quivis Parochus, Vice Parochus, aliusve Sacerdos in cujusque Sacramenti administratione præter *actualem* seu *virtualem* intentionem, legitimamque materiam & formam, non alios, quam approbatos Ecclesiæ Catho-

(*b*) Conc. Trid. Sess. 24. de Reform. cap. 7. Conc. Prov. Colon. sub Hermanno V. Part. 7. cap. 2. pag. 372. & sub Adolpho III. §. An instruant. §. An doceant. §. An circa. pag. 485.
(*i*) C. Excommunicatos. 11. quæst. 3. cum seqq. (*k*) C. Quanquam. de Usuris. in 6. Statuta Sigifridi Archiep. Colon. cap. 14. pag. 46. & 47. Statuta Wichtoldi Archiep. Colon. cap 12. pag. 54.

Catholicæ ritus & cæremonias adhibeat, atque ita decenter, gravique actione cuncta juxta Ritualium librorum præscripta peragat, ut & tantorum Mysteriorum Majestas commendetur, & circumstantium fidelium mentes per hæc visibilia Religionis & pietatis signa, ad pietatem & rerum Divinarum, quæ in Sacramentis latent, contemplationem excitentur.

§. II. *Sacerdos ante Sacramenti administrationem cæremonias perlegat, & devote se præparet.*

Sacerdos itaque ad Sacramenti alicujus administrationem accessurus, ritus & cæremonias pro temporis opportunitate prævideat, diligenterque perlegat; ac deinde rei sacræ, quam acturus est, meditationi paululum vacet, gratiamque digne, & cum fructu Sacramentum administrandi devotissime imploret.

§. III. *Habitum sacrum ab Ecclesia præscriptum non negligat.*

Insuper Parochus, (*l*) vel quivis alius ad Sacramentorum dispensationem legitime admissus Sacerdos, in omni Sacramentorum administratione quocunque anni tempore, etiam *Adventus*, *Quadragesimæ*, imo & *Majoris hebdomadæ* superpelliceo, ejusque desuper, quem Sacramenti ritus exposcit, coloris stola sit indutus, nisi in administrando Pœnitentiæ Sacramento occasio, consuetudo, vel locus aliud interdum suadeat.

§. IV. *Adsistat omni Sacramento, Pœnitentiæ excepto, Minister secundarius honeste vestitus.*

In singulorum quoque Sacramentorum administratione (Pœnitentiæ duntaxat excepto) unus saltem decenti habitu Clericali, mundoque superpelliceo indutus, ac linguæ pariter latinæ gnarus, qui Sacerdoti totius Ecclesiæ nomine respondeat, adhibeatur Minister.

§. V. *Nihil pro Sacramentorum ministerio exigatur, sed, quod moris est, vel pie offertur, acceptetur.*

Pro Sacramentorum ministerio nihil exigatur, (*m*) eo peracto, si quid vel sponte, vel ex laudabili consuetudine offerri soleat, velut vitæ stipendium licite acceptari poterit; præsertim ubi potior pars victus atque sustentationis Pastoralis in oblatis fidelium consistit.

CAPUT V.

§. I. *Sacrum Chrisma & sancta Olea Presbyteri, non Laici vel fœminæ in vasculis mundis excipiant.*

Quamvis Decani Rurales per seipsos, aut saltem per Decanatuum suorum Camerarios, vel Vicarios seu alios Presbyteros in Ecclesia nostra Metropolitana Feria V. Hebdomadæ sanctæ comparere, sacrum Chrisma, & sancta Olea e manibus *Clerici*, quem vocant *Cameræ*, seu ad id a Nobis, vel nostro in Pontificalibus Vicario deputatorum recipere, ac dein Parochis, & Vice Parochis suorum Decanatuum distribuere teneantur: nihilominus intelligimus quosdam domi suæ hærentes per Pedellos suos homines laicos, imo etiam (quod maxime absurdum est) per submissas fœminas, hæc Sancta vel petere, vel ad se per multa itinerum spatia curare deferri. Ut huic abusui & Sacrilegii periculo occurramus, omnibus ac singulis Decanis Ruralibus, & aliis, quibus id incumbit, severe præcipimus, ut ipsimet, vel eorundem Camerarii, vel alii idonei substituti Sacerdotes, præfata Feria V. in Ecclesia nostra Metropolitana superpelliceo, ac desuper stola induti tempestive compareant, ac in tribus mundis & honestis vasculis saltem stanneis (nullo autem modo cupreis, neque testaceis aut vitreis) bene obturatis; quæ inter se distincta, & per incisas literas majusculas discreta sint, excipiant.

§. II.

(*l*) Statuta Wilhelmi Archiep. Colon. cap. 30. pag. 182.

(*m*) C. Placuit. 102. 1. q. 1. c. Cum in Ecclesia. c. Ad Apostolicam. de Simon. Statuta Sifridi Archiep. Colon. cap. 6. pag. 39. Conc. Provinc. sub Hermanno V. Archiep. Part. 8. cap. 1. pag. 387.

§. II. *Sacrum Chrisma & sancta Olea gratis & justa quantitate dispensentur.*

Hi vero, (*n*) quibus sacrum Chrisma, sanctaque Olea in Metropolitana nostra Ecclesia distribuendi munus injunctum est, absque ullo murmure aut contentione benigne ac gratis, omnique cum gravitate & pietate, nec non justa quantitate illa dispensent; & quidem primo exteris & a Civitate nostra Coloniensi remotioribus, ut ad Ecclesias suas tempestive ante Vigiliam Paschæ eadem deferre, ipsaque Vigilia Fons baptismalis novo Oleo & Chrismate sacro (veteribus combustis) benedici queat.

§. III. *Distributa per Decanos Rurales, aut alias, Pastores vel alii Sacerdotes accipiant & deferant.*

Pastores etiam singuli quotannis a Decano suo Rurali, vel ex ea, unde consueverunt, Ecclesia, per se, aut alium Sacerdotem sacrum Chrisma & sancta Olea adferre non omittant, in vasculis tamen, ne error contingat, discriminatis.

§. IV. *Sicubi Sacerdotum paucitas, per Laicos honestos inclusa ligneis thecis & signata deferantur.*

Sicubi vero Parochiales Ecclesiæ extra Civitatem nostram Coloniensem non habent plures, quam unum, vel duos Sacerdotes, eosque sacro illo tempore in Passionis Dominicæ Mysteriis explicandis, aut excipiendis confessionibus occupatos, Decani Rurales, aliique, quibus sacrum Chrisma, sanctaque Olea adferre & distribuere incumbit, cum reverentia sacras pyxides capsis ligneis (quarum formam Prædecessor noster FERDINANDUS Archi-Episcopus Coloniensis hactenus præscripsit, & per singulos Decanos Rurales sibi subjectis Parochis exhiberi mandavit) includant. Hasce ligneas capsas ita clausas Decanorum Ruralium, & jus habentium sigillis consignent, atque ita ad Parochias subjectas per honestos viros laicos deferantur, qui ubicumque locorum fuerint, priusquam ad proprios redeant Pastores, ea, qua decet, veneratione, sacrum Chrisma cum Oleis custodiant, caveantque, ne in via potationibus vacent, vel quid aliud indecorum committant.

§. V. *Vetus Oleum sacrum non aboleatur, nisi allato novo, & pro eo vasculum aliud habeatur.*

Quia quolibet anno Feria V. Cœnæ Domini in nostra Ecclesia Metropolitana benedicuntur Olea sacra infirmorum, Catechumenorum, atque Chrisma, & ideo prædictorum Oleorum vascula per Pastores, seu Vice-Pastores a vetustate diligenter expurgata, ad Decanos Rurales pro recens benedicta materia recipienda deferri debeant, ne interea Dei populus Sacramentorum usu destituatur, parentur honesta & nitida quædam alia vascula, in quibus vetera pro populi necessitate tantisper conserventur, donec nova adferantur.

§. VI. *Vetera Olea sacra, quæ fluunt, lampadi Eucharisticæ infundantur, quæ gossipio inhærent, exurantur.*

Simul atque vero quivis Pastor, seu Vice-Pastor novum Chrisma, sanctaque Olea receperit, veteribus non utatur, (*o*) sed quidquid ex his liquidum superfuerit, totum lampadi in Ecclesia ante Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum ardenti infundat; sin bombyci vel gossipio duntaxat immixtum fuerit, super piscinam comburat.

§. VII. *Si exaruerit Oleum benedictum, vel penitus defecerit, a Superiore petatur novum.*

Si contingeret sacrum Chrisma, vel aliquod sanctorum Oleorum exarescere, aut crebro Sacramentalium usu deficere, aliud non benedictum Pastor seu Vice-Pastor non admisceat, sed benedictum a Nobis, nostrove in Pontificalibus Vicario, vel Decano suo Rurali petat.

§. VIII. *Sin haberi nequeat, gutta profani & puri affundatur, ita tamen ut benedicti major sit quantitas.*

Si vero Chrisma vel Oleum benedictum ab iis haberi non possit, (*p*) ac

(*n*) C. Placuit, ut nullus. 102. 1. q. 1. Statuta Prov. Colon. sub Henrico Archiep. cap. 26. pag. 83. (*o*) C. Si quis de alio. 122. de Consecr. dist. 4.

(*p*) Statuta Sifridi Archiep. Colon. cap. 4. in fin. §. Item Chrisma. pag. 38.

ac proinde veteri Chrifmati, fanctove Oleo deficienti, admifcendum fit Oleum non benedictum, per guttas tantum puri ac recentis Olei olivarum non confecrati inftilletur, ut Oleum confecratum id, quod infunditur, copia fuperet; tum ita diligenter virgula permifceantur, ut nihil inde, cui non aliquid confecrati Chrifmatis, vel Olei admixtum fuerit, accipi poffit.

TITULUS II.

De Sacramento Baptifmi.

CAPUT I.

Baptifmus ultra octavum diem non differatur.

CUm facrum Baptifma ex inftitutione Chrifti omnibus, non modo adultis, fed & infantibus ad falutem neceffarium effe, teftetur ipfa veritas his verbis, *nifi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non poteft introire in regnum Dei*; (q) fumma ad illud tempeftive riteque adminiftrandum ac fufcipiendum diligentia eft adhibenda. Quamobrem fub gravi pœna arbitraria præcipimus, ne Baptifmus infantium, etiam quorumcunque nobilium aut infignium perfonarum, ulla prorfus de caufa diutius, quam ad tertium vel fummum octavum a partu diem, differatur.

CAPUT II.

§. I. *Sola naturalis aqua eft Baptifmi Materia: modum illam benedicendi præfcribit Miffale.*

SCiat quilibet Paftor, & Vice-Paftor Materiam Sacramenti Baptifmi effe folam aquam veram & naturalem, proinde nullo prorfus vino, aliove liquore utendum. Aquam vero ipfam non aliter, quam adhibitis ritibus & precibus in Miffali Romano, feu recognito & correcto Colonienfi præfcriptis adhibendam effe.

§. II. *Aqua Baptifmalis fit unius folum anni, & in vafe lapideo, vel plumbeo confervetur.*

Aqua fontis Baptifmalis fit eo anno benedicta in Sabbato fancto Pafchatis, vel in Vigilia Pentecoftes, (r) quæ in vafe lapideo folido & mundo nitida & pura confervetur, & ubicunque proxime facrum Fontem necdum extructa eft pifcina, citra moram extruatur, & in eam vetus, dum nova fontis aqua benedicenda eft, effundatur, ipfeque fons, antequam nova benedicatur, per Paftorem, vel faltem aliquem in Ordine facro conftitutum diligenter purgetur. Si forte aqua fuerit imminuta, vel non fufficiat, poteft alia non benedicta admifceri, fed minori quantitate, ut infufam fuperet benedicta.

§. III. *Si defecerit, nova, claufo templo, benedicatur.*

Sin alicubi aquam Baptifmalem corrumpi, vel vas ipfum gelu, vel aliter quomodocunque findi, atque ita ipfam aquam effluere, vel totam deficere contigerit, (s) Parochus, feu Vice-Parochus Vigiliam Pafchæ, aut Pentecoftes, ut novam aquam benedicat, non exfpectet, fed faciat id, quam fieri poteft, citiffime juxta formam in libro Paftorali feu Rituali præfcriptam, oftiis tamen Ecclefiæ claufis, & exclufis laicis, ipfoque vafculo debito prius mundato.

§. IV. *Congelata liquefiat.*

Si aqua fit congelata, curetur, ut liquefiat: (t) fi nimis frigida, poteft parum aquæ non benedictæ calefieri, & mifceri aquæ Baptifmali in vafculo, ne noceat infantulo baptizando.

CAPUT III.

§. I. *Trina vel una afpergio fluentis aquæ, aut etiam infufio vel immerfio adhibeatur cum clara Formæ pronuntiatione.*

LIcet Baptifmus, (u) vel trina aquæ ablutione, infufione, immerfione & afperfione cum defluxu aquæ, quæ Sanctiffimam Trinitatem, vel unica, quæ unicam, & indivifam trium Perfonarum Divinitatem, & Chrifti Paffionem defignat, adminiftrari pof- fit,

(q) Joan. 3. ℣. 17. Conc. Trid. Seff. 7. de Baptifmo can. 2. (r) Rituale Roman. de Sacram. Baptifmi. tit. de materia Baptifmi. (s) Rituale Rom. loc. cit. (t) Ibid.
(u) C. de Trinit. 80. c. Propter. de Confecr. dift. 4. Rituale Roman. de Sacram. Baptifmi, tit. de forma Baptifmi. §. Baptifmus licet. &c.

sit, priorem tamen modum propter expressiorem Sanctissimæ Trinitatis significationem convenientiorem, & velut usitatiorem retinendum censemus; ita ut trina ablutione, sive infusione caput baptizandi perfundatur, & uno eodemque tempore clare, distincte & attente Forma pronuntietur.

§. II. *Forma ad unamquamque ablutionem seu infusionem non repetatur.*

Caveat vero Baptizans, ne ad unamquamque ablutionem seu infusionem totam quoque formam repetat, sed ad dictam jam normam sub unica formæ pronuntiatione tres ablutiones vel infusiones absolvat, tantum aquæ adhibendo, ut non aspersio, sed vere ablutio reputetur, quæ baptizatum non solum superficie tenus in capillis, sed & in cute tingat.

§. III. *Extra baptisterium supra pelvim abluatur baptizandus, aqua pelvi excepta loco sacro, si piscina desit, effundatur.*

In Baptismi administratione infantes supra fontem baptismalem non teneantur, (x) sed extra eundem aqua Baptismi nitido vasculo seu cochleari ex argento vel alio metallo (quod huic usui tantum serviat) supra caput baptizandi ab ipsomet Baptizante fundatur; quæ nisi statim in piscinam baptisterii prope ipsum fontem exstructam defluat, supposita pelvi, malluvio aut alio vase ad hoc præparato excepta in ipsius baptisterii, vel Ecclesiæ sacrarium, seu piscinam, vel cœmeterium, aliumve locum honestum effundatur.

CAPUT IV.

§. I. *Obstetrices calleant formam & normam baptizandi.*

CUret Parochus, seu Vice-Parochus, ut obstetrices recte baptizandi ritum probe teneant, & servent; quem in finem eis sæpius vernacula lingua inculcent Baptismi formam, quam dum pronuntiant, aquam pariter effundant, ut morali judicio simul fieri censeantur, ideoque priusquam proferant: *N. Ego te baptizo &c.* aquam super baptizandum non effundant; doceatque, dum baptizant, intentionem debere esse faciendi id, quod Christus Dominus instituit, vel sancta Ecclesia Catholica facit, & servat.

§. II. *Extra necessitatem extremam proles a parentibus non baptizetur.*

Pater & Mater propriam prolem extra mortis articulum baptizare non debet, (y) neque tunc quidem, nisi alio, qui baptizare possit, absente, per quod tamen nulla cognatio, quæ Matrimonii usum impediat, contrahitur.

CAPUT V.

§. I. *Baptizaturus decenter ad tantam functionem accedat, moneatque Patrinos & Matrinas, ut pie, quid agatur, attendant.*

SAcerdos itaque baptizaturus ad tanti muneris functionem, non leviter & remisse, sed sancte graviterque accedat, ac Patrinos comprimis moneat & Matrinas, dum ad templum comitantur, ut jocis omnibus, fabulis, nugisque semotis pie ac religiose, quid agatur, attendant, Deoque gratias agant, qui filium iræ, & hæredem gehennæ benigne ad Sacramentum regenerationis admittit, ut filius DEI & regni cœlestis hæres efficiatur.

§. II. *Parochus nomina baptizati, parentum ejus, & susceptorum in libro baptismali cum anno, mense & die annotet.*

Quilibet Parochus, seu Vice-Parochus peculiarem librum habeat, (z) in quo singulorum baptizatorum, nec non parentum, patrinorum ac matrinarum nomina & cognomina, diemque, mensem & annum Baptismi diligenter describat, annotato simul anno, mense & die nativitatis ipsius infantis. Sic enim & ætas pueri, & ejus conditio, & inter quos spiritualis cognatio contracta sit, facile dignoscetur.

§. III.

(x) Rituale Rom. loco cit. & ibidem in fin. §. Ubi vero &c. & tit. de sacris Oleis. §. Vasculum seu cochlear &c. & §. Pelvis. (y) C. Ad limina. 30. q. 1.
(z) Conc. Trid. Sess. 24. de Reform. Matrim. cap. 2.

§. III. *Liber baptismalis Archi-Diacono vel Decano Rurali quovis anno in visitatione exhibeatur.*

Eundem librum quotannis in visitatione Archi-Diacono vel Decano suo Rurali Pastor exhibeat, qui, extra publica belli aliaque pericula, non nisi in Sacristia loco tuto & clauso, aut fonti baptismali vicino, ubi vero completus fuerit, diligenter in Archivo Ecclesiæ custodiatur.

CAPUT VI.

§. I. *A Baptismo omne profanum absit.*

CUm in Baptismo unusquisque operibus satanæ, ejusque pompis renunciet, (*a*) Parochus subinde populum doceat, quam simplici & Christiano habitu infans ad Baptismum sit deferendus, ut nihil adhibeatur, quod mundi hujus pompam præ se ferat; cum minime deceat in ipso vitæ Christianæ limine eis studere rebus, quibus tunc solemni sponsione renuntiatur.

§. II. *Extra Parochiam sine licentia nemo baptizetur.*

Nullus, nisi prævia licentia Pastoris, prolem suam extra Parochiam baptizari procuret, ubi vero de ejus licentia baptizata fuerit, illius testimonium Pastori adferat, qui id libro baptismali inserat. Pastores autem raro nec nisi gravi de causa talem licentiam largiantur.

§. III. *Parochus dispiciat, an infans suæ Parochiæ sit.*

Ideo Parochus, infante ad se delato, dispiciat, an suæ Parochiæ sit: quem si alienæ deprehenderit esse, non nisi urgente necessitate baptizet, sed ad proprium Parochum remittat. Quod maxime in prolibus thoro illegitime natis observandum.

§. IV. *Parochi infantes illegitimos, vel parentibus pauperibus natos, vel sponsore destitutos baptizare non recusent.*

Adhæc sub pœna suspensionis ab officio & beneficio Pastorali, aliaque graviori arbitraria, omnibus ac singulis Parochis, & Vice-Parochis præcipimus, ne ob id solum, quod infans baptizandus sit illegitimus, vel ex parentibus pauperibus, vel exteris natus, nullusque pro ejus sustentatione sese Sponsor offerat, ipsum baptizare recusent, aut differant, etsi Magistratus loci, vel alii quicunque ob prædictas, vel alias similes causas infantem baptizari prohibeant.

§. V. *Matre peste correpta natus per infusionem aquæ, sine solitis cæremoniis baptizetur, periculo cessante, cæremoniæ adhibeantur.*

Quando infans peste laborans, aut eo nomine suspectus, utpote ex matre pestifero infecta morbo natus erit, baptizandus, poterit quamprimum a Pastore, seu Vice Pastore, aliove Sacerdote, si haberi valeat, domi privatæ per infusionem aquæ baptizari, qui deinde, si ab omni suspicione luis liber erit, in Ecclesia sua Parochiali Parocho, seu Vice-Parocho suo sistatur, ut ex instituto Ecclesiæ Catholicæ cæremonias adhibeat.

CAPUT VII.

§. I. *Si quis prudenti judicio sub conditione baptizandus sit, ea exprimatur.*

CUm Baptismum nullo modo liceat iterare, si quis sub conditione baptizandus erit, ea sic exprimatur: *N. si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris* † *& Filii* † *& Spiritus Sancti* † nec antequam dicere inceperit: *Ego te baptizo*, aquam baptizando infundat. Hoc tamen non passim fiat, nec leviter; sed prudenter, & ubi re diligenter investigata, Baptismum non fuisse collatum, probabilis subnascitur dubitatio.

§. II. *Sal expositiitis infantibus appositus incertum Baptismi signum.*

Quia sal apud pueros expositos repertus non est sufficiens, & certum Baptismi collati indicium: ideo semper absque discrimine pueri expositi sub conditione baptizentur, nisi testimoniis certioribus eosdem baptizatos esse comprobetur.

CAPUT

(*a*) Conc. Prov. Colon. Part. 7. cap. 6. pag. 377.

CAPUT VIII.

§. I. *Nunquam nisi unus vel una, & ad summum unus & una ad suscipiendum e Baptismo infantem admittantur.*

NUmerus Patrinorum a generali Tridentina Synodo (*b*) ad multitariæ cognationis spiritualis impedimenta evitanda præscriptus sequetur a Parochis, qui proinde nunquam plures, quam unum vel unam, vel ad summum unum & unam ad infantem de Baptismo levandum admittant, hisque infantem tangendum, vel suscipiendum simul offerant, quos saltem puberes, ac sacro Chrismate confirmatos esse convenit.

§. II. *Ad tangendum infantem instar Patrinorum se ingerere volentes arceantur.*

Alios vero quantumvis Nobiles, qui majoris solemnitatis & splendoris gratia ad tangendum infantem patrinorum instar se ingerere velint, a fonte arceant Pastores, priusquam baptizetur infans: nec ullos præter designatos, & in libro baptismali descriendos vere Patrinos esse, aut ullam cognationem spiritualem contrahere, diserte declarent: sicut nec Patrinus, neque etiam baptizatus contrahit cum suscipientis conjuge, cum tantum inter baptizantem, baptizatum, baptizatique Patrem & Matrem: item inter suscipientes & baptizatum, ejusque Patrem & Matrem cognatio spiritualis intercedat.

§. III. *Obligationis suæ Patrini moneantur.*

Patrinis quoque & Matrinis in memoriam revocent Pastores, quod sese apud Deum sponsores obtulerint pro baptizatis, (*c*) quos proinde veluti filios spirituales, dum adolescunt, per se vel idoneos Magistros diligenter instruere, fidei Catholicæ rudimenta docere, a vitiis abstrahere, & ad virtutes, vitæque honestatem sectandam frequentius hortari tenentur.

§. IV. *Infideles, vitiis infames, amentes, & minores duodecim annis ad levandos e Baptismo infantes non admittantur.*

Idcirco Parochi (*d*) non modo infideles, Judæos, aliosque non baptizatos, sed & hæreticos, vel de hæresi suspectos, ebriosos, publice excommunicatos, infames, annis duodecim minores, Orationem Dominicam, Salutationem Angelicam, & Fidei Symbolum ignorantes, pro baptizato respondere non valentes, (*e*) aut per mentis inopiam ejus, quam faciunt, sponsionis notitiam non habentes, ab infantium de fonte levatione, arcendos esse meminerint.

§. V. *Parentes proprias prolei e Baptismo non levent, neque Regulares quempiam de Baptismo suscipiant.*

Pater aut mater propriam prolem e Baptismo non levet, (*f*) tametsi mortis periculum eidem immineat, quo casu Patrinos seu Matrinos adhibere non est necesse; Monachis, Sanctimonialibus & cujusvis Ordinis vel Instituti Regularibus, etiam Abbatibus, de fonte levare infantem in jure prohibitum est.

§. VI. *Mandans, non mandatarius, cognationem contrahit.*

Dum quis infantem per Procuratorem e fonte levat, (*g*) non Procurator, sed ipse constituens cognationem contrahit, eoque casu tam mandans, quam mandatarius libro baptizatorum inscribatur.

§. VII. *Cognationem contrahit in necessitate sine cæremoniis baptizatum suscipiens.*

Et quia, quando Baptismum domi in necessitate confertur, non vero cum cæremoniæ, quæ tunc defecerunt, in Ecclesia adhibentur, (*h*) cognatio contrahitur; idcirco Parochi nomen Patrinorum in Baptizatione adhibitorum

(*b*) Conc. Trid. Seff. 24. de Reform. Matrim. cap. 2. c. In Catechismo 100. c. Non plures 101. c. In Baptismate 102. de Consecr. dist. 4. (*c*) C. Vos ante omnia 105. de Consecr. dist. 4. Conc. Prov. Colon. sub Hermanno V. Part. 7. cap. 4. pag. 576.
(*d*) C. In Baptismate. 102. tit. cit. (*e*) Conc. Prov. Colon. d. loc.
(*f*) C. Non licet 103. c. Monachi 104. de Consecr. dist. 4. Conc. Prov. Colon. sub Adolpho III. cap. Quamvis. pag. 459. (*g*) Sacra Congreg. Cardinalium Interpretum Conc. Trid. Seff. 24. de Reform. cap. 2. §. Baptizatum Farinac. Part. 4. pag. 69. col. 2. §. Baptizatum. (*h*) Sacra Congreg. loco cit. 5. Qui in Ecclesia.

rum libro baptiſmali tantum inſcribant.

CAPUT IX.

Baptiſmus ſine neceſſitate extra Eccleſiam, quæ Baptiſterium habet, non conferatur.

TAmetſi urgente neceſſitate, (*i*) quovis tempore, etiam interdicti, & ceſſationis a Divinis, & quovis loco Baptiſmus conferri poſſit, nihilominus cum proprius Baptiſmi adminiſtrandi locus ſit Eccleſia, in quo vel prope quam baptiſmalis fons eſſe ſolet: ideo ſub pœna ſuſpenſionis ab officio Paſtorali, & alias, arbitraria prohibemus, (*k*) ne quis Paſtorum, aliorumve Sacerdotum, quantumvis exemptorum, Baptiſmi Sacramentum ſine cæremoniis Eccleſiæ adhiberi ſolitis, vel in privatis ædibus, aut alio in loco, quam in Eccleſia fontem baptiſmalem conſecratum habente, extra gravem neceſſitatem, conferre audeat, idque non niſi matutino tempore.

CAPUT X.

§. I. *Quid obſtetrices præſtare debeant, antequam ad obſtetricandum admittantur.*

MAgiſtratus hortamur in Domino, & requirimus, ne quam parturientibus ad obſtetricandum concedant, niſi prius a Paſtore loci, ubi obſtetrix moratur, teſtimonium ſinceræ & Catholicæ Fidei habeat, Profeſſionemque fidei coram eodem Paſtore ſeu Decano Rurali faciat; nec non materiam, formamque Baptiſmi teſtimonio ejusdem Paſtoris probe calleat, & præter conſuetum juramentum in libro Paſtorali Colonienſi præſcriptum, juret, quod infantes a ſe excipiendos quantocius, vel ſaltem infra tres, aut ſummum octo dies baptizare curabit, & obſiſtentes parentes, vel amicos, mox Paſtori loci denunciabit.

§. II. *Obſtetrices extra caſum neceſſitatis non baptizent.*

Obſtetrices pariter omnes ſerio monitas volumus, ne infantem extra caſum neceſſitatis baptizare audeant, baptizatum vero ad Eccleſiam, ut præſcriptæ ab Eccleſia cæremoniæ adhiberi queant, prima opportunitate deferant.

§. III. *Nutrices proles non baptizatas lactandas non ſuſcipiant.*

Inhibemus ſimiliter, ne nutrices, proles, quas legitimo Paſtoris teſtimonio rite baptizatas eſſe non conſtat, impoſterum lactandas ſuſcipiant.

CAPUT XI.

§. I. *Paſtores hortentur populum, ut a conviviis baptiſmalibus abſtineat.*

AD pravam conſuetudinem, (*l*) qua poſt infantium Baptiſmum convivia non ſine incommodis celebrari conſueverunt, abolendam; mandamus Paſtoribus, Vice-Paſtoribus & Concionatoribus, ut populum, quatenus hujusmodi conviviis abſtineat, ſubinde moneant & exhortentur; quod ut facilius, ſuaviusque impetrent, imprimis ipſi, quantumvis invitati, a dictis conviviis ſeſe honeſte ſubducant, modeſteque excuſent, ſcientes, quod tunc recta via gradiantur oves, quando bono exemplo præcedunt Paſtores.

§. II. *Pia conſuetudo recolendi quotannis diem natalem Baptiſmatis in uſum revocetur.*

Impenſius proinde deſideramus, ut Religioſum illud inſtitutum, quo olim dies Baptiſmi ſolemni abrenuntiationis ſponſione inſignis, quotannis a fidelibus celebrabatur, cum ad pietatis Chriſtianæ cultum, piamque morum diſciplinam non parum adjumenti adferre ſoleat, in uſum revocetur: itaque Parochi, Vice-Parochi & Concionatores auditores ſuos hortentur, ut unusquisque diem illum, quo baptizatus eſt, non conviviorum apparatu, non luxu, non operibus tenebrarum, cum dies lucis ſit, ſed ardentiore prece, ſacra exhomologeſi & Communione,

---

(*i*) C. Si qui neceſſitate 16. de Conſecr. diſt. 4. Conc. Prov. Colon. ſub Hermanno V. Part. 7. cap. 7. pag. 377. Synodus Diœc. Colon. 2. Octob. anno 1597. ſub Erneſto celebrata tit. 2. num. 3. (*k*) Conc. Prov. Colon. ſub Adolpho III. §. An etiam baptizent. pag. 495. col. 2. (*l*) Conc. Prov. Colon. ſub Hermanno V. Part. 7. cap. 11. pag. 375. & Adolpho III. §. Deteſtanda. pag. 449. ſub fin.

ne, atque eleemosyna, si per facultates liceat, omnique charitatis opere, atque officio, & pietatis exercitatione, spiritualisque gaudii celebritate quotannis recolat, memor se, æternæ damnationis deleto chirographo, regni cœlestis designatum esse hæredem.

TITULUS III.

De Purificatione Puerperarum.

CAPUT I.

§. I. *Puerperas aliquot diebus a partu Ecclesiam non frequentare convenit.*

QUanquam in nova lege puerperæ Christianæ statim a partu gratias acturæ Templum sine peccato ingredi possint, ut INNOCENTIUS III. Pontifex respondit: (*m*) more tamen ab antiquis temporibus introducto, tum ob valetudinis curam, tum ob venerationem Sacrorum, & ad imitationem purissimæ Virginis MARIÆ, ab ingressu Ecclesiæ diebus aliquot abstinent.

§. II. *Puerperæ in publicum prodituræ primum ad Ecclesiam suam Parochialem se conferant.*

Sacris Canonibus inhærentes, veterem ac religiosum Catholicæ Ecclesiæ morem, plerisque in locis, prope collapsum in usum revocamus, quo puerperæ, confirmata a partu valetudine, in publicum prodituræ, antequam alio digrediantur, primum ad Ecclesiam suam parochialem se conferant, ut Domino Deo pro felicis puerperii beneficio grates referant, ejusque benedictionem consequantur.

§. III. *Puerperæ ante 25. a partu diem ad purificationem non admittantur, loco defunctæ alia mulier non substituatur.*

Volumus ergo, ut nulla omnino puerpera ante vigesimum quintum a partu diem, a proprio Parocho, seu Vice-Parocho ad purificationem, neque alibi, quam in Ecclesia admittatur, ibidemque Sacrificio Missæ intersit, & nunquam alia mulier purificanda in locum defunctæ puerperæ substituatur.

§. IV. *Feminæ ex illicito concubitu parientes, ad Purificationem non admittantur.*

Mulieres porro, quæ ex illicito concubitu pepererunt, in pœnam peccati, ad servandam Ecclesiæ disciplinam, a sacro hoc ritu merito arceantur; quamobrem nulli Pastori, Vice-Pastori, aliive Presbytero sub pœna suspensionis eo ipso incurrendæ, mulieres similes ad purificationem admittere liceat.

CAPUT II.

§. I. *Puerperæ ad purificationem sine pompa procedant.*

CUm in quibusdam Diœcesis nostræ locis puerperæ a partu in publicum prodeuntes, numeroso mulierum comitatu stipatæ, ad Ecclesiam, non sine magnis impensis se conferant, sub viginti quinque florenorum aureorum pœna vetamus, ne ulla prorsus puerpera cum pluribus, quam duabus aut summum tribus fœminis ad purificationem & benedictionem in Ecclesia accipiendam procedat.

§. II. *Diebus Dominicis vel Festis purificatio non instituatur; Ecclesiastici conviviis, purificatis mulieribus, instructis non intersint.*

Cæterum, quia plerasque data opera diem Dominicum vel Festum, ut licentius genio indulgeant, suæ purificationi eligere inaudimus; ordinamus, ne præfatis diebus sacris mulierum purificatio instituatur. Gravissimeque interdicimus, ne ullus Parochorum, aliorumve Sacerdotum, vel Clericorum convivia purificatis mulieribus instructa frequentet.

§. III. *Orationes purificandis destinatæ cadaveri puerperæ, vel eidem infirmæ in privatis ædibus non adhibeantur.*

Damnamus ineptias nonnullorum, qui ad cadaver mulieris in partu mortuæ, antequam tumuletur, legunt orationes, quæ puerperis in Ecclesia purificandis adhibentur. Inhibemus pariter, ne quando mulieri post partum ex infirmitate periclitanti in privatis ædibus Sacramenta ministrantur, Orationes, introducendis in Ecclesiam puerperis prælegi solitæ, recitentur.

TITU-

(*m*) C. unic. de Purificat. post part.

TITULUS IV.
De Sacramento Confirmationis.
CAPUT I.

§. I. *In Confirmationis Sacramento robur & plenitudo Spiritus Sancti baptizato confertur.*

SAcramento Baptismatis succedit aliud, quod a SS. Patribus nunc *Confirmatio*, nunc *manus impositio*, nunc *Sacramentum Chrismatis* aut *Unctio* nominatur: cujus quidem Sacramenti virtute homini baptizato plenitudo Spiritus Sancti, & auxilium ac robur singulare confertur, quale datum est Apostolis die Pentecostes, ut Christi nomen & fidem coram Principibus mundi & orbe toto intrepide valeant profiteri.

§. II. *Ordinarius Sacramenti Confirmationis Minister est solus Episcopus jurisdictione præditus.*

Ordinarius hujus Sacramenti Minister est solus Episcopus: (*n*) ad legitimam autem ejus administrationem jurisdictio requiritur; hinc Episcopus solos spirituali suæ potestati subjectos confirmare debet, nisi expressa, vel saltem probabiliter præsumpta alterius Episcopi proprii licentia accedat.

CAPUT II.

§. I. *Sacramentum hoc sine gravi Sacrilegio iterari non potest.*

SAcramentum hoc, cum non tantum baptizatum in gratia per Baptismum collata, (*o*) ad Christi nomen fortiter confitendum, & contra omnes dæmonis, mundi, carnisque impetus animose pugnandum corroboret; sed etiam indelebilem animæ characterem imprimat, nunquam sine gravi Sacrilegio iterari potest.

§. II. *Confirmatis circumstantiæ Confirmationis in memoriam revocentur.*

Quia tamen frequenter evenit, ut parentibus vita defunctis pueri Confirmationis susceptæ nequaquam memores, (*p*) iterum se offerant Confirmationi; idcirco mandamus parentibus ac patrinis, ut præsertim ante rationis usum confirmatis, quando, a quo, & ubi fuerint confirmati, & a quo patrino Episcopo oblati, sæpe in memoriam revocent, ut hac gratiæ plenitudine, quam vi Sacramenti acceperunt, ad DEI gloriam & salutem suam recte utantur, & de virtute in virtutem quotidie progrediantur.

§. III. *Pastores moneant sæpius parentes, ut suos liberos, qui annos discretionis attigerunt, ad suscipiendum hoc Sacramentum adducant.*

Cum hujus Sacramenti susceptio utilissima sit, (*q*) præcipimus omnibus ac singulis Civitatis & Diœcesis nostræ Pastoribus, Vice-Pastoribus, Concionatoribus & Catechistis, ut parentes crebro adhortentur, quatenus suos liberos nondum confirmatos ad suscipiendum hoc Sacramentum adducant, dummodo annos, quos vocant discretionis, attigerint: tum ut ipsum Sacramentum præmissis Fidei, rectæ intentionis & aliarum virtutum actibus, majori cum reverentia, fructuque suscipiant: tum etiam ut postea melius Sacramenti suscepti possint meminisse, eviteturque illius repetendi periculum, nisi forte Episcopus Confirmans aliter judicaverit.

§. IV. *Circa Quatuor tempora, & Pentecosten Coloniæ, extra eum cum Episcopum adventurum noverint, confirmandi debite instruantur.*

Eapropter Pastores, Vice-Pastores, Concionatores & Catechistæ Dominicis & Festis diebus jejunia Quatuor temporum proxime antecedentibus, (*r*) quibus populus Coloniam, ad suscipiendum Confirmationis Sacramentum, acurrere solet, præsertim vero in Festis Pentecostes, ac quandocumque Nos,

(*n*) Eugenii IV. Papæ Constit. 19. §. 11. c. Presbyteris 119. de Consecr. dist. 4. c. De his vero 3. c. Manus quoque 4. de Consec. dist. 5. Conc. Trid. Sess. 7. de Confirm. can. 3.
(*o*) Conc. Trid. Sess. 7. de Sacrament. in genere. can. 9. c. Dictum 8. & c. De homine 9. de Consecr. dist. 5. (*p*) Statuta Sifridi Archiep. Colon. cap. 5. in fin. pag. 38.
(*q*) Statuta Sifridi Archiepisc. d. loco. Conc. Provinc. Colon. sub Hermanno V. Part. 7. cap. 9. pag. 378. (*r*) Catechism. Roman. Part. 2. de Sacram. Confirm. cap. 3. n. 2.

Nos, vel Vicarium noſtrum in Pontificalibus adventurum, & hoc Sacramentum adminiſtraturum eſſe compererint, auditores ſuos plene inſtruant de omnibus, ad illud digne ſuſcipiendum pertinentibus.

§. V. *Uſum Sacramenti Confirmationis a primordio Eccleſiæ fuiſſe, Paſtores doceant.*

Et quia noſtri temporis hæretici, ſpiritu humilitatis deſtituti, ridere ſolent, (s) quod non intelligunt, hocque Sacramentum ludibriis & cachinnis excipiunt; doceant in concionibus Parochi, Vice-Parochi & Concionatores, tam ex ſacris literis, quam SS. Patrum ſcriptis & Conciliorum definitionibus, Confirmationem inter Sacramenta novæ legis ſemper numeratam fuiſſe, uſumque ejuſdem ab Eccleſiæ naſcentis viguiſſe exordio.

§. VI. *Quinam a Sacramento Confirmationis, vel ad tenendum in ipſo Sacramento arcendi ſint.*

Inter adultos vero nullus hæreticus, excommunicatus, interdictus, vel gravioribus facinoribus contaminatus, aut primorum Chriſtianæ Fidei rudimentorum, videlicet Orationis Dominicæ, Salutationis Angelicæ, ac Symboli Apoſtolorum ignarus, ad percipiendum hoc Sacramentum, vel ad tenendum confirmandum ſe ingerat; niſi forte doctrinæ ſit incapax, veluti perpetuo amens, ſurdus, mutus, &c. quo caſu tantum ad Confirmationis Sacramentum ſuſcipiendum, nullo vero pacto ad quempiam in ipſo Sacramento tenendum admittitur.

§. VII. *Confirmandi ſint in ſtatu gratiæ.*

Cum Sacramentum Confirmationis ex propria ſua inſtitutione, gratiæ augmentum conferat, (t) neceſſarium cenſetur, ut illud recepturus, jam ante in Dei gratia ſit conſtitutus; idcirco volumus, ut omnes confirmandi, qui octo vel ſummum decem annis majores ſunt, dolique capaces, ne gratiæ Spiritus Sancti ponant obicem, ſi conſcii ſibi fuerint peccati mortalis, Confeſſionis Sacramentum præmittant, quo a peccatorum ſordibus expurgati, velut vaſa munda ampliſſimis Spiritus Sancti donis copioſius impleantur, & tam animæ, quam corpora eorum, viva Spiritus Sancti templa efficiantur.

§. VIII. *Vel ſaltem actum contritionis præmittant. Paſtores confirmandos deducant.*

Si tamen confirmandi temporis anguſtia preſſi, vel alias legitime impediti Confeſſionem Sacramentalem præmittere nequeant, de admiſſis ſaltem peccatis prævie conterantur. Paſtores igitur & Vice Paſtores, eorumve Vicarii, vel Sacellani, Catechiſticis item lectionibus Præfecti adultis confirmandis certum confitendi tempus præſtituent, eosdemque ad deſignatam pro Confirmatione accipienda deducent Eccleſiam, vel de eorum facta confeſſione atque convenienti diſpoſitione teſtabuntur.

§. IX. *Confirmandi mundi & fronte libera accedant.*

Præterea Sacramenti hujus reverentia poſtulat, ut omnes confirmandi facie lota, & a ſudore ſordibusque expurgata, fronte libera, nec panno obvoluta ſe ſiſtant, ut ſacro perungi Chriſmate decentius & commodius poſſint.

CAPUT III.

§. I. *In Confirmatione non ſit Patrinus, qui fuit in Baptiſmo, nec plures uno vel una adhibeantur.*

IN Confirmatione non ſit idem, qui fuit in Baptiſmo patrinus, (u) niſi neceſſitas aliud poſtulet, ut ea ratione confirmati amplior cura habeatur, ſi ejus inſtructio ad plures pertineat; non tamen plures, quam unus, ſive vir, ſive mulier, neque parentes ullum ex ſuis liberis in Confirmatione teneant, neque conjugum alter alterum.

§. II.

(s) Catechiſm. Roman. loc. cit. (t) C. Ut jejuni 6. de Conſecr. diſt. 5. Conc. Prov. Colon. Part. 7. cap. 9. pag. 377. & 378. Statuta Adolphi III. Archiep. Colon. pag. 475. colum. 1. (u) C. In Catechiſmo 100. c. Non plures 101. de Conſecr. diſt. 4.

§. II. *Regulares personæ pro Patrinis non assumantur.*

Monachi quoque, vel Sanctimoniales, aliive cujusvis Ordinis Regulares in patrinos vel matrinas non adhibeantur: (x) obligationi enim confirmatum instruendi satisfacere nequeunt.

§. III. *Patrinus ejusdem sit sexus, cujus est confirmandus, neque ipse minor ætate.*

Patrinum ejusdem sexus, cujus est confirmandus, esse convenit, neque minorem ætate; indecorum enim est, si minor majorem monendo, vel corripiendo patris vices obeat.

§. IV. *Patrinus sit Catholicus, pubes, confirmatus & bonæ vitæ.*

Volumus autem, non quemlibet absque discrimine ad id muneris admitti; (y) sed tantum Catholicos, ætate puberes, Sacramento Confirmationis insignitos, ab omni excommunicatione liberos, vita, moribusque integros, & qui Christianæ Fidei rudimenta noverint, eoque anno ad Sacramentum Confessionis & Communionis accesserint; & generatim, qui in Baptismo patrinus esse prohibetur, in Confirmatione quoque non est admittendus. Vetatur etiam abusus, quo patrinus rogatur obvius quilibet ignotus ac peregrinus; cum confirmatus a simili-bus nullum spirituale emolumentum habere possit, cujus solius gratia assumitur.

§. V. *Neque Patrinus, neque confirmandus armatus accedat, nomina minus convenientia in Confirmatione mutentur.*

Patrini ad hoc Sacramentum armis vel gladiis accincti non accedant, neque armis instructi adducantur. Curent etiam parentes, aut patrini, ut si quis ridiculum vel gentile, neque conveniens homini Christiano nomen in Baptismo acceperit, illud in nomen homini Christiano conveniens commutari.

§. VI. *Observanda a Patrinis in Confirmatione, & post Confirmationem.*

Si quandoque judicio Episcopi infantes confirmandi fuerint, portentur brachio dextro, & teneantur, atque a genuflexis Episcopo offerantur, adulti manibus ante pectus devote complicatis genuflectant, Patrini vero sive Matrinæ, a tergo manu dextra dextro humero confirmandi imposita, donec Episcopus frontem confirmandi in modum Crucis unxerit, leviterque maxillam ejus percusserit, assistant: Patrini pariter de nomine confirmandorum rogati, clara & distincta voce illud exprimant: susceptoque Sacramento cum confirmatis recedentes, aliis succedentibus locum relinquant.

§. VII. *Patrini fasciam lineam conferant, quæ per confirmatos in tertium usque diem gestetur.*

Patrini fasciam adferant lineam novam ac mundam, duobus aut tribus digitis latam, & justæ longitudinis, ut confirmatorum frontes & capita ob reverentiam sacri Chrismatis, statim ea decenter possint obligare, interposito inter fasciam & consignatum frontis locum linteolo duplicato, aut modico gossipii; caveatur, ne Patrini, confirmative manu contingant sacram Unctionem: fascia circumligata non statim deponatur, sed juxta veterem & receptam consuetudinem in tertium usque diem, vel minimum quousque Chrismatis Unctio fuerit desiccata, gestetur.

§. VIII. *Patrini munera confirmatis dare non obligantur.*

Sciant Patrini vel Matrinæ, ac etiam illi, qui fasciam confirmatorum deponunt, quod neque confirmatis, neque eorum parentibus quidquam omnino largiri teneantur, ne, quod aliquando factum esse constat, cuiquam hoc Sacramentum, iterandi præbeatur occasio.

§. IX. *Patrini ante benedictionem Episcopalem non abeant.*

Patrini & Matrinæ confirmatos apud se modeste retineant, & precibus in-

(x) C. Non licet 103. c. Monachi 104. de Consecr. dist. 4. c. Pervenit. 20. 18. quæst. 2.
(y) C. In Baptismate 102. de Consecr. dist. 4.

intenti, ultimam benedictionem ab Episcopo præstolentur.

§. X. *Ritus in solvenda confirmati fascia a Sacerdote servandus.*

Etsi præstet per Pastorem, ejus Sacellanum, aut alium Sacerdotem, quam per Patrinum fasciam deponi, si tamen deponat, modum hunc servet: primo aqua munda in pelvim infundatur, deinde fasciam, adhibitoque modico sale, frontem confirmati defricet, eluat & abstergat; finita elutione, fascia una cum panniculo seu gossipio, quo unctio cooperta fuit, comburatur, conjicianturque cineres, nec non aqua lotionis in piscinam sacram, vel cœmeterium, ossuarium, profluentem, vel in ignem; aut Parochus ipsam fasciam in sacrario, aut alio loco honesto comburendam in usum cinerum sacrorum in die *Cinerum* in Quadragesima conservet. Cavendum autem est, ne in sterquilinium, vel in cœnum, aut alium immundum locum, hæc aqua, ob sacri Chrismatis reverentiam effundatur; quamvis si vitta diligenter lota, in sacrario, vel alio decenti loco conservata, ad similem sacrum ritum adhiberi possit; ad profanos tamen usus applicari non debet, cum per sacri Chrismatis contactum quodammodo sit consecrata. Cæterum absque urgente causa non permittendum, ut mox post collatum Sacramentum frons confirmati abluatur, seu abstergatur.

CAPUT IV.

§. I. *Semel confirmatus, iterum confirmari non debet: de Confirmatione dubitans, Nos, vel Suffraganeum nostrum consulat.*

CUm semel confirmatus, iterum confirmari non debeat, si quem præmature parentibus orbatum, vel alium quemcunque post diligentem inquisitionem dubitare contingat, num aliquando hoc Sacramentum acceperit, is Nos, seu nostrum Suffraganeum consulat, ut sub conditione, si ita visum fuerit, confirmari valeat.

§. II. *Confirmatorum, Parentum & Patrinorum nomina inscribenda.*

Quod ne deinceps facile contingat, usque de cognatione spirituali constare possit, Parochi & Vice-Parochi singulorum, confirmatorum, eorumque parentum, ac patrinorum seu matrinarum nomina in peculiari libro distincte describant.

§. III. *Moneantur Patrini, quænam sit eorum obligatio.*

Parochi, Vice-Parochi & Concionatores patrinis & matrinis inculcent, ut suos filios, & filias spirituales virtutis, & Christianæ perfectionis viam ingredi hortentur, ipsosque Orationem Dominicam, Salutationem Angelicam, & Symbolum Apostolorum, nec non reliqua Fidei rudimenta doceant, vel curent saltem, ut Catechismum hebdomadatim semel adeundo, ea perdiscant.

TITULUS V.
De Sacramento Pœnitentiæ.
CAPUT I.

§. I. *Sacramenti Pœnitentiæ institutio.*

SAcramentum Pœnitentiæ Christus Dominus tunc præcipue instituit, (z) cum a mortuis excitatus insufflavit in discipulos suos, dicens: *Accipite Spiritum Sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt.* (a) Quo tam insigni facto, & verbis, tam perspicuis potestatem remittendi, & retinendi peccata, ad reconciliandos fideles post Baptismum lapsos Apostolis, & eorum legitimis Successoribus fuisse communicatam, universorum Patrum consensus semper intellexit.

§. II. *Nullus confitens, nisi peccato oretenus expresso absolvatur.*

Ut autem virtute hujus potestatis a Christo communicatæ absolutio Sacramentalis impertiatur, ordinarie loquendo confitens peccatis speciatim expressis, materiam clavibus subjicere debet; neque peccata per nuncium, seu literas Confessario absenti Sacramentaliter confiteri, ab eoque absente absolutionem impetrare licet: quod CLEMENS VIII. Pontifex verbis subjectis declaravit: " Sanctissimus P. N. D. CLEMENS Papa VIII. &c.

(z) Conc. Trid. Sess. 14. de Sacram. Pœnit. cap. 1.

(a) Joan. 20. Matth. 12.

" &c. (b) Auditis votis Patrum Theologorum, & re cum Illustrissimis & Reverendissimis Dominis Cardinalibus contra hæreticam pravitatem generalibus Inquisitoribus mature ac diligenter considerata, hanc propositionem, scilicet, licere per literas seu internuncium, Confessario absenti peccata Sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere, ad minus uti falsam, temerariam & scandalosam damnavit ac prohibuit. Præcepitque, ne deinceps ista propositio publicis, privatisque lectionibus, concionibus & congressibus doceatur, neve unquam tanquam aliquo casu probabilis defendatur, imprimatur, aut ad praxin quovis modo deducatur, quod si quis illam docuerit, defenderit, imprimi fecerit, aut de ea disputative tractaverit (nisi forsan impugnando) vel ad praxin directe vel indirecte deduxerit, præter excommunicationem latæ sententiæ, quam ipso facto incurrat, & a qua non possit (præterquam in articulo mortis) ab alio quacunque etiam dignitate fulgente, etiam S. R. E. Majori Pœnitentiario, nisi a pro tempore existenti Romano Pontifice absolvi, aliis etiam pœnis arbitrio infligendis subjaceat. In generali Congregatione sanctæ Romanæ & universalis Inquisitionis habita in Palatio Apostolico in Monte Quirinali die 20. mensis Julii 1602.

§. III. *Forma Absolutionis præscribitur.*

Insuper volumus, & mandamus, ut omnes omnino hac a Sede Apostolica præscripta absolvendi Pœnitentes forma utantur: *Dominus JESUS CHRISTUS te absolvat: & ego authoritate ipsius te absolvo ab omni vinculo excommunicationis, suspensionis & interdicti, in quantum possum, & tu indiges: deinde ego te absolvo a peccatis tuis, in nomine Patris † & Filii † & Spiritus Sancti † Amen.* (c) Quod si pœnitens Laicus fuerit, verbum *suspensionis* omittatur: neque huic formæ quisquam aliquid, vel pietatis, vel reverentiæ causa addat, neque in ea mutet: antequam quoque detur absolutio, imponatur satisfactio.

CAPUT II.

§. I. *Sacramentum Pœnitentiæ in mortale lapsis est necessarium.*

Sacramentum istud non minus lapsis post Baptismum ad salutem necessarium, (d) quam nondum renatis ipse Baptismus, recte a Ss. Patribus & Oecumenica Tridentina Synodo *secunda post naufragium tabula* nominatur; quia sicut naufragis unicum vitæ servandæ perfugium superest tabula, qua enatent, sic innocentia Baptismi perdita, quasi fracta per peccatum mortale primæ gratiæ navi, nisi quis ad hanc pœnitentiæ tabulam confugerit, certum æternæ damnationis periculum subit. *Nisi pœnitentiam habueritis, omnes similiter peribitis: facite ergo fructum dignum pœnitentiæ.* (e)

§. II. *Confessio diu non est differenda.*

Hinc diligenter docendus est populus, ut mortali peccato commisso, statim de eo conteratur; deinde Sacerdoti a Nobis, nostrove in Spiritualibus Vicario ad Sacramentales Confessiones excipiendas approbato illud legitime confiteatur, & salutarem pœnitentiam sibi injunctam impleat: nec confessionem ad festum usque Paschæ differat.

§. III. *Merito Passionis Christi Sacerdos peccata remittit.*

Doceant Parochi, & Vice-Parochi suos parochianos institutionem, partes & effectum hujus Sacramenti, (f) quodque summa animi dimissione & dolore, magnaque spe misericordiæ Divinæ ad latebras conscientiæ detegendas unumquemque oporteat accedere; declarentque remissionem peccatorum in confessione per Sacerdotis absolutionem factam, merito Sanguinis Christi perfici: siquidem post Resurrectionem suam, hoc inter prima munera passionis

(b) Clementis VIII. Papæ Constit. 87. §. 1. & seq. (c) Rituale Rom. de Sacram. Pœnit.
(d) C. Secundo 72. de Pœnit. dist. 1. Conc. Trid. Sess. 14. de Sacram. Pœnit. can. 2.
(e) Luc. 13. ℣. 3. Matth. 3. ℣. 8. Luc. 3. ℣. 8. (f) Conc. Trid. Sess. 14. de Sacr. Pœnit. cap. 1. vers. 5.

nis suæ contulit Apostolis, (g) ut quorum remitterent peccata, iis eadem apud Deum remissa essent.

§. IV. *Numerus & circumstantiæ peccatorum exprimi debent.*

Moneant etiam Parochi, Vice-Parochi, Concionatores, Catechistæ parochianos suos, speciem & numerum peccatorum mortalium, quantum fieri potest; & circumstantias eorundem, quæ speciem mutant, aut vehementer aggravant, in confessione explicandas esse.

§. V. *Sæpius in anno repetatur Confessio.*

Pastores, Vice-Pastores, Concionatores & Catechistæ sæpius hortentur pueros & minores, ut in festis solemnioribus; adultiores autem saltem quinque summis anni festivitatibus, Sacramento Confessionis conscientiæ suæ maculas eluant, sic fiet, ut illi a teneris instructi methodum rite confitendi facilius addiscant, firmiusque retineant, & facti provectiores, minore cum difficultate sese in illa exerceant: hi vero Divinæ gratiæ, adeo ipsis in adulta ætate, ob quotidiana vitæ pericula necessariæ copiam abundantius adipiscantur.

§. VI. *Medici curent, ut animæ prius, quam corpori consulatur.*

Sancitum est ab INNOCENTIO III. & PIO V. (h) ut Medici ad ægrotos lecto decumbentes vocati, antequam illorum curam suscipiant, ipsos statim admoneant confessionis apud idoneum & Episcopi Diœcesani auctoritate approbatum Confessarium instituendæ, neque ultra tertiam diem eos visitent, nisi forte tempus ampliandum infirmo, Confessario justis de causis videretur, vel Medicis constiterit infirmum peccata sua confessum esse. Has salutares constitutiones diligenter observari volumus, Medicosque in Domino monemus, ut si quos ægros de hæresi suspectos, vel a fide Catholica alienos tergiversari, aut vitæ liberioris fuisse animadverterint, Pastori, seu Vice Pastori denuncient; vel si id damno sibi fore timeant, Parochum, seu Vice-Parochum saltem monendum curent, ut quamprimum periculose infirmum in sua parochia visitet. Idemque Religiosi, ac Religiosæ, qui ægris assistunt, præstent. Pastor autem, seu Vice-Pastor monitus, ægrum statim conveniat, & ad suscipiendum salutare Pœnitentiæ Sacramentum modis omnibus inducat, & cæteris omnibus officii sui partibus debite fungatur.

§. VII. *Puerperæ & periculose ægrotantes tempestive muniantur.*

Puerperæ, & alii, quibus probabile vitæ periculum imminet, non differant salutaribus pœnitentiæ remediis se tempestive munire, ne cum corpore pariter animæ periculum incurrant; advigilent etiam studiose ad hoc Pastores & Vice Pastores, cumque necessarium judicaverint, ultro se offerant.

§. VIII. *Consuetudo confitendi initio Quadragesimæ in usum revocetur.*

Antiquam confitendi consuetudinem initio Quadragesimæ a Christi fidelibus omnibus in usum revocari summopere exoptamus, (i) ut futura jejunia & alia pietatis opera in statu gratiæ perficiantur, & meritum inde augeatur. Quare Pastores, Vice-Pastores, Concionatores & Catechistæ Dominica *Sexagesimæ* vel *Quinquagesimæ* adhortentur auditores suos, ut ipsis antecineralibus, vel sub initium jejunii Quadragesimæ peccata sua confiteantur; nihilo tamen minus confessionem ante Paschalem Communionem iterent. Injungimus quoque iisdem Pastoribus, Vice-Pastoribus & Confessariis, ut dicto tempore tam initio, quam sub finem Quadragesimæ, & circa solemnia Festa, sacra tribunalia adeant pœnitentes audituri.

§. IX. *Dominica Passionis præceptum Paschalis Communionis promulgetur.*

Ne quis ignorantiam præcepti de annua saltem Confessione & Communione in Paschate, ab omnibus & singulis utriusque sexus Christi fidelibus, cum ad annos discretionis pervenerint, juxta

(g) Matth. 18. ℣. 18. Joan. 20. ℣. 23.

(h) C. Cum infirmitas 13. de Pœnit. & Remiss. Pii V. Papæ Constit. 3.

(i) Trid. Sess. 14. de Pœnit. c. 5. in fine.

juxta Concilii Lateranensis Constitutionem (*k*) implendi prætendere queat, volumus quotannis tam a Sæcularibus, quam Regularibus Concionatoribus & Confessariis idipsum Dominica *Passionis* publicari, & post Dominicam *in Albis* vigilare & annotare Pastores & Vice-Pastores, quinam ex suis parochianis intra quindenam paschalem, quæ a Dominica *Palmarum* usque ad Dominicam *in Albis* inclusive numeratur, defuerint officio, eos moneri, & nisi præcepto satisfecerint, vivos a cœtu fidelium, mortuos ab Ecclesiastica sepultura arceri.

§. X. *Pastores Confessionis documentum exigant.*

Ne tepidi Catholici, vel de fide suspecti facile, prout hactenus factum fuisse, cum dolore animi accepimus, dictam Ecclesiasticam legem eludant, & in sordibus suis diutius volutentur, volumus, ut Pastores & Vice-pastores, quoties similes in parochia sua commorari deprehenderint, exigant ab iis chirographum Confessarii sui, ut inde constet, ubi & quando fuerint isto anno confessi. Item in pagis, qui se dicunt in paschate alibi confessos esse, testimonio Confessarii auctoritate nostra approbati id docere teneantur: quod si non fecerint, contra eos, ut non confessos, procedatur.

CAPUT III.

§. I. *Requisita in Ministro Sacramenti Pœnitentiæ.*

Quoniam Minister Sacramenti Pœnitentiæ est solus Sacerdos, (*l*) qui non hominis, sed Dei judicium exercet, circa animas pretioso Christi Sanguine redemptas, dum Confessionibus pœnitentium intendit: in eo comprimis præter potestatem Ordinis, quam Presbyterio, initiatus accepit, necessario requiritur jurisdictio in pœnitentem ordinaria, vel delegata, sine qua nulla est absolutio, sicut sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum disertis verbis, GREGORIO XV. & URBANO VIII. confirmantibus, declaravit.

§. II. *Sine Presbyterii Ordine confessiones excipientes, vel Missam celebrantes, graviter puniantur.*

Idcirco Nos ut impiam & sacrilegam nefariorum hominum audaciam, qui ad sacrum Presbyteratus Ordinem non promoti, munus audiendi confessiones usurpare præsumunt, coerceamus: CLEMENTIS VIII. & URBANI VIII. Sanctionibus in eos, qui non initiati Sacerdotio, Missam celebrant, vel Sacramentalem Confessionem audiunt, publicatis insistendo, decernimus, ut si quis, seu Laicus, seu Clericus sæcularis, aut cujusvis Ordinis, Congregationis, Societatis, etiam necessario exprimendæ, Religiosus, aut cujuscunque alterius Instituti, quomodocunque etiam exempti & Apostolicæ Sedi immediate subjecti, nec non Militiarum quarumcunque, etiam S. Joannis Hierosolymitani fuerit, salutis suæ immemor, eo temeritatis processerit, ut Sacerdotii charactere minime insignitus, Missam celebrare, aut Sacramentalem Confessionem audire non vereatur, ob atrocissimum hoc scelus suum, quo non tantum Catholicam veritatem, quæ solos Presbyteros dictorum Sacramentorum Ministros esse docuit, facto impugnare; sed & Sacramenti Pœnitentiæ dignitatem contemnere, atque Christi fideles cum maximo animarum periculo decipere audet, is uti Ecclesiæ misericordia plane indignus condigne puniatur, & ab Ordinibus Ecclesiasticis, si quos habuerit, rite degradetur, absque mora Curiæ sæculari tradatur, Judicum sententiis debito supplicio puniendus. Quin nec hujusmodi delinquenti privilegium ætatis minoris, dummodo vigesimum annum compleverit, valeat suffragari, quo minus per præfatos Pontifices Maximos impositis pœnis subjiciatur; si quis vero scenice vel ludicre mimorum modo pœnitentiam vel Eucharistiam exhibuerit, severissimis pœnis arbitrio nostro subjaceat.

§. III.

(*k*) C. Omnis utriusque sexus. de Pœnit. & Remiss. (*l*) Eugenii IV. Constit. 195. 13. Conc. Trid. Sess. 14. de Sacram. Pœnit. c. 6. & 7. & can. 10.

§. III. *Quid ad jurisdictionem accipiendam requiratur.*

Sacerdos ad dimittenda peccata fit aptus in genere per potestatem Ordinis, determinate vero per potestatem jurisdictionis; sine qua Confessiones Sacramentales excipere præsumens, præter pœnam arbitrariam, eamque gravem, ipsi authoritate nostra infligendam, ab officio & beneficio suspendatur. (*m*) Porro nullus Sacerdos, etiam Regularis, potest confessiones sæcularium, etiam Sacerdotum, audire, nec ad id idoneus reputari, nisi aut parochiale beneficium, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut alias idoneus judicetur, & approbationem obtineat.

§. IV. *Approbatus in una Diœcesi, in alia ad confessiones exponendus de novo debet approbari.*

Semel approbatus ab Episcopo unius Diœcesis, (*n*) etiam ab Episcopo alterius Diœcesis, in qua ad animarum curam, vel confessiones exponendus est, iterum approbari debet, nec sine ejusmodi nova approbatione, ullas quarumcunque personarum sæcularium Sacramentales Confessiones excipere potest.

§. V. *Ad curam animarum sæcularium exercendam, & eorundem, vel Monialium Confessiones excipiendas jus approbandi soli Episcopo Diœcesano competit.*

Potestas porro (*o*) qualemcunque Sacerdotem sæcularem aut Regularem quantumvis exemptum, vel quocunque privilegio munitum ad curam animarum sæcularium exercendam, aut Sacramentales sæcularium, aut quorumcumque Ordinum Monialium confessiones excipiendas approbandi, Episcopis tantummodo Diœcesanis competit: privilegiis contrariis, statutis, indultis & consuetudinibus etiam immemorabilibus penitus sublatis.

§. VI. *Approbatio gratis detur & in scriptis habeatur.*

Hæc approbatio, gratis dando, in scriptis habeatur, ut in omnem eventum possit, maxime visitationibus, exhiberi.

CAPUT IV.

§. I. *Subjungimus & publicamus Urbani Pontificis declarationem, quæ sic habet:*

URBANUS PAPA VIII.
AD PERPETUAM REI MEMORIAM.

§. II. *Causa abrogationis.*

" CUm, sicut accepimus, (*p*) aliquibus Religiosis quorundam Ordinum, seu Congregationum a Sede Apostolica indultum fuerit, ut Sacramentales personarum sæcularium Confessiones audire valeant, etiamsi ab Episcopis Diœcesanis ad id examinati, & approbati non fuerint; nec desint, qui temere asseverent, hoc ipsum privilegium cæteris quoque aliorum Ordinum Regularibus competere ex amplissimis privilegiorum communicationibus, quas ab eadem Sede Apostolica obtinuerunt: & hinc saluberrimum sacri Concilii Tridentini Decretum desuper sancitum penitus evertatur. &c. Dat. Romæ apud S. Mariam majorem sub annulo Piscatoris die XII. Septemb. M.DC.XXVIII. Pontificatus nostri anno sexto."

CAPUT V.

Missionarii exhibeant literas approbationis, stabilium Confessariorum & Concionatorum nomina annotentur.

CUm in Diœcesi nostra duplicis sint conditionis Sacramenti Pœnitentiæ Ministri; stabiles nimirum, uti Parochi, Sacellani, Patres Conventuum, & Missionarii: de utrisque nonnulla videntur esse statuenda. Ac Missionarii quidem, nonnisi exhibitis literis approbationis suæ, ad Sacramentorum administrationem admittantur. De stabilibus vero decernimus, ut singuli Decani Rurales, Pastores, Vice-pastores,

(*m*) Conc. Trid. Sess. 23. de Reform. cap. 15. (*n*) Innocent. X Constit. 30.
(*o*) Gregorii Papæ XV. Constit. 18. atque ibid. Declarat. Congreg. Cardin. Conc. Trid. Interpr. desuper emanatæ, tum ab ipso Gregorio, tum Urbano VIII. ejus Successore approbatæ. Innocent. X. Papæ Constit. 30. (*p*) Urbani Papæ VIII. Constit. 92.

res, aliique Ecclesiarum Rectores, in Manuale hunc in finem conficiendum, ac singulis annis Nobis, seu Vicario nostro in Spiritualibus Generali, aut Archi-Diacono, sive Decano suo Rurali in visitatione exhibendum dictorum Confessariorum & Concionatorum nomina, Ordinis qualitatem, nec non nomen ejus, qui literas approbationis hujusmodi expedivit, referant.

CAPUT VI.

§. I. *Qualitates requisitæ in Ministro Sacramenti Pœnitentiæ.*

Adhæc magna oportet sacri hujus Tribunalis Ministrum esse instructum scientia & prudentia, utpote, qui de rebus maximis ex tempore debet judicare. Ideo Confessarius, ut recte decernat inter lepram & non lepram, ac, tanquam peritus Medicus, animarum morbos prudenter curet, & apta cuilibet remedia applicet, fusis ad Deum orationibus, moderatione passionum, & frequenti sacræ Scripturæ, Ss. Patrum, & probatorum Authorum lectione requisitam sibi scientiam comparet, & epitomen aliquam casuum conscientiæ sibi familiarem habeat, ut occurrentibus dubiis satisfacere possit; quem in finem etiam peritiorum consilium, nulla tamen facta pœnitentis mentione, in rebus gravioribus exquirat.

§. II. *Confessarius sciat casus Sedi Apostolicæ, & Episcopo Diœcesano reservatos.*

In specie vero sciat casus & censuras tum Sedi Apostolicæ, tum Nobis reservatos, easque diligenter observet: casus Sedi Apostolicæ reservatos præcipuos recenset Bulla *Cœnæ Domini*, ac probati Authores, qui subjiciunt alios permultos desumptos ex corpore Juris communis, & diversorum Pontificum Constitutionibus. In Diœcesi vero nostra Coloniensi Nobis hi sunt reservati, prout eos reservamus: *Apostasia, homicidium voluntarium, incendium Ecclesiæ, Sodomia, raptus Virginum, incestus cum consanguineis aut affinibus in primo aut secundo gradu, aut cum Sanctimonialibus, adulterium manifestum, injectio manuum violenta in parentes cum læsione, blasphemia magna, serioque prolata, veneficium, sortilegium, ligatura & omne maleficium, quo impeditur actus matrimonialis in conjugibus, perjurium manifestum.*

§. III. *Vota non facile commutentur, aut ab excommunicatione detur absolutio.*

Sciant item Confessarii Sedi Apostolicæ inter cætera reservata esse vota: *Castitatis perpetuæ*, *Religionis approbatæ*, *Peregrinationis Romanæ*, *Jerosolymitanæ*, & *Compostellanæ*: quoad reliqua vero vota & excommunicationes, quibus eorundem permutatio sive absolutio Apostolico privilegio aut delegatione permittitur, caveant, ne temere permutando vota, vel ab iis absolvendo suam excedant potestatem.

§. IV. *A casibus reservatis extra mortis periculum sine speciali facultate Confessarius non absolvat.*

Nemo Sacerdotum seu sæcularium, seu cujusvis Ordinis, Congregationis, Societatis & Instituti Regularium, etiam ad confessiones sæcularium personarum audiendas legitime approbatorum, a casibus Sedi Apostolicæ, aut Nobis reservatis quempiam, extra mortis periculum, absque speciali Apostolica, seu nostra facultate absolvere præsumat: Sacerdos enim ad confessiones excipiendas generatim approbatus, nullam ab iis absolvendi habet potestatem, prout sacra Congregatio Cardinalium subjectis verbis definivit.

§. V. *Decretum sacræ Congregationis Cardinalium negotiis Episcoporum & Regularium præsidentium.*

" Sacra Congregatio S.R.E. Cardinalium negotiis & consultationibus Episcoporum & Regularium præposita censuit, per confirmationes privilegiorum, quas Regulares a Sede Apostolica post sacrum Concilium Tridentinum obtinuerunt, nequaquam revixisse privilegia prius ab eodem Concilio, ac deinde etiam ipsius Congregationis Decretis sublata atque extincta, si quæ habebant absolvendi a casibus Ordinario loci reservatis; quemadmodum nec indulta absolvendi a casibus contentis in Bulla, quæ in die *Cœnæ Domini* legi consuevit, utpote sublata per annuam illius

" illius Bullæ publicationem, vires, " aut robur acquisivisse, ex subsequentibus privilegiorum confirmationibus. Ac proinde Regulares cujusvis Ordinis, Congregationis, Societatis & Instituti, etiam necessario exprimendi, nec intra, nec extra Italiam in vim privilegiorum, aut confirmationum ejusmodi, quas vel hactenus obtinuerunt, vel deinceps forte obtinebunt, posse quemquam absolvere ab eisdem casibus in Bulla *Cœnæ*, aut Ordinario loci reservatis. Ac si secus egerint, absolutiones nullas atque irritas fuisse ac fore. Ab aliis vero casibus & censuris Sedi Apostolicæ reservatis, si quidam Regulares habeant a Sede Apostolica absolvendi facultatem, illam extra Italiam minime sublatam fuisse iisdem sacræ Congregationis Decretis hac de re editis, jussu San. mem. CLEMENTIS VIII. Quam sacræ Congregationis sententiam, Sanctitas sua ad se relatam approbavit, mandavitque ab omnibus, ad quos pertinet, inviolabiliter observari. Romæ 17. Novembris 1628."

§. VI. *Potestate a casibus reservatis absolvendi, vel in irregularitatibus & votis dispensandi nemo utatur, nisi eandem exhibuerit.*

Quod si quis a dictis casibus Episcopo Diœcesano reservatis absolvendi potestatem, vel ea majorem a Romano Pontifice obtinuerit, inhibemus, ne prius illa in nostra Diœcesi utatur, quam eam Nobis, nostrove Vicario in Spiritualibus Generali, aut Archi-Diacono loci examinandam exhibuerit; ne hoc colore sub ovina pelle lupi in ovile nostrum irrepant, gregemque nostrum dissipent ac mactent. Quod si legitime de tali obtenta facultate constiterit, ea non ad eversionem, sed ædificationem utatur, exposita pœnitentibus peccatorum gravitate, & congrua satisfactione, prout spiritus suggesserit, prudenter imposita, neque in irregularitatibus aut votis, nisi speciali munitus potestate, dispenset.

§. VII. *Ubi, & quomodo Sedes confessionales debeant esse disposita.*

Ut perversis & improbis hominibus omnis calumniandi occasio, quantum fieri potest, subtrahatur, mandamus omnibus facultatem & licentiam audiendi confessiones habentibus, ut, sicubi erectæ nondum sunt Sedes confessionales, eas quamprimum sumptibus fabricæ in ipsa Ecclesia, loco publico & aperto curent erigi, quæ Confessarium a pœnitente utrimque asserculo cancellato, seu crate perforata, ac pœnitentem ab aliis alio asserculo disjungant; extra quas nullus unquam Confessarius sæcularis, seu cujusvis Ordinis, Congregationis & Instituti Regularis, virorum, aut cujuscunque qualitatis & conditionis mulierum, seu puellarum, etiam Religiosarum, confessiones excipiat: surdis autem, prægnantibus, aut alia infirmitate laborantibus poterit Confessarius commodum tempus eas audiendi assignare; semper tamen in loco Ecclesiæ valde conspicuo; nec quisquam Sacerdos mane ante Solis ortum, aut vesperi post Solis occasum, alterius sexus confessiones sine lumine audiat.

§. VIII. *Quo habitu Confessarii esse induti, & quid considerare debeant.*

Confessarii in sacro illo Tribunali modestiam & gravitatem præseferant, sedeantque superpelliceo induti, & stola a collo dependente, seu alio decenti habitu Presbyterali, ac memores sint, se agere conscientiarum Judices, ac Spirituales animarum Medicos, justitiæ simul ac misericordiæ Ministros a Deo constitutos esse, ut tanquam arbitri inter Deum, & homines, non minus honori Divino, quam animarum saluti consulant, nec excedant ad dextram vel sinistram, sive indulgentia, sive severitate; proinde non oscitantes, sed magna cum attentione, circumspectione & judicio Sacramentum hoc administrent, & cognito pœnitentium statu, congrua vitiis adhibeant remedia, & pœnitentiam saluti animarum maxime convenientem imponant.

§. IX.

§. IX. *In sola Ecclesia confessiones excipiantur, maxime mulierum, nisi necessitas aliud exegerit.*

Nulli etiam sæculari in privatis ædibus, vel in Sacristia, vel alibi, quam in sede ad hunc finem in Ecclesia dicto modo erecta, idque januis patentibus liceat confessiones, præsertim mulierum, audire, nisi gravi necessitate, aut infirmitate hoc exigente; quæ, si inciderit, Confessarius in Sacramentalibus mulierum confessionibus excipiendis cubiculi januam apertam, ejusque velum, si quod fuerit, levatum semper habeat; ita ut conspici, non autem audiri possit: Quod si forsan in celebritate aliqua extraordinaria, pœnitentium concursus plures Confessarios postulet, eo casu sacra Tribunalia pro tempore tunc assignanda, loco patenti in Ecclesia, & quantum fieri potest, ad normam supradictam constituantur.

§. X. *Pœnitentes genuflexi discinctis gladiis confiteantur, Confessarius sedens & tecto capite confessiones excipiat.*

Sicut nullis prorsus confitentibus quacunque etiam dignitate Ecclesiastica, aut sæculari fulgentibus licitum est assidere Confessario (extra infirmitatem) sed ipsis pœnitentibus animo contrito, non quasi hominis, sed Dei sententiam de suis peccatis audituris, humiliter discinctis, si quos habent, gladiis, genuflectere; ita & Sacerdos nullius pariter, cujuscunque conditionis existat, confessionem excipiat, nisi sedens, nec aliter, quam tecto capite, pœnitentem absolvat. Insuper nec vultus austeritate, nec verborum asperitate pœnitentes deterreat, sed magna cum mansuetudine ad veram peccatorum confessionem invitet.

§. XI. *Confessarii confessiones audientes, ut alii propius accedant, non permittant.*

Non permittat Confessarius, dum unius confessionem audit, alios propius accedere, ne pœnitens, dum ab aliis audiri metuit, peccata reticeat, & Confessarius minus libere confitentes examinet: caveatque, ne tunc ea in medium proferat, vel a confitentibus adducantur, quæ ad materiam confessionis non pertinent.

§. XII. *Pœnitentes rudiores in rebus fidei, & modo confitendi instruantur.*

Confessarii, dum rudiores pœnitentes inveniunt, de quorum instructione in rebus fidei, & modo confitendi dubitant, ante omnia illos examinent, an fidei Catholicæ rudimentorum, aut Orationis Dominicæ, Salutationis Angelicæ, Symboli Apostolorum, Præceptorum Decalogi, & Ecclesiæ, atque peccatorum capitalium notitiam habeant, & quos horum ignaros cognoverint, si tempus suppetat, breviter, vel assignato alio commodiore, instruant de rebus fidei, & aliis ad salutem cognitu necessariis, de conscientiæ discussione, confessione, & dolore ad eam necessario; corripiant eorum ignorantiam, utque inposterum ea diligentius addiscant, serio commoneant. Recteque pro Officii sui munere facient Confessarii, si pœnitentem, quem vel examinandæ conscientiæ non vacasse, vel simplicitate nimia in hac parte laborare intelligunt, sua diligentia, & prudenti interrogatione adjuvent.

§. XIII. *Circa castitatis materiam examinandam Confessarii sint circumspecti.*

Monemus serio omnes, & singulos Confessarios, ut in examinandis confitentibus parce, & valde caute circa peccata carnis procedant, non solum dum virgines, sed etiam conjugatos, aut quoscunque cœlibes audiunt, ne incautis interrogationibus peccata, quæ ignorant, vel aliter offendiculo sint, & in cæteris omnibus prudentes sint, & circumspecti, eaque sinceritate & maturitate munere suo fungantur, quam & tanta ministerii Sanctitas, & animarum salus deposcit.

§. XIV. *Circa confitentem, aut complices, non sint curiosi.*

Ut supervacanea, a Confessione aliena & extranea inter confitendum non sunt miscenda; ita multo minus a Confessario nomen complicis, vel ipsius etiam pœnitentis, ejus domicilium, vel rei domesticæ status curiose

inquiratur: hæc enim affectatam curiositatem, familiaritatem, aut quæstum redolent; quin hortamur pœnitentes, ut tales Confessarios, vel prætereant, vel deserant.

§. XV. *Nemo pœnitentem inducat ad sibi soli ex voto confitendum.*

Cum puritati & tranquillitati conscientiarum modis omnibus consulendum sit, Confessariis omnibus sub pœna arbitraria, eaque gravi, prohibemus, ne quemquam ad sibi solis confitendum inducant, multoque minus voto ad id obligent; imo etiam propensis ad id vovendum, vel promittendum dissuadeant, & vetent: quin & Nos ejusmodi votum, seu promissionem, etiam juratam, a ratione alienam & imprudentem esse declaramus, & quatenus opus est, rescindimus; sed hoc potius curent, ut omnis tollatur contentio dicentium: *Ego sum Pauli, ego autem Apollo; ego vero Cephæ.* (q)

CAPUT VII.

§. I. *Proprii peccati complicem nemo audiat.*

UT animarum periculis, quantum in Domino possumus, occurramus, sub pœna suspensionis ipso facto incurrenda, inhibemus omnibus Confessariis, ne quis confessionem mulieris, cum qua in materia carnis peccavit, aut complicis, aut fautoris peccati (nisi in necessitate extrema) excipiat.

§. II. *Pœnitentem ad turpia solicitantis pœna.*

Confessarius porro, qui occasione, vel specie Sacramentalis Confessionis pœnitentem ad turpia solicitarit, severissime puniatur juxta Constitutionem GREGORII Papæ XV. (r) cujus hæc verba sunt: " Statuimus, decernimus & declaramus, quod omnes " & singuli Sacerdotes, tam sæculares, " quam quorumvis etiam quomodolibet exemptorum, ac Sedi Apostolicæ immediate subjectorum Ordinum, Institutorum, Societatum & " Congregationum Regulares, cujuscumque dignitatis & præeminentiæ, " aut quovis privilegio muniti existant, " qui personas, quæcunque illæ sint, " ad inhonesta, sive inter se, sive cum " aliis quomodolibet perpetranda in " actu Sacramentalis Confessionis, sive " ante, vel post immediate, seu occasione vel prætextu confessionis hujusmodi, etiam ipsa confessione non " secuta, sive extra occasionem confessionis in Confessionario, aut in " loco quocunque, ubi Confessiones " Sacramentales audiuntur, seu ad " confessionem audiendam electo, simulantes ibidem confessiones audire " solicitare, vel provocare tentaverint, " aut cum eis illicitos & inhonestos " sermones, sive tractatus habuerint, " in Officio sanctæ Inquisitionis severissime, ut infra, puniantur. Et " præterea omnes hæreticæ pravitatis " Inquisitores, & locorum Ordinarios " omnium Regnorum, Provinciarum, " Civitatum, Dominiorum & locorum " universi orbis Christiani in suis quemque Diœcesibus & territoriis, per " has nostras literas, etiam privative, " quoad omnes alios, specialiter ac " perpetuo Judices delegamus, ut super his contra supradictos simul, vel " separatim in omnibus, prout in causis Fidei, juxta sacrorum Canonum " formam, nec non Officii Inquisitionis hujusmodi constitutiones, privilegia, consuetudines & decreta diligenter inquirant, & procedant: & " quos in aliquo ex hujusmodi nefariis " excessibus culpabiles repererint, in " eos pro criminum qualitate & circumstantiis suspensionis ab executione Ordinis, privationis Beneficiorum, dignitatum & Officiorum quorumcunque, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa, nec non vocis activæ & " passivæ, si Regulares fuerint, exilii, " damnationis ad triremes, & carceres " etiam in perpetuum, absque ulla spe " gratiæ, aliasque pœnas decernant; " eos quoque, si pro delicti enormitate graviores pœnas meruerint, debita præcedente degradatione, Curiæ sæculari puniendos tradant.

§. III.

(q) 1. Corinth. 1. ℣. 12. (r) Gregorii XV. Papæ Constit. 34.

§. III. *Inquisitorum arbitrio probationes permittuntur.*

" Dantes etiam facultatem Venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, generalibus Inquisitoribus, ne delictum tam enorme, & Ecclesiæ DEI tam perniciosum, remaneat ob probationum defectum, impunitum, cum difficilis sit probationis, testibus etiam singularibus, concurrentibus præsumptionibus, judiciis & adminiculis, delictum probatum esse arbitrio suo judicandi, & Curiæ sæculari, ut præfertur, reum tradendum esse, pronuntiandi.

§. IV. *Pænitens solicitantem tenetur denunciare.*

" Mandantes omnibus Confessariis, ut suos pœnitentes, quos noverint fuisse ab aliis, ut supra, solicitatos, moneant de obligatione denunciandi solicitantes, seu, ut præfertur, tractantes, Inquisitoribus seu locorum Ordinariis prædictis: quod si hoc Officium prætermiserint, vel pœnitentes docuerint non teneri ad denunciandum Confessarios solicitantes seu tractantes, ut supra, iidem locorum Ordinarii & Inquisitores illos pro modo culpæ punire non negligant.

§. V. *Fœminarum cavenda familiaritas.*

Caveant itaque Confessarii, ne familiares sint fœminis sibi confitentibus; prolixiora colloquia earundem evitent, neque illas ad nimis frequenter sibi confitendum invitent.

§. VI. *Cum filia Spirituali lapsus puniatur.*

Si quis Sacerdos cum filia Spirituali, aut cum muliere, cujus Sacramentalem Confessionem audivit, fornicatus fuerit, (s) sciat se ob grave crimen commissum mox deponendum, & juxta sacros Canones, sine conniventia puniendum.

§. VII. *Rebus temporalibus pænitentis sese non immisceat Confessarius.*

Confessarii quoque commoda temporalia sibi, vel suis occasione confessionis a pœnitentibus non aucupentur. Neque convenit, ut ipsorum bonis administrandis se misceant, nisi pupillorum, viduarum, vel alias gravatorum conditio id poscat.

§. VIII. *Quibus neganda absolutio.*

Noverint etiam proximas occasiones mortaliter peccandi vitandas esse, easque vitare nolentibus beneficium absolutionis non esse impendendum; ut nec iis generatim, quos non habere propositum abstinendi a peccatis, aut nullum de admissis dolorem evidenter cognoscunt.

§. IX. *In pænitentiis injungendis Confessarius sit circumspectus.*

Confessarii sint prudentes & circumspecti in salutaribus injungendis pœnitentiis, habita ratione status, conditionis, sexus, ætatis ac dispositionis pœnitentium, & pro peccato occulto pœnitentiam publicam non imponant, ne, dum Medici animarum videri volunt, peccatorum proditores fiant.

Ut autem sciant, quid in injungendis satisfactionibus potissimum considerandum sit, mature expendant hæc verba Concilii Tridentini: (t) " Debent ergo Sacerdotes Domini, quantum Spiritus & prudentia suggesserit, pro qualitate criminum, & pœnitentium facultate salutares & convenientes satisfactiones injungere: ne forte peccatis conniveant, & indulgentius cum pœnitentibus agant, levissima quædam opera pro gravissimis delictis injungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem præ oculis, ut satisfactio, quam imponunt, non sit tantum ad novæ vitæ custodiam & infirmitatis medicamentum; sed etiam ad præteritorum peccatorum vindictam & castigationem; nam claves Sacerdotum non ad solvendum duntaxat, sed ad ligandum concessas, etiam antiqui Patres & credunt & docent.

CAPUT VIII.

§. I. *Sigillum confessionis servetur illæsum.*

CUm nihil confessionem magis suavem & gratam reddat, quam sigillum,

(s) C. Si quis Sacerdos. c. Non debet. 30. q. 1.

(t) Sess. 14. de Pœnit. c. 8.

gillum, (u) norint Confessarii id sibi strictissime servandum, nec verbo, signo, nutu, aut quovis alio modo, vel minimum veniale peccatum confitentis prodendum esse, sub pœnis degradationis, & aliis a jure salubriter præscriptis. Hoc sigillum ad ea se quoque extendit, quæ subinde occasione eorum, quæ in confessione detecta sunt, post datam absolutionem a Confessariis interrogati pœnitentes vel repetunt, vel fusius narrant, etiamsi corporis, animi, vel natalium, aut alii defectus naturales sint.

§. II. *Etiam post latam in pœnitentem mortis sententiam.*

Non ferenda quorundam est Judicum sacrilega interrogatio, qua post latam in reum mortis sententiam inquirunt ex Confessariis, sitne juste damnatus reus an non? quo casu nec minimum confessi veniale delictum, quibuslibet etiam tormentis propositis, Confessariis detegere permissum est.

§. III. *Historica in confessione acceptorum narratio prohibetur.*

Abstineant Cnnfessarii ab omni prorsus (suppressis quamvis nominibus) historica acceptorum in confessione narratione, quæ peccata ipsa, eorumque modum, vel etiam pœnitentium in confitendo morem exhibeat: ne audientes a confitendo deterreantur.

§. IV. *Extra confessionem de confessis non agat Sacerdos.*

Observent similiter, ne cum pœnitentibus extra confessionem de peccatis in illa manifestatis, nisi petita & obtenta eorundem venia loquantur. Quod si confessus justa ratione motus cupiat, vel consentiat peccata a se confessa revelari, tutius est, ut ipsemet pœnitens peccatum suum coram aliis manifestet, quam Confessario manifestandum committat.

§. V. *Quicunque ex confessione peccata novit, ad sigillum obligatur.*

Non solum autem Confessarius hoc sigillo tenetur, sed omnes omnino, qui peccata alterius ex sola confessione noverunt, sive Clerici, sive Laici, sive licite, sive illicite, etiam illi, quibus confessio a Confessario sacrilege detecta fuerit; ideoque omnibus istis severe præcipimus, ne peccata sic cognita ulli propalare audeant; qui contrarium fecerint gravissime nostro arbitrio punientur. Et quia rudis plebs hujus sigilli est ignara, ei Pastores, Vice-Pastores, Concionatores & Catechistæ hanc obligationem exponant.

§. VI. *Pœnitens Confessarii dicta non revelet.*

Pœnitentes quoque non facile referant, quæ Confessarius dixerit, suam quippe salutem impedit, qui Confessario libertatem sanctam monendi, vel increpandi, aliaque agendi, quæ sui muneris sunt, effutiendo adimit.

TITULUS VI.

De Indulgentiis & Confraternitatibus.

CAPUT I.

§. I. *Indulgentiæ quid sint.*

MAgnum imbecillitatis humanæ solatium, ingens vero pœnitentium adjumentum sunt Indulgentiæ, (x) quarum dispensationem Christus S. Petro, ejusque Successoribus in ædificationem, non vero destructionem fidelium commisit & credidit, ut rite pœnitentibus, pœnæ temporalis reatus, interdum non exsoluta pœna relaxetur.

§. II. *Conditiones requisitæ pro eis lucrandis.*

Quam gratiam ut recipiamus, oportet præter seriam pœnitentiam, operisque præscripti expletionem, confessionem Indulgentiarum veram esse & certam. De qua certitudine ut constet, non nisi per locorum Ordinarios sunt publicandæ; providendumque est Archi Episcopis & Episcopis, ut perquam accurate, ante earundem promulgationem recognoscantur & approbentur, illorumque coerceatur temeritas, qui dubiis & incertis Indulgentiis,

(u) C. Sacerdos. de Pœnit. dist. 6. c. Omnis. §. Caveat. de Pœnit. & Remiss.
(x) Trid. Sess. 25. in fine Decret. de Indulgent.

tiis, ad quæstum potius, & corrogandas eleemosynas, quam ad fidelium pietatem excitandam abutuntur.

§. III. *Abusus Confraternitatum.*

Inter quos abusus & corruptelas merito censentur Confraternitatum & Congregationum spiritualium passim sine nostra, nostrive in Spiritualibus Vicarii Generalis licentia factæ Institutiones, Erectiones, Aggregationes, & Indulgentiarum, subinde non satis probatarum, communicationes.

§. IV. *Ad hos tollendos edita Constitutio CLEMENT. VIII.*

Eapropter CLEMENS VIII. Pontifex magna solicitudine formam instituendi, erigendi, aggregandi, & recte administrandi Sodalitates & Confraternitates, nec non Indulgentiarum thesauros communicandi præscripsit.

CLEMENS PAPA VIII.
AD PERPETUAM REI MEMORIAM.

§. I. *Singulare hujus Pontificis studium.*

" Quæcunque a Sede Apostolica (y) ad promovendam Christi fidelium salutem aliquando concessa sunt, &c.

CAPUT II.

§. I. *Indulgentiarum conficiatur index, & Nobis, vel Vicario nostro in Spiritualibus examinandus offeratur.*

SAcri Concilii Tridentini, aliisque Apostolicis, & Prædecessorum nostrorum Decretis insistendo ordinamus, atque in virtute obedientiæ Ecclesiarum quarumcunque, tam Regularium, etiam exemptorum, quam sæcularium Civitatis & Diœcesis nostræ Abbatibus, Præpositis, Archi-Diaconis, Decanis tam Collegialibus, quam Ruralibus, Pastoribus, Vice-Pastoribus, Prioribus, Guardianis, cæterisque Superioribus & Rectoribus quibuscunque præcipimus, ut Indulgentiarum Ecclesiæ suæ conficiant indicem, addantque, quibus pietatis operibus eæ sint promerendæ; insuper a quibus Indulgentias obtinuerint, a quo approbatæ, & ad quod tempus extendantur, perquam accurate annotent, ac Nobis, nostrove in Spiritualibus Vicario examinandas ac recognoscendas tradant; ut si revocatæ, vel ad certum jam elapsum tempus concessæ sint, seu alias expiraverint, rejiciantur, & omnis abusus, si quis irrepsit, tollatur, quæ vero legitime probabuntur, in librum peculiarem referantur, evulgentur. (z) Quin etiam ad majorem fidelium pietatem & certiorem notitiam, in singulis Ecclesiis, quibus spirituales Indulgentiarum gratiæ concessæ noscuntur, earundem index in publico loco affigatur, ut cœlestes Ecclesiæ thesauros cuncti cernentes ad pietatem moveantur.

§. II. *Non publicentur sine authoritate Ordinarii.*

Severe prohibemus Civitatis & Diœcesis nostræ Pastoribus, Vice-Pastoribus, Concionatoribus & Catechistis, (a) ne deinceps ullas Indulgentias, aut alias spirituales gratias quibuscunque, etiam exemptis Ecclesiis, Monasteriis, Collegiis, Congregationibus, Confraternitatibus, Sodalitatibus, seu quibusvis aliis locis piis, sub quovis modo & forma, aut quacumque de causa concessas publicent, aut publicari procurent absque licentia & authoritate Ordinarii, in quarum promulgatione earundem vim & efficaciam populo proponant, ut fructum consequatur uberiorem.

§. III. *Sodalitates compotatoriæ abrogentur.*

Sicubi vero Sodalitates ad celebrandum solummodo anniversarium convivium, non autem ad fovendum Dei, Sanctorumque cultum deprehendantur institutæ, eas ab Ecclesia Dei prorsus removendas esse censemus; & ne diutius similium Sodalitatum tituli atque insignia alicubi tolerentur, sub pœna interdicimus arbitraria.

TITU-

(y) Clementis VIII. Constit. 115. Bullarii Tom. 3. (z) Trid. Seff. 25. de Reform. Decret. de Indulg. (a) Trid. Seff. 21. de Reform. c. 9.

TITULUS VII.

De Sacramento Euchariſtiæ.

CAPUT I.

§. I. *St. Euchariſtia religioſe eſt aſſervanda, pertractanda & ſuſcipienda.*

SAcroſanctum Euchariſtiæ Sacramentum (quod non ſolum gratiam, ut reliqua Sacramenta, confert, (*b*) ſed ipſummet omnis gratiæ & ſanctitatis fontem, authoremque Chriſtum Dominum admirabili modo reipſa & ſubſtantialiter continet) præ cæteris religioſe habendum eſt, & adminiſtrandum, atque a fidelibus ſancte & devote ſuſcipiendum, reverenterque ad infirmos deportandum.

§. II. *Excellentia hujus Sacramenti populo explicanda.*

Quapropter quæ in Generalibus, Provincialibusque Conciliis, ac Synodalibus Statutis ad cultum, venerationem, ac majeſtatem hujus Sacramenti ſancita ſunt, Paſtores, Vice-Paſtores, Concionatores & Catechiſtæ auditoribus ſuis inculcent. Eccleſiarum autem Prælati, Superiores, aliique Cleri ac populi Rectores, officii, vocationisque ſuæ memores, opere compleant.

§. III. *Hoſtiæ conſecratæ in Eccleſiis Parochialibus aſſervandæ & renovandæ.*

Variis Conciliis & Canonibus ordinatum eſt, (*c*) ut in ſingulis Eccleſiis Parochialibus, aliisque curam animarum habentibus Hoſtiæ conſecratæ in Tabernaculo clave obſerato pro infirmorum, aliorumque fidelium Communione aſſerventur, quæ, ne vetuſtate corrumpantur, ſingulis ſaltem quindenis, vel ſi loci humiditas requirat, ſæpius etiam renoventur, & novæ conſecrentur.

§. IV. *St. Euchariſtia aſſervanda in loco ſacro, non tamen choro Monialium.*

Sacroſancta Euchariſtia, (*d*) nec adorationis prætextu, nec infirmis ſuccurrendi gratia ſervetur alibi, quam in loco ſacro, non tamen intra chorum, vel ſepta Monaſterii Monialium, ſed in Eccleſia publica.

§. V. *Excepto tempore belli, aut quo hæreticorum irreverens timeretur tractatio.*

Si tamen in locis ſacris aut militum deprædantium, aut hæreticorum hoc Sacramentum irreverenter tractantium timeretur incurſus, in loco quocunque tuto, eoque honeſto aſſervari poſſet, requiſito deſuper noſtro, aut noſtri in Spiritualibus Vicarii conſenſu.

§. VI. *Tabernaculum ſit firmum & clauſum, atque in eo Olea ſacra aut Reliquiæ ſerventur.*

Tabernaculum, (*e*) in quo Sanctiſſimum Chriſti Corpus cuſtoditur, ſit firmum, & juxta cujusque Eccleſiæ facultates tam intus, quam foris decenter exornatum, in medio altaris majoris, vel alio venerationi tanti Sacramenti commodiori loco collocatum. Chriſmatis vero & Oleorum ſanctorum vaſcula, ſicut & Reliquiæ ſeparatim aſſerventur.

§. VII. *Pyxides Tabernaculo imponendæ quot, & quales.*

In ipſo Tabernaculo ciboria recludantur ſeu pyxides duæ, (*f*) in quarum majore Sacra Euchariſtia aſſervetur, in minore ad infirmos deferatur: quas aureas eſſe oportet, vel argenteas, eburneas, aut minimum ſtanneas, easque mundas & nitidas, nequaquam vero ligneas, teſtaceas, aut vitreas, ob periculum fractionis, neque lapideas ob humiditatem & gravitatem, neque æneas vel cupreas propter æruginem.

§. VIII. *Pyxis ſit clauſa.*

Nunquam Corpus Domini in ſolo linteo extra clauſam pyxidem, ciborium, vel calicem, aut deferatur, aut cuſtodiatur, ipſiusque pyxidis, ciborii, aut calicis operculum pyxidi, ciborio, aut calici ita inhæreat, ut tametſi ciborium, calicem aut pyxidem cadere contingeret, non aperiretur.

§. IX.

(*b*) Trid. Seſſ. 13. de Euchariſt. c. 1. 3. 6. & can. 1.
(*c*) C. Sane. de celeb. Miſſ. c. 1. de cuſtod. Euchar. Trid. cit. c. 6. & can. 7.
(*d*) Trid. Seſſ. 25. de Reg. c. 10.
(*e*) C. Sane. cit. Statuta Sifridi Archiep. Colon. pag. 41. col. 1. in fine.
(*f*) Stat. Sifridi pag. 40. col. 2.

§. IX. *Corporale substernatur.*

Pyxidi, ciborio, calici, seu cuicunque alii vasculo, in quo Sacrosancta Eucharistia conservatur, tam in Tabernaculo, cui includitur, quam dum ad excitandam populi pietatem in altari exponitur, semper benedictum ac mundum corporale sit suppositum.

§. X. *Clavis Tabernaculi a quo custodienda.*

Clavis Tabernaculi nunquam in ejusdem ostiolo, altari, aut loco vicino vel sacrario relinquatur; neque ulli unquam Laico, vel Ædituo, neque Moniali etiam credatur, quod sub excommunicationis pœna Prædecessor noster HERMANNUS IV. (g) vetuit; sed in Ecclesiis Parochialibus a solo Parocho, vel alio Sacerdote cum ipsius licentia, in aliis autem Ecclesiis tam sæcularium, quam Regularium a Sacerdote per Superiorem speciatim deputato custodiatur, qui diligentissime advigilet, ut Tabernaculum semper sit clausum, ne temeraria cujuspiam manus ad horrenda sacrilegia consecratis Hostiis abutatur: neque unquam ab ullo in majoribus Ordinibus non constituto aperiri seu claudi patiatur.

§. XI. *Eucharistiam negligenter custodientis pœna.*

Si quis sacram Eucharistiam negligentius servarit, (h) per tres menses juxta Canonicas Sanctiones puniatur; & si per ejus incuriam aliquid nefandum contigerit, graviori subjaceat ultioni.

§. XII. *Lumen ante Tabernaculum alendum.*

Ob tanti Sacramenti reverentiam in quacunque Ecclesia, tam sæculari, quam Regulari, ubi asservabitur, perpetuum lumen (quo significetur præsens esse, qui *lucem inhabitat inaccessibilem,* (i) & mentium nostrarum tenebras illustrat) noctu diuque ante Tabernaculum ardeat; fundationes in eum finem factæ stricte impleantur: (k) adimplere recusantes Superioribus debite corrigendi deferantur.

§. XIII. *Sacra vasa quoties mundanda.*

Monstrantiæ, pyxides, calices & ciboria, si argentea, aurea, vel inaurata sint, quotannis minimum bis, circa festum Paschæ vel Pentecostes, ac S. Michaëlis: si vero stannea sint, singulis quindenis, aut mensibus saltem diligentissime mundentur.

CAPUT II.

§. I. *Hujus Sacramenti Sanctitas frequenter populo exponenda.*

Si neminem ad sacras functiones accedere deceat, nisi sancte, certe quo magis viro Christiano hujus Sacramenti comperta est Sanctitas atque Divinitas, (l) eo diligentius, ne absque magna reverentia & sanctitate ad ejus perceptionem accedat, cavere debet. Quapropter Parochi & verbi Divini Præcones sæpius, maxime Festis celebrioribus, quanta sit Eucharistiæ excellentia, quanta religione, pietate, & humili etiam corporis habitu ad Divinum hoc epulum (in quo omnis spiritualis dulcedo in suo fonte gustatur) sit accedendum, populo exponant, moneantque, ut ita seipsos probent, & præmissa Sacramentali Confessione Panem illum supersubstantialem frequenter & devote suscipiant, ut vere eis sit animæ vita & perpetua sanitas mentis.

§. II. *Pueri, an, & quando ad Communionem admittendi.*

Pastores etiam & Concionatores hortentur parentes, ut liberos, qui per ætatis & judicii discretionem Dominici Corporis Mysterium intelligunt, ad ejus participationem inducant, ut cœlesti hac alimonia pasti, omnium bonorum operum & meritorum capiant incrementa, erroneumque esse doceant, fideles ante decimum sextum ætatis annum, vel priusquam ad justam Matrimo-

(g) In Statut. suis pag. 274. col. 2. (h) C. Qui bene. 94. de Consecr. dist. 2. c. 1. de custod. Euchar. (i) 1. Tim. 6. ℣. 16. (k) Stat. Adolphi III. pag. 486. col. 1.
(l) Trid. Sess. 13. de Euchar. cap. 7.

trimonii contrahendi ætatem pervenerint, ad sumendum hoc Sacramentum non obligari. Advigilent tamen, ne eum admittant, quem prima fidei rudimenta, quidve in sacra contineatur Eucharistia, ignorare constat.

§. III. *Præparatio ad Communionem.*

Admoneant quoque populum eam probationem necessariam esse, ut nullus peccati mortalis sibi conscius, quantumvis sibi contritus videatur, absque præmissa Sacramentali Confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat, nisi in periculo mortis constitutus confiteri non possit, vel copia Confessarii desit; quodque communicare volentes, naturale jejunium servare teneantur, ita ut a media nocte nihil omnino, ne quidem per modum medicinæ comederint aut biberint, infirmis tamen, de quorum periculo dubitatur, ne sine Viatico e vita discedant, exceptis.

§. IV. *Peccatoribus publicis neganda Eucharistia.*

Concubinariis, meretricibus, usurariis, inimicitias palam foventibus, aliisque peccatoribus, si tamen publici fuerint, neque concubinis, usuris & inimicitiis respective renunciaverint, aut renunciare serio parati fuerint, sacram Eucharistiam negandam esse decernimus.

§. V. *Prout & amentibus.*

Phrenetici seu amentes, dum rationis usu carent, aut a pietatis sensu sunt alieni, ab hoc Sacramento sunt excludendi, nisi lucida habentes intervalla pie & religiose illud sumere desiderent: (*m*) furiosis vero, amentibusque in fine vitæ, si ante insaniam seu amentiam, vel habentes lucida intervalla Sacramentum hoc sibi administrari petierint, & reverentiam eidem exhibuerint, dummodo vomitus, vel alterius incommodi periculum absit, devote ad illud sumendum præparatis non est denegandum; prout & energumenis, tum ut ejus virtute contra Dæmonium, quo infestantur, muniantur, tum ut ab eodem liberentur.

§. VI. *Similiter ultimo supplicio afficiendis.*

Ultimo supplicio afficiendis (*n*) quamvis sacra Eucharistia denegari non debeat, reverentiæ tamen tanti Sacramenti convenit, ut ante supplicii diem ipsis ministretur.

§. VII. *Quotannis publicanda Communio Paschalis.*

Quilibet Pastor & Vice-Pastor per se, vel per alium Concionatorem e suggestu quotannis populo Constitutionem Concilii Lateranensis sub INNOCENTIO III. denunciet, (*o*) quæ jubet, ut quisque fidelis, postquam ad annos discretionis pervenit, omnia sua peccata, saltem semel in anno confiteatur proprio Sacerdoti, suscipiens reverenter ad minus in Pascha Eucharistiæ Sacramentum, nisi forte de proprii Sacerdotis consilio ob aliquam rationabilem causam ad tempus ab hujusmodi perceptione duxerit abstinendum, alioquin & vivens ab ingressu Ecclesiæ arceatur, & moriens Christiana careat sepultura.

§. VIII. *Eaque in propria sumenda Parochia, non vero in Ecclesiis Regularium.*

Exponant etiam, quod virtute hujus Constitutionis omnes a Dominica *Palmarum* usque ad Dominicam *in Albis* inclusive, ut præcepto Communionis Paschalis satisfaciant, de manu proprii Pastoris in Ecclesia Parochiali sacram Communionem sumere teneantur, ut Cardinalium Tridentini Interpretum Congregatio declaravit, (*p*) quæ etiam decrevit, non licere Regularibus in die Paschatis personis sæcularibus in ipsis etiam Monasteriis habitantibus administrare Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, etiamsi ipsæ personæ sæculares alio die intra eandem quindenam præceptum Ecclesiæ de Communione Paschali adimplevissent. Quare Regu-

(*m*) C. Is, qui. 26. q. 6. (*n*) C. Quæsitum. 13. q. 2. c. Fures de furtis.
(*o*) C. Omnis utriusque. de Pœnit. & Remiss. Declarat. Cardin. Sess. 13. de Sacrosf. Euchar. Sacr. can. 9. Stat. Adolphi III. pag. 455. col. 1. pag. 486. col. 1.
(*p*) Ad Sess. 15. post Canones de Euchar. §. Saltem, §. Congregatio. §. Dubitatur. §. Famuli.

Regulares aliud non præsumant, nisi speciali privilegio a Nobis tamen, nostrove in Spiritualibus Vicario prius viso & probato sese munitos esse ostenderint.

§. IX. *Puerperæ a Communione Paschali non abstineant Dominica Palmarum, die Cœnæ Domini ac festo Paschatis nullas tabernas frequentet.*

Cum abusus quibusdam in locis irrepserint, primo, ut puerperæ citra licentiam Pastoris statuto ab Ecclesia tempore Eucharistiam sumere negligant. Dein Communicantes, maxime adolescentiores filii, filiæ, famuli & famulæ, Dominica *Palmarum*, die *Cœnæ Domini*, ac festo Paschatis publicas tabernas epulaturi iterum *in fermento veteri malitiæ & nequitiæ* (q) frequentent. Mandamus, ut illæ tempestive prædicto Concilio Lateranensi satisfaciant, & Paschalem Communionem domi saltem sumant, neque, donec in Ecclesiam introductæ fuerint, eam differant, nisi Parocho aliud videatur; hi a Pastoribus temporalis etiam pœnæ comminatione, ut tabernas publicas non frequentent, serio moneantur.

CAPUT III.

§. I. *Sacramenta qualiter ministranda ægrotis.*

PAstores, seu Vice-Pastores ægrotis Sacramenta Pœnitentiæ, Eucharistiæ, & Extremæ Unctionis distinctis temporibus, nisi aliud exegerit necessitas, administrent, curentque, ut ægrotantis cubiculum ab omni prorsus sorde purgetur, & mensa, si non nitida mappa, saltem alio linteo mundo honeste instrata, & effigie Christi cruci affixi, luminaribus, duobus vasculis, altero cum vino, altero cum aqua benedicta, & aspersorio ac linteo mundo ante pectus communicandi ponendo instructa præparetur, in qua supposito corporali pyxis cum Sanctissimo Sacramento collocari possit.

§. II. *Quo ritu.*

Ægrotis Parochianis, etiamsi extra præscriptos Paschales dies Sacram Communionem sumpserint, nihilominus Paschalibus diebus illam ministrent: nunquam vero hoc Corporis Christi Sacramentum ad ægrotos, aut alios ullus Sacerdos quovis anno, etiam *Adventus*, *Quadragesimæ*, & *majoris hebdomadæ* die, nisi decenter superpelliceo ac desuper stola indutus deferat; (r) Custos quoque superpelliceo ornatus, lumen, librum Ritualem seu Pastoralem, bursam cum corporali, item linteolum purificatorium ad abstergendos digitos Sacerdotis, campanulam quoque sonantem præferat, quo populus sui officii tum erga Sanctissimum Sacramentum, tum erga infirmum admoneatur; idque observetur, etiamsi infirmus frequentius in ægritudine sua Sacrosanctam Eucharistiam sibi ex pietate deferri petat; in secus facientes gravi pœna arbitraria animadvertetur.

§. III. *Eucharistia ad ægros cum lumine deferenda.*

Parochi, seu Vice-Parochi sibi commissos sæpe hortentur, ut dum Sanctissimum hoc Sacramentum ad ægrotum defertur, & ad Ecclesiam refertur, frequenter ac devote tædas ardentes præferentes comitentur. Pastor autem, seu Sacerdos ejus vices gerens Sanctissimum Sacramentum ad ægrotum delaturus, signum campanæ, quo fideles ad Sacramentum comitandum invitentur, dari jubeant, semperque duo, ut minimum, cum luminibus ex ægroti viciniis Presbyterum cum Custode a templo ad ægrotum reverenter deducant, & ad Ecclesiam reducant; ad quam pietatem promovendam singulis deducentibus & reducentibus quadraginta dierum indulgentiam authoritate nostra Archi-Episcopali impertimur.

§. IV. *Idque tempestive, si mortis immineat periculum.*

Viaticum Sacratissimi Corporis Domini ægrotantibus mature & solicite ministrandum est, ne forte contingat eos tanto bono, Parochi incuria privatos decedere. Ægro dies aliquot sumpto Viatico supervivente, iterum-

(q) 1. Cor. 5. ℣. 8. (r) C. Sanc. de celeb. Miss. Stat. Sifridi Archiep. Colon. pag. 40. col. 2. in fine. Stat. Wilhelmi Archiep. Colon. pag. 182. col. 2.

que communicari volente, pio ejusdem desiderio Parochus non desit.

§. V. *Infirmus vi morbi oppressus monendus, ut spiritualiter communicet.*

Parochus adveniens, si infirmum vi morbi oppressum communicare nequeat, eundem ut fide viva, quæ per dilectionem operatur, desiderium seu votum cœlestem hunc cibum sumendi concipiat, admoneat.

§. VI. *Eucharistia non deferatur de nocte, nisi urgente necessitate.*

Abusus, qui frequens esse solet, ut sub vesperum ad ægros deferatur Sanctissimum Sacramentum, tollatur, & nisi necessitas aliud suadeat, jejuni tantum Eucharistiam sumant; nunquam tamen Pastor quovis etiam nocturno tempore vocatus, infirmo Sacramenta administrare intermittat, sciatque se gravissime puniendum, si ejus culpa infirmus e vita excesserit tam necessario non munitus Sacramento.

§. VII. *Duæ Hostiæ deferantur ad ægrum.*

Ordinarie non unica, sed duæ ad minimum Hostiæ consecratæ ad ægrotum deferantur, (*s*) ut, una infirmo porrecta, altera ad Ecclesiam referatur, ne, Parocho ad Ecclesiam redeunte, inanem pyxidem populus adoret.

§. VIII. *Equitantes & currui insidentes ad adorandam Eucharistiam descendant.*

Cum quis Sacerdoti ad ægros Eucharistiam deferenti, aut cum eadem inde redeunti equo vel currui insidens occurrerit, statim descendat, flexisque genibus Sacramentum adoret. (*t*)

§. IX. *Sacerdoti longius ituro pyxis e collo pendeat.*

Quod si longius difficiliusque iter ineundum, aut etiam equitandum fuerit, pyxis cum sacra Hostia bursæ decenti collo appensæ pectori alligatæ includatur, ut neque decidere, neque e pyxide sacra Hostia possit excuti.

TITULUS VIII.

De Sacrificio Missæ. (*u*)

TITULUS IX.

De Sacramento Extremæ Unctionis.

CAPUT I.

§. I. *Extremæ Unctionis utilitas.*

Sacramentum Extremæ Unctionis non modo Pœnitentiæ, sed & totius Christianæ vitæ consummativum est, (*x*) ad hoc speciatim a Christo Domino institutum, & per Jacobum Apostolum fidelibus commendatum atque promulgatum, ut sub finem vitæ, si quæ restent, peccatorum reliquias, & omnia, quæ animam mox e corpore migraturam, ab ingressu cœli remorari possunt, impedimenta tollat: adeoque hominem ad introitum regni cœlestis: nisi saluti animæ sanitas corporis magis expediret, præparet, atque expeditam reddat; unde Sacramentum hoc a nemine negligendum est.

§. II. *Tempestive suscipienda.*

Idcirco populus tam publice in concionibus, quam privatim a Pastoribus, Vice-Pastoribus & Concionatoribus frequenter moneatur, ut adultus quisque in verisimili mortis periculo propter infirmitatem constitutus, tempestive hoc Sacramento, dum sensus & ratio adhuc viget, muniatur, ut majore cum reverentia illud suscipiat, & ad actus pietatis, amoris & fiduciæ in DEI misericordiam eliciendos, virtute hujus Sacramenti excitetur.

CAPUT II.

§. I. *Quis sit Minister Extremæ Unctionis.*

Minister hujus Sacramenti est Sacerdos jurisdictionem habens: unde graviter peccat, qui cum nec proprius sit Pastor infirmi, nec ab Episcopo Diœcesano, ejusve in Spiritualibus Vicario, nec a proprio Pastore licentiam obtinuerit, hoc Sacramentum administrare præsumit; (*y*) Religiosi vero,

(*s*) Stat. Wilhelmi Archiep. pag. 182. col. 2.
(*t*) Stat. Sifridi pag. 41. col. 1. sub fin.
(*u*) *Videatur hoc Tomo a pag.* 740.
(*x*) Trid. Sess. 14. de Extr. Unct. cap. 1. 2. & can. 1. in Proœm.
(*y*) Clem. 1. de Privil.

vero, nisi & ipsi sint Parochi, sententiam excommunicationis Sedi Apostolicæ reservatam ipso facto incurrunt, si Clericis, vel Laicis Sacramentum Unctionis, sine Episcopi Diœcesani, vel Parochi proprii licentia ministrarint.

§. II. *Quando Sacerdos simplex possit inungere.*

Quod si proprius Parochus absit, vel non possit, aut hoc Sacramentum periculose ægrotanti ministrare nolit, neque etiam ad Nos, nostrumve in Spiritualibus Vicarium, aut saltem Archi-Diaconum ob loci distantiam, aut aliud impedimentum pro petenda licentia facilis detur accessus, tunc quivis alius idoneus authoritate nostra approbatus Sacerdos, non excommunicatus, neque suspensus licite ministrat; cum Sacramentum hoc animæ in extrema lucta perquam utile, firmissimumque contra dœmonis infestationes sit præsidium. (z) Sacerdos si per errorem in Extrema Unctione infirmum unxerit sacro Chrismate, vel Catechumenorum Oleo, postquam errorem adverterit, Olei sacri, quod proprium infirmorum est, Unctionem adhibeat, forma repetita, cum ex defectu materiæ Sacramentum fuerit invalidum.

§. III. *Sacerdoti longius eunti, quid faciendum.*

Quod si propter peragendum longius iter effusio timeatur, vas sancti Olei sacculo honesto, aut bursæ violacei coloris inclusum Sacerdos e collo suspendat, ut omne periculum evitetur.

§. IV. *Sacramentum Eucharistiæ & Unctionis simul ad infirmum deferendum.*

Si infirmo post peccatorum suorum confessionem mors imminere videatur, tunc cum sacro Viatico Oleum infirmorum ad eum per ipsum Sacerdotem una cum sacra Eucharistia deferri poterit, nisi alius Presbyter vel Diaconus, qui Oleum sanctum deferat, haberi possit, qui superpelliceo indutus cum Oleo sacro occulte delato sequatur Sacerdotem Viaticum portantem, ut postquam infirmus Viaticum sumpserit, a Sacerdote inungatur.

CAPUT III.

§. I. *Pueri an hujus Sacramenti capaces.*

Cum solus baptizatus ratione utens hujus Sacramenti sit capax; idcirco pueris, aut amentibus, qui ab ipso ortu nunquam mentis fuerunt compotes, non est Extrema Unctio ministranda, cum fructus hujus Sacramenti non sint capaces.

§. II. *Qui modo violento periment, non sunt inungendi.*

Sacramentum hoc iis conferri non potest, quibus extrinsecus gladio, suspendio, submersione, aut alias vi, mors est inferenda, quia non dicuntur infirmi; vulneratis tamen lethaliter, cum infirmis accenseantur, dari debet.

§. III. *Ultroneo Pastor infirmum accedat.*

Si Pastor quempiam ex suis infirmum esse resciverit, de quo veretur, ne forte negligentia, aut malitia domesticorum aut propinquorum Sacramentis non munitus moriatur, adibit ædes infirmi etiam non vocatus, eumque de Sacramentis suscipiendis & cura salutis suæ monebit. Quod si per occupationes non liceat Pastori adesse morituro, submittat ipse, aut moneat infirmum, aut alium Sacerdotem, vel Religiosum advocari curet, qui morti propinquum in lucta contra serpentem saluti insidiantem animet & consoletur.

§. IV. *Timor suscepto hoc Sacramento citius moriendi improbatur.*

Pastores, & Vice-Pastores graviter quoque reprehendant parum Christianum quorundam timorem, quo sibi persuadent, si inungantur, eo se citius morituros, susceptoque hoc Sacramento Testamentum condi non posse.

§. V. *Contemptor hujus Sacramenti Ecclesiastica privetur sepultura.*

Quod si quis hoc Sacramentum contempserit, vel in extremis constitutus compos mentis, impendi sibi noluerit,

(z) Trid. loc. cit.

luerit, juxta Constitutionem Concilii Provincialis sub Decessore nostro ADOLPHO III. Archi-Episcopo habiti, (a) Ecclesiastica careat sepultura.

§. VI. *Post susceptam sacram Unctionem infirmo petenti rursus Sacramentum Eucharistiæ & Pœnitentiæ est administrandum.*

Consuetudo quidem ubique ferme obtinet, ut Sacramentum Extremæ Unctionis, ultimo loco inter Sacramenta, morituro conferatur, quia est Sacramentum exeuntium: (b) nihilominus post acceptam Extremam Unctionem, si infirmus aliquanto tempore vivat, & Viaticum iterum petat, ei administrari debebit, ac quoties voluerit, a peccatis absolvi. Item quibus ob insaniam, furorem, gravem casum, vel alium morbum usu sensuum destitutis Sacramenta Pœnitentiæ & Eucharistiæ administrari nequeunt, Extrema tamen Unctio potest, quamvis antequam insanirent, aut loquelam amitterent, non petierint, dummodo alias bonæ vitæ fuerint.

§. VII. *In novo mortis periculo denuo quis potest inungi.*

Admoneatur etiam populus, Extremam Unctionem toties utiliter iterari posse, quoties quis in gravem & periculosum morbum relabitur, præmissa tamen semper Sacramentali Confessione & Communione, si fieri queat; non tamen in eadem ægritudine cum eodem mortis periculo, etiam ad plures menses permanente, nisi jam semel inunctus melius habere cœperit, & Medicorum judicio extra probabile seu propinquum mortis periculum fuerit constitutus.

TITULUS X.
De Sacramento Ordinis. (c)

TITULUS XI.
De Sacramento Matrimonii. (d)

TITULUS XII.
De Ecclesiis, Altaribus & Cœmeteriis.

CAPUT I.

§. I. *Ecclesiæ Divino cultui dicatæ.*

CUm Ecclesiæ Divino cultui dicatæ proprie sint Sacramentorum locus, merito de illis nunc agendum, eaque ordinanda sunt, quæ a sacris Canonibus, Concilio Tridentino & Majoribus nostris accepimus, ut per eorum observantiam profana quælibet & indecentia ab omnibus Civitatis & Diœcesis nostræ Ecclesiis procul arceantur.

§. II. *In solis Ecclesiis extra necessitatem celebrandum.*

Ecclesiæ autem nomine hic vulgariter sumpto, intelligitur ædificium Divino cultui exercendo, ac præcipue Sacrificio Missæ Apostolica vel Episcopali authoritate deputatum; si Ecclesia sit diruta aut combusta, eo casu donec instauretur, in Capellis; similiter in magno populi conventu, quem Ecclesia non capit, item in bello pro exercitu, in longa peregrinatione per loca infidelium, sub dio vel in loco aliquo decente, (e) super viatico tamen, ut vocant, altari lapideo & consecrato, Apostolica vel nostra licentia interdum sacrificare permittitur.

§. III. *In Oratoriis privatis an liceat celebrare?*

Etiamsi cuilibet domi suæ liceat habere privatum Oratorium, in eo tamen celebrari non debet, nisi sit ad Divinum tantummodo cultum dedicatum, & authoritate nostra designatum: (f) in Oratoriis intra privatos parietes constitutis absque Summi Pontificis, nostrove consensu celebrantes debite punientur.

§. IV. *Absque Diœcesani licentia non licet ædificare Ecclesiam.*

Nemini porro in locis ordinariæ nostræ jurisdictioni subjectis, (g) absque

(a) Pag. 456. col. 1. (b) Trid. cit. c. 3. (c) *Videatur b. Tom. a pag. 752.*
(d) *Vid. b. Tom. a pag. 767.* (e) C. Sicut. c. Concedimus. de Consecr. dist. 1.
(f) Trid. Sess. 22. in Decret. de obs. in celeb. Missæ. (g) C. Nemo. de Consc. dist. 1. c. Cum sicut. de consecr. Eccles.

que consensu nostro, nostrive Vicarii in Pontificalibus Ecclesiam novam construere, neque aliter, quam constituta dote pro luminaribus & Ministris Ecclesiæ, atque oneribus aliis persolvendis, conceditur: si absque consensu nostro, seu nostri Vicarii quispiam Ecclesiam construxerit, nec alteri noceat, destrui quidem non debet, sed ædificans jure patronatus non gaudebit. Ecclesiam ædificari curans pro constituenda dote recte conveniur: Episcopus pariter Ecclesiam non dotatam consecrans ad dotem tenetur.

§. V. *Ecclesia cum præjudicio Parochialis non facile ædificanda.*

Cavendum similiter, (*b*) ne nova Ecclesia etiam Parochialis, in præjudicium antiquæ ædificetur, nisi justa causa subsit, veluti si numerus Parochianorum ita creverit, ut una Parochialis omnes non capiat, vel nimia sit distantia Parochianorum sine magno incommodo & difficultate antiquam Ecclesiam parochialem adire non valentium, aut si tam frequens sit populus, ut unus Pastor non sufficiat; tunc enim authoritate nostra nova Ecclesia, etiam invito antiquæ Ecclesiæ Rectore extrui, quin & portio competens ex reditibus & proventibus Ecclesiæ antiquæ sine præjudicio possidentis, relicta tamen ejusdem Rectori debita competentia, alioque modo eam dotandi deficiente, novæ nostro arbitrio potest assignari: imo necessitate exigente, populus ad subministrandum novo Parocho honestam vitæ sustentationem compelli potest. Illo tamen casu antiquæ Ecclesiæ jus hoc accrescit in novam, ut hujus dicatur matrix, eique a nova honos exhibendus sit; pars vero populi, quæ novæ Ecclesiæ subjicitur, a subjectione prioris absolvitur.

§. VI. *Leprosi propriam possunt habere Ecclesiam.*

Leprosi propriam Ecclesiam (*i*) seu Capellam cum cœmeterio & Presbytero, sine præjudicio tamen antiquarum Parochiarum habeant.

CAPUT II.

§. I. *Ecclesia ab Episcopo dedicetur.*

Ecclesia extructa quantocius a Nobis, seu Vicario nostro in Pontificalibus, vel alio Episcopo ex commissione nostra consecretur, (*k*) Altaria similiter in Ecclesia constituta, quæ lapidea, fixa, & stabilia esse debent, sive plura, sive unum, sive eodem die & simul cum Ecclesia, sive diversis diebus & seorsim possunt, ac debent dedicari; consecrata enim Ecclesia, hoc ipso Altaria consecrata non censentur.

§. II. *Quo die Ecclesia dedicanda, & dedicationis anniversarium servandum.*

Quolibet die sive Dominico, aut Festo, sive feriali, Ecclesia vel Altare potest consecrari. (*l*) Dedicatio porro Ecclesiæ quotannis solenniter est recolenda, nisi Episcopus justa de causa, dum consecrat, alium diem anniversariæ dedicationis constituat.

§. III. *Ecclesia vel Altaria quando reconsecranda.*

Ecclesiæ vel Altaris consecratio non repetitur, (*m*) licet Ecclesia illæsis saltem parietibus magna ex parte corrueret. Quod si dubitetur, an Ecclesia vel Altaria consecrata sint; nec desuper scripturæ appareant, vel testes existant, consecrari debent.

CAPUT III.

§. I. *Altare aliud fixum, aliud mobile.*

Porro Altaria alia sunt mobilia, quæ de loco ad locum portantur, ideo viatica dicta; & fixa seu stabilia, quod ex lapide duro, vel opere lateritio, vel gypso, admixto cœmento constructa alicui loco, seu basi calce similive modo affixa sint. Differunt: nam illa per se consecrantur, hæc vero quatenus basi affixa sunt; ideo consecrationem amittunt, si vel loco moveantur, vel lapis

(*b*) C. ult. de Eccles. ædific. Trid. Sess. 21. de Reform. cap. 4. (*i*) C. 2. de lepros.
(*k*) C. 2. de consecr. Eccles. c. 1. de Relig. domib. (*l*) C. 2. cit.
(*m*) C. Ligneis de consecr. Eccles. c. Solemnitates. c. Eccles. de Consecr. dist. 1.

lapis seu mensa consecrata ab inferiori structura seu stipite removeatur, (n) quia consecratio afficit conjunctionem superioris mensæ seu aræ, & inferioris stipitis. Viaticum altare non execratur a ligno, cui inclusum est, separatum, nisi in ipso ligno sigillum, seu loculus sacrarum Reliquiarum includeretur.

§. II. *Consecrationem amittit per notabilem fractionem.*

Tam portatile, quam fixum altare amittit consecrationem notabili fractione, qualis est, si in nulla Altaris parte calix cum patena possit consistere. Ad retinendam consecrationem sufficit, si patenam capiat. In aliis licet quid fractum & ipsis etiam cornibus, in quibus unctio, fit, additum aut detractum sit, non amittitur consecratio, nisi media mensa fracta esset, qua parte calix & patena collocatur.

§. III. *Reliquiæ Altaribus includendæ.*

Juxta Pontificalis præscriptum, in Altari quolibet sit loculus, qui sacras contineat Reliquias, & sigillum; proinde ab omnibus Ecclesiarum Prælatis, Superioribus & Rectoribus providendum, ut (remotis aliis cujuscunque dignitatis & conditionis personarum corporibus, si quæ sub Altaribus sepulta sunt) antiqua consuetudo in omnibus altaribus sacras recondendi Reliquias perseveret: id enim in introitu Missæ significatur per verba: *Oramus te Domine per merita Sanctorum tuorum, quorum Reliquiæ hic sunt, &c.*

§. IV. *In Ecclesiis pollutis non est celebrandum.*

Innovando Decretum Synodi Dioecesanæ sub Decessore nostro HENRICO habitæ, (o) gravissime interdicimus, ne quispiam in ullis Ecclesiis, Capellis seu Sacellis pollutis & profanatis, Sanctissimum Missæ Sacrificium ante eorum reconciliationem offerat; ne vero Ecclesiæ, Sacella vel cœmeteria ejusmodi diutius maneant polluta, injungimus omnibus Ecclesiarum Superioribus, Pastoribus, Vice-Pastoribus, Custodibus, Ædit0uis, & aliis quibuscunque de violatione & profanatione notitiam habentibus, ut eandem Nobis, nostrove Suffraganeo significent.

CAPUT IV.

§. I. *Altaria portatilia ex necessitate permissa.*

Altarium portatilium usum luctuosissima præteritorum motuum tempestate ad populi commoditatem aliquando permisimus, sed ne, quod gravi tunc urgente, nunc per DEI clementiam cessante causa, indultum fuit, in corruptelam degeneret, (p) præcipimus, ut, sicubi altaria sint violata, vel profanata, ea comprimum fieri poterit, instaurentur; & sacris usibus Pontificali consecratione restituantur, altarium mobilium usu penitus interdicto.

§. II. *Quantæ debeant esse capacitatis.*

Quod si deinceps ex gravi causa portatilium altarium usus erit permittendus, ea debent esse tantæ magnitudinis, ut hostiam & calicem commode contineant. Attendant vero singuli Sacerdotes, qnibus in altaribus consecrent, ne dum in lapideis consecrare existimant, in appositis lapidi altaris asseribus sacrificent; ideo remota mappa lapidem prius inspiciant, ut norint, quo loco calix & patena sit collocanda; vetant enim sacri Canones, (q) Sacramentum Corporis & Sanguinis Domini nostri JESU CHRISTI in alio, quam lapideo altari confici.

§. III. *Altaria ubique obstruantur, & bene muniantur.*

Cum altaria sint mensæ Sacrificii Dominici & Sanctorum Martyrum sepulchra, maxima eis debetur munditiés ac reverentia; quocirca oportet eadem undequaque taliter esse firmata, ne esculentorum, & poculentorum, ac ne vestium quidem sacrarum armaria sint, neque cerei, vasa, ornamenta & supellex sacra ibi recludantur; proinde

(n) C. Si motum. de Consecr. dist. 1. c. Ligneis. c. Quod in dubiis. de consecr. Eccl.
(o) Pag. 102. col. 2. n. 12. (p) Stat. Hermanni IV. Archiep. Colon. pag. 275. col. 1. in princ. (q) C. Altaria. 1. de Consecr. dist. 1.

inde severe præcipimus, ut in quibuscunque Ecclesiis non modo a fronte, sed a posteriori quoque parte, & utroque latere ubique obstruantur, & omni ex parte bene muniantur, ut nullis sordibus pateant.

§. IV. *Altaria serventur munda.*

Ne item canes antipendia seu pallia fœdent, singula cancellis æneis, ferreis aut ligneis cingantur: qui semper clausi teneantur, ut nulli unquam, præterquam Sacerdoti cum Sacrificium Missæ offeret, ejusque Ministris ad altare pateat accessus, adeoque tempore Divini Officii nulli ad Presbyterium admittantur laici; neque altare propius accedant, quam decet, multo minus eidem capite, brachiis, aut alia corporis parte incumbant.

§. V. *A privatis Sacerdotibus paramenta assumantur in Sacristia.*

Observandum diligenter illud Sacræ Rituum Congregationis insertum Romano Missali Decretum: "Paramenta non debent sumi de altari pro celebratione Missarum, cum id tantum competat Episcopis, sive solemniter, sive privatim celebrent; inferioribus vero habentibus usum Pontificalium, non nisi quando in Pontificalibus celebrant." Quamobrem volumus omnino, ut in singulis Ecclesiis Collegiatis, Parochialibus, & aliis quibuscumque (ut primum fieri poterit) Sacristia communis, sicubi nondum est erecta, construatur; quod si angustia loci non patiatur, in eadem Ecclesia locus alius, ab altari semotus, huic usui accommodetur, in quo Sacerdotes omnes sacrificaturi, ac Diaconus & Subdiaconus in Missa ministraturi, sacris se vestibus induant, & inde ad altare procedant.

§. VI. *Ornatus Ecclesiæ.*

Aulæis, floribus, frondibus, aliisque decentibus ornamentis Templi parietes, pulvinaribus sedilia, cum solemniora Festa postulaverint, exornentur, & ad cultum, ornatumque domus Dei, populi pietatem & religionem excitandam conducentia ab Ecclesiarum Custodibus sedulo procurentur; illis autem ornandis peristromata, quæ vanas & turpes historias exhibent, nullatenus adhibeantur.

CAPUT V.

§. I. *In Ecclesiis Parochialibus eleemosynæ colligantur, & Gazophylacium collocetur.*

Quoniam nonnullarum Ecclesiarum Parochialium proventus adeo sunt exiles, ut necessariis expensis non respondeant, juxta antiquam & laudabilem consuetudinem, diebus Dominicis & Festis solemnioribus, collectæ in Ecclesiis eleemosynæ ad istum finem applicentur; Præfecti vero una cum Pastore receptorum curam habeant, de iis tempore præfinito, exactam rationem reddituri. Ad eundem finem in dictis Ecclesiis Parochialibus collocetur Gazophylacium sera duplici clausum, cujus clavium alteram Pastor, Senior ædilis alteram custodiat.

§. II. *Ab Ecclesiis amovenda supellectilia & frumenta.*

Tametsi propter hostiles incursus, repentina incendia, aliosve casus inopinatos supellectilia, resque profanas Ecclesiis inferri non sit illicitum: ut nihilominus Ecclesia, non solum nomine, sed reipsa domus Dei, & orationis censeatur, INNOCENTII III. Pontificis in Concilio Lateranensi Decretum (r) jubemus exacte observari, ut periculo & necessitate cessante rursus efferantur, nec lino, frumento, lana, panno, cibariis, cistis, hastis, ensibus, sclopetis, signis militaribus, aliisque impedimentis Templa, Sacella, Sacraria per annum repleta, ut in quibusdam locis apparet, maneant, multo minus Sacella in equorum aut alia stabula convertantur.

CAPUT VI.

§. I. *Mendici e Templis arceantur.*

Abusus est, quod pauperes tempore Missæ, Concionum, aliorumve Divinorum Officiorum in Ecclesiis stipem colligant, siquidem ipsi oran-

(r) C. fin. de custod. Euchar.

orantium pietatem frequenter interrumpunt.

§. II. *Idque ab hominibus conductis.*

Quapropter ad valvas Ecclesiæ stare jubeantur: certæ vero personæ ab omnibus ubique Superioribus, vel Administratoribus aut Præfectis Ecclesiarum, quæ mendicos arceant ab Ecclesia & expellant, deputentur, stipendio vel honoratio ex bonis mensæ pauperum, seu fabricæ Ecclesiæ eis attributo. Quod PIUS V. Pontifex (s) omnibus & singulis Ecclesiarum Superioribus, Rectoribus, Capitulis & Parochis, ac quibuscunque etiam Regularibus injunxit verbis sequentibus: " Pauperes " quoque mendicantes, seu eleemosy- " nas petentes per Ecclesias tempore " Missarum, prædicationum, aliorum- " que Divinorum Officiorum ire non " sinant, sed eos ad valvas Ecclesiarum " stare faciant sub pœna duorum au- " reorum Capitulis infligenda pro qua- " libet vice, nisi eos ejici curaverint, " & Parochis dimidii aurei; Religiosis " etiam claustralibus sive Regularibus " præcipimus in virtute sanctæ obe- " dientiæ, ut in Ecclesiis suis deputent " aliquem, qui tales ejiciat, & si ne- " gligentes fuerint, gravissime ab Or- " dinario corripiantur; quod si illi pa- " rere recusaverint, gravissimas pœnas " incurrent, & pro qualitate persona- " rum etiam corporaliter punientur " arbitrio nostro, sive Superiorum."

CAPUT VII.

§. I. *Cœmeteria muniantur & custodiantur.*

Cœmeteria muris, fossis aut sepibus, de nocte etiam portis claudantur & muniantur, (t) ne contentiosis ac dissolutis hominibus, qui eadem sæpe profanant, nec equis, vaccis, porcis, aliisque bestiis aut feris ad illa pateat ingressus; sed nec vitibus aut oleribus plantandis serviant, neque herbas cœmeteriorum Pastoris, seu Vice-Pastoris animalia depascantur; si animalia ibidem reperta fuerint, detineantur, nec suis possessoribus, nisi floreno Coloniensi pro singulis exsoluto, restituantur. In Ecclesiarum vestibulis vel cœmeteriis a colloquiis, conventionibus, cachinnis, ambulationibus, jurgiis, & id genus insolentiis abstineatur.

§. II. *Non plantandæ in ipsis arbores.*

In cœmeteriis nullæ deinceps arbores fructiferæ vel aliæ plantentur; plantatæ ab Ecclesiis quibusvis ita remotæ sint, ne vel radices dilatatæ parietum fundamentis, vel frondes diffusæ tectis aut fenestris officiant; alioquin excidantur. Vites quoque & hederæ, quæ Ecclesiarum parietibus adhærent, evellantur.

§. III. *Neque transitus, trituratio, aut lignorum strues in iis toleretur.*

Nec sine gravi loci sacri injuria tolerari potest, ut Ecclesiæ & Cœmeteria sint viæ quasi publicæ, per quas res profanæ & onera deferantur; cum nec vas aquæ per Salomonis Templum ferre licuerit, vel ut in iis frumentum, hordeum, ligumina, instrumenta rustica, vel alia supellex profana recondantur: neque ut in Ecclesiarum vestibulis aut cœmeteriis frumenta, quasi in area triturentur, fruges expandantur, strues lignorum fiant, lignave congerantur.

§. IV. *Neque mercatus, ludi, judicia &c.*

Severissime pariter ullis in Ecclesiis seu Cœmeteriis judicia sæcularia haberi, vel forenses denunciationes quarumcunque venditionum, aut rerum venalium deinceps fieri vetamus; ludi vero histrionum, convivia, prandia publica, symposia, tripudia, nuptiæ, Sagittariorum conventus, tympanorum pulsus, ejaculatio Sclopetorum prorsus a cœmeteriis eliminentur.

§. V. *Neque Laicorum ædes.*

Animadvertimus etiam in multis Diœcesis nostræ cœmeteriis habitationes & ædes Laicorum contra sacrorum Canonum prohibitionem & Ecclesiasticam immunitatem erectas, quas posthac in cœmeteriis ædificari nolumus, ædificatas vero dejici, prout & fimeta vaccarum aut porcorum stabula, equilia

(s) Tom. 2. Bullarii Constit. 5.

(t) Statut. Sifridi pag. 45. col. 2.

lia & caulas ex cœmeteriis removeri mandamus.

§. VI. *Offuariorum ſtructuræ.*

Offuaria intra cœmeterium muro ſeu pariete, vel ſaltem cancellis undique ſepta, tectoque ac fornice, ſicubi poteſt, operta, conſtituantur; in his mortuorum oſſa educta tumulis ordine ponantur, ne vel a canibus aut porcis rodantur, vel ab hominibus conculcentur.

CAPUT VIII.

§. I. *Altaria abſque Epiſcopi licentia non deſtruantur.*

NUllum Altare conſecratum abſque legitima cauſa & expreſſa Epiſcopi licentia, nec niſi certis precibus ac cæremoniis adhibitis deſtrui debet.

§. II. *Quid faciendum, ſi ab Eccleſia deſtruenda transferantur Reliquiæ.*

Quod ſi Eccleſia aliqua ſeu Capella præhabita a Nobis, vel Suffraganeo noſtro licentia, deſtruenda ſit, ſacræ Reliquiæ, Corporave Sanctorum in ea recondita, aliquot ante ipſius deſtructionem diebus, diligenter recognita, ad aliam Eccleſiam a Nobis, noſtrove Suffraganeo conſtitutam ſolemni ritu transferantur, convocato ad hujusmodi etiam translationem (ſi Corpora ſint, ſeu inſignes Reliquiæ) Clero vicino & populo, ac dein Eccleſiæ ſeu Capellæ altaria, adhibitis precibus & cæremoniis, amoveantur.

§. III. *Amotis altaribus fidelium oſſa deportentur.*

Altaribus amotis oſſa fidelium exhumentur, & collecta ſimul reponantur, antequam exhumationis fiat initium, ante altare majus ſubmiſſe oretur: poſtea Clero & populo concomitante oſſa ad locum deſtinatum cum Pſalmis & precibus pro defunctis efferantur, & ſi tempus permittat, Miſſæ Sacrificium pro iisdem celebretur. Denique Eccleſia ſeu Capella diruatur ab operariis, & in loco Eccleſiæ ſeu Capellæ dirutæ Crux, quæ nunquam amoveatur, erigatur, juxta Concilii Tridentini (u) præſcriptum. Idem fiat in cœmeteriis profanandis.

TITULUS XIII.

De Teſtamentis, & eorum executione.

CAPUT I.

§. I. *Teſtamenti ad mortem dilatio noxia eſt.*

EXperientia docet, quam ſit periculoſum, quantumque detrimenti afferat, teſtamenti etiam diſpoſitionem ad extremum vitæ terminum differre; quapropter volumus, & injungimus omnibus Civitatis & Diœceſis noſtræ Paſtoribus, Vice-Paſtoribus & Concionatoribus, ut ſubinde auditores ſuos ſerio moneant, ut ultimæ voluntatis tabulas mature condant: atque tempeſtive domui, rebus & bonis ſuis temporalibus conſulant, ne inſtante morte ægri & anxii circa mox relinquenda magnis conficiantur moleſtiis non ſine periculo ſæpe ſalutis æternæ amittendæ.

§. II. *Teſtamentum condentes ſint in ſtatu gratiæ.*

Hortentur ſimiliter, ut teſtamentum ſuum extra gravioris noxæ conſcientiam faciant, totamque diſpoſitionem ad bonum finem dirigant, ne vanitate potius memoriæ poſt mortem relinquendæ, vel quovis alio ſiniſtro ducti affectu, quam DEI & proximorum amore permoti, operis boni merito ſpolientur.

§. III. *Reconciliationis cum adverſariis meminerint.*

Quod ſi teſtamenta condere volentes cum aliquo, vel aliquibus publicas habeant inimicitias, non ſolum animitus ignoſcant, ſed in præſentia aliorum, quod ignoverint, teſtatum faciant, ut cum odore virtutis decedant. Quod ſi alios offenderint, expedit, ut ad veniam petendam amicos deſtinent, & pro modo offenſæ ſatisfaciant, reconciliatioque ſubſequatur. An vero inter præſentes ea ſit conficienda, prudentis judicio æſtimandum relinquitur;

(u) Seſſ. 21. de Reform. cap. 7. in fine.

cum inter præsentes aliqando controversias componi non sit consultum; occultæ inimicitiæ secreto quoque dirimantur.

§. IV. *Christum faciant cohæredem.*

Quamvis Testatores numerosam habuerint prolem, vel consanguineos, meminerint tamen Christum scribere cohæredem, nisi hæreditas forte sit adeo tenuis, ut necessariis hæredibus seu liberis ad sustentationem honestam necessaria videatur, & legatis minuenda non judicetur.

§. V. *Recordentur Orphanorum & pauperum.*

Si Testatoribus nulli fuerint fratres, sorores, aliive cognati indigentes, liberalioribus legatis ad pias causas animarum suarum saluti optime consulent, benefaciendo scilicet pupillis, orphanis, viduis, pauperibus, captivis, peregrinis & ægris, Ecclesiis quoque, earumque Ministris penuria laborantibus. Insuper laudabile erit debitoribus vix solvendo existentibus integrum debitum vel partem ejusdem remittere.

§. VI. *Nec non amicorum.*

Etsi autem Testatores cognatos aut amicos alias locupletes magnis legatis honorare non intendant, conveniens tamen fuerit, eorundem in benevolentiæ signum vel exiguo legato recordari, ne decedentibus invisi aut odio fuisse æstimentur.

§. VII. *Parochiæ aliquid legetur.*

Cum D. Hieronymus verissimam censeat vulgi sententiam, qua dicitur: (*x*) *Divitem esse aut iniquum, aut iniqui hæredem*: Idcirco quilibet dives Deum timens animæ suæ bene providebit, si aliquam partem substantiæ piis usibus testamento relinquat; imprimis autem ut matricem & parochialem suam Ecclesiam Majorum consuetudine & pietate pro ratione fortunarum suarum pio legato honoret; sicque ignorantiam etiam quæstus iniqui sibi displicere ostendat.

§. VIII. *Confessarii opera pietatis in genere tantum commendent.*

Confessarii, præsertim Religiosi, ut majori spiritus libertate, & fructu animas juvare possint, scriptioni testamentorum non intersint, aut Testatori nominatim suadeant, cui, aut quibus hæreditatem, vel legata relinquat; præsertim vero propriarum Ecclesiarum, Collegiorum aut Conventuum importunum patrocinium non suscipiant; pro consilio requisiti in genere opera pietatis commendent, & electionem Testatori omnino liberam relinquant.

CAPUT II.

§. I. *Ecclesiastici in condendo testamento Ecclesiæ & pauperum memores sint.*

MEminerint Ecclesiastici, quod singulariter lex charitatis exigat, ut Ecclesiæ & pauperibus benefaciant, proinde in suprema voluntate declaranda non propinquitate & sanguinis inclinatione moveantur, sed Ecclesiæ DEI utilitatem, pauperumque sublevamen sibi proponant.

§. II. *Amicis bona Ecclesiastica non relinquant.*

Considerent etiam periculum suum, si mox ad Tribunal Christi rapiendi, deque omnibus usque ad extremum quadrantem rationem reddituri facultates sibi creditas ex patrimonio Christi & bonis Ecclesiasticis provenientes maluerint propinquis & consanguineis, quam Christo & ejus Ecclesiæ, atque pauperibus relinquere.

§. III. *Seminarium Archi-Episcopale habeant commendatum.*

Concilii Tridentini Decretis conformiter Seminarium Clericorum, seu Pastorum, Coloniæ per Decessorem nostrum FERDINANDUM Archi-Episcopum alias fuit institutum, nonnullis annuis redditibus assignatis. Quam piam pro totius nostræ Diœcesis necessitate & utilitate intentionem promovere, Seminariumque congruentibus redditibus ac proventibus dotari cupientes, illud ipsum inter cæteras pias causas,

(*x*) Epist. 150.

fas, & sancta opera omnibus testari volentibus commendamus.

§. IV. *Et fabricam Ecclesiæ Metropolitanæ.*

Receptam pariformiter consuetudinem certum quid relinquendi fabricæ nostræ Metropolitanæ, tanquam omnium per Diœcesin nostram matrici Ecclesiæ, Pastores & Vice-Pastores auditoribus suis notam faciant, Executoresque moneant, ne in legato hoc solvendo negligentes sint.

CAPUT III.

§. I. *Quomodo Ecclesiastici testamenta sua condere debeant.*

ARchi-Episcopali quidem privilegio Venerabili Clero nostro in & extra Civitatem nostram Coloniensem testamenta condere, & de redditibus etiam Beneficiorum absque solemnitatibus a jure civili requisitis valide & licite disponere permittitur; inhærendo tamen Canonicis Sanctionibus, Decessorumque nostrorum Statutis & Ordinationibus, (y) volumus, ut omnes Ecclesiastici Civitatis & Diœcesis nostræ Coloniensis testamenta sua in præsentia Notarii, vel Pastoris, duorumque ad minus testium condant, vel in scriptis voluntatem suam propria manu subscriptam, signatam & occlusam Notario vel Pastori coram duobus testibus exhibeant, & in charta hujusmodi contineri ultimam suam voluntatem, declarent; Notarius vero, aut Pastor in dorso chartæ hunc actum scribat, & subsignet: dispositiones aliter factas nullas & invalidas; legata tamen ad pias causas propria Testatoris manu scripta vel subscripta sine Notario & testibus subsistere declaramus.

§. II. *Testamenta per Executores infra triginta & unum dies pro approbatione exhibeantur.*

Ne testamenta Ecclesiasticorum casusque ab intestato diu detineantur & occultentur; interea vero hæreditates expilentur, Executores post mortem Ecclesiasticorum (etiamsi eisdem de speciali gratia taxa Nobis competens (z) remissa sit) testamenta infra triginta & unum dies Officiali ac Sigillifero majori exhibeant, approbationem petant, & juramentum de fideliter exequendo præstent; alioquin præter mulctam decem aureorum per Executores solvendam, authoritate Officialis & Sigilliferi majoris Promotores Officii & sententiarum Notarius elapso jam definito tempore hæreditates consignent, & expensis earundem describant.

§. III. *Sedulo attendatur, ut testamentariæ dispositiones adimpleantur.*

Quandoquidem omnium ultimarum voluntatum & piarum dispositionum supremi Executores & Tutores sunt Episcopi, (a) per illos vel maxime providendum est, ut Testatorum ordinationes fideliter executioni demandentur; non raro autem accidat, quod tam Clericorum, quam Laicorum extremæ voluntates & testamenta ad pios etiam usus, legata & relicta dolosis machinationibus varie impediantur, retardentur, aut in alios usus expendantur; idcirco Officialis & Sigillifer noster major sedulo advigilent, accuratamque curam gerant, ut Testatorum desiderio & voluntati plene satisfiat, nec ad pios usus destinata in alios impendantur.

§. IV. *Quid ante testamentorum approbationem observari debeat?*

Sigillifer noster major testamenta, codicillos & dispositiones Ecclesiasticorum diligenter examinet, & inquirat, an in forma, institutione & legatis subsistant, quales sint hæredes & legatarii, an capaces & legitimi, vel in fraudem Fisci concubinæ seu spurii directe vel indirecte instituti; si maturo examine prævio testamenta confirmanda duxerit, desuper Officiali nostro fidelem relationem faciat, qui absque ulteriori inquisitione approbationem sub sigillo Curiæ & manu Notarii sententiarum expediri demandet.

§. V.

(y) Statut. Friderici Archiep. Colon. §. de testam. Cleric. fol. 200. ejusdem Frider. §. Item quod Clerus sæcularis. fol. 202. Statut. Hermanni V. fol. 296.

(z) Statut. Hermanni §. Et nihilominus. fol. 297.

(a) Conc. Trid. Sess. 22. de Reform. cap. 8.

§. V. *Tempus reddendarum rationum determinatur.*

Executores (b) intra triginta & unum dies post obitum defuncti oumerandos statum hæreditatis sub quadraginta aureorum Sigillifero nostro majori solvendorum, neque sine expresso nostro mandato remittendorum vel moderandorum pœna, statum hæreditatis sive inventarium legale dicto nostro Sigillifero exhibeant, consuetamque & ab HERMANNO V. Decessore nostro (c) constitutam taxam juxta vires inventarii solis funeralibus & debitis liquidis, vel infra mensis spatium liquidandis detractis persolvant, & testamentum infra annum continuum a die mortis computandum exequantur, (d) ac de executione per ipsos fideliter gesta legales rationes cum debitis justificatiooibus exhibeant; de annis vero gratiæ & restantiis post earundem receptionem respondeant; anno elapso Sigillifer noster executionem velut ad Nos ipso jure devolutam suppleat; in grave enim piarum causarum & Creditorum damnum, opprobrium status Ecclesiastici & dispendium salutis animarum vergit, quod Executores legalia inventaria exhibere, rationesque receptorum & expositorum multis sæpe annis reddere negligant.

§. VI. *Executorum infra annum executionem non perficientium pœna.*

Omnes pariter testamentorum Executores, qui intra annum executionem sibi commissam non perfecerunt, infra mensis spatium a publicatione horum nostrorum Decretorum Synodalium coram Officiali aut Sigillifero nostro compareant, (e) & computum legalem de rebus & bonis per eos receptis & expositis reddant, alioquin ultra pœnam centum aureorum, quam elapso præfixo termino incurrent, ad excommunicationem contra eosdem procedemus.

§. VII. *Bona Ecclesiasticorum ab intestato decedentium quibus cedant.*

Si Clericus quispiam plane intestatus, vel sufficienti, & legitimo testamento non condito decesserit, (f) ejus hæreditas per Notarium sententiarum, in præsentia tamen Promotorum Officii describatur, ex Beneficiis Ecclesiasticis provenientia juxta Ordinationem HERMANNI V. per Sigilliferum nostrum majorem administrentur, solutisque funeralibus & debitis ad usus pios in refrigerium animæ defuncti a Nobis præscribendos applicentur; patrimonialia vero hæredibus ab intestato relinquantur.

§. VIII. *Executorum obligatio.*

Executorum officium quamvis passim appetatur, grave sane est & molestum: tenentur siquidem Executores non solum ultimam Testatorum voluntatem accuratissime temporibus præscriptis exequi; verum etiam in obligationem eorundem succedentes, testamenta, quorum Executores deputati fuere, debitæ executioni propriissime demandare.

§. IX. *Quid Executores circa funeralia & debitorum solutionem observare debeant.*

Justam conquerendi Creditoribus præbent occasionem Executores, dum statum & vires hæreditatis defuncti ignorantes, multos minus necessarios sumptus in funeralia profundunt, & sine Decreto Judicis propriis ducti affectibus, quin etiam proprio lucro moti nonnulla debita persolvunt; unde sæpissime provenit, ut Creditores privilegiati, tenuioris quandoque fortunæ defraudentur; gravissimæ huic corruptelæ, imo manifestæ iniquitati opportunum adhibere remedium cupientes, omnibus & singulis testamentorum Executoribus severissime inhibemus, ne viribus hæreditatis non perspectis, ullis ad honestam sepulturam omnino non necessariis expensis eandem minuant, neque antequam legitimum inventarium confectum fuerit, ex illoque constiterit, quod hæreditas omoibus debitis solvendis sit sufficiens, vel minutissimam etiam summam, in cujusvis quantumvis privilegiatissimi debiti solutionem absque ordinatione Offi-

(b) Statuta Hermanni loc. cit. (c) Loc. cit. (d) Statuta Hermanni IV. fol. 269. pag. 2. §. Cum nil plus. Statuta Adolphi III. fol. 530.
(e) Statut. Philippi II. §. De exequend. testam. p. 486. (f) Stat. Hermanni V. fol. 297.

Officialis nostri exponant; contravenientes ad restitutionem factarum non necessariarum expensarum & pecuniæ cuicunque Creditori solutæ teneri, & ultra mulctam iisdem pro qualitate transgressionis infligendam opportunis juris remediis volumus compelli.

§. X. *Officiali & Sigillifero approbatio testamentorum committitur.*

Archi-Diaconi, eorundemque Officiales, ac Decani Collegiatarum & Christianitatum examen testamentorum & approbationem sibi non arrogent, neque sub quocunque prætextu ulla jura ab Executoribus vel hæredibus exigant; vices enim nostras in approbandis & examinandis testamentis Officiali & Sigillifero privative committimus.

TITULUS XIV.

De Sepultura & Exequiis.

CAPUT I.

§. I. *Defuncti juxta morem patriæ vestiendi.*

Corpora Christianorum, qui neque in annis innocentiæ decesserunt, neque Clericali militiæ aut sacris Ordinibus adscripti fuere, juxta receptum in hisce regionibus morem veste linea indui, componantur in lectulis aut feretris sive tumbis; aut si illustres fuerint, pro ratione conditionis vestiantur: Infantes autem & pueruli indui poterunt, priusquam in tumba recludantur, veste convenienti, iisque coronæ e floribus vel herbis odoriferis contextæ virginitatis & integritatis indices imponi.

§. II. *Sepultura Ecclesiastica quinam priventur.*

Etsi autem Ecclesiastica Sepultura juxta illud Ecclesiastici (g): *Mortuo non prohibeas gratiam, scient, quoniam omnes morimur*; nemo videatur privandus: nonnullis tamen juste negatur, ut infidelibus, paganis, Judæis (quibus annumerantur infantes sine Baptismo mortui, nec non catechumeni, quamvis pro iis oret Ecclesia, si credentes decesserint) item hæreticis, etiamsi eorum hæresis primum post mortem publicetur, ipsorumque receptoribus & fautoribus, cæterisque excommunicatis nominatim denunciatis, quorum etiam ossa, si internosci possint, eruenda sunt, & procul a sacris locis abjicienda, ne ea polluant; (h) quibuscum enim non communicamus viventibus, cum iis nec mortuis communicare debemus: & qui tales scienter sepeliunt, ipso jure e cœtu fidelium exturbantur.

§. III. *Usurariis publicis negatur sepultura.*

Insuper Ecclesiastica sepultura negatur usurariis publicis, (i) licet testamento usurarum restitutionem imperarint, nisi actu & reipsa pro facultatum magnitudine, de iis restituendis idoneam cautionem juxta juris dispositionem præstiterint.

§. IV. *In torneamentis mortuis & seipsos necantibus.*

Arcendi sunt etiam a sepultura sacra (k) in equestribus certaminibus, vulgo torneamentis morientes, vel sibi ex proposito & sponte, vel ex desperatione, vel iracundia mortem inferentes, nisi ante mortem signa pœnitentiæ dederint. Secus si casu, ex insania, aut fatuitate seipsos interemerint. Item in duello occumbentes, licet ante mortem signa pœnitentiæ ostenderint.

§. V. *Blasphemis, in duello occisis, &c.*

Præterea Ecclesiastica sepultura (l) negatur blasphemis, impœnitentibus, raptoribus, furibus & latronibus in flagranti crimine, sicut & in duello occisis.

§. VI. *Peccata in anno non confitentibus, Eucharistiam in Paschate non sumentibus.*

Similiter illi, quos publice constat peccata sua semel in anno non expiasse, (m) neque tempore Paschali Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento refectos

(g) Cap. 7. ℣. 37. (h) C. Ecclesiam. de Consecr. dist. 1. c. Sacris. de Sepult. c. 2. de hæret. in 6. c. Consuluisti. de consecr. Eccles. (i) C. 2. de Usur. in 6.
(k) Pius V. Constit. 48. (l) Trid. Sess. 25. de Reform. c. 19.
(m) C. Omnis. de Pœnit. & Remiss.

fectos esse, vel absque pœnitentiæ signo obiisse, Ecclesiastica sepultura privandi sunt.

§. VII. *Ultimo supplicio affectis.*

Ultimo etiam supplicio damnatis, si absque pœnitentia moriantur, sepultura non conceditur: alioquin sepeliuntur, accedente tamen Principis aut Judicis authoritate, qui subinde in exemplum & terrorem aliorum, cadavera eorum in loco supplicii inhumata remanere jubet.

§. VIII. *Tempore interdicti mortuis.*

Sed & tempore interdicti generalis omnibus in loco interdicto sepultura denegatur, exceptis Clericis servantibus interdictum, qui sine campanarum pulsatione & cessantibus solemnitatibus omnibus possunt in cœmeterio sepeliri; sin jure prohibiti funerentur, Ecclesia vel cœmeterium polluitur, reconciliarique debet, priusquam alii ibi tumulentur, & ossa eorum, si discerni queant, jubentur exhumari: hæc tamen intelligenda sunt de iis, qui absque pœnitentia decesserint, nec in articulo mortis Ecclesiæ fuerint reconciliati: nam si quis, dum in extremis ageret, legitime absolutus fuerit, ei Ecclesiastica sepultura, aliaque Ecclesiæ suffragia minime sunt neganda; pariformiter si Ecclesia vel cœmeterium subjaceat interdicto, nemo inibi sepeliri potest.

§. IX. *Extra duellum occisorum exequiæ non differendæ.*

Extra duellum occisorum exequiæ differendæ non sunt, quousque inter homicidam & defuncti hæredes conventum fuerit, ne animæ eorundem subsidio salutarium suffragiorum tam diu careant.

§. X. *Exequiæ non celebrentur pro iis, quibus sepultura non conceditur.*

Nemo autem pro iis, quorum cadaveribus Ecclesiastica denegata est sepultura, exequias celebret, sub pœna suspensionis, & alias arbitraria.

CAPUT II.

§. I. *Corpora defunctorum quando & quomodo tumulanda.*

NUllum defuncti corpus, præsertim si mors repentina intervenerit, nisi post debitum temporis intervallum (nempe viginti quatuor horarum) terræ mandetur. (n) Interim corpus, donec efferatur, de more honeste compositum loco decenti cum lumine collocetur. Crux parva super pectus inter manus defuncti ponatur, aut sicubi Crux desit, manus in modum crucis componantur: interdum aspergatur aqua lustrali, præsentes vero Sacerdotes, vel alii pro defuncto orare meminerint.

§. II. *Vulgares excubiæ abrogantur.*

Minime tolerandus est mos pessimus, qui in nonnullis Civitatis & Diœcesis nostræ locis inolevit, ut cadaver, antequam ad sepulturam deferatur, a vicinis utriusque sexus adolescentulis vespere, ac nocte tota custodiatur; quamvis enim præsentia cadaveris mortalitatis hominem admonere deberet, ea tamen occasione multæ levitates, petulantiæ, lasciviæ, & enormia sæpe flagitia committuntur. Præcipimus proinde Pastoribus, Vice-Pastoribus & Concionatoribus omnibus, ut serio prohibentes tales nocturnas vigilias aut custodias doceant, magis expedire, ad defuncti corpus unam vel alteram piam personam, vel Religiosos vigilare, & preces pro anima defuncti ad Deum fundere, quam sub prætextu harum vigiliarum Divinam Majestatem non raro gravissime offendi.

§. III. *Innocentes ubi tumulandi.*

Parvulorum baptizatorum corpora ob vitæ innocentiam, qua adultos antecellunt, juxta vetustam & laudabilem quarundam Ecclesiarum consuetudinem non in communibus cœmeteriorum & Ecclesiarum tumulis promiscue funerentur, (o) sed in Ecclesiis aut illarum cœmeteriis, si commode fieri poterit, specialis & separatus locus designetur, in quo tumulentur.

Ordo

(n) Ritual. Rom. tit. de Exequiis. §. Nullum corpus. Ordo sepeliendi parvulos.

(o) Ritual. Rom. loc. cit. & tit.

Ordo porro ſepeliendi parvulos, in Rituali Romano præſcriptus, a Parochis, Vice-Parochis, & aliis Eccleſiaſticis omnibus diligenter & inviolate obſervetur.

§. IV. *Ubi Sacerdotes & Clerici.*

Sepulchra Sacerdotum & Clericorum, cujuscunque Ordinis, a tumulis Laicorum convenit eſſe ſeparata, ac decentiori loco ſita, (p) eoque diſcrimine, ut alia pro Sacerdotibus, alia pro inferioris Ordinis Eccleſiæ Miniſtris ſejungantur.

§. V. *Uſitatus ſepulturæ locus ſit cœmeterium benedictum.*

Ubi viget antiqua conſuetudo mortuos in cœmeteriis ſepeliendi, retineatur, & ſicubi exolevit, reſtituatur. (q) Quapropter cœmeterium loco honeſto authoritate noſtra ad Chriſtianorum ibidem corpora ſepelienda deſtinato, riteque benedicto, conſtituatur, ut mortuorum cadavera minus ab immundis vexentur ſpiritibus, & defuncti Sanctorum patrociniis, quorum nomini conſecrata eſt Eccleſia, in cujus cœmeterio ſepulti ſunt, commendentur, participesque fiant precum, quæ pro defunctis ibidem funduntur; inſuper defunctorum proximi & amici, quoties cœmeterium tranſeunt, ad orandum pro illis excitentur.

§. VI. *Extra quod fideles non ſepeliantur.*

Quanquam nullus Communionis fidelium particeps extra Eccleſiam aut cœmeterium rite benedictum debeat ſepeliri: (r) ſi tamen neceſſitas aliud poſtulet, opera detur, ut, ea ceſſante, quamprimum corpus in locum ſacrum transferatur; interim crux capiti apponatur, ad ſignificandum, illum in Chriſto quieviſſe.

§. VII. *Ubi mortui ſepeliendi ſint, & quid ſit portio Canonica.*

Communiter ſepeliendi ſunt mortui in Eccleſia Parochiali, (s) vel ejusdem cœmeterio, in qua receperunt, aut recipere debuerunt Sacramenta, niſi vel elegerint alibi ſepulturam, aut alibi monumentum Majorum extet; liberum enim eſt cuilibet, quietis locum ſibi deligere, quibus caſibus detur *Portio*, ut vocant, *Canonica* Eccleſiæ Parochiali. *Portio* autem *Canonica* quandoque eſt quarta pars bonorum, quæ defunctus reliquerit Eccleſiæ, in qua, vel juxta quam ſepeliri voluit, quandoque tertia, quandoque media, quandoque minor: ideoque in ejus quantitate definienda, loci cujusque ſpectanda eſt conſuetudo, eoque fine Sancta Tridentina Synodus (t) decernit, " ut quibusque in locis, jam ante annos quadraginta, quarta, quæ funeralium dicitur, Cathedrali aut Parochiali Eccleſiæ ſolita eſſet perſolvi, ac poſtea fuerit ex quocunque privilegio, aliis Monaſteriis, Hoſpitalibus, aut quibuscunque locis piis conceſſa, eadem poſthac integro jure & eadem portione, quæ antea ſolebat Cathedrali ſeu Parochiali, eidem Eccleſiæ perſolvatur, non obſtantibus conceſſionibus, gratiis, privilegiis, etiam mari magno nuncupatis, aut aliis quibuscunque." Eccleſiaſtici porro ſæculares, niſi aliter diſpoſuerint, in Eccleſia, in qua fuerunt beneficiati, ſepeliendi ſunt.

§. VIII. *Non baptizati ubi ſepeliendi.*

Etſi pueruli, vel quorumcunque, etiam piiſſimorum hominum liberi, item catechumeni, & quicunque ex hac vita ſine Baptiſmo migrantes, in Eccleſia ſeu quovis alio loco ſacro minime ſepeliantur; eorum corpora tamen more belluarum non ſunt abjicienda, ſed pro ipſis extra Eccleſiam & cœmeterium, vel ſaltem in aliqua cœmeterii parte locus deputandus, in quo ſine ullis precibus ac ſolemnitate a Laico deponantur; nec quisquam ex Clero, etiam vocatus, interſit profanæ ejusmodi ſepulturæ. Abolendus etiam abuſus eſt, quo iſtiusmodi in parentum, alio-

(p) Ritual. Rom. tit. de Exequiis. §. Sepulchra Sacerdotum. (q) Rit. Rom. loc. cit. §. ult. Viget. (r) Rit. Rom. loc. cit. §. Cæterum nemo.
(s) C. 4. 8. 10. de Sepult. c. 2. eod. in 6. Clem. Dudum eod. Trid. Seſſ. 25. de Reform. c. 10.
(t) Loc. cit.

aliorumve privatorum hortis vel domibus terræ mandantur.

§. IX. *Vespillones quid observare debeant.*

Qui humum sepeliendo in Ecclesia cadaveri egerit, caveat, ne Sacerdotibus, aut oranti populo, fabulis, clamore, vel tumultu molestus sit: sed ante lucem, vel prandii, aut cœnæ tempore, finitisve vespertinis precibus sepulchrum aperiat, nec sepultorum exuvias, quas fodiendo offendit, minus religiose tractet, neve loculos integros stimulante avaritia comminuat, tabularumque vendendarum, aut comburendarum causa cadaver excutiat.

§. X. *Sepulchrorum dispositio.*

Sepulchra aliquantulum remota sint ab Ecclesia, præsertim pro eorum cadaveribus, qui peste moriuntur, ne sepulta cadavera aërem corrumpant, aut gravem per Templa, aut cœmeteria diffundant odorem; liberaque sint a bestiis & canibus; vespillones & fossores sepulchrorum illa ut minimum sex pedes profunda fodiant, ita ut saltem duos vel tres pedes supra defuncti loculum terra congeri possit. Et in Templis quidem lapidibus, in cœmeterio autem vetustissimo Christianorum more, cruce ferrea, lapidea, aut saltem lignea, cum defuncti nominis, cognominis, tituli, diei, mensis & anni, obitus inscriptione, velut monumento sepulchra muniantur. Quibus in Ecclesia conceditur sepultura, illorum tumulus ultra terram non elevetur, remotiorque sit ab Altari, nullatenus vero sub eodem, ejusve gradibus quispiam funeretur.

§. XI. *Qua hora sepeliendi defuncti.*

Nullus, nisi contagioso morbo defunctus, nocturno tempore, vel horis aliquot post occasum, aut ante ortum Solis sine expressa Superiorum licentia sepeliatur, sed corpus defuncti in Ecclesiam ante meridiem efferatur, & Missa celebretur, antequam sepulturæ tradatur, ac dein precum & aliarum cæremoniarum solemnitas adhibeatur. Quod si illius deportatio ultra undecimam producatur, Pastores & Clericos funus comitaturos sine ullo respectu personarum ad Ecclesiam properare & Divinum Officium inchoare sub pœna arbitraria volumus, ut tandem tot annorum corruptela sepulturas tam tarde instituendi abrogetur.

§. XII. *Cerei funeribus adhibendi, & pauperes gratis sepeliendi.*

Antiquissimus ritus Ecclesiasticus cereos accensos in exequiis & funeribus deferendi observetur, (u) pauperes vero gratis omnino sepeliantur, necessariaque luminaria in eorundem sepultura suis impensis Pastores, Vice-Pastores, aliive Sacerdotes, ad quos defuncti cura pertinet, suppeditent, vel piæ Sodalitates, ubi reperiuntur, juxta loci consuetudinem subministrent.

CAPUT III.

§. I. *Cæremoniæ probatæ in sepulturis serventur.*

SAcros ritus & cæremonias, quas ex antiquissima traditione, atque summorum Pontificum institutis sancta Mater Ecclesia in filiorum suorum sepulturis & exequiis adhibere consuevit, tanquam veræ Religionis Mysteria, Christianæque pietatis signa, ac fidelium mortuorum saluberrima suffragia, Parochi omnes & Vice-Parochi summo studio servent.

§. II. *Innocentes Ecclesiæ precibus non indigent.*

Parvuli, qui post Baptismum ante usum rationis decedunt, oratione Ecclesiæ non indigent; occasione tamen sepulturæ parvulorum, qui in albis ad Dominum rapiuntur, oretur pro defunctis precibus Ecclesiæ indigentibus.

§. III. *Ritus celebrandi exequias pro adultis.*

Cum vero exequiæ pro adultis celebrantur, Officium defunctorum juxta præscriptum Ritualis ac Missalis Romani integrum semper paramentis nigris peragatur.

§. IV. *Dominicis & Festivis diebus Missa primaria non sit funebris.*

Si quis ob urgentem necessitatem Dominico seu Festo die sit sepeliendus,

(u) Ritual. Rom. tit. de Exequiis.

dus, (x) Missa propria pro defunctis celebrari poterit, dummodo ipsius Dominicæ diei seu Festi Missa Conventualis seu principalis, & Officia Divina non impediantur; nunquam enim primaria seu Conventualis Missa diebus Dominicis aut fori Festivis debet esse funebris, aut pro defunctis, sed proprio diei Dominici vel Festi Officio conformis; proindeque tunc duæ Missæ, una pro defunctis, altera de Dominico vel Festo die dicantur.

§. V. *Justa funebria ultra sex septimanas non differantur.*

Justa funebria, ultra sex septimanas a die obitus, nisi gravibus de causis per Nos, aut Superiores approbandis, non differantur, quibus elapsis si hæredes aut consanguinei defuncti a Pastore, seu Vice-Pastore præmoniti & requisiti, illa persolvi non curent, hæc negligentia Fiscalibus denuntietur. Hortentur etiam serio Pastores & Vice-Pastores Parochianos suos, ne convivia exequiarum, vel anniversariarum memoriarum in multas horas protrahant, nimioque potu exorbitent.

§. VI. *Quando ad feretrum servandæ cæremoniæ.*

Quod si die sepulturæ pareretur quidem, sed ob contagii metum, corruptionis periculum, aut fœtoris horrorem, corpus in Ecclesiam non deferatur, tunc corpore sepulturæ tradito, in medio Ecclesiæ feretrum, in funeris repræsentationem erigatur, circa quod exequiarum cæremoniæ serventur.

§. VII. *Sermones, quibus defuncti laudentur, non habendi, bene tamen breves conciones adhortatoriæ.*

In exequiis aut sepultura sermone funebri defunctos sine nostro, aut Superiorum præscitu deprædicare prohibemus; permittimus tamen & probamus breves adhortationes, quæ totæ ad humanam miseriam fidelium oculis proponendam, peccatorum fugam, assiduamque vigilantiam inculcandam dirigentur.

CAPUT IV.

Jura funeralia a quibus determinanda.

TAmetsi jura funeralia per totam Diœcesin nostram nequeant esse uniformia; multis enim in locis sunt magna pars congruæ portionis Pastorum seu Vice-Pastorum; in quibusdam vero Pastoribus seu Vice-Pastoribus aliunde de honesta competentia provisum est; curent tamen in proximis Ecclesiarum Parochialium visitationibus Archi-Diaconi, Decani Rurales, ut in singulis Parochiis, prævia cum Pastore seu Vice-Pastore ac Magistratu, Ædilibus atque Provisoribus mensæ pauperum cujusque loci communicatione, jura tam funeralia, quam alia pastoralia determinentur.

CAPUT V.

§. I. *Semel rite sepultorum, etiam Sanctorum corpora sine Episcopi licentia non transferantur.*

QUorumcunque mortuorum corpora sub dio jacentia quantocius humentur; (y) nullius vero defuncti corpus sepulturæ semel traditum sine expressa nostra, aut Superiorum licentia exhumetur, vel ad alium locum transferatur, multo minus Sanctorum corpora, cum ea non possint sine licentia Summi Pontificis vel Episcopi Diœcesani adhibitis precibus, ritibus & cæremoniis in Rituali Romano præscriptis, erui vel transferri.

§. II. *Quid faciendum in casu dubio.*

Corpora seu ossa mortuorum, dum fundamentum novi ædificii foditur, vel alias loco profano reperta, si post debitam inquisitionem dubium maneat, num Gentilium vel Christianorum fuerint, in ignem aut alium sordidum locum non abjiciantur; sed eodem seu alio profano loco rursus inhumentur. Reliquiis autem loco sacro recens inventis, de quibus non constat, utrum sint veræ alicujus Sancti, ab earum quidem veneratione etiam privata omnino abstineatur, neque aliis Sanctorum Reliquiis propter periculum superstitionis permisceantur; loco tamen decenti asserventur.

(x) Ritual. Rom. tit. de Exequiis. Concil. Provinc. Colon. pag. 382. cap. 28.
(y) Rit. Rom. tit. de Exeq. & tit. de translat. Reliq.

STATUTORUM SYNODALIUM
DIOECESIS COLONIENSIS
PARS III.
DE STATU PERSONARUM.

TITULUS I.
De vita & honestate Clericorum.

CAPUT I.

§. I. *Clericorum vita aliis sit exemplo.*

Nihil prope optabilius, quam ut Clerici omnes Christi militiæ, Sponsæque ejus Ecclesiæ ministeriis adscripti, ea vitæ probitate, morum honestate & pietate præcellerent, ut non modo pusillos non offenderent; sed cunctis exemplo virtutis prælucerent. Hoc sensu Sacrosancta Tridentina Synodus, (a) " Nihil est, *ait*, quod alios " magis ad pietatem & DEI cultum as" sidue instruat, quam eorum vita & " exemplum, qui se Divino ministerio " dedicarunt: Cum enim a rebus sæ" culi in altiorem sublati locum con" spiciantur, in eos, tanquam in spe" culum, reliqui omnes oculos conji" ciunt, ex iisque sumunt, quod imi" tentur. Quapropter sic decet omni" no Clericos in sortem Domini voca" tos, vitam moresque suos omnes " componere, ut habitu, gestu, in" cessu, sermone, aliisque omnibus " rebus nil nisi grave, moderatum ac " religione plenum præseferant: levia " etiam delicta, quæ in ipsis maxima " essent, effugiant, ut eorum actiones " cunctis afferant venerationem.

§. II. *Præsertim Laicis.*

Huc spectat & illud ejusdem Tridentinæ Synodi: (a) " Cum proprie " Episcoporum munus sit, subditorum " omnium vitia redarguere, hoc illis " præcipue cavendum erit, ne Clerici " præsertim ad animarum curam con" stituti, criminosi sint, neve inhone" stam vitam, ipsis conniventibus du" cant. Nam si eos pravis & corrup" tis moribus esse permittant, quo pa" cto Laicos de ipsorum vitiis redar" guent, qui uno ab eis sermone con" vinci possent, quod Clericos ipsis " patiantur esse deteriores? qua etiam " libertate Laicos corripere poterunt " Sacerdotes, cum tacite sibi ipsi re" spondeant, eadem se admisisse, quæ " corripiunt? Monebunt propterea " Episcopi suos Clericos, in quocun" que Ordine fuerint, ut conversatio" ne, sermone, & scientia commisso " sibi DEI populo præeant, memores " ejus, quod scriptum est: (b) Sancti " estote, quoniam ego Sanctus sum. " Et juxta Apostoli vocem: (c) Nemini " dent ullam offensionem, ut non vi" tuperetur ministerium eorum: sed " in omnibus exhibeant se, sicut Mi" nistros DEI; ne illud Prophetæ di" ctum impleatur in eis: Sacerdotes " DEI contaminant Sancta, & repro" bant legem.

§. III. *Unde proveniat, quod Clerici non honorentur.*

Et sane quod Sacrorum Ministris debitus non tribuatur honos, non nisi vitæ nimis dissolutæ & depravatis Clericorum moribus est imputandum; quos ut pro debito Pastoralis Officii ad Ecclesiæ primitivæ integritatem & laudabilem normam, quantum cum Domino possumus, reducamus, sancte a Majoribus statuta diligenter recolenda & serio inculcanda duximus.

CAPUT

(a) Sess. 22. de Reform. c. 1. (a) Sess. 14. de Reform. in Procem.
(b) Levit. 11. ℣. 25. 1. Pet. 1. ℣. 16. (c) 2. Corinth. 6. ℣. 3.

CAPUT II.

§. I. *Clerici Tonsuram & habitum statui congruum gestent.*

OMnes Clerici, (*d*) potissimum qui Ecclesiastico funguntur ministerio, aut Ecclesiæ bonis sustentantur, ut vere Clerici sint, & peculiari quadam ratione Dominum possidere, & a Domino possessi videantur, terrenis cupiditatibus & voluptatibus non indulgeant. Hujus eos admonet Clericalis Tonsura, Regale decus Christi Regis nostri, nostræque militiæ insigne: idcirco omnes & singuli Ordini & gradui suo convenientem gerant coronam, eamque sæpius faciant renovari, habitumque honestum statui suo congruentem gestent.

§. II. *Vestis Clericorum sit coloris nigri ad genua promissa.*

Et licet proprius habitus Clericorum antiquo jure nusquam determinetur, speciatim tamen Clerici omnes vestibus indecentibus & luxum præseferentibus, veluti rubeis, aut viridibus manicis, aut versicoloribus, calcaribus deauratis, & aliis id genus, quæ vanitatem spirant, indui prohibentur. *Omne quippe, quod non propter necessitatem suam, sed propter venustatem accipitur, elationis habet calumniam*, magnus ait Basilius; & mellifluus Bernardus: (*e*) *forma vestium, deformitatis mentium & morum indicium est; quid sibi vult, quod Clerici aliud esse, aliud videri volunt? nempe habitu milites, quæstu Clericos, actu neutrum exhibent. Nam neque pugnant ut milites, neque ut Clerici evangelizant. Cujus Ordinis sunt! cum utriusque esse cupiunt, utrumque deserunt, utrumque confundunt &c. Vereor, istos non alibi ordinandos, quam ubi nullus Ordo, sed sempiternus horror inhabitat.* Omnes idcirco Clerici sæculares Beneficia Ecclesiastica possidentes, seu in Ordinibus sacris constituti, vestibus coloris duntaxat nigri utantur, neque sine veste longiore ad genua promissa unquam foras prodeant, itinerariæ etiam vestes decentes sint, & Clericos a Laicis distinguant, Clericalemque modestiam præseferant, & animum prodant omnis vanitatis & superbiæ mundanæ contemptorem.

§. III. *Clerici abstineant a venatione, armis, officio tabellionis, chirurgia &c.*

Clerici Sacris initiati, aut Beneficiati omnino abstineant ab omni venatione clamosa, (*f*) nec canes ad venandum, nec accipitres aut falcones alant; aut armati, nisi ob itinerum pericula incedant, coram Judice sæculari Advocati, Procuratoris, Notarii seu tabellionis Officio non fungantur, nec causas præter proprias vel Ecclesiæ suæ agant, nisi necessitas propinquiorum vel miserabilium personarum eorundem patrocinium exigat; artem quoque chirurgicam vel medicam non exerceant, neque profana officia, nisi in casibus a jure permissis; judicio sanguinis aut executioni sententiæ capitalis, nisi officii spiritualis causa non intersint.

§. IV. *Familiam honestam alant, & ad haustus æquales non provocent.*

Familiam honestam alant, non infames, non suspectas, aliave turpi nota laborantes personas domi suæ detineant. (*g*) Intempestiva convivia, longiores accubationes, ad æquales haustus provocationes, pomeridiana symposia, & consortium quorumvis intemperantium, & male moratorum studiose declinent, concessisque sibi a Deo bonis sobrie & frugaliter utantur.

§. V. *Tabernas non intrent.*

Cauponas Ecclesiastici, maxime vero Beneficia curata obtinentes, (*h*) seu tabernas potorias sub quocunque prætextu, nisi in itinere constituti, aut idipsum cura animarum exigat, non ingrediantur, aut frequentent.

§. VI.

(*d*) Clem. Quoniam. de vita & honest. Cler. Trid. Sess. 14 de Reform. c. 6. Statuta Henrici Archiep. Colon. pag. 72. c. 14. (*e*) Relatus C. Omnis 21. q. 4. S. Bern. l. 3. de consid. c. 5. (*f*) C. 1. & 2. de Cler. venat. Trid. Sess. 24. de Reform. c. 12. ante fin. C. Clerici 2. de vita & honest. Cler. c. Nullus 11. q. 1. c. 1. de postulando. c. final. eod. c. Sicut accepimus. Ne Clerici vel Monachi. (*g*) Conc. Provinc. Colon. de anno 1536. pag. 354. c. 24. c. A crapula. de vita & honest. Cleric.

(*h*) C. Clerici. de vita & honest. Cleric.

§. VI. *Convivia frequentantes, quid observare debeant.*

Si quando sacrarum Primitiarum occasione, (i) aut alia honesta ex causa Sacerdotes, aliive e Clero convivia instituant, diligentem habeant status vocationisque suæ rationem: sit mensa frugalis & brevis, sanctis ac modestis condita colloquiis, a temulentia & turpitudine verborum, gestuumque quam alienissima, ludicra nulla, nullæ saltationes, choreæ aut aliæ Clericalem statum dedecentes levitates admisceantur; multo minus ipsi Clerici choreas ducant, & saltent, meminerintque ejus, quod S. Hieronymus (k) de vita Clericorum scripsit: *Facile contemnitur Clericus, qui sæpe vocatus ad prandium non recusat; nunquam petentes, raro accipiamus rogati.*

§. VII. *Tempus superfluum quomodo impendant.*

Pastores & Clerici ad signum loco publico, præsertim Dominicis aut fori Festis diebus non jaculentur, pila palmaria non ludant, aut alio lusu inter vulgus se exerceant; recordentur potius finis & instituti sui, & sciant, se non ad ignaviam, desidiam, aut otium, sed ad salutares Ecclesiasticæ militiæ labores vocatos esse; quapropter tempus, quod Officiis Divinis obeundis, frequentandis Ecclesiis, & corporis necessitatibus non impenditur, vanis & inutilibus miscendis colloquiis & profanis actionibus non terant, sed Divinarum literarum studiis, & cœlestium rerum contemplationibus, frequentique Concilii Tridentini, (l) Provincialium Synodaliumque Decretorum lectione, ac sanctis piisque Officiis traducant.

§. VIII. *Sacerdotes non occupent se negotiis sæcularibus.*

Cum Sacerdotum dignitas non parum vilescat, (m) quod a Nobilibus aliisve Laicis ad servitia sæcularia se applicari permittant, ideo ipsis sub pœna suspensionis a Divinis prohibemus, ne similibus negotiis servilibus vel officiis sæcularibus vacent, quæ impediunt, quo minus Deo militent, cui se milites probarunt, & addixerunt.

§. IX. *Nec in mercatura.*

Apostoli (n) sententia est, *Nemo militans Deo, implicat se negotiis sæcularibus: ut ei placeat, cui se probavit.* Quare nullus e Clero ullam mercaturam, negotiationem sæcularem, turpem quæstum aut indignum statui laborem exerceat, (o) neque decimas, census, prædia vel agros alienos ob quæstum colendos conducat, vel accipiat. *Quomodo enim,* inquit S. Hieronymus, *Procuratores & Dispensatores domorum alienarum, atque villarum possunt esse Clerici, qui proprias jubentur contemnere facultates?*

§. X. *Jurent in manu Clerici.*

Quod si Clericus coram Judice laico testimonium dicturus sit, vel quodcumque juramentum præstiturus (quod etiam sine nostra, vel alterius Ecclesiastici Superioris licentia ei non licet) in manibus personæ Ecclesiasticæ idipsum præstet.

TITULUS II.

De Clericis Concubinariis.

CAPUT I.

Vetitus Clericis Concubinatus, maxime Prælatis & Parochis.

Cum Divina justitia acrius in delicta Prælatorum & Curatorum animarum, quam subditorum animadvertat, dum ipsi, qui corrigere plebem deberent, pessimo præeunt eidem ad iniquitatem exemplo: ideo Nos serio, ac sub obtestatione Divini judicii monemus omnes & singulos, ut quo sunt in Ecclesia DEI digniore loco & ordine, eo vitam ducant integriorem & puriorem, statumque suum continentia, vitæque innocentia, & morum hone-

(i) Statut. Adolphi III. pag. 467. §. Adhæc. (k) Epistola ad Nepotian.
(l) Sess. 22. de Reform. c. 1. Conc. Prov. sub Hermanno V. pag. 356. c. 32.
(m) C. 2. Ne Clerici vel Monachi. (n) 2. Tim. 2. ℣. 4.
(o) Clem. 1. de vita & honest. Cler. Statut. Conradi Archiep. Colon. pag. 10. c. 2. Henrici Archiep. pag. 71. c. 13.

honestate diligentius exornent: (p) quicunque vero domi concubinas, vel fœminas, earumve filias de lascivia suspectas detinent, vel extra domum fovendo cum talibus consuetudinem habent, eas quamprimum amandent, ut nulla fœdi criminis suspicio remaneat: alioquin sciant, Nos nemini hoc in crimine parcituros; sed deinceps simpliciter & de plano, sine strepitu & figura judicii, sola facti veritate inspecta, ad seriam ac publicam executionem contra concubinarios, scortatores, complices & fœdas lupas, ac focarias ubicunque locorum Diœcesis nostræ, pro gravitate delicti & contumaciæ, modis omnibus, etiam potestate Sedis Apostolicæ Nobis a Concilio Tridentino, (q) quoad exemptos delegata, processuros, ac procedi curaturos, adhibito, quatenus opus fuerit, brachii sæcularis subsidio, appellationibus, exemptionibus ac privilegiis quibuscunque penitus exclusis.

CAPUT II.

§. I. *Pœna concubinariorum.*

Hanc rem Concilium Tridentinum (r) accuratius persequens, ea, quæ sequuntur, constituit: " Quam " turpe, ac Clericorum nomine, qui " se Divino cultui addixerunt, sit indig- " num, in impudicitiæ sordibus, im- " mundoque concubinatu versari, sa- " tis res ipsa, communi fidelium om- " nium offensione, summoque Cleri- " calis militiæ dedecore testatur. Ut " igitur ad eam, quam decet continen- " tiam, ac vitæ integritatem Ministri " Ecclesiæ revocentur; populusque " hinc eos magis discat revereri, quo " illos vita honestiores cognovit; pro- " hibet Sancta Synodus quibuscunque " Clericis, ne concubinas, aut alias " mulieres, de quibus possit haberi " suspicio, in domo vel extra detine- " re, aut cum iis ullam consuetudinem " habere audeant, alioquin pœnis a sa- " cris Canonibus, vel Statutis Ecclesia- " rum impositis puniantur. Quod si " a Superioribus moniti ab iis se non " abstinuerint, tertia parte fructuum, " obventionum ac proventuum Beneficiorum suorum quorumcunque & " pensionum ipso facto sint privati, " quæ fabricæ Ecclesiæ, aut alteri pio " loco, arbitrio Episcopi applicetur."

§. II. *Pœna Clericorum concubinas post secundam monitionem non dimittentium.*

" Sin vero in delicto eodem cum " eadem, vel alia fœmina perseveran- " tes, secundæ monitioni adhuc non " paruerint, non tantum fructus om- " nes ac proventus suorum Beneficio- " rum, & pensiones eo ipso amittant, " qui prædictis locis applicentur, sed " etiam a Beneficiorum ipsorum admi- " nistratione, quoad Ordinarius, etiam " uti Sedis Apostolicæ Delegatus, ar- " bitrabitur, suspendantur. "

§. III. *Beneficiis & Officiis spoliandi.*

" Et si ita suspensi, nihilominus " eas non expellant, aut cum eis etiam " versentur, tunc Beneficiis, portio- " nibus, ac officiis & pensionibus qui- " buscunque Ecclesiasticis perpetuo " priventur, atque inhabiles ac indig- " ni quibuscunque honoribus, digni- " tatibus, Beneficiis ac officiis inposte- " rum reddantur, donec post manife- " stam vitæ emendationem ab eorum " Superioribus cum iis ex causa visum " fuerit dispensandum. "

§. IV. *Excommunicandi.*

" Sed si, postquam eas semel di- " miserint, intermissum consortium re- " petere, aut alias hujusmodi scanda- " losas mulieres sibi adjungere ausi fue- " rint, præter prædictas pœnas, excom- " municationis gladio plectantur. "

§. V. *Appellatio non habet hic locum.*

" Nec quævis appellatio, aut ex- " emptio prædictam executionem im- " pediat, aut suspendat. "

§. VI. *Cognitio concubinatus ad quem spectet.*

" Supradictorumque omnium co- " gnitio, non ad Archi-Diaconos, nec Deca-

(p) Conc. Trid. Sess. 24. de Reform. c. 8. Statut. Sifridi Archiep. c. 1. & 2. pag. 35. & 36. Wilhelmi Archiep. c. 1. §. 2. p. 150. (q) Sess. 25. de Refor. c. 14. (r) Loc. cit.

" Decanos, aut alios Inferiores, ſed " ad Epiſcopos ipſos pertineat: qui ſi- " ne ſtrepitu & figura judicii, & ſo- " la facti veritate inſpecta, procede- " re poſſint. "

§. VII. *Pœna Concubinarii non beneficiati.*

" Clerici vero Beneficia Eccleſia- " ſtica, aut penſiones non habentes, " juxta delicti & contumaciæ perſeve- " rantiam & qualitatem ab ipſo Epiſco- " po, carceris pœna, ſuſpenſione ab " Ordine, ac inhabilitate ad Beneficia " obtinenda, aliiſve modis juxta ſacros " Canones puniantur. "

§. VIII. *Pœna Epiſcopi ab hoc crimine non abſtinentis.*

" Epiſcopi quoque, quod abſit, " ſi ab hujuſmodi crimine non abſti- " nuerint, & a Synodo Provinciali ad- " moniti, ſe non emendaverint, ipſo " facto ſint ſuſpenſi: & ſi perſeverent, " etiam ad Sanctiſſimum Romanum " Pontificem ab eadem Synodo defe- " rantur, qui pro qualitate culpæ " etiam per privationem, ſi opus fue- " rit, in eos animadvertat. "

CAPUT III.

§. I. *Eccleſiaſtici proles ſuas ſpurias domi non alant.*

PRæterea graviſſime interdicimus omnibus ac ſingulis Eccleſiaſticis, ne ſuas proles ex fœdo concubitu ſuſceptas, apud ſe retinere præſumant, nec de patrimonio Crucifixi, Veneris triumphum inſtituant; attendant potius ad ea, quæ CONRADUS Archi-Epiſcopus Colonienſis Deceſſor noſter in ſuo Provinciali Concilio (*s*) monet; ipſos nimirum, qui patrimonium Chriſti in uſus malos cum ſuis peccando focariis expenderunt, teneri ad ſatisfaciendum Eccleſiæ, cujus bonis nequiter ſuis concupiſcentiis, & peccati illecebris indulgendo ſunt abuſi.

§. II. *Earum ſponſalibus aut nuptiis non interſint.*

Pariformiter ſevere vetamus, (*t*) ne Clerici, ſi ex illicito concubitu proles habuerint, illarum Baptiſmo, Sponſalibus, Nuptiis, Exequiis, aut ſimilibus actibus publicis interſint, nec in publico facile cum ipſis compareant, aut eas in plateis comitentur.

§. III. *Neque dotent aut hæredes inſtituant.*

Quæ a Summis Pontificibus PIO V. & SIXTO V. (*u*) nec non Deceſſoribus noſtris CONRADO, SIFRIDO & THEODORICO (*x*) Archi-Epiſcopis Colonienſibus de non legitimis Clericorum liberis, & horum prolibus ad hæreditates, donationes, & fructus Beneficiorum percipiendos non admittendis, ſalubriter ſancita ſunt, ea in Civitate & Diœceſi noſtra præcipimus obſervari, & ſub gravi pœna arbitraria prohibemus omnibus & ſingulis Eccleſiaſticis cujuſcunque gradus, conditionis & dignitatis ſunt, ne de patrimonio Chriſti, ſeu Canonicatuum, Præbendarum, Beneficiorum, aut Officiorum ſuorum Eccleſiaſticorum fructibus ſuas concubinas, aut proles illegitime natas, earumve liberos dotent, aut ditent teſtamento, vel alio modo, expreſſe, vel ſimulate fructus Beneficiorum, quos ante mortem perceperant, aut *annos gratiæ*, quos vocant, eis relinquant: nec Manufideles aut Executores concubinis vel ſpuriis, vel liberis eorum, fructus Canonicatuum, Præbendarum, Beneficiorum & Officiorum ſuppeditent; quam in rem diligenter advigilent Superiores, ut tranſgreſſores condigne mulctentur.

§. IV. *Id facientium pœna.*

Eccleſiaſtici teſtandi gratia abutentes, fructuſque Beneficiorum aut Officiorum Eccleſiaſticorum, quos ante mortem perceperant, aut *annos gratiæ*, ut vocant, aut poſt mortem eorum hæredibus ab Eccleſia debitos ſpuriis vel concubinis legantes, ex definitione Conciliorum Provincialium ſub CONRADO (*y*) Cardinale Portuenſi, Legato Apoſtolico, & Deceſſore noſtro HEN-

(*s*) Pag. 10. circa med. (*t*) Conc. Prov. ſub Conrado Archiep. Colon. pag. 10. c. 1. Statut. Sifridi pag. 36. c. 2. (*u*) Pii V. Conſtit. 117. Sixti V. Conſtit. 100.
(*x*) Statuta Conradi cap. 1. pag. 10. col. 1. Statut. Sifridi cap. 2. pag. 36. Stat. Theodorici cap. 1. pag. 231. (*y*) Statuta Concilii ſub Conrado Card. pag. 3. & 4. §. 5.

HENRICO (*z*) Archi-Episcopo Coloniensi celebratorum, excommunicati habeantur, Ecclesiasticaque careant sepultura, atque legatum vel Ecclesiæ, a qua processerat, vel aliis piis locis applicetur.

§. V. *Executorum pœna.*

Qui vero testamenta hujusmodi contra prædictorum Conciliorum Provincialium ordinationem exequi voluerint, aut pro spuriis vel concubinis fructus Canonicatuum, Præbendarum, Beneficiorum aut Officiorum Ecclesiasticorum administraverint, vel administrari fecerint, ipso facto excommunicationem incurrant; quæ pœna ut Executoribus testamentorum innotescat, injungimus Sigillifero majori, ut cum testamenta vel inventaria eidem exhibebuntur, hujusce Constitutionis ipsos admoneat, maxime quando aliqua suspicio, indicium aut transgressionis argumentum apparebit.

CAPUT IV.

§. I. *Spurius an Beneficii capax.*

JUre optimo a sacris Canonibus (*a*) constitutum fuit, ut a Beneficiis Ecclesiasticis arceantur filii Presbyterorum, aliique non legitime nati; potissimum ex causa in Concilio Tridentino (*b*) expressa: "Ut paternæ, " *inquit*, incontinentiæ memoria a locis Deo consecratis, quos maxime " puritas, sanctitasque decet, longissime arceatur: non liceat filiis Clericorum, qui non ex legitimo nati sunt " Matrimonio, in Ecclesiis, ubi eorum " Patres Beneficium aliquod habent, " aut habuerunt, quodcunque etiam " dissimile Beneficium obtinere, nec in " dictis Ecclesiis quoquo modo ministrare, nec pensiones super fructibus " Beneficiorum, quæ parentes eorum " obtinent, vel alias obtinuerunt, habere. Quod si in præsenti pater & " filius in eadem Ecclesia Beneficia obtinere reperiantur, cogatur filius Beneficium suum resignare, aut cum " alio permutare extra Ecclesiam, intra " trium mensium spatium: alias ipso " jure eo privatus existat, & super iis " quæcunque dispensatio subreptitia " censeatur. Adhæc reciprocæ resignationes, si quæ posthac a parentibus Clericis in favorem filiorum fient, " ut alter alterius Beneficium consequatur, in fraudem hujus Decreti " & Canonicarum Sanctionum factæ " omnino censeantur: nec collationes " secutæ, vigore hujusmodi resignationum, seu aliarum quarumcunque, " quæ in fraudem factæ fuerint, ipsis " Clericorum filiis suffragentur."

§. II. *An per Pontificis dispensationem.*

Tametsi ergo filius non legitimus, per dispensationem super natalium vitio seu defectu sibi a Summo Pontifice factam, habilis efficiatur ad quæcunque etiam curata Beneficia Ecclesiastica obtinenda, (*c*) non tamen in Ecclesia, in qua immediate Pater ejus est, vel fuit Beneficiatus. Indignum enim est paternæ incontinentiæ memoriam fovere in locis & rebus Deo dicatis, quibus maxime competit puritas, sanctitasque. Multo minus ut Patri succedat in Beneficio, cum id nequidem legitimo Clerici filio permittatur, qui licet possit Beneficium in eadem Ecclesia obtinere, in qua Pater ejus habet, vel habuit, aut cui præest, præfuitve, (*d*) neutiquam tamen permissum, ut Patri in eodem Beneficio proxime succedat, ne, quod maxime Ecclesia detestatur, Beneficia fiant hæreditaria: " Cum in Beneficiis Ecclesiasticis ea, quæ hæreditariæ successionis imaginem referunt, sacris Constitutionibus odiosa, " & Patrum Decretis, *ait Concilium Tridentinum* (*e*), sint contraria."

§. III. *Pœna negligentium executionem dictorum Decretorum.*

Cæterum, si quæ pro fœdissimi concubinatus seu pellicatus flagitii extirpatione, (*f*) ex sacrorum Canonum, Oecumenici Concilii Tridentini, Constitutionumque Apostolicarum, ac Conciliorum tam Provincialium, quam Syno-

(*z*) Statut. Henrici pag. 81. c. 15. (*a*) C. Adhæc. c. fin. de fil. Presbyt.
(*b*) Sess. 25. de Reform. c. 15. (*c*) C. 3. 4. 10. 11. 13. 15. 16. 17. 18. de filiis Presbyt.
(*d*) Juribus cit. (*e*) Loc. cit. c. 7. (*f*) Locis sup. cit.

Synodalium Coloniensium præscripto, a Nobis decreta sunt, illi ad quos eorum pertinet executio, neglexerint: Nos tam in illos tanquam sceleris participes, & Canonicarum Sanctionum, disciplinæque Ecclesiasticæ violatores, quam in concubinarios seu scortatores ipsos digna punitione animadvertemus; ne nostrorum subditorum neglectæ emendationis, Deo vindice, pœnas persolvamus.

TITULUS III.
De Immunitate & libertate Ecclesiastica.

CAPUT I.

§. I. *Immunitas Ecclesiastica quid & quo jure introducta.*

IMmunitas Ecclesiastica *Divina ordinatione & Canonicis Sanctionibus* inducta, (*g*) variis postea succedentium Pontificum, & Imperatorum Constitutionibus & Edictis roborata, & clarius expressa fuit; in eo autem potissimum, uti definivit BONIFACIUS Papa VIII. (*h*) consistit; " ut nimirum Ecclesiæ, " Ecclesiasticæque personæ, ac res ipsarum, non solum jure humano, quin " imo & Divino a sæcularium personarum exactionibus sint immunes." Quod idem BONIFACIUS VIII. (*i*) Concilium Lateraoense sub INNOCENTIO III. & Viennense sub CLEMENTE V. (*k*) explicatius prosequuntur, & Sacra Tridentina Synodus innovavit his verbis: " Decernit itaque " & præcipit, sacros Canones, & Concilia Generalia omnia, nec non alias " Apostolicas sanctiones in favorem " Ecclesiasticarum personarum libertatis Ecclesiasticæ, & contra ejus violatores editas, quæ omnia præsenti " etiam Decreto innovat, exacte ab " omnibus observari debere."

§. II. *Collectas aut alia onera Clericis, eorumque bonis imponentes, excommunicantur in Bulla* Cœnæ.

Quin etiam Romanus Pontifex in Bulla sua quotannis in *Cœna Domini* publicari solita, excommunicat, & anathemati subjicit omnes, qui " Collectas, " decimas, tallias, præstantias, & alia " onera Clericis, Prælatis, & aliis personis Ecclesiasticis, ac eorum & Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum Beneficiorum Ecclesiasticorum " bonis, illorumque fructibus, reditibus, & proventibus hujusmodi, " absque simili Romani Pontificis speciali & expressa licentia imponunt, & " diversis etiam exquisitis modis exigunt, aut sic imposita, etiam a sponte " dantibus & concedentibus, recipiunt. " Nec non qui per se vel alios, directe vel indirecte prædicta facere, exequi, vel procurare, aut in eisdem " auxilium, consilium aut favorem " præstare non verentur, cujuscunque " sint præeminentiæ, dignitatis, Ordinis, conditionis aut status, etiamsi " Imperiali, aut Regali præfulgeant " dignitate, seu Principes, Duces, Comites, Barones & alii Potentatus quicunque, etiam Regnis, Provinciis, " Civitatibus & terris quoquo modo " Præsidentes, Consiliarii & Senatores, " aut quavis etiam Pontificali dignitate " insigniti. Innovantes Decreta super " his per sacros Canones, tam in Lateranensi novissime celebrato, quam " Cooeiliis Generalibus edita, etiam " cum censuris & pœnis in eis contentis."

§. III. *Immunitati Ecclesiasticæ nec potest, nec debet ullo modo præjudicari.*

Sed & URBANUS Papa VIII. (*l*) speciali ea de re edita Constitutione, declaravit, per nullam contrariam consuetudinem, aut Summorum Pontificum tolerantiam, conniveotiam, & tacitum consensum, aut Constitutionum Apostolicarum non receptionem, aut non usum, immunitati & libertati Ecclesiasticæ ullatenus posse & debere præjudicari. (*m*)

§. IV. *Proinde Clericis, eorumque bonis non licet ulla onera laicalia imponere.*

Ex quibus constat, quantis studiis supremi Orbis Antistites immunitatem Eccle-

(*g*) Trid. Sess. 25. de Reform. c. 20. (*h*) C. Quanquam. de Censibus. in 6.
(*i*) C. Clericis. de Immunit. Eccles. in 6. (*k*) C. Non minus. c. Adversus. de Immunit. Eccles. Clem. un. eod. Clem. Præsenti. de Censibus. Conc. Trid. loco cit.
(*l*) Tom. 4. Bullarii Constit. 62. (*m*) C. Adversus. c. Quanquam. cit.

Ecclesiasticam jure Divino constitutam, voluerint illæsam; unde & merito perspicere lubeat quibuscunque Principibus sæcularibus, ac quarumcunque Civitatum & locorum Dominis temporalibus, Magistratibus laicis, & Communitatibus, quod cum tributorum & collectarum indictio sit tessera jurisdictionis, & imperii in illos, a quibus illa exiguntur, teste Apostolo (*n*), *Necessitate*, inquit, *subditi estote*, *non solum propter iram*, *sed etiam propter conscientiam: ideo enim & tributa præstatis.* Ipsis autem nulla omnino in personas Ecclesiasticas competat jurisdictio, nullo etiam pacto, prætextu, præscriptionis aut contrariæ consuetudinis colore, ullas omnino gabellas, tributa, vectigalia, pedagia, collectas, aliaque onera etiam minutissima, quocunque tandem nomine vocentur, quibuscunque Clericorum seu personarum Ecclesiasticarum rebus & bonis, seu immobilibus, veluti terris, agris, vineis, domibus, pratis, nemoribus & possessionibus ejusmodi, seu mobilibus, uti frumento, vino, cerevisiæ, farinæ, annonæ, aliisque victualibus, ac quibuscunque fructibus & obventionibus, tum ex Beneficio, tum patrimonio provenientibus, vel donatione, aut testamento legatis, emptis, & alio quovis titulo acquisitis, citra excommunicationis pœnam ipso facto incurrendam, propria authoritate imponere possint; cum præmissæ Constitutiones Pontificiæ generaliter quævis Ecclesiasticorum bona, seu res proprias undecunque quæsitas complectantur; Bulla etiam die Cœnæ Domini quotannis publicari solita, ad omne in hac materia dubium submovendum, consulto & expresse addiderit, nulla onera Clericis, Prælatis, aliisque Ecclesiasticis personis, ac eorum bonis, fructibus, redditibus & proventibus imponenda, ut non tantum res Ecclesiæ, sed & ipsorum patrimonialia, & quæcunque alia bona comprehenderet; uti & Rota Romana (*o*) sequentibus verbis definivit: " Bona patrimonialia " Clericorum, etiam laicalia, sint immunia ab oneribus laicalibus ob dignitatem personarum, quæ dignitas personæ influit immunitatem in ipsa bona: illa enim adhærent personæ Clerici, nec persona potest dici plene & perfecte exempta, nisi etiam illius bona exempta sint. Nec decet, *ut inquit Concilium Lateranense*, (*p*) Ecclesiam Dei modo minus liberam esse tempore Principum Christianorum, quam fuerit tempore Pharaonis, qui licet Divinæ legis notitiam non haberet, tamen omnibus aliis servituti subjectis, Sacerdotes & possessiones eorum in pristina libertate & immunitate dimisit."

§. V. *Immunitatem violantium pœnæ ad eorum hæredes extenduntur.*

Eodem etiam anathemate (*q*) feriuntur hæredes & successores gabellas Ecclesiasticis, eorumque bonis imponentes, easque continuantes, publicani, seu earundem conductores, ac famuli, qui jussu Dominorum eas exigunt; & insuper omnes & singuli ad restitutionem tenentur; quippe rapinam committentes, dum aliena sine legitima potestate extorquent; nam uti ait S. Augustinus (*r*): *Cum res aliena, propter quam peccatum est, cum reddi possit, non redditur, non agitur pœnitentia, sed fingitur: si autem veraciter agitur; non dimittitur peccatum, nisi restituatur ablatum.*

§. VI. *Inhiberi nequit Clericis, ut vina & frumenta sua undecunque venientia absque onere laicali non vendant.*

Unde nec per ullos Principes sæculares, (*s*) Dominos temporales, Magistratus laicos, aut Communitates, citra apertam immunitatis Ecclesiasticæ læsionem, ac prædictarum censurarum incursum, personis Ecclesiasticis inhiberi valet, aut debet, ne vina sua aut frumenta ex patrimonialibus, aut aliis quibuscunque earundem bonis, sive in mensura magna, seu grosso, ut vocant, sive per mensuras minutas & amphoras, libere & absque ullius gabel-

(*n*) Rom. 13. ℣. 6. (*o*) In una Albanensi gabellæ die 28. Junii 1630. apud Dian. Part. 5. pag. mihi 514. & 519. (*p*) C. Non minus. hoc tit. (*q*) Locis §. 1. cit. (*r*) C. Si res 14. q. 6. (*s*) Stat. Walrami Archiep. Colon. p. 110. c. 3. p. 142. c. 30. Wilhelmi Archiep. p. 151. col. 2. §. 27.

læ onere, etiam in ædibus propriis divendant.

§. VII. *Nec propterea obsequia necessaria ipsis neganda.*

Adhæc singulos Superiores sæculares & Laicos, & causa gabellarum a Clericis, & personis Ecclesiasticis extorquendarum, subditis suis interdicunt, ne iisdem necessaria vel opportuna obsequia exhibeant, coquant, molant, vendant, ab eis emant, vel eorum agros colant &c. cum ejuscemodi in derogationem libertatis Ecclesiasticæ, ut ait BONIFACIUS Papæ VIII. (t) præsumantur, excommunicationis sententiæ eo ipso incurrendæ voluit subjacere.

§. VIII. *Statuta sæcularium immunitati Ecclesiasticæ contraria sunt damnata.*

Proinde quævis Statuta a quibuscunque Principibus sæcularibus, (u) Dominis temporalibus, Magistratibus & Communitatibus laicis, immunitati Ecclesiasticæ quomodolibet contraria, edita & observari jussa, Pontifices Maximi gravissime sunt detestati, damnarunt, irritarunt, atque in perpetuum proscripserunt, & omni robore carere decreverunt; nec non eorum authoribus, fautoribus, consiliariis, & scriptoribus excommunicationis pœnam inflixerunt. Sic Bulla *Cœnæ* mentem sacrorum Canonum plenius explicans, excommunicat omnes & singulos, qui " Statuta, *inquit* (x), vel ordinationes " in genere vel in specie, quovis quæsito colore aut prætextu ordinarint, " vel publicaverint, unde libertas Ecclesiastica tollitur, seu in aliquo læditur, vel deprimitur, aut quovis " modo restriogitur, seu Sedis Apostolicæ, aut quarumcunque Ecclesiarum juribus, quomodolibet directe vel iodirecte, tacite vel expresse " præjudicatur."

§. IX. *Talia sunt, quibus vetatur bona sæcularia Clericis & Religiosis donari, legari, relinqui vel vendi.*

Qualia censentur Statuta prohibentia, (y) ne sæcularia bona immobilia donentur, legentur, vel acquirantur Ecclesiis, aut in personas Ecclesiasticas, sive Regulares transferantur, vel saltem nisi cum oneribus tributorum Laicorum, quæ uti libertati & immunitati Ecclesiasticæ omnino contraria, illicita & abroganda Canones decreverunt.

§. X. *Clerici a pontium, viarum, turrium & propugnaculorum reparatione sunt immunes.*

Præterea sacris Canonibus (z) cautum est, quod Ecclesiastici, nisi cum maximo eorundem immunitatis & libertatis præjudicio, per nullos etiam Principes sæculares, Dominos temporales, Magistratus & Commuoitates laicas, obligari queant ad ædificationem aut reparationem pontium, turrium, propugoaculorum, munitionum, aggerum, littorum, mœnium, viarum, operumque publicorum Civitatum & locorum, in quibus degunt: utpote, quæ onera solis Laicis regulariter incumbunt, & regiminis politici utilitatem primario respiciunt.

§. XI. *Etiam in casu necessitatis, sub certis tamen limitationibus.*

Imo & ubi publica, (a) ac communis io his vel similibus extruendis vel reparandis, aut ratione belli ingruentis, tam Cleri, quam populi foret utilitas, vel extrema aliqua reipublicæ necessitas, in cujus incolumitate etiam Ecclesiasticorum salus consistat; ne tum quidem Clerici & Ecclesiastici ad ullam subsidiariam contributionem Laicis præstandam adigi possunt, nisi pro primo ad onus sustinendum Laici soli non sufficiant; quandoquidem Clerici & Ecclesiastici debeant duntaxat Laicis contribuere in subsidium, ubi Laicorum non suppetunt facultates, non tantum publicæ ipsorum Principum sæcularium, Dominorum temporalium, Magistratuum & Communitatum, sed etiam privatæ singulorum subditorum Laicorum. *Deinde* ad hujusmodi auxiliares collectas Ecclesiastici imponendas vocetur, & consentiat Clerus Diœcesa-

(t) C. fin. de immunit. Eccles. in 6. (u) C. Noveritis. c. Gravem. de sent. excom.
(x) Urbani VIII. Constit. 62. §. 15. (y) C. 1. de immunit. Eccles. in 6.
(z) Rota §. 4. cit. (a) C. Non minus. c. Adversus hoc tit.

cesanus, nec sufficeret Episcopus cum Capitulo Cathedrali; quippe quod omnes tangit, ab omnibus peculiariter debet approbari. *Præterea* opus est, (*b*) ut ea de re Papa prius consulatur, & ipso consulto & consentiente & non alias Ecclesiasticis licet contribuere: *Denique* requiritur, quod ad has collectas subsidiarias solvendas, postquam prædictis omnibus concurrentibus indictæ fuerint, Clerici & personæ Ecclesiasticæ, non a Ministris laicis, sed ab Episcopo Diœcesano, uti Superiore Ecclesiastico, constituto etiam proprio Quæstore, nulla adhibita manu laica compellantur.

§. XII. *In casu necessitatis requiritur licentia Pontificis.*

Ea autem Summi Pontificis licentia (*c*) ad tributa etiam minutissima, in Ecclesiasticas personas, earumque bona, ex causis prædictis decernenda adeo est necessaria, ut non solum ullis Superioribus Laicis, Magistratibus & Communitatibus, etiam minima a quibuscunque personis Ecclesiasticis sine Pontificis Maximi scitu & consensu liceat exigere, aut recipere, citra censurarum & pœnarum per Sanctiones Apostolicas inflictarum incursum; sed nec volentibus quoque Clericis & Ecclesiasticis tam sæcularibus, quam quorumcunque Ordinum Regularibus in ullas tallias, collectas, gabellas & tributa Laicis contribuenda consentire, vel contribuere, sine prædicto Romani Pontificis assensu fas sit, in quos merito BONIFACIUS Papa VIII. (*d*) verbis sequentibus invehitur: " Et quod " dolenter referimus, nonnulli Eccle- " siarum Prælati, Ecclesiasticæque per- " sonæ trepidantes, ubi trepidandum " non est, transitoriam pacem quæ- " rentes, plus timentes Majestatem " temporalem offendere, quam æter- " nam, talium (videlicet gabellarum & vectigalium impositorum & exactorum) " abusibus non tam temerarie, " quam improvide acquiescunt: Sedis " Apostolicæ authoritate seu licentia " non obtenta. " Unde supradicti Pontifices Maximi (*e*) omnem voluntariam quoque contributionem quibusvis Ecclesiasticis, qua sæcularibus, qua Regularibus, nisi prævio consensu Pontificio, sub gravissimis, ac primum quidem excommunicationis, dein vero aliis pœnis, & æternæ maledictionis interminatione prohibuerunt.

§. XIII. *Qui tamen ultra determinationem, vel ea deficiente, necessitatem extendendus non est.*

Advertant tamen Principes sæculares, Domini temporales, ac Magistratus Laici, quod dum de expressa Summi Pontificis voluntate, ob evidentem reipublicæ necessitatem vel utilitatem, aliqua collecta subsidiaria Ecclesiasticis imponitur, illa non diutius, quam Pontificius assensus præscribit, vel si is non sit determinatus, non longiori tempore, quam eadem necessitas, cui subveniendæ Laicorum media non sufficiunt, durat, persistere debeat; ne concessa facultas in usurpatam transeat, ac bona Ecclesiarum & Clericorum, pauperumque Christi usibus deputata, ut inquit idem BONIFACIUS Papa VIII. (*f*) alio divertantur, & stipendia pro Spiritualibus functionibus constituta, ad mundanas transferantur.

CAPUT II.

§. I. *Clerici in nullo casu ad Tribunal Laicum citari queunt.*

CUm immunitas & libertas a potestate & jurisdictione laica ex personis Ecclesiasticis, uti radice, in ipsarum res & bona defluat, (*g*) easdem primario & principaliter hoc privilegio gaudere necesse est; ex quibus constat, Clericos & Ecclesiasticos in nullis omnino causis, qua Civilibus, qua criminalibus, a Laico quavis etiam potestate prædito, vel Clerico & Ecclesiastico citra

(*b*) C. 29. de Regulis juris in 6. (*c*) C. Adversus. de immun. Eccl. Extrav. Quod olim eod. inter communes. Bulla Cœnæ inter Constit. Urbani Papæ VIII. Const. 62. §. 19. (*d*) C. Clericis. de Immunit. in 6. (*e*) Clem. Quoniam. de Immunit. (*f*) C. Non minus. hoc tit. (*g*) C. 1. & seqq. 11. q. 1. per tot. c. 8. & 17. de Judic. c. 1. 2. 4. 12. 13. de foro comp. c. Gravem. de excess. Prælat. c. Clericis. de Immunit. in 6. Bulla Cœnæ §. 15.

citra excommunicationis pœnam eo ipso incurrendam ad Tribunal laicum vocari, trahi, vel a Judice sæculari judicari, multo minus ipsos, eorumque bona, jura arrestis, repressaliis, pignorationibus vexari, capi, apprehendi vel incarcerari, aut aliquam iis violentiam inferri posse, soli Judici Ecclesiastico hac potestate relicta; Laicis enim cujuscunque status, ut disertis verbis loquitur INNOCENTIUS Papa III. " Super Ecclesiis & personis " Ecclesiasticis nulla est attributa facultas, quos obsequendi manet necessitas, non authoritas imperandi. " Quo spectat aurea JOANNIS Papæ sententia: " Non a legibus publicis, " non a potestatibus seculi, sed a Pontificibus omnipotens Deus Christianæ Religionis Clericos & Sacerdotes " voluit ordinari, & discuti & recipi " de errore remeantes. " Quocirca Summi Pontifices singulis annis in Bullâ *Cœnæ* anathemate percellunt omnes & singulos Imperatores, Reges, Principes, & quoscunque sæculares, atque Laicos, eorumque Ministros, Officiatos & Consiliarios, qui " ex eorum prætenso officio, vel ad instantiam partis, aut aliorum quorumcunque personas Ecclesiasticas, Capitula, Conventus, Collegia Ecclesiarum quarumcunque, coram se ad " suum Tribunal, audientiam, Cancellariam, consilium vel Parlamentum, præter juris Canonici dispositionem trahunt, vel trahi faciunt, " vel procurant directe vel indirecte, " quovis quæsito colore. "

§. II. *Causæ Spirituales solis Judicibus Ecclesiasticis reservatæ.*

Causæ vero ad solum Tribunal Ecclesiasticum spectantes, (*b*) censentur imprimis illæ, quæ prorsus sunt Spirituales, veluti, quæ ad DEI cultum, Fidem orthodoxam, Sacrificium, Sacramenta Ecclesiæ, eorumque administrationem & perceptionem ac Spiritualem animæ salutem, & a peccatis curationem, sacrarum Reliquiarum ac rerum venerationem, indulgentiarum, censurarum Ecclesiasticarum vim, validitatem & usum, Officia Divina, Ministrorum Ecclesiæ Ordinationem, Religiosam professionem, & alia ejusmodi quomodolibet pertinent; Ecclesiæ siquidem munus est, Fidei quæstiones decidere, de Religione cognoscere, de sana doctrina decernere, reprobamve damnare, DEI & Sanctorum cultum ordinare, & Ecclesiastica negotia, seclusis Laicis, tractare: eique soli Ecclesiasticæ claves ligandi & solvendi, a Christo sunt creditæ.

§. III. *Item causæ Ecclesiasticæ.*

Huc accedunt, (*i*) quæ de immunitate Ecclesiastica, Ecclesiarum, Oratoriorum & Capellarum ædificatione, restauratione, profanatione, pollutione, reconciliatione, Beneficiis item & Officiis Ecclesiasticis, jure eligendi, conferendi, instituendi, investiendi, institutos approbandi, jure patronatus, Beneficiatorum residentia, habitu, Tonsura, moribus, Ecclesiasticis functionibus & muniis, decimis, necessaria Parochorum, eorumve in animarum cura adjutorum sustentatione, nec non Processionibus, jure sepulturæ Christianæ, exequiis, funeralibus, anniversariis, ac testamentorum & legatorum piorum executione, atque Ecclesiarum, Oratoriorum, Sacellorum, Hospitalium & quorumcunque locorum sacrorum, & personarum Ecclesiasticarum visitatione, correctione, rationibusque facultatum Ecclesiasticarum, fabricæ cujusvis Ecclesiæ, Hospitalium, Confraternitatum, Montium pietatis, & aliorum locorum piorum reddendis controvertuntur.

§. IV. *Item quæstiones Sponsalitiæ, ac Matrimoniales.*

Quæstiones quoque de Sponsaliorum ac Matrimonii contracti valore, (*k*) Judici Ecclesiastico duntaxat determi-

(*b*) C. 11. dist. 96. c. 8. de arbitris. c. Per venerabilem. §. Rationibus qui filii sint legitimi. c. Si inquisitionis. de hæret. in 6. Trid. Sess. 22. de Reform. cap. 8. & alibi.

(*i*) C. Ad Episcopos 17. q. 4. c. 1. de offic. Archid. c. Ad audientiam 1. de Eccles. ædificat. c. Significasti. de adult. c. Authoritate. de Privil. in 6. c. un. de consecr. Eccles. in 6. Trid. Sess. 6. c. 2. & alibi. (*k*) C. 4. 9. 10. & seqq. de Sponsal. c. Porro. de divortio. Sess. 24. de Matrim. can. 12. & alibi.

terminandas facri Canones primum, poftmodum & Concilium Tridentinum fub anathemate refervavere hifce verbis: " Si quis dixerit, caufas Matrimoniales non fpectare ad Judices " Ecclefiafticos, anathema fit. " Idque ad folos Epifcopos Diœcefanos, ut ne quidem ullus Laicus de Matrimonio cognofcere valeat, ut eft contractus etiam civilis, factus altioris Ordinis, vel dum de jure aut facto quæritur; ficuti nec de caufis divortii, juramentorum vel votorum vinculo, obligatione & obfervantia.

§. V. *Item crimina juri Canonico contraria.*

Singula etiam crimina, quæ tantum Canonico juri adverfantur, (*l*) uti funt violatio jejunii, feftorum & cæterorum præceptorum Ecclefiæ, & generaliter quævis delicta a Clericis & perfonis Ecclefiafticis perpetrata, ad unicum Tribunal Ecclefiafticum funt referenda, ibique difcutienda, & punienda.

§. VI. *Laici nullo modo de prædictis cognofcere poffunt.*

Quibus omnibus caufis & aliis hujusmodi cognofcendis & definiendis, nulli Principes fæculares, Domini temporales, Magiftratus & Communitates, vel quicunque Laici ullo prætextu, aut quæfito colore per fe vel alios directe vel indirecte, nifi cum immunitatis & libertatis Ecclefiafticæ violatione, atque animarum fuarum pernicie, fefe queunt ingerere; nam fi vere Catholici effe velint, Ecclefiæ filios non Præfules effe oportet, quæ rem Ecclefiafticam fpectant Epifcopis, eorumque Vicariis & Miniftris relinquentes, quæ publicam & politicam fpectant fibi retinentes: (*m*) alia enim Deo, alia Cæfari funt tribuenda; eaque Ecclefiæ data eft poteftas, quæ Chrifti ovibus ipfi commiffis pafcendis eft neceffaria; quomodo *Spiritus Sanctus pofuit Epifcopos regere Ecclefiam DEI*, non autem Principes, aut quofcunque Sæculares & Laicos, fed hos ipfos *lex Chrifti Sacerdotali fubjicit poteftati*, inquit S. Gregorius Nazianzenus: (*n*) unde a Chriftiana lege abfcedunt, qui Chriftianitatem feu Ecclefiam cogunt fuis legibus ancillari.

CAPUT III.

§. I. *Immunitate Ecclefiaftica quinam gaudeant.*

ETfi vero hoc immunitatis Ecclefiafticæ beneficium, & fori privilegium (*o*) non folum quibuscunque Sacerdotibus fæcularibus & facris Ordinibus initiatis, nec non Regularibus utriusque fexus perfonis Religionem aliquam approbatam profeffis, Novitiis etiam & converfis competat, atque etiam ad Clericos fæculares & in minoribus Ordinibus conftitutos extendantur; cavit tamen Concilium Tridentinum, (*p*) hos a foro & poteftate laica minime exemptos fore, nifi Beneficium Ecclefiafticum habeant, aut Clericalem Tonfuram deferentes, alicui Ecclefiæ de Epifcopi mandato inferviant: vel in Seminario, Schola, vel Univerfitate de licentia ipfius Epifcopi quafi in via ad majores Ordines verfentur. (*q*) Illi vero, qui conjugati funt, requifita Conftitutionis BONIFACIANÆ fervent, & infuper alicujus Ecclefiæ minifterio fimiliter addicantur. Quæ omnia & fingula a Civitatis & Diœcefis noftræ Clericis accuratiffime volumus obfervari, fi immunitate, libertate & exemptione Ecclefiaftica frui defiderent.

§. II. *Immunitati nullus Clericus poteft renuntiare.*

Tanti porro ea Clericorum & Ecclefiafticorum a laica jurisdictione & oneribus exemptio eft momenti, ut eidem neque in civilibus, neque criminalibus actionibus, (*r*) ne juramento quidem, tacite vel expreffe per pacta aut delicta Clerici & Ecclefiaftici poffint

(*l*) C. Inquifitionis. §. Prohibemus. de hæret. in 6. & tot. tit. de Simon. Trid. Seff. 14. de Refor. c. 8. & alibi. (*m*) C. Si Imperator. dift. 16. (*n*) C. Sufcipitis. dift. 10.
(*o*) C. De perfona 11. q. 1. c. Generaliter 16. q. 1. c. Clericis. de Immunit. in 6.
(*p*) Seff. 23. de Reform. c. 6. (*q*) C. 1. de Cleric. conjug. in 6.
(*r*) C. Si diligenti. c. Significafti. de foro comp.

ſint renuntiare, vel derogare, & laicum ſibi Judicem conſtituere, ejusque jurisdictionem prorogare, vel ſententiam validam reddere, prout INNOCENTIUS Papa III. (s) clariſſimis ſequentibus expreſſit verbis: " Manifeſte patet, quod non ſolum inviti " videlicet Eccleſiaſtici, ſed etiam voluntarii paciſci non poſſunt, ut ſæcularia judicia ſubeant, cum non ſit " Beneficium hoc perſonale, cui renuntiari valeat, ſed potius toti Collegio Eccleſiaſtico ſit publice indultum, cui privatorum pactio derogare non poteſt. Nec juramentum licite ſervari potuit, quod contra Canonica Statuta illicitis pactionibus " informatur.

CAPUT IV.

§. I. *Immunitas localis deſcribitur.*

IMmunitas demum localis Eccleſiis, earumve cœmeteriis conceſſa, in his potiſſimum conſiſtit, ne in ipſis lites agitentur: eſt enim Eccleſia domus Dei, domus orationis, quam decet omnis ſanctitudo & reverentia; (t) proinde hinc omnis conclamatio, ſeditio, impetus, univerſitatum ac ſocietatum conſilia, placita, ſeu publica parlamenta arceri debent. (u) Similiter ab ipſis Eccleſiis & cœmeteriis abeſſe quascunque emptiones, venditiones, nundinarum & fori tumultus, judiciorum ſæcularium ſtrepitus, ac præcipue criminalium: *Abſurdum eſt enim & crudele*, ut inquit LUCIUS Papa III. (x), *ibi judicium ſanguinis exerceri, ubi eſt cautela refugii conſtituta*: ideoque Summi Pontifices (y) proceſſus Judicum ſæcularium ibi exercitos, & latas ſententias omni firmitate carere, ipſosque Judices ab Ordinariis Diœceſanis, etiam ſub anathemate compeſcendos ſancivere.

§. II. *Immunitate locali gaudet omnis Eccleſia ab Epiſcopo erecta.*

Hac autem immunitate gaudet omnis Eccleſia (z) authoritate Epiſcopi Diœceſani erecta, & Divino cultui deſtinata, ſive conſecrata, ſive non; violata etiam & non reconciliata, ſive in ea Divina peracta fuerint, ſive non; ſive ſit polluta, ſive non, uti & ejusdem cœmeterium.

§. III. *Etiam atria & ejusdem ſepta.*

Quin & ad atria, porticus & ſepta quadraginta paſſuum circum Eccleſiam matricem, triginta vero in Eccleſiis minoribus, eadem immunitas extenditur; (a) adeo ut domus Eccleſiæ intra quadraginta vel triginta reſpective paſſus contiguæ, nec non domus Epiſcopalis ubivis ſita, omniaque loca, quæ jure Canonico Religioſa cenſentur, uti & Hoſpitalia Epiſcopi Diœceſani authoritate erecta, privata etiam Oratoria, ac Sacella, ab eodem Epiſcopo Diœceſano approbata, item Religioſorum utriusque ſexus domicilia, ſeu Monaſteria cum clauſtri ambitu, prædicta immunitate, ex Apoſtolicarum ſanctionum diſpoſitione potiantur.

§. IV. *Eccleſia eſt crimioſorum aſylum.*

Inſuper ſacri Canones, & Leges civiles (b) immunitati quibuscunque Eccleſiis, Sacellis, Religioſorum aſceteriis, Monaſteriis, cœmeteriis & locis ſacris attributæ, ob eorum reverentiam tantum voluere deferri, ut etiam reis, criminoſis & facinoroſis ad ea confugentibus aſyli, refugii & tutelæ beneficium donarint, ut ipſos inde extrahere nefas duxerint, paucis duntaxat criminibus ob eorum enormitatem exceptis, prout ſequenti Conſtitutione GREGORIUS Papa XIV. (c) expreſſit.

§. V. *Exceptis quibusdam caſibus.*

" Hac itaque noſtra perpetuo valitura Conſtitutione, omnia & quæ- " cunque privilegia, indulta & gratias, " tam per prædictum SIXTUM ac " PIUM V., quam alios quoscunque " noſtros Prædeceſſores, aut Nosmetipſos,

(s) C. Si diligenti. cit. (t) Matth. 21. ℣. 13. Pſalm. 92. ℣. 5.
(u) C. Cum Eccleſia. de immunit. Eccleſ. c. Decet eod. in 6. Trid. Seſſ. 22. de obſerv. in celeb. Miſſ. §. Ab Eccleſiis. (x) C. Cum Eccleſia cit. (y) C. Decet cit.
(z) C. Cum Eccleſia. c. Eccleſiæ. hoc tit. (a) C. 6. 20. 35. 36. cauſ. 17. q. 4. c. Adhæc. de Relig. domib. (b) Juribus cit. c. Eos qui. diſt. 87. c. Inter alia hoc tit. & cod. De his, qui ad Eccleſ. fugiunt. (c) Conſt. 7. tom. 2. Bullarii.

" ipsos, Sedemque Apostolicam, ejusve Legatos, super abducendis, vel extrahendis ab Ecclesiis, Monasteriis, Sacellis, domibus Regularibus & Sæcularibus, locisve sacris, aut religiosis, aliasque in casibus a jure permissis, hominibus certorum tunc expressorum vel non expressorum criminum reis, aut fraudulentis decoctoribus, etiam in odium certorum delictorum, & pro bono, pace, & quieta publica, & ex causis urgentissimis ac necessariis & æquipollentibus casibus in jure expressis, atque ex paritate, identitate, aut majoritate rationis extensis, perpetuo, vel ad certum nondum elapsum tempus, seu ad vitam alicujus Principis aut beneplacitum, seu alias quomodolibet concessa, etiam iteratis aut multiplicatis vicibus approbata & innovata, ac usu recepta, literasque Apostolicas sub plumbo, aut in forma Brevis, seu alias quomodocunque desuper confectas, quarum tenores hic haberi volumus pro expressis, ac ad verbum insertis, sublata penitus omni differentia: ita ad unam tantum formam reducimus & moderamur.

§. VI. *Latrones & prædones publici non gaudent immunitate asyli.*

" Ut Laicis ad Ecclesias, locaque sacra & religiosa prædicta confugientibus, si fuerint publici latrones, viarumque grassatores, qui itinera frequentata, vel publicas stratas obsident, ac viatores ex insidiis aggrediuntur, aut depopulatores agrorum, quive homicidia & mutilationes membrorum in ipsis Ecclesiis, earumve cœmeteriis committere non verentur, aut qui proditorie proximum suum occiderint, aut assasinii vel hæresis aut læsæ Majestatis in personam ipsiusmet Principis rei, immunitas Ecclesiastica non suffragetur, sed universis & singulis Venerabilibus Fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archi-Episcopis, Episcopis, cæterisque Ecclesiarum & Monasteriorum Prælatis tam sæcularibus, quam cujusvis Ordinis Regularibus districte præcipiendo mandamus & præcipimus, ut Laicos in casibus prædictis delinquentes, ad eorum Ecclesias, Monasteria, domos & alia loca supradicta sacra, seu religiosa respective confugientes, & in eis se recipientes atque morantes, qui prædicta delicta, eorumve aliquod judicio suo commisisse videbuntur, quando a Curia sæculari fuerint requisiti, & quilibet eorum fuerit requisitus, Ministris & Officialibus Curiæ sæcularis, absque irregularitatis nota, aut alicujus censuræ Ecclesiasticæ incursu tradi & consignari curent & faciant, & quilibet eorum curet & faciat.

§. VII. *Tales absque Episcopi licentia non extrahendi.*

" Ne autem Curiæ sæcularis prædictæ Ministri facultate illos per se & propria authoritate extrahendi & abducendi sibi olim, ut præfertur, attributa, & per præsentes revocata abutantur, volumus, dictaque authoritate decernimus & declaramus, ut Curia sæcularis, ejusque Judices & Officiales ab Ecclesiis, Monasteriis, locisque sacris prædictis Laicum aliquem, ut præfertur, delinquentem, in nullo ex casibus supradictis, sine expressa licentia Episcopi, vel ejus Officialis, & cum interventu personæ Ecclesiasticæ ab eo authoritatem habentis; ad quos solos & non alios Episcopis inferiores, etiamsi alii Ordinarii sint, aut nullius Diœcesis, aut conservatores ab hac Sede specialiter vel generaliter deputati, prædictam licentiam dandi facultas pertineat. Occurrente autem casu in loco exempto & nullius Diœcesis, tunc ad Episcopum viciniorem devolvatur hæc cognitio & non ad alios, capere, extrahere, aut incarcerare non possint, nisi eo casu, quo ipse Episcopus & dictæ personæ Ecclesiasticæ requisitæ illos in delictis superius expressis culpabiles tradere, aut capturæ & incarcerationi intervenire, & assistere recusaverint: tuncque reverentiæ Ecclesiæ & locis sacris debitæ memores, prædictos delinquentes, minori, quo id fieri poterit, cum scandalo & tumultu extrahere curent.

§. VIII. *Nec carceri, nisi Ecclesiastico, includendi.*

" Quodque delinquentes Laici » prædicti, postquam, ut præfertur, ab » Ecclesiis, locisve sacris extracti & » capti fuerint, ad carceres Curiæ Ec- » clesiasticæ reponi, & inibi sub tuto » & firmo carcere ac opportuna custo- » dia data illis, si opus fuerit, per » Curiam sæcularem, detineri debeant, » nec inde extrahi, Curiæque sæculari » prædicta consignari nec tradi possint, » nisi cognito prius per Episcopum, » seu ab eo Deputatum, an ipsi vere » crimina superius expressa commise- » rint, tuncque demum de mandato » Episcopi per Judicem Ecclesiasticum » Curiæ sæculari, quacunque appella- » tione postposita, consignentur.

§. IX. *Hæresis est fori Ecclesiastici tantum.*

" De crimine vero hæresis, cogni- » tio ad forum Ecclesiasticum tota per- » tineat, neque in ea Curia sæcularis » se quoquo modo intromittat.

§. X. *Sicut & delicta Clericorum.*

" Sicuti etiam prohibemus, ne » contra Ecclesiasticas personas sæcula- » res, aut cujuscunque Ordinis vel » Militiæ, etiam S. Joannis Hierosoly- » mitani, Regulares quoquo modo » etiam vigore prædictorum privile- » giorum, indultorum aut concessio- » num, quæ omnia ad terminos juris » per præsentes reducimus, procedant » aut se intromittant, illasve ab Eccle- » siis, Monasteriis, domibus, locisque » sacris aut religiosis, etiam in casibus » in hac Constitutione expressis extra- » here, abducere, capere, carcerare, » aut cognoscere de criminibus ad fo- » rum Ecclesiasticum pertinentibus, » alias quam de jure & per privilegia » eisdem Ordinibus, aut Militiis con- » cessa permittitur, quomodolibet præ- » sumant.

§. XI. *Huic Constitutioni contravenientium pœna.*

" Quod si quis quacunque digni- » tate & authoritate præditus, præmis- » sorum, aut alio quovis prætextu, » quicquam præter aut contra hujus » nostræ Constitutionis tenorem atten- » tare præsumpserit, declaramus, eum » ipso facto censuras & pœnas easdem » incurrere, quæ contra libertatis, ju- » ris & immunitatis Ecclesiasticæ vio- » latores per sacros Canones & Conci- » liorum Generalium, nostrorumque » Prædecessorum Constitutiones sunt » promulgatæ."

§. XII. *Eadem Archi-Episcopali authoritate servanda mandatur.*

Quam Constitutionem Pontificiam Nos quoque ab omnibus Civitatis & Diœcesis nostræ Prælatis, Præpositis, Archi-Diaconis, Decanis tam Collegialibus, quam Ruralibus, Pastoribus, Vice-Pastoribus, & quibuscunque cum sæcularibus, tum quorumvis Ordinum Superioribus Regularibus, & quibusvis Laicis, quacunque potestate, prærogativa, gradu, dominio & nomine præditis, in præmissorum casuum eventibus sub prædictis pœnis & aliis arbitrio nostro addendis, inviolate ubivis observari jubemus.

§. XIII. *Adhortatio Archi-Episcopalis.*

Denique sacri Concilii Tridentini (d) exemplo, singulos Imperatores, Reges, Principes, Respublicas & Dominos temporales ac sæculares obtestantis, ut sese murum ponant pro domo Israel, & quæ sancte decreta sunt, sæcularis brachii auxilio tueantur, memores se a Deo sanctæ Fidei, Ecclesiæque Catholicæ Protectores constitutos, eoque majori in temporalibus potestate præditos esse, ut debitam sacris Constitutionibus observantiam præstent, & quæ Ecclesiastici juris sunt, tanquam Dei præcipua, ejusque patrocinio tecta venerentur, nec ab ullis maxime Ministris suis lædi patiantur, sed severe in eos, qui illius libertatem, immunitatem atque jurisdictionem impediunt, animadvertant, quos etiam ipsi in pietate, Religione & Ecclesiarum protectione præeant; Nos pariter quoscunque in Civitate & Diœcesi nostra Principes sæculares, Dominos temporales, Magistratus & Communitates laicas,

(d) Sess. 25. de Reform. c. 20.

laicas, eorumque substitutos Præfectos & locum tenentes in Domino hortamur, ut pietatis Majorum, qui etiam in bellis contra Barbaros & paganos Cleri immunitatem reveriti, tuitique sunt, non impigri imitatores, supradictis Canonicis ac Pontificiis sanctionibus, uti filios obedientiæ decet, morem gerentes, jura immunitatis, libertatis & exemptionis Ecclesiasticæ, quibusvis Ecclesiis, Oratoriis, Sacellis, Cœmeteriis, Monasteriis, Religiosorum domibus & locis sacris, ac Clericis, personisque Ecclesiasticis, & earum rebus atque bonis Divina ordinatione concessæ, sarta & tecta conservare, nec in ullo deinceps, sicuti Summi Pontifices decrevere, violare, vel etiam easdem personas Ecclesiasticas ullis talliis, gabellis, vectigalibus & tributis velint gravare, memores, quod Ecclesiastici veri sint Dei servi, in Divinis elogiis aliquando Dii, aliquando Angeli appellati, solis Superioribus Ecclesiasticis subditi, & in quos laica potestas nullum habet imperium: sed in sortem Domini sint electi, ut pro populo Deum interpellent, ejusque peccata precibus & Sacrificiis deleant, (e) ideoque ab omni onere & sæculari exactione liberos esse oportere; certi alioquin, si secus fecerint, non solum jacturam patientur bonorum propriorum, qui usurpata potestate dominari quærunt in alienis, sed etiam gravissimorum peccatorum rei, & ad eorundem gabellarum inique perceptarum restitutionem obligabuntur; insuper censuris innodati manent, a quibus absolutio soli Pontifici Maximo per Bullam *Cœnæ* reservatur, pariterque æternæ damnationi, nisi resipuerint, deinceps abstinuerint, & contra fas exacta restituerint, atque absolutionem obtinuerint, sint futuri obnoxii.

TITULUS IV.
De Simonia.
CAPUT I.

§. I. *Simonia peccatum est gravissimum.*

Simonia jam inde ab Apostolorum temporibus in lege Evangelica damnata fuit, ut ex responso S. Petri ad Simonem colligitur, qui cum pecunia Apostolis oblata potestatem peteret per impositionem manuum conferendi Spiritum Sanctum, ab eodem S. Petro (f) audivit: *Pecunia tua tecum sit in perditionem: quoniam donum Dei existimasti pecunia possideri*; est enim peccatum longe gravissimum, & Ecclesiæ perniciosissimum, ut merito a sacris Canonibus (g) *hæresis Simoniaca, execrabile flagitium, turpissimum lucrum, instar publici criminis, ut læsæ Majestatis puniendum* nominetur: hinc enim Beneficia sæpius indignis conferuntur, electiones injustæ fiunt, Prælaturæ immeritis committuntur, qui docti non tondere gregem, sed deglubere, nati non docere, sed perdere.

§. II. *Et hoc tempore frequentissimum.*

Et quamvis hoc Simoniæ vitium sit plane detestabile, non tamen ideo est minus frequens hoc potissimum ævo, quo usque adeo hominum improbitate & insatiabili cupiditate, pro dolor! invaluit, præsertim in Beneficiis Ecclesiasticis, ut non pauci hoc tempore Clerici & Ecclesiastici inveniantur ejus reatu obstricti.

§. III. *Cujus gravitas ab omnibus dignoscenda.*

Ut ergo omnes & singuli Prælati, Præpositi, Archi-Diaconi, Decani & Capitula, aliique Beneficiorum Collatores & Patroni, Clerici quoque Ecclesiastici & sæculares fœdissimi hujus peccati malitiam & turpitudinem evidentius cognoscant, & cautius fugiant, summatim ostendendum duximus, quibus modis præcipue circa Beneficia enorme hoc scelus patretur.

§. IV. *Simonia quid sit, & quando committatur.*

Simonia igitur consistit in voluntate emendi, & vendendi rem spiritualem, vel ei annexam, sive pecunia, sive re quavis immobili aut mobili, pretio æstimabili; unde Simoniacum est quicquam exigere, recipere, vel

 dare

(e) Exod. 22. ℣. 8. 9. 28. Psalm. 81. ℣. 6. Malach. 2. ℣. 7. C. Sacerdotibus 11. q. 1. c. Duo sunt 12. q. 1. c. Ipsi Sacerdotes 1. q. 1. (f) Act. 8. ℣. 19. & 20.
(g) C. 3. 13. 28. 1. q. 1. c. 6. de Simonia.

dare pro electione, confirmatione, præsentatione, nominatione, collatione, institutione, investitura ad quascunque dignitates & Beneficia, atque Officia quævis Ecclesiastica, deque iis Provisorum in possessionem inductione; sed & damnata est quævis contraria in hisce consuetudo, cum præter Simoniacam pravitatem etiam sordidissimæ avaritiæ speciem præseferat.

§. V. *Tridentini Decretum.*

Quod inter cætera reformationis capita Concilium Tridentinum (b) notans his verbis innovavit: " In pluribus Ecclesiis tam Cathedralibus, " quam Collegiatis & Parochialibus, " ex earum Constitutionibus, aut ex " prava consuetudine observari intelligitur, ut in electione, &c. "

§. VI. *Decretum PII V.*

Idipsum expressioribus etiam verbis, & severissimis sub pœnis supradicti Concilii Tridentini Sanctionem declarando & confirmando prohibuit PIUS Papa V. (i) quævis privilegia, consuetudines, & quarumlibet Ecclesiarum Statuta & juramenta contraria revocando, & hac sua Constitutione rescindendo.

PIUS PAPA V.

AD PERPETUAM REI MEMORIAM.

§. VII. *Exordium.*

" Durum nimis & incommodum " arbitramur, quod Ecclesiarum " Ministri in iis, quæ ad ipsorum sustentationem suppeditant, dispendia " patiantur. Quocirca cum hanc ad " rem simulque prohibendam ab Ecclesia Dei avaritiæ pravitatem, editas " antehac Sanctiones minime satis esse " intelligimus, novo Constitutionis subsidio providere. "

§. VIII. *Refert Pontifex Tridentini Decretum minus observatum fuisse.*

" Cum itaque alias, ex plurium " Ecclesiarum Cathedralium & Collegiatarum Constitutionibus, aut ex " prava consuetudine observari intelligeretur, ut in electione, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, " anno Incarnationis Dominicæ millesimo, quingentesimo, septuagesimo. " Pridie Cal. Junii, Pontificatus nostri " anno quinto. "

CAPUT II.

§. I. *Simonia triplex, mentalis, conventionalis, & realis.*

Quoniam vero Simonia non solum committitur re, sed etiam verbis & signis ac voluntate: hinc ex tribus, quæ ad eam plene constituendam concurrunt, videlicet proposito interno, pactione externa verbis vel signis indicata, & ejusdem executione tres sortitur species, quarum una *Mentalis*, *Conventionalis* altera, & tertia *Realis* a sacris Canonibus nuncupatur. *Mentalis* est, si quis spe remunerationis accipiendæ Beneficium Ecclesiasticum conferat, alioquin non collaturus: quæ collatio Simoniaca est, etiam omni pacto implicito & explicito destituta. *Conventionalis* dicitur, cui subest pactum implicitum dandi temporale pro spirituali, non tamen re tradita consummatum: ea non tantum fit verbis expressis & directis, sed etiam obscuris & obliquis: interdum nutibus vel solo pretio oblato donationis specie, ex circumstantiis tamen adverti potest. *Realis* consistit in pactione consummata, tradita scilicet re spirituali & ipso pretio.

§. II. *Quibus additur quarta, scilicet confidentialis.*

Præmissis tribus Simoniæ speciebus PIUS IV. & V. (k) Summi Pontifices quartam videlicet *Confidentialem* adjecere, a spe & fiducia, quæ ei subest, sic vocatam, dum alicui Beneficium Ecclesiasticum simplex aut curatum, sæculare vel Regulare, per electionem, confirmationem, præsentationem, institutionem, resignationem cum certa confidentia, seu expresso, aut tacito pacto procuratur, ea lege, ut ipse elapso aliquo tempore ipsimet cedenti, conferenti vel confirmanti &c.

(b) Sess. 24. de Reform. c. 14.
(i) Constit. 104. Bullarii Tom. 2.
(k) Tom. 2. Bullarii Constit. 85.

ti &c. vel alteri resignet, vel pensionem aut fructus ex eo præstet.

§. III. *Damnata a PIO IV. & V.*

Hanc porro Simoniam confidentialem gravissimis adjectis pœnis primo damnavit PIUS Papa IV. quas PIUS V. renovavit, & confirmavit sequentibus verbis:

§. IV. *Ejus prætextu multæ fraudes committebantur.*

" Veruntamen propter improbas " multorum cupiditates prædictas,&c. " Datum Romæ apud Sanctum Pe" trum, anno Incarnationis Domini" cæ, Millesimo, quingentesimo, sexa" gesimo nono, Kal. Junii, Pontifica" tus nostri anno quarto. "

CAPUT III.

§. I. *Simoniacorum pænæ.*

UT porro nefariis bisce ambitiosorum hominum ausibus & impiis Beneficia Ecclesiastica acquirendi artibus obviaretur, atque execrabile illud Simoniæ scelus, quod,uti ait PASCHALIS Pontifex (*l*), adeo grave est, ut omnia crimina ad illius comparationem quasi pro nihilo reputentur, tandem eradicaretur, in eo potissimum Summorum Pontificum desudavit studium, severissimis in Simoniacos statutis pœnis, (*m*) scilicet, ut is, qui eligendo, præsentando, confirmando, conferendo aut instituendo Beneficium Ecclesiasticum, Simoniam commiserit, ipso facto incurrat excommunicationem Sedi Apostolicæ reservatam. Dein omnis electio, præsentatio, confirmatio, collatio aut quævis alia dispositio ad dignitates seu quævis Beneficia & Officia Ecclesiastica, irrita sit & nulla, nullumque proviso jus, aut titulum tribuat; sed illis ipso jure sit privatus, & fructus perceptos, sub animæ suæ periculo restituere teneatur, uti decrevit PIUS Papa V. (*n*) sequentibus verbis: " Qui dignitates Ecclesiasticas " Simoniace acquisiverit, illis sit ipso " jure privatus, & in futuram inhabi" lis ad eas & quascunque alias obti" nendas: qui Beneficium aut Officium " Ecclesiasticum Simoniace adeptus " fuerit, illis similiter sit ipso jure pri" vatus, & ad fructuum omnium, " quos perceperit, restitutionem te" neatur, & perpetuo sit inhabilis ad " ea, & quæcunque Beneficia Ecclesia" stica obtinenda. " Quin non solum sic Simoniace provisus, (*o*) sed & illi, qui in hujusmodi Simoniaca Beneficiorum procuratione mediatores fuerunt, excommunicationis pariter censura innodati existant, a qua non nisi a Summo Pontifice absolvi queant, præterquam in mortis articulo constituti.

§. II. *Pæna Simoniæ confidentialis.*

Præter hæc PIUS IV. & V. prænominati Pontifices sanxerunt, ut qui Beneficia Ecclesiastica per *Confidentialem* Simoniam adeptus fuerit, præter dictas pœnas, etiam eo ipso privatus sit omnibus Beneficiis, ac pensionibus obtentis; atque Beneficia in confidentiam collata & accepta, Sedi Apostolicæ sint reservata, ut ab Inferioribus conferri nequeant; fructus quoque percepti Cameræ Apostolicæ applicentur.

§. III. *Eædem pænæ innovantur.*

Easdem pœnas Nos omnibus tam Civitatis, quam Diœcesis nostræ cujusvis conditionis vel status Collatoribus, Patronis Ecclesiasticis, Clericis & Laicis quibuscunque in memoriam revocandas duximus, & intentata iis maledictione æterna inhibemus, ne quisquam inposterum contra præmissarum Constitutionum Apostolicarum dispositionem ullos conatus, tractatus, intercessiones, pactiones, nundinationes consequendi, emendi vel vendendi Beneficia Ecclesiastica, inire præsumat; secus autem facientes, pœnis per prædictas Sanctiones inflictis subjacere, aliisque arbitrariis ad cæterorum terrorem districte puniendos, nec non subsecutas quascunque provisiones, electiones, nominationes, confirmationes & dispositiones de Beneficiis sic Simoniace obtentis ex prædictarum Apostolicarum Constitutionum præscripto irritas declaramus.

TITU-

(*l*) C. fin. 1. q. 7. (*m*) C. Cum detestabile. de Simonia. X. inter Comm.
(*n*) Tom. 2. Bullarii Const. 5. (*o*) C. Cum detestabile. cit.

TITULUS V.

De Archi-Diaconis & Decanis Ruralibus.

CAPUT I.

§. I. *Archi-Diaconorum, præcipue in Diœcesi Coloniensi fundata est authoritas.*

ARchi-Diaconorum tam in sacris Canonibus, quam præcipue in Diœcesis nostræ Coloniensis Statutis, & Ordinationibus (p) fundata, & antiquissima est authoritas; nam & ipsi in partem solicitudinis nostræ a Nobis vocati, in regiunculis curæ suæ commissis, formandis, & reformandis Cleri, ac populi moribus, incumbere debent, & advigilare, ne quid forsan erroneæ doctrinæ adversus fidem Catholicam serpat, ut inutilibus, ignarisque Ministris Ecclesiæ non impleantur, sed expurgentur, immeritis curata Beneficia, aut Ecclesiastica munera non conferantur; atque universim strenuos, solicitosque Ecclesiasticæ militiæ se præbere excubitores, ut vere dicantur, & sint oculi Episcoporum: ad quod unice conducet, si ipsi imprimis Archi-Diaconi doctrina, vitæ, morumque integritate, zelo, ac pietate studeant cæteris præcellere, & Ecclesiasticis aliis, maximeque Parochis, & Curatis, exemplo præesse, ac prodesse consilio. Caveant ergo, ne munera potius, quam spiritualia subditorum nostrorum commoda respiciant, neque cum delinquentibus dissimulent, aut affectu, amore, vel cujusvis quæstus ambitu seduci se patiantur: cum ipsi delinquentium rationem coram Deo reddituri sint.

§. II. *Archi-Diaconi in Visitationibus exquisitam diligentiam adhibeant.*

Archi-Diaconi deinceps in suis quisque districtibus, (q) vice & authoritate nostra singulis trienniis ordinarie, extra ordinem vero, toties, quoties expedire judicaverint, Parochiales Ecclesias, & Curatas, nec non Capellas, Xenodochia, Nosocomia, Hospitalia, Confraternitates, Scholas & ejusmodi pia loca visitant, visitationis Decreta faciant, ac publicent, (r) quæ correctione digna invenerint, emendent, & excessus puniant; ipsa tamen visitationis acta integra, una cum Decretis, postquam perfecta fuerint, intra timestre, ut & cætera majoris momenti in visitatione, vel alias occurrentia ad Nos referre teneantur: nullatenus autem impediant, quo minus noster in Spiritualibus Vicarius Generalis easdem Ecclesias, loca, & personas, etiamsi per ipsos Archi-Diaconos, etiam eodem anno, visitatas, toties, quoties ipsi conducere visum fuerit, visitet, quæ corrigenda fuerint, corrigat, & excessus puniat; nisi prius fuerint debite puniti, & emendati. A Monasteriorum autem, quemadmodum & Collegiatarum Ecclesiarum in suis districtibus constitutarum, & quorumvis locorum Regularium cujuscunque Ordinis, & sexus, visitationibus Archi-Diaconi abstinere debent: in cæteris eo diligentissime colliment, ut vitia, & crimina corrigant, & evellant, omniaque secundum sacros Canones, Oecumenicorum Conciliorum, atque Sanctorum Pontificum Constitutiones, nostraque tam Provincialia, quam Synodalia Statuta, non obiter, & perfunctorie, sed exquisitissima cura peragant.

§. III.

(p) C. Adhæc. de offic. Archid. & toto tit. Statuta Concil. sub Conrado Card. pag. 3. §. 3. pag. 5. §. 11. pag. 5. & 6. §. 12. pag. 6. §. 14. Statuta Sifridi pag. 47. §. 15. Statuta Wichboldi pag. 51. §. 1. pag. 55. §. 12. & 13. Statut. Henrici pag. 77. §. 2. pag. 81. §. 12. Conc. Prov. pag. 343. c. 12. & 13. pag. 344. c. 15. pag. 407. c. 19. 20. 21. Statuta Adolphi III. pag. 432. & 433. §. Porro. pag. 434. §. Jam quod passim. pag. 438. §. Non alias sane melius. pag. 478. & 479. §. An Præpositi seu alii Prælat. & seqq. pag. 484. §. Et an aliqui. pag. 508. col. 1. pag. 510. col. 1. & 2. & sæpius in mandato per Adolphum anno 1550. pag. 525. col. 1. pag. 538. §. 6. interrogati sunt. Decreta Synodi sub Ferdinando Archiep. pag. 11. c. 3. §. Si Pastores.

(q) C. Archi-Diaconus. de Offic. Archidiac. & c. Mandamus eodem.

(r) Statuta Concilii sub Conrado Card. §. 3. Statuta Wichboldi fol. 55. §. 12.

§. III. *Finis, & scopus Visitationum.*

Scopum vero Visitationis hunc præcipuum esse meminerint, ut ad mentem Concilii Tridentini (*s*), sana, orthodoxaque doctrina, & fides, expulsis hæresibus, remotis abusibus, & erroribus inducatur, & stabiliatur, boni mores inferantur, ac plantentur, pravi corrigantur, populus cohortationibus, & admonitionibus ad Religionem, pacem, & virtutes accendatur, Clerus reformetur, cæteraque omnia ad fidelium fructum constituantur.

§. IV. *Visitatores quoad sumptus Visitandis graves non sint.*

Licet olim a Conciliis Lateranensi, & Lugdunensi, ac deinde Provincialibus Coloniensibus præscriptus fuerit visitationis, & procurationis modus, hodie tamen ad Decretum Tridentinæ Synodi revocandus est; (*t*) contra cujus præscriptum caveant Archi-Diaconi, & Decani Rurales, aliique quicunque Visitatores, ne occasione visitationis cuiquam, comitatu, aut sumptu sint graves, sed contenti modico famulitio, & mediocribus alimentis, frugaliter, ac moderate pro Visitandorum conditione ministrandis occasionem justarum querelarum non præbeant.

§. V. *Nulla causa a subministratione procurationis excusat.*

A necessariis autem sumptibus præstandis, quos procurationem Canones vocant, (*u*) nulla Ecclesia, vel Monasterium, ne quidem ob temporis præscriptionem, exemptionem prætendere potest: subjectionem enim, & obedientiam significat, quæ contra Prælatum a subdito præscribi nequit: nemo siquidem, teste Apostolo (*x*), cogitur suis militare stipendiis, ac merito qui spiritualia seminat, carnalia metit; ideo licet Ecclesia aliqua, a longissimo etiam tempore, nullam procurationem Visitanti suppeditaverit, eandem tamen, nisi de exemptione a procuratione, per speciale Summi Pontificis privilegium doceat, subministrare tenetur.

CAPUT II.

§. I. *Cognitio causarum etiam ad Archi-Diaconos pertinet.*

ARchi-Diaconi quatuor principales nostræ Diœcesis, (*y*) tanquam perpetui nostri in certis, limitatisque districtibus Vicarii, in omnibus, & singulis Beneficialibus, Matrimonialibus, reliquisque Ecclesiasticis causis, in prima instantia cumulative cum nostro Officiali, non tamen privative, Judices competentes sunt; easdemque, quæ judicialem requirunt indaginem, Decani Rurales, tam de jure communi, ordinationeque Statutorum Ecclesiæ nostræ Coloniensis, quam etiam ex antiquissima consuetudine, ad tribunal nostri Officialis, vel Archi-Diaconi remittere tenentur & obligantur. Monemus vero Archi-Diaconos, eorundemve Officiales, ne jurisdictione hac abutantur, sed in causis coram ipsis introductis, & introducendis solam justitiam, ejusdemque fidelissimam administrationem præ oculis habentes, debito juris ordine servato procedant, reformationi Curiæ nostræ Archi-Episcopalis sese conforment, (*z*) & in ferendis Decretis, & sententiis, relaxandisve censuris non passione, odio, aut amore ducantur, aut spe lucri consequendi moveantur, verum causas, omni humano seposito respectu, expedite terminent; Appellatione tamen ad Nos, nostrumve Officialem semper salva.

§. II.

(*s*) Conc. Trid. Sess. 24 de Reform. c. 3.

(*t*) C. Cum Apostolus. de Censib. 2. eod. tit. in 6. Conc. Trid. Sess. 24. de Reform. c. 3. §. Ideoque modesto content. Concil. Prov. Colon. sub Hermanno V. Part. 14. c. 29. pag. 408. & sub Adolpho III. pag. 440. §. Semper mansit. col. 1.

(*u*) C. Cum Apostolus in princ. & §. Prohibemus. c. Cum instantia. c. Cum venerabilis. c. Procuratione. de Censib. c. Conquerente. de offic. Jud. ordinarii. c. Cum non liceat. c. Cum ex officii. de Præscript.

(*x*) 1. Corinth. 9. ℣. 4. 7. 9. 11. 12. 13. 14. & ad Galat. 6. ℣. 6. Conc. Prov. loc. cit.

(*y*) Statuta Adolphi III. fol. 537.

(*z*) Statuta Wilhelmi fol. 55. §. 13.

§. II. *Quales esse debeant Officiales Archi-Diaconales.*

De qua fideli justitiæ administratione, (*a*) ut securiores simus, mandamus Archi-Diaconis, ut in Officiales viros bonæ conversationis, integræ famæ, sedulos, industrios, sufficientis doctrinæ, & jurium peritos deputent, qui digni sint, ut officio Judicum fungantur, & quibus judicandi munus tuto committi possit.

§. III. *Archi-Diaconorum circa Synodos obligatio.*

Ad Archi-Diaconos etiam spectat sedulo curare, ut Canonicæ Sanctiones, & Leges Ecclesiasticæ, nec non Provincialia, ac Diœcesana Statuta executioni demandentur, & ab omnibus inviolabiliter observentur: (*b*) compareant proinde ipsimet Archi-Diaconi in omnibus Diœcesanis Synodis, singulis quoque annis peculiares in suis districtibus Synodos indicant, in quibus singuli Decani Rurales, ac Parochi regiuncularum conveniant, ut quæ communiter omnes tangunt, ibidem publicentur, atque observanda proponantur: cujuslibet autem Synodi acta ad Nos in forma authentica transmittantur.

§. IV. *Absentia a Parochia non facile concedenda, idoneique Coadjutores Pastoribus deputandi.*

Parochis facultatem absentiæ diuturnioris a sua Parochia, sine gravissimis causis, non concedant: & quamvis vacante Parochia aliquando Vicarium, quousque de successore fuerit provisum, atque etiam Pastoribus, aut Rectoribus Ecclesiarum curatarum minus peritis, aut idoneis Coadjutores, aut Vicarios, cum assignatione partis fructuum deputare possint; non tamen alios, quam qui legitime sunt approbati, & examinati.

CAPUT III.

§. I. *Archi-Diaconis jus investiendi competit.*

QUamvis Archi-Diaconis competat, ut sibi præsentatos de Parochialibus Ecclesiis investiant; (*c*) ad præcavenda tamen animarum pericula, iisdem, ac aliis, ad quos jus investiendi pertinet, serio præcipimus, ut diligenter in vitam, & mores præsentandorum inquirant, neque quempiam spe lucri investiant, aut pro investitura, jura æquo majora exigant.

§. II. *Divino Officio non satisfacientium reditus qualiter applicandi, & quid Archi-Diaconis observandum sit.*

Si Pastores, aut alii Beneficiati Divino Officio non satisfaciant, (*d*) reditus, juxta ratam temporis, ad reparationem Ecclesiæ, Beneficii, vel Altaris, aut ad pios usus Archi-Diaconi applicent; omniaque, & singula, quæ jura Canonica, Synodales, & Provinciales Constitutiones iisdem concedunt, & permittunt, exerceant; advertant tamen, ut limites sibi præscriptos non transgrediantur, aut jurisdictionem ipsis a sacris Canonibus attributam, aut a nostris Antecessoribus, vel Nobis communicatam excedant, ne authoritatem a nostris Antecessoribus, & Nobis ipsis concessam restringere, vel penitus revocare, & contra excedentes, & jurisdictionem nostram usurpantes, ad condignas pœnas procedere cogamur.

§. III. *Archi-Diaconi ante administrationem suorum officiorum quid præstare debeant.*

Noverint Archi-Diaconi, & Decani, qua Collegiales, qua Rurales, quod ne minimum quidem jurisdictionis actum exercere, aut aliquam Civitatis, vel Diœcesis nostræ Ecclesiam, locumve pium, seu personam Ecclesiasticam visitare, corrigere, seu punire possint, nisi a Nobis approbati, & confirmati fue-

(*a*) Statuta Adolphi III. pag. 434. §. Jam quod passim.
(*b*) Statuta sub Card. Conrado §. 14. Conc. Prov. fol. 407. c. 19. & c. 20. per tot.
(*c*) Statuta Wichboldi fol. 51. §. 1. Statuta Prov. Henrici fol. 81. §. 12. Conc. Provinc. Colon. Part. 1. cap. 11. in verbis: Patroni tam Ecclesiastici. & cap. 12. in verbis: Nec contenti. (*d*) Statut. Synodi sub Ferdinando pag. 11. §. Si Pastores.

fuerint, & in manibus nostris Professionem fidei Catholicæ, obedientiæ, fidelitatisque juramentum præstiterint, sub pœna suspensionis ab Archi-Diaconatu, Beneficiis, ac Officiis Ecclesiasticis, aliaque arbitraria.

CAPUT IV.

§. I. *Munus Decanorum Ruralium.*

DEcani Rurales ab iis quoque abstineant, quæ Archi-Diaconorum facultatem excedunt; ad eosdem proprie pertinet, Capitula Pastorum, & Vice-Pastorum quotannis, ante Pentecosten, loco consueto, cum Pastoribus regiuncularum suarum celebrare, atque in illis post Missam, per eos de Spiritu Sancto decantatam, Constitutiones Apostolicas, Provincialia, ac Synodalia, & deinceps hæc nostra Decreta, ac Statuta; præsertim vero, quæ Parochorum, & Curatorum vitam, mores, ac munus tangunt, prælegere, aut prælegenda curare, & quemlibet ad eorum observantiam sedulo adhortari, difficultatibus Pastorum pia consolatione, & adjutorio mederi, & si quid dissidii inter illos ortum fuerit, benevole sopire, quosve muneri suo deesse cognoscunt, Nobis, Archi-Diacono loci, aut Fiscalibus deferre, ut pro ratione defectus opportuna in negligentes remedia decernantur.

§. II. *Capitula qualiter instituenda.*

Hæc ipsa porro Capitula sic instituantur, ut non ad comessationem, & compotationem, sed ad tractandum de rebus Ecclesiasticis, ac Spiritualibus indicta esse appareat: prandia, si quæ fiant, non in tabernis, aut diversoriis publicis, sed apud loci Pastorem, seclusis exteris, & sæcularibus, instituantur frugalia & moderata, ut neque crapulæ sit locus, neque excessivis sumptibus, aut scandalo: ad necessarias autem Capitulorum hujusmodi expensas Pastores, & Vice-Pastores absentes (etiamsi legitime fuerint excusati) æque ac præsentes concurrant, ac contribuant conformiter ordinationi Prædecessoris nostri HERMANNI IV. Archi-Episcopi. (e)

§. III. *Decani Rurales in suis Parochiis resideant.*

Quæ de sacri Chrismatis, sanctorumque Oleorum deportatione, distributione, & conservatione ordinata sunt, ea a Decanis Ruralibus volumus quam exactissime observari: & cum Decanorum Ruralium quoad curam animarum eadem sit, & potior quidem, conditio, quæ Pastorum, utpote qui non solum sæcularium sibi commissorum, sed etiam Parochorum sui districtus, censentur esse Pastores & Curati; ideo ipsi continuo in suis pastoratibus, vel saltem, exigente id ratione muneris, intra Decanatuum suorum limites residere personaliter debent, sub pœna tum privationis officii Decanalis, tum alia graviori arbitrio nostro infligenda.

§. IV. *Periculose laborantes invisant.*

Ordinamus pariter, ut de singulorum sibi creditorum salute soliciti, sicubi aliquem e suæ regiunculæ, seu Decanatus Pastoribus, Sacerdotibus, aut Beneficiatis periculose laborare intellexerint, ad eum sine mora se conferant, moneantque, ut saluti suæ consulens, ad Sacramenta Ecclesiæ recipienda se disponat; dein adhortentur, ut testamentum legitime condat, si id non fecerit prius, atque ad felicem, salutaremque ex hac vita egressum, piis ad Deum suspiriis, ac orationibus, se componat.

§. V. *Quid post mortem Parochorum a Decanis Ruralibus præstandum sit.*

Quod si Parochum quempiam, aut Curatum decedere contigerit, cujusvis etiam Ordinis, aut Instituti Regularis sit, curent mox omnium ab ipso relictorum indicem, seu inventarium confici, ut invasionibus, & expilationibus non fiant obnoxia, atque ex iis possit, tum piis Legatis, tum Creditoribus aliis, ipsique Ecclesiæ Parochiali, fabricæ, aut mensæ pauperum satisfieri. Quidquid ad Parochiam ipsam, Ecclesiam, fabricam, aut Archivium pertinens, inventum fuerit, separetur, & suis quæque locis, aut personis

(e) Pag. 276. §. Item mandat.

ſonis conſignentur. Denique & curam gerant Decani Rurales, ut coram Sigillifero noſtro majori teſtamenta defunctorum Paſtorum, Vice-paſtorum, & Beneficia in Eccleſiis parochialibus habentium, & hæreditatum per eos relictarum, computus, & rationes per Executores exhibeantur.

CAPUT V.

§. I. *Advigilandum, ne quiſpiam ad curam animarum ſe intrudat non examinatus, & legitime approbatus.*

Summo ſtudio advigilent, tam Archi-Diaconi, quam Decani Rurales, ne quis Sacerdos ſæcularis, aut Regularis, etiam quomodolibet exemptus, in Beneficium aliquod parochiale, ſeu curatum, vel exercitium curæ animarum, quocunque etiam colore, vel titulo ſeſe intrudat, absque prævio examine, & legitima approbatione: aliter autem, & ſine examine, & legitima approbatione admiſſi, inſtituti, aut inveſtiti, noverint ſe a paſtorali cura, quam non legitime ſubierunt, ipſo facto ſuſpenſos eſſe, & ſi quos eo nomine fructus perceperint, reſtituendos Eccleſiæ, a qua provenerunt; utque re ipſa reſtituant, authoritate noſtra, adhibito etiam, ſi opus fuerit, brachio ſæculari compellendos, aliaque inſuper pœna, pro culpæ modo, puniendos eſſe.

§. II. *Absque examine, approbatione, licentia, & inſtitutione ſe ingerentes denuntientur.*

Quod ſi quis eo temeritatis proceſſerit, ut ſine omni prorſus examine, approbatione, licentia, inſtitutione, ac titulo in curam animarum ſe ingeſſerit, Nobis, aut Officiali noſtro denuntietur, ut tanquam indignus privilegiis Clericalis Ordinis, ſæculari Magiſtratui puniendus tradatur. Eadem quoque cura advertant Decani Rurales, ne quis vagus, aut peregrinus, vel alias ignotus Clericus, aut Sacerdos, etiam Regularis, absque literis teſtimonialibus ſui Ordinis a Nobis viſis, & probatis, vel ſine noſtra licentia, ad Divina celebranda, vel adminiſtranda Sacramenta, aut ad prædicandum Dei verbum admittatur, & ut Paſtores ac Vice-paſtores ejusmodi literas, ac licentiam ante admiſſionem exigant.

CAPUT IV.

§. I. *Otium vel maxime vitandum.*

Cum otium non ſit aliud, niſi hominis vivi ſepultura, & vitiorum plurimorum lerna, Decani Rurales opportune, & importune ſingulos regiunculæ ſuæ Paſtores, & reliquos Eccleſiaſticos moneant, ut illud devitent, & exerceantur; ſingulis, vel ſaltem alternis diebus Miſſam celebrent, ſingulis item Dominicis, & Feſtis veſperas decantent, ſedulo ſe etiam ſtudiis, lectioni Sacræ paginæ, piorumque librorum applicent.

§. II. *In viſitatione quid Decani Rurales inquirere debeant.*

Ut autem Decani Rurales cujusque Paſtoris, & Vice-Paſtoris vitam, mores, genium, & occupationes melius cognoſcant, ab iis, dum viſitant, ſerio rationem diſtributionis temporis exigant, inquirantque, quibus ſe ſtudiis occupent, an, & quos libros ſpirituales legant, an ſingulis diebus, aut quoties in ſeptimana, an ex obligatione, aut pietate celebrent, an ſingulis diebus aliquid temporis orationi mentali, qua velut cœleſti cibo ſpiritus reficitur, impendant, an conſcientiam ſuam quotidie ſtatuto tempore examinent.

§. III. *Valetudinariis exercitia præſcribuntur.*

Sicubi vero aliquos invenerint, quorum corporis conſtitutio non permittit, ut continuo ſtudiis vacent, adhortentur illos, ut ſæpius Parochias ſuas obeant, ſanos, & ægros, etiam non vocati, piis diſcurſibus foveant, obvios pueros circa res Catecheticas examinent, & ignorantes inſtruant.

§. IV. *Decani Rurales de Paſtorum ſui diſtrictus ſalute ſpecialem curam habeant.*

Denique, Decani Rurales de Paſtorum, & Vice-Paſtorum ſui diſtrictus ſalute, ac profectu Spirituali ſoliciti, diligenter eorum vitæ, morum, &

& doctrinæ curam gerant; ideoque præter visitationes ordinarias, data occasione sæpius etiam per annum Parochias sui districtus inspiciant, & præcipue indagent, an Pastores, seu Vice-Pastores apud oves suas residеant, pie, laudateque vivant, suo, ut decet, funguntur munere; præsertim Dominicis & Festis diebus Sacrum canant, concionentur, Catechesi juventutem imbuant, & Ecclesiastica Sacramenta, quacunque diei, ac noctis hora requiratur, pie, prompteque administrent.

TITULUS VI.

De Pastoribus & Vice-Pastoribus.

CAPUT I.

§. I. *Pastores quales esse debeant.*

Diligenter Nobis est providendum, ut Pastores & Vice-Pastores hoc esse inveniantur, quod dicuntur, & omnes, quotquot in hac nostra Diœcesi tam ruri, quam in urbibus hoc nomine censentur, idonei sint, quibus cura animarum tuto credatur, & ipsi *forma facti gregis*, (f) non ad solam speciem externam; sed magna animi sedulitate ac solicitudine eundem non minus honestæ, probæque vitæ exemplo, quam pabulo sanæ doctrinæ pascant.

§. II. *Vacantibus Parochialibus indilate providendum.*

Vacantibus igitur Ecclesiis Parochialibus volumus, ut, quam fieri potest, citissime de idoneis Pastoribus provideatur, illique mox instituantur: cumque ex dilata, vel suspensa parochialis Ecclesiæ collatione, provisione, seu præsentatione, & institutione salus populi periclitetur; quæcunque in Concilii Tridentini Decretis, (g) & PII V. Constitutionibus statuta, decreta, & ordinata sunt, observari volumus, declarantes omnes, & singulos, quibus jus conferendi, providendi, præsentandi, & instituendi competit, ad collationem, provisionem, præsentationem, & institutionem, intra tempus ibidem præfixum faciendam, teneri, & obligatos esse.

§. III. *Designatio redituum Beneficii Decano Rurali tradenda.*

Quæcunque, & qualiacunque Beneficia curata, & non curata in Ecclesiis parochialibus obtinentes, qui plenam, atque perfectam omnium fructuum, & redituum designationem intra decem annos ultimo elapsos, Archi-Diacono, vel Decano suo Rurali non tradiderunt, intra sex menses proximos id sub pœna arbitraria, pro modo negligentiæ infligenda, præstent. In quem finem Ædiles, Magistri fabricarum Ecclesiarum, Provisores mensarum pauperum, & bonorum Ecclesiæ parochialis administrationem habentes, copiam authenticam suis Pastoribus, aut Vice-Pastoribus communicent.

§. IV. *Sacellani ad curam animarum approbandi.*

Cum non solum Pastoribus, & Vice-Pastoribus, sed etiam eorum Sacellanis, aliisque in Pastorali munere Adjutoribus, ob populi frequentiam, vel Parochiæ latitudinem vel aliam legitimam causam, in subsidium ad functiones pastorales exercendas assumptis, cura animarum incumbat; nullus Pastorum, seu Vice-Pastorum Civitatis, seu Diœcesis nostræ cujusquam Sacellani, Capellani, & Adjutoris opera in pastorali sua functione, vel ad Confessiones Sacramentales, brevissimo etiam tempore, excipiendas, utatur, qui præter testimoniales legitimæ ordinationis suæ literas, scripto non docuerit, se sufficienti examine, pro tanto munere rite obeundo, repertum fuisse idoneum.

CAPUT II.

§. I. *Pastores ab ovibus suis non debent abesse.*

Curati, & Vice-Curati, omnesque alii, quibus animarum cura commissa est, (h) non possunt, neque de-
Ooo ooo 3 bent

(f) 1. Pet. 5. ℣. 5. Trid. Sess. 23. de Reform. c. 2. Sess. 25. de Reform. c. 9. Constit. cit. §. 5. & 7.

(g) Sess. 24. de Reform. c. 18.

(h) Trid. Sess. 23. de Refor. c. 1.

bent oves suas, etiam metu periculi, vel pestis, deserere, vel aliorum negotiorum causa alio discedere, nisi Christiana charitas, urgens necessitas, debita obedientia, aut evidens Ecclesiæ utilitas eos abesse postulaverint.

§. II. *Nisi ex justa causa.*

Quod si justa de causa abesse debeant a sua Parochia, ultra tres, quatuorve dies feriatos non absint; quod tempus, si prorogandum sit, a Decano Rurali licentiam flagitent, quam illi non nisi ad duas, vel tres hebdomadas extendant; diuturniorem vero a Nobis postulare, & scripto obtinere teneantur; ac tum quidem, & quandocunque, & quamdiu ipsos abesse contigerit, alteri Sacerdoti authoritate nostra ad hoc approbato, curam ovium suarum, cum debita mercedis, aut fructuum portionis assignatione fideliter committant; idque sub pœnis privationis omnium fructuum, & emolumentorum, aliisque gravioribus, tam ex Tridentini Concilii (i) præscripto, quam arbitrio nostro infligendis.

§. III. *Non tamen ultra bimestre, nec diebus hic expressis.*

Volumus insuper, ut Curatis, & Vice-Curatis juxta ejusdem Concilii Decretum (k) singulis annis ultra bimestre, sive continuum, sive interruptum abesse non indulgeatur; neque diebus solemnibus, *Nativitatis, & Resurrectionis Dominicæ, Pentecostes, Corporis Christi, Dedicationis, & Patronorum Ecclesiæ*: Dominicis item *Adventus* & *Quadragesimæ*, quando maxime oves refici, & Pastoris præsentia in Domino gaudere debent, concedatur.

§. IV. *Pœna secus facientium.*

Si vero quis ultra bimestre abfuerit, noverit, se peccati reatum incurrisse, & pro rata temporis absentiæ fructus non facere suos, nec tuta conscientia (alia etiam declaratione non secuta) posse retinere; sed fabricæ Ecclesiæ, aut pauperibus loci erogare teneri, nisi ex gravi causa, per Nos cognita, & probata diutius emanendi licentiam in scripto sese obtinuisse ostendat.

§. V. *Quæ etiam ad Sacellanos extenditur.*

Eodem Decreto Capellanos, & Sacellanos, qui Pastores, seu Vice-Pastores in suis functionibus adjuvant, comprehendi, eosque nec ad unum diem, nisi Pastore, seu Vice-Pastore præmonito, & consentiente, abesse volumus.

§. VI. *Cautela in pestiferorum confessionibus audiendis adhibenda.*

Pastor, Vice-Pastor, seu quivis alius Sacerdos authoritate nostra approbatus, peste, vel alio contagioso morbo laborantium confessiones auditurus, ante omnia, si fieri possit, provideat, ut in loco patenti, & aëre non infecto sit constitutus: adeoque infirmi, si absque gravi eorundem incommodo fieri queat, vel cubiculum, aut domum ad confitendum egrediantur, vel saltem ad fenestram, Parocho foris expectante, sese deferri procurent; proderit etiam pestis tempore, pro concione monere fideles, ut qui sani sunt, ad sacram Confessionem in Ecclesia peragendam mature accedant.

§. VII. *Pastoribus alio se recipere coactis quid faciendum.*

SI metu persecutionis adacti (l) Pastores, & Vice-Pastores gregem suum deserere, & alio migrare cogantur, id absque nostro, vel Superiorum consensu, & loci, quo sese recipiant, specificatione, non fiat, neque eo eventu minorem Ecclesiasticæ, quam propriæ supellectilis curam gerant.

§. VIII. *Officium Divinum.*

Præ cæteris vero curent Parochi, Vice-Parochi & alii, quibus animarum cura incumbit, domui suæ bene præesse, ita, ut non tantum ipsi, sed & eorum familiæ a vitæ, morumque integritate commendentur; scientes quod *hominum ducatum non debeat suscipere, qui nescit homines bene vivendo præire, ne qui ad hoc eligitur, ut aliorum culpas corrigat, quod resecare debuit, ipse committat*: (m) pro-

(i) Loc. 1. cit. (k) Loc. cit. (l) Trid. cit. c. 6.
(m) S. Greg. 34. moral. cap. 30.

proinde munere suo rite fungentur, si oves suas agnoscant, pro iis incruentum Missæ Sacrificium Deo offerant, verbi Divini pabulo, Sacramentorum administratione, omnium bonorum operum exemplo easdem pascant, pro ipsarum salute, cum opus est, animam suam ponere parati.

§. IX. *Ægros sedulo invisant.*

Ægrotos diligenter invisant, nec, donec vocentur, exspectent; sed ultro accurrentes eosdem consolentur, ad patientiam hortentur, & ad Sacramenta administranda, proposita eorum utilitate, ac necessitate sese paratos offerant, & in unoquoque realis perceptionis desiderium salutari admonitione excitent; denique omnibus omnia facti, aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerant, easque crebro visitent, ac temporali, spiritualique solatio sublevent.

§. X. *Dissidia componant, ac rudes instruant.*

Inimicitias, aut rixas, si quas inter Parochianos, præcipue conjuges, intercedere cognoverint, omni ratione, ac studio, ne immortales fiant, componere ac fedare nitantur, rudes in fide Catechesi imbuant, & cætera pastoralia munia diligentissime peragant: scientes, quod juxta veridica Prophetarum oracula, (*n*) a severissimo omnium Judice Deo, pereuntium animarum sanguis de manu Sacerdotum sit requirendus. Quis enim ignorat excellentiam animæ vel unius, pro qua sanguinem suum profudit Dei Filius? & tamen eheu! quot animarum millia, Sacerdotum, Curatorum, seu Vice-Curatorum pereunt incuria?

CAPUT III.

§. I. *Pastores pro infirmorum visitatione, & Sacramentorum administratione nihil exigant.*

Multis in locis corruptelam quandam inolevisse experientia Nos docuit, dum Pastores, seu Vice-Pastores ad visitandos ægrotos evocati, stipendium efflagitare soleant, cumque non pauci, dum male habent, eosdem accersere vereantur; idcirco Pastoribus, aliisque animarum Curatoribus, ut ob infirmorum visitationem, Viatici, aut Extremæ Unctionis administrationem nihil omnino exigant, severe mandamus.

§. II. *Hoc Decretum aliquoties in anno publicent.*

Proinde Pastores, & Vice-Pastores hoc nostrum Decretum, simul atque ad illorum pervenerit notitiam, fidelibus aliquoties in anno e suggestu promulgent. Archi-Diaconi dum visitant, stipendium exigere deprehensos puniant; Decani vero Rurales eosdem Nobis, aut Officiali nostro puniendos denuntient.

§. III. *Fructus Sacrificii populo a Pastoribus quando applicandus.*

Pastores, & Vice-Pastores, aut eorum Vicarii summum Sacrum Dominicis, & Festis diebus in Ecclesia decantandum, populi tum spirituali, tum corporali saluti potissimum applicent; quos singulis, vel alternis non Festivis diebus, pro sua sibique commissorum salute, Divinum Missæ Sacrificium immolare, atque ad hoc ab Archi-Diaconis, & Decanis Ruralibus excitari optamus, ut indies sibi, concreditoque gregi in spiritualibus, & temporalibus favorem cœlestem cumulent auctiorem; nam Authore B. Bonaventura: (*o*) *Sacerdos legitime non impeditus ex negligentia celebrare omittens: tunc, quantum in se est, privat St. Trinitatem laude & gloria, Angelos lætitia, peccatores venia, justos subsidio, & gratia, in purgatorio existentes refrigerio, Ecclesiam Christi Spirituali beneficio, seipsum medicina, & remedio contra quotidiana peccata, & infirmitates.*

CAPUT IV.

§. I. *Sacra pro defunctis suis fratribus a Pastoribus merito celebranda.*

Fraterna postulat charitas, ut quos in vita laborum habuimus socios & participes, post mortem Christianæ pietatis officio prosequamur: idcirco omnes Pastores, & Vice-Pastores hortamur,

(*n*) Ezech. 3. ℣. 18.

(*o*) De præparat. ad Miss. c. 3.

tamur, ut mortuo Pastore, seu Vice-Pastore, reliqui ejusdem Decanatus Ruralis, seu districtus quamprimnm ipsis de obitu constiterit, sanctissimo Missæ Sacrificio animæ ejusdem subveniant.

§. II. *Idem a Decanis Ruralibus præstandum.*

Decano autem Rurali mortuo præter Pastores, & Vice-Pastores ipsius Decanatus, etiam cæteri Decani Rurales parentare teneantur.

§. III. *Publica vitia a Pastoribus denuntianda.*

Parochi, (*p*) & Vice-Parochi omnia, & singula publica scelera, vel crimina, notoriosque populi, vel Cleri excessus; potissimum vero si Clericus, vel Ludimoderator aliquod delictum correctione dignum committat, vel Laicus fidem, & Religionem Catholicam, & Ecclesiæ Statuta notorie violet, & saltem semel in anno, in Festo Paschatis, proprio Sacerdoti non confiteatur, & juxta ritum Catholicæ Ecclesiæ Sacramentum Eucharistiæ ab eo non percipiat, Ecclesiam suam parochialem debitis temporibus non frequentet, ab apostatis aliisque sectariis Sacramenta percipiat, clandestinum, aliasve illicitum Matrimonium contrahat, aut ab alio, quam suæ Parochiæ Pastore, aut Sacellano, sine præcedentibus tribus proclamationibus, debito tempore in facie Ecclesiæ solemnizari faciat: vel adulter, aut concubinarius, aut usurarius manifestus, vel reatu perjurii irretitus, vel Sacramentorum, & Ecclesiasticarum censurarum contemptor sit, & in incestu, hæresi, blasphemia, sacrilegio, effractionibus, & violationibus Ecclesiarum, cœmeteriorum, & immunitatum, delictisque similibus perseveret, viva voce, vel in scriptis, si non palam, saltem occulte, & secrete, Officiali, vel Sigillifero, vel Fiscalibus nostris, sine ulla dissimulatione, vel conniventia referant, & significent.

§. IV. *Scabini Synodales in Parochiis eligendi.*

Idcirco studiose curent, ut in suis Parochiis Scabini Synodales, viri probe Catholici, honestissimi, & integerrimi eligantur, qui cum prædictis vitiis & criminibus indagandis, tum etiam in reddendis fabricæ Ecclesiæ, mensæ pauperum, & Sodalitatum rationibus adhibeantur.

§. V. *Ad Parochias recens commigrantium vita exploranda.*

Ab omnibus quoque, & singulis ad suas Parochias commigrantibus, quorum vitam, & fidem aliunde cognitam non habuerint, exigant ea de re literas testimoniales ultimi ipsorum Pastoris, seu Vice-Pastoris, quæ si non exhibeantur, Superioribus idipsum insinuent, ut ad eas procurandas compellantur.

CAPUT V.

§. I. *Opera servilia Ecclesiasticis interdicta.*

Dolenter intelleximus, nonnullos Ecclesiasticos, & Pastores adeo sui subinde esse oblitos, ut veste etiam Clericali exuta, per agros discurrere, currus fimo onerare, vehere, agriculturam exercere, & id genus aliis servilibus operibus, avaritiæ, aut quæstus gratia vacare; quin & intra domesticos parietes tam viliter sese gerere non erubescant, ut sæcularibus, & aliis sint offendiculo: quibus præcipimus, ut gravitatis, quæ Sacerdotes decet, memores, ab his omnibus sub pœna suspensionis ab Officio, & Beneficio, aliaque graviori arbitraria sibi temperent; non tamen prohibere intendimus, quo minus debito tempore, & loco, honesta corporis exercitatione otium devitent.

§. II. *Sicut & ludus alearum.*

Sacerdotes, maxime quibus animarum cura incumbit, memores sacrorum Canonum; (*q*) ad aleas, & taxillos non ludant, nec hujusmodi, aut aliis vetitis ludis intersint, sed tempus illud pro colloquio potius, & lectione sacro-

(*p*) Reform. Jurisd. Colon. pag. 7. §. Ut quæ crimina & excessus.
(*q*) C. Clerici 15. de vit. & honest. Cleric.

facrorum librorum, atque hiftoriarum tranfigant.

CAPUT VI.

§. I. *Parochias per Regulares adminiftrari non conducit.*

QUamvis Monachi, & Regulares Canonici Parochias, easque potiffimum, quæ Monafteriis fuis annexæ fint, adminiftrare poffint: quia tamen multi Superiores experientia cognoverunt, ad Regularis vitæ inftitutum parum conducere, ut Profeffos extra Monafterium fuum in parochiis finant commorari;

§. II. *Sed per idoneos, & approbatos fæculares Sacerdotes.*

Hinc & Nos expedire judicamus, ut parochialia, aliaque curata Beneficia Civitatis, & Diœcefis noftræ, tam Metropolitanæ, feu Collegiatis, feu aliis Ecclefiis, feu dignitatibus, vel Monafteriis, feu Collegiis, aut piis locis quibuscunque perpetuo unita, & incorporata, quam non unita, & incorporata deinceps per idoneos authoritate noftra approbatos fæculares Sacerdotes, non vero Regulares regantur; exceptis tamen iis, qui fpecialibus privilegiis funt muniti: Monachi vero, & quicunque alii Regulares, etiam Canonici, fi ad fæculares Ecclefias parochiales fuo Monafterio non unitas promoti fint, inde authoritate noftra removeantur, & ad fuum Monafterium remittantur; nec facile ulli Religiofi extra Monafteria fua in Parochiis habitare permittantur; ne hac ratione ipfa idoneis perfonis deftituantur, ambitioni porta aperiatur, illisque proprietatis, otii, mollioris ac diffolutioris vitæ anfa præbeatur.

§. III. *Regularis Beneficium curatum obtinens, focium fecum habeat fui Ordinis, & habitum, ac coronam gerens regularem.*

Quod fi Canonicus Regularis, vel alius cujuscunque Ordinis Religiofus alicui parochiali Ecclefiæ feu curato Beneficio fæculari, caufa neceffitatis, vel utilitatis Ecclefiæ, feu curæ animarum, & idoneorum Sacerdotum fæcularium penuria id exigente, deque confenfu fui Superioris, prævia noftra examinatione, & approbatione fit præficiendus, is adjunctum fibi Socium Regularem habeat; *Melius enim eft duos effe fimul, quam unum; habent enim emolumentum focietatis fuæ: fi unus ceciderit, ab altero fulcietur. Væ foli: quia cum ceciderit, non habet fublevantem fe:* (r) nec non Ordinis fui habitum, & coronam regularem retineat: idemque non nifi ad tempus, & arbitrio noftro amovendus, & ad Monafterium fuum remittendus, curam animarum iftiusmodi parochialis Ecclefiæ, feu curati Beneficii fæcularis adminiftret.

§. IV. *Quid Paftores, antequam Regulares concionari, aut Mendicantes eleemofynas colligere permittant, obfervare debeant.*

Infuper nullus Paftorum, feu Vice-Paftorum Regularem quemcunque, cujuscunque Ordinis, vel Inftituti fuerit, ad Catechefin tradendam, concionandum, Sacramentales Confeffiones audiendum, aut Stationes obeundum, nifi obedientiæ literas a fuo Superiore obtentas, ac teftimoniales fuæ admiffionis, & approbationis ad fimile munus exequendum authoritate noftra munitas, oftenderit, admittere audeat, vel ullam inufitatam Stationem, a quocunque Terminario ufurpari, vel folitam ad tempus deferi permittat. Si quis vero Mendicantium, dum extra Monafterium fuum eleemofynas colligit, fcandalo, vel offendiculo fuerit, is Nobis denuntietur. Ad tollendum autem omnes abufus, & confufiones, quilibet Paftor, aut Vice-Paftor communicatione cum loci Magiftratu, Ædituis, Magiftris fabricæ Ecclefiæ, Proviforibus menfæ pauperum, Primoribus, ac Senioribus Parochiæ prævia, numerum, & dies Stationum defcribi curet; defcriptionemque fervata illius copia, Nobis transmittat.

§. V. *Sedilia locis congruis collocata amoveantur.*

Nobilium, vel aliorum fedilia in Ecclefiis, præfertim Parochialibus, prope

(r) Ecclef. 4. ℣. 10.

Tomus IX. Concilior. German.

prope Altare, seu in Presbyterio collocata, non parvam causant deformitatem, & crebris jurgiis, litibusque occasionem præbent: quare omnibus, ac singulis Civitatis, & Diœcesis nostræ Pastoribus, Vice-Pastoribus, Ædilibus, Provisoribus, & aliis Parochialium Ecclesiarum Præfectis, ac Ministris mandamus, ne inposterum Nobis inconsultis, in Ecclesiis sedilia, multoque minus in Choro earundem collocari permittant; imo si quæ forte incongruis locis hactenus in Ecclesiis posita fuerunt, amoveri faciant.

TITULUS VII.

De congrua Pastorum sustentatione, Ecclesiarumque, & ædium Parochialium tum reparatione, tum ædificatione.

CAPUT I.

§. I. *Modus subveniendi Parochiis tenuioribus.*

SAcrosancta Tridentina Synodus (s) victum, ac vestitum, necessariamque sustentationem Pastoribus, & Vice-Pastoribus non deesse exoptans, iis hoc Decreto providit: " In Parochialibus Ecclesiis, quarum fructus adeo exigui sunt, ut debitis nequeant oneribus satisfacere, curabit Episcopus, si per Beneficiorum unionem, non tamen Regularium, id fieri non possit, ut primitiarum, vel decimarum assignatione, aut per Parochianorum symbola, ac collectas, aut qua commodiori ei videbitur ratione, tantum redigatur, quod pro Rectoris, ac Parochiæ necessitate decenter sufficiat."

§. II. *Assignatur tertia pars fructuum.*

Nec non ut " Beneficia Ecclesiastica curata, (t) quæ Cathedralibus, Collegiatis, seu aliis Ecclesiis, vel Monasteriis, Beneficiis, seu Collegiis, aut piis locis quibuscunque perpetuo unita, & annexa reperiuntur, ab Ordinariis locorum, annis singulis visitentur: qui solicite providere procurent, ut per idoneos Vicarios, etiam perpetuos, nisi ipsis Ordinariis pro bono Ecclesiarum regimine aliter expedire videbitur, ab eis cum tertiæ partis fructuum, aut majori, vel minori, arbitrio ipsorum Ordinariorum, portione etiam super certa re assignanda, ibidem deputandos, animarum cura laudabiliter exerceatur; appellationibus, privilegiis, exemptionibus, etiam cum Judicum deputatione, & illorum inhibitionibus quibuscunque in præmissis minime suffragantibus."

§. III. *Congrua portio a PIO V. determinata.*

Præterea ut certius constaret, quid, & quantum Pastoribus, seu Vice-Pastoribus, seu perpetuis Vicariis Parochialium Ecclesiarum, quæ Cathedralibus, aliisve Ecclesiis, Abbatiis, dignitatibus, mensis Capitularibus, vel quibuscunque Monasteriis, Collegiis, Beneficiis, aliisve locis piis perpetuo annexa sunt, aut ab iis dependent, & vicaria opera, Sacerdotum sæcularium, vel Regularium regi, & administrari consueverunt, pro portione annua sit assignandum, PIUS V. (u) sancivit, eam non debere esse majorem centum, nec minorem quinquaginta scutorum annuorum summa, computatis omnibus, etiam incertis, emolumentis, & aliis obventionibus communiter percipi solitis, nisi Vicariis plus, sive in quantitate, aut quoto fructuum, pecuniaque numerata, fundo, seu alia re stabili assignari solitum fuisset.

§. IV. *Prædicta portio ad centum Imperiales declaratur.*

Quoniam vero a tempore editæ hujus PIANÆ Constitutionis monetæ valor plurimum fuit immutatus, annonæ, victus, & rerum ad usum quotidianum necessariarum pretium valde crevit; hinc summam quinquaginta scuturum, qua non minorem PIUS Papa V. Parochis, Vice-Parochis, aut Vicariis perpetuis, & in cura animarum Adjutoribus pro portione congrua voluit assignari, in Civitate, & Diœcesi

(s) Sess. 24. de Reform. c. 13.
(t) Trid. Sess. 7. de Reform. c. 7.
(u) Tom. 2. Bullarii, Constit. 47.

si nostra Coloniensi ad centum daleros Imperiales declaramus, & extendimus, nisi Parochiæ magnitudo, nostro, nostrive in Spiritualibus Vicarii judicio majorem summam exigeret.

§. V. *Quibus incumbat idoneos Vicarios in Ecclesiis Parochialibus constituere.*

Quod si Prælati, aliive Inferiores, quorum Monasteriis, Collegiis, vel Prælaturis Ecclesiæ Parochiales annexæ sunt, idoneos ad curam animarum gerendam Vicarios intra legitimum tempus non constituerint, Nos illorum defectum supplentes, authoritate Nobis a Concilio Tridentino attributa, de idoneorum Vicariorum nominatione, & congruentis portionis fructuum assignatione providebimus; ne animarum cura negligatur, vel Beneficia ipsa Ecclesiastica debitis defraudentur obsequiis; appellationibus, privilegiis, exemptionibus quibuscunque, etiam cum Judicum specialium deputatione, & illorum inhibitionibus in præmissis nemini suffragantibus.

§. VI. *Beneficia curata non uniantur.*

Ut debitæ Parochorum, & Vice-Parochorum sustentationi melius imposterum prospectum sit, Concilium Tridentinum (x) statuit: " Ut in " unionibus quibuslibet, seu ex supra-" dictis, seu aliis causis faciendis, Ec-" clesiæ Parochiales Monasteriis qui-" buscunque, aut Abbatiis, seu digni-" tatibus, sive Præbendis Ecclesiæ Ca-" thedralis, vel Collegiatæ, sive aliis " Beneficiis simplicibus, aut Hospitali-" bus, Militiisve non uniantur, & " quæ unitæ sunt, revideantur ab Or-" dinariis. "

CAPUT II.

§. I. *Ecclesiarum reparatio commendatur Pastoribus.*

PAstores, & Vice-Pastores diligenter etiam curent, (y) ut Parochiales Ecclesiæ, per deputatos fabricæ Magistros, sartæ tectæ conserventur: si quæ vero bellorum, aut temporum injuria, sint dirutæ, vel collapsæ, quantocyus, ne populus ad alienas Parochias, majore sui incommodo, confugere cogatur, restaurentur.

§. II. *Unde illa præstanda.*

Ut reparationi, & reædificationi Ecclesiarum promptius consuleretur, in primæva bonorum Ecclesiasticorum divisione, una portio fabricæ earundem fuit assignata: quæ si deficiat, aut impensis reparationis impar sit, decimas percipientes necessaria subministrare obligantur: æquum enim est, ut lucro gaudentes, onus ei annexum etiam subeant. Quæ si non sufficiant, sacri decrevere Canones, (z) ut ejusdem Ecclesiæ Beneficiati, pro rata redituum, deductis ad victum, & vestitum decentem requisitis, contribuant, & demum ad collectas Parochianorum recurratur.

§. III. *Ad quem spectet reparatio navis Ecclesiæ, turris & Chori.*

Verum longissimo usu receptum, & in plerisque Diœcesis nostræ locis observatum est, ut qui decimas majores percipit ad Ecclesiæ Parochialis navim, loci communitas ad turrim cum omnibus & singulis ipsius Ecclesiæ appendicibus, Pastor ad Chorum conservandum, & reparandum teneantur, quam consuetudinem, uti laudabilem præcipimus observari.

CAPUT III.

§. I. *Pastores in domo Ecclesiæ proxima habitent.*

PAstores, aliique Curati, quo muneris sui partibus rite, prout tenentur, satisfaciant, ad residendum apud oves suas jure Divino obligantur; (a) " Cum præcepto Divino " mandatum sit omnibus, quibus ani-" marum cura commissa est, oves suas " agnoscere, pro his Sacrificium offer-" re, verbique Divini prædicatione, " Sacramentorum administratione, ac bono-

(x) Sess. 24. de Reform. c. 13. §. In unionibus.
(y) Trid. Sess. 7. de Reform. c. 8. Sess. 21. de Refor. c. 7.
(z) C. 1. & c. De his, de Eccles. ædificat. Trid. c. 7. cit.
(a) Concil. Trid. Sess. 23. de Reform. c. 1.

" bonorum omnium operum exemplo " pascere, pauperum, aliarumque mi- " serabilium personarum curam pater- " nam gerere, & in cætera munia pa- " storalia incumbere, quæ omnia ne- " quaquam ab iis præstari, & impleri " possunt, qui gregi suo non invigi- " lant, neque assistunt, sed mercena- " riorum more deserunt: " Idcirco non solum intra Parochiæ suæ limites habitent, verum etiam, quantum commode fieri poterit, domos pastorales Ecclesiæ proximas habeant, & in iis pernoctent.

§. II. *Si domus Pastoralis desit, talem conducant.*

Quod si domus pastoralis non extet, domum aliam honestam conducant, aut si familiam non alant, habitationem Ecclesiæ parochiali vicinam, minime vero diversorium publicum, aut suspectæ familiæ domicilium eligant; interim cum suis parochianis de modo, & ratione domus pastoralis quantocyus ædificandæ deliberent; pro singulorum siquidem parochianorum animarum salute, vel maxime necessarium est, habere Parochum suum, seu Vice-Parochum noctu, & interdiu in Parochia assidue residentem, & præsentem.

§. III. *Domus Pastorum annue visitentur, ac reparentur.*

Cum plerumque parochiani in ædificandis ædibus pastoralibus reddantur difficiliores, ex quo Curati, seu Vice-Curati conservationem dictarum ædium, cum gravi damno neglexerint, & negligant: Idcirco deinceps (postquam per parochianos debite fuerint reparatæ, vel ædificatæ) sub æstimatione, a juratis Scabinis Synodalibus facienda, Pastori, vel Vice-Pastori tradantur, quam hæredes sub obligatione omnium bonorum præstare tenebuntur; præcipimus insuper, ut Archi-Diaconi, & Decani Rurales ædes pastorales sæpius visitent, in iisdem restauranda, authoritate nostra reparari jubeant, inobedientesque Nobis denuntient, ut ex eorundem redditibus necessariæ reparationis impensæ desumantur, & contumaces præteritæ negligentiæ etiam pœnas luant: si vero ad restaurationem obligati Pastores, vel Vice-Pastores, ea non facta ex hac vita migrarint, vel Beneficiis suis renunciarint, mobilia tamdiu detineantur, ne quidpiam ex hæreditate, sive hæredibus, sive legatariis extradatur, donec expensæ ad reparationem requisitæ submioistratæ fuerint.

§. IV. *Pastor instituendus indicem bonorum mobilium domus Pastoralis, & ornamentorum Ecclesiæ, cui exhibere debeat.*

Nullus porro Pastorum, seu Vice-Pastorum in pastoratu suo instituatur, qui non bonorum mobilium in domo pastorali inventorum, similiter calicum, vestimentorum, ornamentorum, librorum, & quorumcunque instrumentorum, & supellectilium Ecclesiasticarum indicem, cum designatione omnium in ædibus pastoralibus destructorum, dirutorum, aut deperditorum sese intra semestre Nobis, aut Vicario nostro in Spiritualibus Generali, vel Archi-Diacono loci, aut Decano suo Rurali exhibiturum se spoponderit, sub viginti quinque florenorum aureorum pœna secus facientibus infligenda.

TITULUS VIII.

De Regularibus, qua viris, qua fœminis.

CAPUT I.

§. I. *Promiscua Novitiorum receptio Religioni noxia.*

Collapsæ Regularis disciplinæ restitutioni illud imprimis magnum affert impedimentum, quod in quibusdam Monasteriis, iis præsertim, quæ majori indigent reformatiooe, Religionis candidati sine delectu recipiantur: unde fit, ut quamvis Pontifices Maximi variis Constitutionibus male affectas radices evellere studeant, infructuosa tamen recens profitentium germina magis succrescant.

§. II. *Huic malo occurrit CLEMENS VIII.*

Propterea Regulares omnes, ad primævum suæ Religionis institutum revo-

revocaturus CLEMENS Papa VIII. (*b*) præclara de receptione, & institutione Novitiorum Decreta publicavit.

CAPUT II.

Saluberrima Decreta præscribuntur.

" CUm ad Regularem, *inquit*, disciplinam in singulis Religiosorum Monasteriis propagandam, Novitiorum institutio maxime utilis sit ac necessaria, &c. "

CAPUT III.

§. I. *Nemo virginem ad ingressum Religionis cogat.*

INsuper, cum Religionis ingressus, præcipue in virginibus, & mulieribus debeat esse liber, & voluntarius, ejusmodi personæ invitæ in Monasterium non detrudantur. Sancta enim Synodus Tridentina (*c*) " anathemati subjicit omnes, & singulas personas, cujuscunque qualitatis, vel conditionis fuerint, tam Clericos, quam Laicos, sæculares, vel Regulares, atque etiam qualibet dignitate fungentes, si quomodocunque coegerint virginem aliquam, vel viduam, aut aliam quamcunque mulierem invitam, præterquam in casibus in jure expressis, ad ingrediendum Monasterium, vel ad suscipiendum habitum cujuscunque Religionis, vel ad emittendam professionem; quique consilium, auxilium, vel favorem dederint, quique scientes eam non sponte ingredi Monasterium, aut habitum suscipere, aut professionem emittere, quoquo modo eidem actui, vel præsentiam, vel consensum, vel authoritatem interposuerint. "

§. II. *Nec ingredi volentem impediant.*

Sed nec parentes proles suas, neque alii Religionem ingredi, & Divino servitio se mancipare cupientes præpediant, aut a pio proposito avocent, cum dicta Synodus Tridentina similiter sub anathemate id prohibeat hisce verbis: " Simili quoque anathemati subjicit eos, qui sanctam virginum, vel aliarum mulierum voluntatem vel accipiendi, vel voti emittendi, quoquo modo sine justa causa impedierint. Eaque omnia, & singula, quæ ante professionem, vel in ipsa professione fieri oportet, serventur non solum in Monasteriis Episcopo subjectis, sed & in aliis quibuscunque. "

§. III. *Virgines ante vestitionem, & professionem examinentur.*

Urget vero Concilium Tridentinum, ut voluntas puellæ, quæ major duodecim annis habitum Regularem assumit, tam ante susceptionem habitus, quam ante emissionem professionis exploretur: " Libertati professionis virginum Deo dicandarum prospiciens Sancta Synodus, statuit, atque decernit, ut si puella, quæ habitum Regularem suscipere voluerit, major duodecim annis sit, non ante eum suscipiat: nec postea ipsa, vel alia promissionem emittat, quam exploraverit Episcopus, vel eo absente, vel impedito, ejus Vicarius, aut aliquis eorum sumptibus ab eis deputatus, virginis voluntatem diligenter, an coacta, an seducta sit, an sciat, quid agat: etsi voluntas ejus pia, ac libera cognita fuerit, habueritque conditiones requisitas juxta Monasterii illius, & Ordinis Regulam, nec non Monasterium fuerit idoneum, libere ei profiteri liceat, cujus professionis tempus, ne Episcopus ignoret, teneatur Præfecta Monasterio eum ante mensem certiorem facere; quod si Præfecta certiorem Episcopum non fecerit, quamdiu Episcopo videbitur ab officio suspensa sit. "

§. IV. *Tridentini Decreto parendum.*

Ut huic Tridentino Decreto pareatur, sub dictæ suspensionis ab Officio pœna, quibuscunque Abbatissis, Priorissis, Præfectis, & quovis alio nomine nuncupatis Superioribus, quorumcunque Monasteriorum Monialium Civitatis, & Diœcesis nostræ, quantumvis Regularibus subjectarum, vel

(*b*) Tom. 2. Bullarii, Const. 83.

(*c*) Sess. 25. de Regular. c. 18.

vel alias a jurisdictione nostra exemptarum, serio mandamus, ne ullam deinceps puellam ad habitum Regularem, vel professionem admittant, nisi Vicarius noster in Spiritualibus Generalis, seu alius a Nobis, vel ab eo deputatus, tam ante susceptionem habitus, quam ante professionem Regularem diligenter examinaverit, & exploraverit ipsius puellæ voluntatem, cæteraque, quæ dictum Concilium Tridentinum jubet, præstiterit.

§. V. *Examen ubi instituendum.*

Examen, vel extra septa Monasterii ante cancellos, seu ferreas crates omnibus arbitris, aliis Monialibus, & Confessario remotis, vel si Examinatori justa de causa ita visum fuerit, extra septa Monasterii in Ecclesia, vel alio loco libero, & religioso, præsentibus Notario, testibusque idoneis, ac duabus honestis, ac gravibus Matronis, puellæ neque consanguinitate, neque affinitate conjunctis, neque alio quovis modo suspectis instituatur, & a Notario articulatim exceptum, ac nitide, & correcte descriptum, in Monasterii Archivo, ut de libera examinatæ voluntate perpetuo constet, diligenter asservetur.

§. VI. *Tempus professionis significandum.*

Ne autem tempus professionis Nos, aut Vicarium nostrum, seu authoritate nostra Deputatum lateat, illud Abbatissa, Priorissa, Præfecta, seu quovis alio nomine Superior cujuscunque Monasterii, uno ante ipsam professionem mense sub pœna suspensionis ab officio, per Concilium Tridentinum decretæ Nobis significare teneatur; ejusmodi autem examen, neque Vicarius noster in Spiritualibus Generalis, neque ullus alius authoritate nostra deputatus, si legitime requisitus fuerit, ultra mensis spatium instituere differat.

§. VII. *Vestienda vestibus non induatur pretiosis.*

Indecorum est, virgines, quæ mundum relinquere decreverunt, ipso die suscipiendi habitus religiosi, mundanas vanitates magis sectari, quam ante unquam sectatæ fuerant, vestibusque pretiosis, etiam mutuo acceptis, & monilibus ad vanam ostentationem exornatæ, a parentibus, & propinquis cum pompa, instar sæcularis sponsæ, ad Monasterium deduci; & quia periculum est, ne hujusmodi splendor alienationem a sancto proposito pareat, qualiscunque virgo, posthac in sacra Religione vestienda, sola modeste ad Monasterium se conferat, atque ipso vestis religiosæ induendæ die, absque omni pompa, & superbo vestitu ex penetralibus Monasterii, habitu, quo in schola Monasterii constituta, vel antea diebus solemnioribus consueverat, ad sacram Communionem accedere, in publicum vestienda procedat.

§. VIII. *Pueruli JESU statua ipsi non præferatur.*

Nulli item virgini religioso habitu investiendæ, aut professionem emissuræ, puerulі JESU statua præferatur, sed ipsamet potius manibus propriis, virginum omnium Sponsi Christi Domini e cruce pendentis imaginem gestet.

§. IX. *Nec sumptuosa instituantur convivia.*

Innovamus quoque Regulares personas, tam exemptas, quam non exemptas concernentia in Synodis Diœcesanis Coloniensibus sub ERNESTO (*d*) & FERDINANDO, (*e*) aliisque Archi-Episcopis Coloniensibus promulgata Decreta, speciatim ad abusus, circa apparatus, & sumptus prandiorum, in susceptione, aut professione Regularium tollendos pertinentia, a PAULO V. Pontifice Maximo confirmata.

§. X. *Consuetudo contraria tollatur.*

Sicut enim pro receptione Monachi, aut Monialis, etiam paupertatis Monasterii causa, nihil exigi potest, (*f*) ita valde indecorum est, in die vestis assumendæ, aut professionis magnos sumptus in convivia profundi. Qua-

(*d*) Pag. 8. tit. 3. per tot. pag. 28. tit. 6. per tot. Archiep. pag. 31. 32. 33. 34. & 35. de Simon.

(*e*) Decreta Synodi sub Ferdinando

(*f*) C. Non satis. c. Veniens. c. Quoniam.

Quapropter Decretis Synodalibus prædictis (g) inhærendo, præcipimus, ut Abbates, & Abbatissæ, aliique Monasteriorum Superiores, e Monasteriis, & domibus suis hanc consuetudinem tanquam detestabilem corruptelam, & abusum ab URBANO IV. Papa (h) damnatum prorsus tollant, & eliminent, parentibusque, vel consanguineis, quantumvis ultro petentibus, ut sumptuosa convivia, maxime suscipiendi habitus die, instituant, non permittant.

§. XI. *Renunciatio ab iisdem facta, quomodo sit nulla.*

" Nulla quoque renunciatio (quemadmodum sancivit Concilium Tridentinum (i)) " aut obligatio ante " facta, etiam cum juramento, vel in " favorem cujuscunque causæ piæ, va-" leat, nisi cum licentia Episcopi, sive " ejus Vicarii fiat, intra duos menses " proximos ante professionem, ac non " alias intelligatur effectum suum sor-" tiri, nisi secuta professione: aliter " vero facta, etiamsi cum hujus favo-" ris expressa renunciatione, etiam ju-" rata, sit irrita, & nullius effectus."

§. XII. *Quid ex bonis Novitii tribuendum Monasterio ante professionem.*

" Neque ante professionem, (k) " excepto victu, & vestitu Novitii, vel " Novitiæ illius temporis, quo in pro-" batione est, quocunque prætextu, " a parentibus, vel propinquis, aut " Curatoribus, ejus Monasterio ali-" quid ex bonis ejusdem tribuatur, ne " hac occasione discedere nequeat, " quod totam, vel majorem partem " substantiæ suæ Monasterium possi-" deat, nec facile si decesserit, id re-" cuperare possit; quin potius præci-" pit Sancta Synodus sub anathematis " pœna, dantibus, & recipientibus, " ne hoc ullo modo fiat; & ut abeun-" tibus ante professionem omnia resti-" tuantur, quæ sua erant. Quod ut " recte fiat, Episcopus, etiam per cen-" suras Ecclesiasticas, si opus fuerit, " compellat." Proinde Nos tum Concilii ejusdem, tum Decessorum nostrorum ERNESTI, & FERDINANDI (l) Archi-Episcoporum Decretis inhærendo, omnia, ac quæcunque Statuta, & consuetudines, quæ libertati professionis Novitii, vel Novitiæ quoquo modo officere possunt, penitus tollimus, & abrogamus.

§. XIII. *Professio ante elapsum probationis annum est nulla.*

Tametsi professio (m) sive tacita, sive expressa, aut emissio trium substantialium votorum in Religione approbata, non nisi post integrum annum continuæ probationis, in habitu religioso exactum, & decimum sextum ætatis annum expletum, fieri queat, & antea facta sit irrita; nihilominus anno probationis durante, si Novitia, vel Novitius curandæ valetudinis causa, cum licentia Superiorum suorum e Monasterio, retento habitu religioso, exierit, ac deinde revertatur, eodem tempore professionem valide emittet, perinde, ac si nunquam egressus fuisset. Imo si expleto Novitiatus anno, ante professionem aliquis e Monasterio abierit, postea rediens, ac receptus ad profitendum absque nova probatione admitti potest.

§. XIV. *Novitii ante Professionem Sacramentum Confirmationis suscipiant.*

Nulli Novitii, vel Novitiæ ad Regularem cujusvis Ordinis professionem, nisi sacro Chrismate prius confirmati, admittantur; studiose enim curandum est, ne qui Omnipotenti DEO peculiariter consecrandi sunt, sine hisce militiæ Christianæ Symbolis illi militent; ne vero Sponsa Christi confirmanda in publicum prodire debeat, potius illam Episcopus intra Monasterii septa accedat.

CAPUT IV.

§. I. *Exactam substantialium observantiam procurare quibus incumbat.*

Abbates porro, Magistri Generales, Provinciales Ministri, Priores, Guardiani, Rectores, cæterique quorumlibet Monasteriorum, Conventuum,

(g) Loc. cit. (h) C. Sane. X. de Simon. inter com. (i) Sess. 25. de Regul. c. 16.
(k) Trid. cit. (l) Loc. cit. (m) Trid. cit. c. 15.

tuum, & Collegiorum utriusque sexus Superiores, omnem curam, ac diligentiam adhibeant, ut in Monasteriis, Conventibus, & Collegiis sibi subjectis, ea, quæ ad Regularis vitæ substantiam pertinent, cujusmodi sunt obedientiæ, paupertatis, & castitatis, aliaque Ordinum, & Institutorum peculiaria vota ac præcepta, nullo unquam tempore relaxentur; si enim illa, quæ bases sunt ac fundamenta totius Regularis disciplinæ, exacte non fuerint conservata, totum corruat ædificium, necesse est.

§. II. *Decretum CLEMENTIS VIII.*

Qua de re CLEMENS Papa VIII. valde necessaria præscripsit Decreta, quæ pro majori Religiosorum notitia & exactiori eorundem observatione publicamus.

CAPUT V.

§. I. *Diligens Chori frequentatio omnibus inculcatur.*

" NUllus omnino prætextu cujuscunque privilegii, vel Superioritatis, etiam Generalatus, a servitio Chori censeatur immunis, &c."

CAPUT VI.

§. I. *Obedientia Superioribus præstanda.*

REligiosi obedientiæ, qua Superioribus suis obstringuntur, exactissimam habeant rationem, & plane intolerandum est, nonnullos quandoque scientiæ opinione, senii, Officiorum administratorum, aliisve quæsitis titulis, æquo animosiores reddi, adeoque subinde insolescere, ut excussis salutaris obedientiæ habenis, suis Superioribus resistere, vel clandestinis machinationibus, & susurrationibus eorum honori, & observantiæ, non sine maximo eorum authoritatis apud alios sæpe contemptu, detrahere audeant, ad coercendam ejusmodi proterviam, Superiores, implorato etiam nostro, si opus fuerit, vel suorum Generalium, aut Provincialium subsidio, tales disciplinæ monasticæ eversores, ad exemplum aliorum, sine ulla dissimulatione, carcere etiam, ubi temeritas mitiorem pœnam respuit, puniant, & compescant.

§. II. *In ea Novitii maxime exercendi.*

Ad præcavendum hoc malum, Novitii probationis suæ tempore, in virtute obedientiæ ita exerceantur, ut iis reliquo vitæ decursu in omnibus & frænum, & calcar sit.

§. III. *Castitas illibata custodienda.*

Castitatis quoque diligentissima habenda est cura, proinde omnes, vel ad minimum naufragii ejusdem periculum ducentes occasiones caute vitentur, singulaque ad ejus tutelam servientia studiose observentur, ab omni aspectu, colloquio, consuetudine, & familiaritate disparis sexus abstineatur, fœminæ omnes ab ambitu, refectorio, dormitorio, & aliis inferioribus locis Monasterii virorum penitus excludantur.

§. IV. *Castitatem violantis pœna.*

Præstitam Deo fidem sacrilega incontinentia violans, ad vindictam criminis, & aliorum terrorem, secundum Regulam, & Statuta Ordinis, atque Canonicas Sanctiones graviter puniatur.

§. V. *Pœna solicitantium aut violantium Moniales.*

Quicunque pudicitiam Sanctimonialium cujuscunque Ordinis ausu sacrilego solicitare præsumpserit, ab officio, si Clericus fuerit, si Laicus a perceptione Corporis Domini, Decreto Concilii sub CONRADO Cardinali Portuensi celebrati, (n) noverit se esse suspensum. Si quis vero Sanctimonialem aut violaverit, aut extra Monasterium eduxerit, aut cum multorum offendiculo, diu publice detinuerit, vel etiam sic detentam precibus, vel minis, atque violentia Monasterio, unde educta erat, restituerit, ipso facto sententia excommunicationis a Prædecessore nostro HENRICO (o) lata tamdiu se innodatum agnoscat, donec Deo de peccatis, Nobis autem, atque ipsi Monasterio de injuria, atque vituperio

(n) Pag. 6. c. 19. (o) Pag. 37. c. 17.

rio plene satisfecerit, ac veniam, & absolutionis beneficium a Nobis obtinuerit.

§. VI. *Pœna lapsæ Monialis.*

Sanctimonialis autem in peccatum carnis publice, vel notorie lapsa, maxime, quæ Monasterio exierit, juxta Statuta Conciliorum sub CONRADO, Cardinali Portuensi, Legato Apostolico, & sub Decessore nostro HENRICO habitorum, (*p*) præter pœnam carceris, ubi per abstinentiam cibi, & potus, aliasque corporis castigationes, pro discretione Abbatissæ, Priorissæ, seu Magistræ &c. punienda est; ulterius ad officium aliquod in Monasterio non admittatur, sed in pœnam delicti sine velo incedat, ultima tam in claustro maneat, quam in choro, omnique voce in Capitulo, in tractatibus, & electionibus quibuscunque sit penitus destituta, donec ob laudabilem suam vitam, ac testimonium, & intercessionem totius Monasterii sui, a Nobis, vel suo Superiore ad præmissa, vel ex parte, vel ex toto restitui mereatur.

CAPUT VII.

§. I. *Clausura servanda.*

Lubrica ad incontinentiam via, (*q*) quæ plurimis apostatandi occasionem præbuit, singulos singulorum Ordinum Superiores, Nobis etiam tacentibus, monet, ut in commissis sibi Cœnobiis clausuram servari, atque ubi collapsa est, in integrum restitui curent: idcoque rarissime Religiosis, quorum officii non est, extranea negotia curare, Monasterii septa egredi permittant. Familiaritatem, & comessationes cum sæcularibus, Religiosis, potissimum Sanctimonialibus, cujuscunque Ordinis & Regulæ præscindant, iisdem peregrinandi, parentes, consanguineos, aut amicos visendi, apud illos prandia frequentandi, Bacchanalia, Martinalia, & Festivas Ecclesiarum dedicationes celebrandi, baptizati infantis conviviis assistendi, aliorumque negotia curandi licentiam non concedant.

§. II. *Quales pro concionibus, & eleemosynis colligendis emittendi.*

Dispiciant etiam, quosnam, & ad quos pro concionibus, & colligendis eleemosynis emittant, quibus districte præcipiant, ut in populi conspectu, non tantum sana doctrina, sed moribus pariter Religiosam vitam decentibus ita effulgeant, ut proximo ædificationi, Ecclesiæ, & Ordini sint honori, nullique vel minimum scandalum præbeant.

§. III. *Terminariis quæ servanda.*

Religiosi Terminarii gravitate morum, & Missionarii zelo præditi sint, qui, dum stationes suas obeunt, vel collectas faciunt, nunquam diutius morentur, quam necessitas postulat; nec unquam ultra terminum ipsis præfixum e Monasteriis, seu Conventibus suis emaneant: nec alibi, quam apud loci Pastorem, seu Vice-Pastorem, seu honestum aliquem incolam (quibus ratione expensarum precibus, vel pretio satisfaciant) hospitentur: nunquam autem in taberna, vel diversorio, vel hospitio publico, sive soli, sive cùm aliis divertant; (*r*) qui secus fecerint, a Parochis, vel Vice Parochis, ad petendam eleemosynam in Parochiis suis juxta HERMANNI IV. Prædecessoris nostri Statutum (*s*), nequaquam sine expressa nostra, nostrive in Spiritualibus Vicarii licentia in scriptis obtenta admittantur. Quod si Pastor, seu Vice-Pastor loci, hac in re deprehendatur reus, tribus florenis Rhenensibus mulctabitur.

§. IV. *Causam dissolutionis Superiores ab iis tollant.*

Proinde Regularium Terminariorum Superiores in Domino monemus, ut omnis dissolutionis causam suis subditis adimant, ne Nos illos, qui suo exemplo plus destruunt, quam prædicatione ædificant, tanquam inutiles in vinea Domini operarios, a suis terminis, & a munere prædicandi, & eleemosynas colligendi amovere cogamur.

§. V.

(*p*) Loc. cit. (*q*) Clemens VIII. Const. 60. Conc. Prov. Col. sub Hermanno V. p. 397. (*r*) C. Cum ex eo. de Pœnit. & Remiss. (*s*) Pag. 367.

§. V. *Monialium clausura sit perpetua.*

Quo Sanctimonialium autem vitentur incontinentiæ pericula, & Christo Domino consecrata corporis, spiritusque sanctitas, illibata servetur, nihil fere religiosius Sacrosancta Synodus Tridentina (*t*), Constitutionem BONIFACII Papæ VIII. (*u*) renovans, commendat Episcopis, nihil etiam magis formidanda comminatione mandat, quam quod de clausura in Monialium Cœnobiis vel restituenda, vel conservanda serio statuit: " Universis enim " Episcopis sub obtestatione Divini judicii, & interminatione maledictionis æternæ præcipit, ut in omnibus " Monasteriis sibi subjectis, ordinaria, " in aliis vero Sedis Apostolicæ auctoritate, clausuram Sanctimonialium, " ubi violata fuerit, diligenter restitui, " & ubi inviolata est, observari maxime procurent: inobedientes, atque " contradictores per censuras Ecclesiasticas, aliasque pœnas, quacunque " appellatione postposita, compescentes, invocato etiam ad hoc, si opus " fuerit, auxilio brachii sæcularis." Nos, ne nostro officio hac in parte defuisse videamur, comminatamque maledictionem æternam (quod absit) incurramus, omnes Monasteriorum Sanctimonialium Civitatis & Diœcesis nostræ Coloniensis Superiores sub eadem obtestatione, & comminatione monemus, ut tam salutare Decretum summo studio exequantur, ne Nos ad dictas censuras, aliasque pœnas, aut brachium sæculare adhibendum, procedere compellamur.

CAPUT VIII.

§. I. *Religiosi raro egrediantur & visitentur.*

Sicut ad clausuram, & solitudinem pertinet, ut Religiosi non nisi necessitate exeant, ita ad eandem quoque spectat, ne a quibusvis, aut quolibet tempore invisantur. Qua in re graviter a multis peccatur: reperire enim est quorundam Monasteriorum portas, quibusvis accedentibus, semper patere, aut si clausæ sint, pulsantibus permitti, ut sine præscitu, aut consensu Superioris, Religiosorum cellas petant, longeque liberius, quam in sæcularium domibus, aut Principum aulis, cuivis, quosvis accedendi facultatem indulgeri.

§. II. *Mulieribus ad claustra virorum non pateat accessus, nec econtra.*

In quibusdam similiter virorum Monasteriis, sive per communem portam, sive per Templum, quandoque usque ad Fratrum cellas, mulieribus patet accessus: in Monialium pariformiter Cœnobiis non solum virginibus, & mulieribus, verum etiam viris, & adolescentibus ante cancellos, imo & in Monasterii penetralibus, ipsisque refectoriis, cum Sponsis Christi, virginibus velatis confabulari, comedere, jocari permittitur. Et quasi vinum, & adolescentia non satis magna forent voluptatis incentiva, quandoque etiam instrumenta musica adhibentur, ut virgines illæ mundum non reliquisse, sed mutasse duntaxat, & castitatis, aliaque vota ad provocandam iram Dei, propriamque salutem manifestissimo æternæ damnationis periculo exponendam, emisisse videantur.

§. III. *Monasteriis virorum præficiatur Portarius.*

Qui gravissimi, & periculosissimi abusus, ut penitus eradicentur, in singulis virorum Monasteriis certus janitor moribus, & ætate maturus, fidelis, & mansuetus ad Monasterii portam constituatur, qui, ut porta semper clausa sit, observet, & ad Religiosorum colloquium admitti petentes, Monasterii Superiori deferat, ejusdemque mandato, an admittendi sint, se conformet.

§. IV. *Moniales sæcularibus loquantur velatæ.*

Præterea cum in Statutis Decessoris nostri ADOLPHI III. (*x*) habeatur, ut Moniales, ne quidem virorum conspectibus pateant, optamus laudabilem morem, qui in quibusdam virginum Monasteriis observatur, ut velum sit ante cancellos, ubi ad colloquendum cum extraneis conveniunt, in

(*t*) Sess. 25. de Regular. c. 5. (*u*) C. 1. de statu Reg. in 6. (*x*) Pag. 49.

in omnibus introduci; Parentes vero, fratres, & sorores, fratrum quoque uxores, ac eorundem & sororum filios, ut aliquando videant, si soli compareant, permittimus. Eos tamen, ut monet D. Hieronymus (y), sic videant, ut per eos alios non videant, quorum vultus cordi hæreant, & tacitum vivat sub pectore vulnus.

§. V. *Templum Sanctimonialium sit extra ambitum clausuræ.*

Si quæ sint virginum Monasteria, quorum Templum, aut Sacellum ita constitutum est, ut Sacerdos celebraturus illud ingredi non possit, nisi intrando, aut transeundo Monasterii clausuram, ineatur ratio, secundum quam aliter de hujusmodi Oratorio disponatur; interim per circuitum, vel alia via Sacerdoti in Templum permittatur ingressus. Quod si omnino fieri non possit, nullus ibidem ad celebrandum admittatur, nisi qui a Nobis, aut nostro in Spiritualibus Vicario specialem desuper facultatem obtinuerit.

§. VI. *Sacerdos celebrans apud virgines non jentet.*

Sacerdos, qui in virginum Monasteriis celebraverit, nequaquam ibidem sumet jentaculum; quod si adeo pauper sit, ut non habeat domi, quod manducet, ideoque Moniales in eo Christum pascere cupiant, vel jubeant eum redire ad prandium, & ante cancellos, ubi solent tractari hospites, religiose ipsum reficiant, vel potius alia eleemosyna ejus indigentiæ, pro sua facultate subveniant.

§. VII. *Modus admittendi Sacerdotes, Confessarios, Medicos, & Operarios intra clausuram.*

Quando Sacerdos, aut Confessarius ad Sacramenta, aliave charitatis officia ægrotantibus Monialibus impendenda, Monasterium Monialium ingredi cogitur: item quando Medicus, Chirurgus, Pharmacopola, Operarii, vel quicunque alii viri ad necessariam operam in hujusmodi Monasteriis præstandam, sunt admittendi, Præfecta Monasterii, aut ejus Vicaria, cum duabus senioribus, & discretis Monialibus ab ipsa Præfecta deputandis, eosdem ingredientes, & intra septa clausuræ hærentes semper comitetur, adeo ut ab illarum præsentia sese separare nequeant; caveatur autem diligentissime, ne quæ sola velata, vel non velata operariis manum adjutricem præbeat, & curiosa spectatrix operis assistat.

§. VIII. *Colloquia Monialium cum sæcularibus quomodo instituenda.*

Ne puritas cordis sæcularium conversatione fœdetur, Moniales a familiaribus virorum, mulierum, aut puellarum sæcularium colloquiis abstineant; nimia siquidem sæcularium familiaritas spiritum pietatis extinguit, & infinitas animi molestias, atque distractiones generat. Nulla propterea Monialium, ne quidem Abbatissa, Priorissa, vel alia Superior sola cum solis extraneis, sed alia Moniali arbitra ac teste semper præsente loquatur, nisi interdum Præfectæ Monasterii, expedire visum fuerit, ut colloquium solius, cum personis Ecclesiasticis, aut Religiosis de rebus animam, & conscientiam concernentibus, permittatur.

CAPUT IX.

§. I. *Convictorum habitatio sit distincta.*

SI quæ Monasteria Convictores alant, eorum habitatio a Religiosorum ita distincta sit, ut commoditatem majorem extraneis ipsos accedendi, aut cum iis colloquendi, nisi obtenta a Superiore facultate non habeant; ne furtive per illos adferri, aut nunciari curent, quæ Superior, si sciret, non permitteret, & ne ex iis intelligant, quid foris agatur, quæ, inquit D. Benedictus (z), *plurima destructio est.*

§. II. *Convictores a Religiosorum refectorio arceantur.*

Convictores ad commune Religiosorum refectorium non admittantur, nisi raro & in summis Festivitatibus. Monasterii Præfectus, ut absque noxa vivant, & Ecclesiæ præceptis satis-

(y) Epist. ad Rustic. (z) C. 67. Regulæ.

tisfaciant, nihilque quod Monasterio infamiam possit conciliare, committant, diligenter advigilet, delinquentes pro ratione culpæ corrigat, neque solum allaboret, ut a peccatis, & criminibus abstineant, sed etiam in operibus bonis & virtutibus proficiant.

§. III. *Magna de Convictricibus debet esse cura.*

Eadem de virginibus in convictu apud Moniales existentibus debet esse solicitudo, maximaque cura, ut minutiora etiam peccata vitent, & in via perfectionis indies progrediantur, clausuramque servent; vestitum earundem convenit esse modestum, non sumptuosum, aut splendidum, ne vel ipsæ puellæ vanitate mundi inescentur, vel Moniales aliquas assumpti habitus religiosi pœnitere incipiat.

§. IV. *Convictrices sumptus solvant, & libertatis suæ in electione status admoneantur.*

Ne puellarum sæcularium in Monasteriis educatio occasionem avaritiæ præbeat, aut illarum conscientiis scrupulum causet; sumptibus parentum, nisi vere pauperes sint, usque ad annum probationis alantur, & vestiantur, & vel maxime, dum ad discretionis annos pervenerunt, circumspecte sæpius moneantur, quod nec Novitiæ, nec Religiosæ sint, sed plenam libertatem statum vel religiosum, vel sæcularem eligendi habeant, instruanturque de methodo prudenter in deligendo statu deliberandi, & resolvendi.

CAPUT X.

§. I. *Silentium servandum, literæ clanculum non scribendæ.*

AD bonum solitudinis monasticæ in ipso Monasterio perfecte consequendum, pertinet silentium: hujus igitur habenda est diligens quoque ratio, curandumque, ne Religiosi inter se crebrius, quam eorum Statuta permittunt, colloquantur; nec alios, quam ad eos in sancto proposito confirmandos utiles, sermones misceant, soliciteque advigilandum, ne aliqui, aut clam literas ab aliis accipiant, aut ad alios perferendas curent.

§. II. *Religiosi, qui multos habent consanguineos, ad alia loca transferantur.*

Religiosi, qui in loco, ubi degunt, multos habent consanguineos, a quibus frequenter & importune visitantur, aut quos frequentius invisere coguntur, ad aliud ejusdem Ordinis Monasterium mittantur. Quod ut inposterum, quantum fieri potest, præcaveatur, cæteris paribus, potius assumendi erunt ad ordinem, qui in loco, ubi Monasterium situm est, nullos, aut quam paucissimos, quam qui multos, & potentes habent consanguineos; quotidiana enim experientia complures Monasteriorum Præfectos docuit, inde dissolutionem disciplinæ religiosæ ortam fuisse, unde emolumenta temporalia sperabantur. Quod si tamen tales aliquando assumendi erunt, ad aliud ejusdem Ordinis Monasterium destinentur; frustra siquidem ad perfectionem vitæ Christianæ contenditur, quamdiu illud humani affectus vinculum non inciditur, quo quis carni, & sanguini minus ordinate colligatur. Qua de re amici in admissione Novitii, ne offendantur, erunt admonendi.

§. III. *Strepitus judiciarii in Monasteriis prohibeantur.*

Ut quieti, & tranquillitati Monasticæ plenissime consulatur, in Monasteriis strepitus judiciarios, vel arbitramenta fieri prohibemus; nam ab hujusmodi strepitu, & diversorum hominum conventu, maxime cum insolentes ministros, mulieres vanas, & earum petulantes pedissequas aliquando eis adesse, & ea occasione per Monasterium vagari contingat, Monasteria volumus prorsus esse libera & immunia.

§. IV. *In Monasterio omnia sint rite disposita.*

In ipso Monasterio omnia sint ita ordinata, ut nihil reperiatur, quod internam animorum quietem, ac unionem cum Deo aliqua ratione perturbare valeat. Quo imprimis spectat, ut fenestræ, & foramina, e quibus extra Monasterium prospici possit, vel literæ, aut quidvis aliud foris accipi,

aut

aut foras mitti, obstruantur; deinde ut ostia interioris clausuræ, & dormitorium statis horis claudantur, & aperiantur, ne Religiosi per Monasterium vagabundi, & otiosi discurrant; item ne sæculares per templum claustri loca intrare possint. Habenda insuper est ratio, ut talis constituatur custos, de quo nulla possit esse suspicio, quod extraneos per Templum ad colloquendum cum Religiosis admittat, aut ipsemet hac in parte peccet. Curandum præterea, ne Religiosi absoluto Divino Officio eos, quos velint, in Templo convenire queant, multo minus, ut Templum exeant, & vel in ostio transeuntes observent, vel ad vicinos confabulandi gratia procedant.

§. V. *Monasteria ruinosa ad urbes transferantur.*

Ad colendam arctius solitudinem, multa utriusque sexus Monasteria procul ab urbibus, in agris, & sylvis fuerunt exstructa, quæ si iniquitate temporum, malorum hominum prædæ, & aliis facinoribus sine ulla custodia exposita, aut ita destructa existant, ut sine maximis sumptibus restaurari nequeant, aut bellorum calamitatibus, vel mala bonorum administratione eo redacta sint, ut reditus vix pauculis personis sustentandis sufficiant, expedire judicamus, ut Religiosi illorum Monasteriorum sese ejusdem Ordinis Monasteriis in urbibus constitutis, de nostro consensu conjungant, aut si hoc fieri nequeat, desolata potius in urbibus loca emant, quam ea, quæ extra urbes habent, reædificent; tum ne ea, quæ extra urbes instauraturi essent, iisdem periculis exponantur, tum ne dubia meliorum temporum exspectatione in talibus Monasteriis disciplina prorsus collabatur.

CAPUT XI.

§. I. *Modus excipiendi hospites.*

Hospites in virorum Monasteriis a Religioso modesto, ac gravi ad hoc deputato benigne excipiantur; maxime Religiosorum consanguinei, & juxta Regulam in mensa Abbatis, Præpositi, Prioris, vel Guardiani, vel alio honesto loco, advocatis, si ita Superiori videbitur, iis, quorum causa venerint, tractentur; sit autem mensa frugalis, ebrietas, & provocationes ad æquales haustus prorsus vitentur, initioque refectionis ex devoto libello aliquid legatur; unde inter prandendum, aut cœnandum piorum discursuum sumatur occasio, ne ad otiosa, aut quod pejus est, ad detractiones lingua prolabatur.

§. II. *Quibus extra mensam non propinetur haustus.*

Absoluto prandio, vel cœna, ut viri Religiosi religiose hospites tractent, vinum amplius non propinetur; turpe enim, & ignominiosum nimis est, viros Religiosos, ac professione sanctos, in similibus subinde sæculares luxu, ac dissolutione superare, sibique persuadere, quod non liberaliter exceperint hospites, ac convivas, nisi illos ebrios dimiserint.

§. III. *In mensa Superioris adhibeatur lectio.*

Mensam Abbatis, & cujuscunque alterius Superioris lectio sacra, & sobrietatis virtus semper exornent; tum ut vitæ, & morum integritate, ac sobrietate subditis præluceat, tum ut una cum cibo corporali, spirituali quoque alimonia, si qui adsint convivæ, reficiantur, cognoscantque, Monasteria scholas esse, in quibus mortificationi carnis, non voluptati studetur.

§. IV. *Monialibus non licet cum aliis extra cancellos prandere.*

In Sanctimonialium Monasteriis locus hospitibus tractandis conveniens, seclusus a Claustro deputetur, ubi amici, potissimum consanguinei Monialium (si id necessitas, aut honestas poscat) decenter, & honeste, frugaliter tamen excipiantur: ad locum hunc nulli Monialium, imo ne Abbatissæ quidem extra cancellos pateat accessus, sed ante eosdem cum amicis colloquantur; serventur similiter ea, quæ virorum Monasteriis de hospitalitate, ac temperantia servanda a Nobis, atque etiam Monialium Monasteriis, de modo excipiendi hospites, a Decessoribus

foribus nostris ERNESTO, ac FERDINANDO Archi-Episcopis Germanico idiomate salubriter præscripta sunt.

CAPUT XII.

§. I. *In confessione, & sumptione Eucharistiæ quæ servanda.*

IN expiatione conscientiarum, & humili peccatorum confessione, ac Sanctissimæ Eucharistiæ frequentatione, id observetur, quod cujusque Ordinis Regulæ, ac probatæ consuetudines requirunt: sciant interim omnes Superiores Decretum CLEMENTIS Papæ VIII. (2) de casuum reservatione, eorundemque absolutione strictissime sibi servandum esse, quod ne quenquam lateat, hic subjicimus.

§. II. *Casus Regularium Superioribus reservati.*

" Sanctissimus Dominus noster, " qui jam pridem accurate perpendit, " ac re ipsa comperit, quod reservatio " facultatis absolvendi Religiosos pœ" nitentes, a peccatis quibusdam gra" vioribus, nisi Superiores admodum " prudenter, ac moderate illa utantur, " nonnullos infirmiores, qui interdum " Superiori suo conscientiæ maculas " detegere formidant, adducere posset " in æternæ damnationis periculum, " & spiritualis remedii desperationem; " ideo ut huic malo Sanctitas sua op" portune prospiceret, decrevit, ut " nemo ex Regularium Superioribus " peccatorum absolutiones sibi reser" vet, exceptis iis, quæ sequuntur, " aut omnibus, aut eorum aliquot, " prout subditorum utilitati expedire " prudenter in Domino judicaverit: " veneficia, incantationes, sortilegia, " apostasia a Religione, sive habitu de" misso, sive retento, quando eo per" venerit, ut extra septa Monasterii, " seu Conventus fiat egressio: noctur" na ac furtiva e Monasterio, seu Con" ventu egressio, etiam non animo " apostatandi facta: proprietas contra " votum paupertatis, quæ sit pecca" tum mortale, juramentum falsum " in judicio Regulari seu legitimo: " procuratio, auxilium, seu consilium " ad abortum faciendum post anima" tum fœtum, etiam effectu non se" quuto: falsificatio manus, aut sigilli " Officialium Monasterii, aut Conven" tus, furtum de rebus Monasterii, " seu Conventus in ea quantitate, quæ " sit peccatum mortale, lapsus carnis " voluntarius opere consummatus: " Occisio, aut vulneratio, seu gravis " percussio cujusque personæ, mali" tiosum impedimentum, aut retar" datio, aut apertio literarum a Supe" rioribus ad inferiores, & ab inferio" ribus ad Superiores. Si quod aliud, " præterea peccatum grave pro Reli" gionis conservatione, aut pro con" scientiæ puritate reservandum vide" bitur, id non aliter fiat, quam Ge" neralis Capituli in toto Ordine, aut " Provincialis in Provincia matura dis" cussione & consensu. Non liceat Su" perioribus Regularium confessiones " subditorum audire, nisi quando pec" catum aliquod reservatum admise" rint, aut ipsimet subditi sponte, ac " proprio motu ab iis petierint. Su" periores in singulis domibus depu" tent duos, tres, aut plures Confes" sarios pro subditorum numero majo" ri, vel minori, iique sint docti, pru" dentes, ac charitate præditi, qui a " non reservatis eos absolvant, & qui" bus etiam reservatorum absolutio " committatur, quando casus occur" rerit, in quo eam debere committi, " ipse imprimis Confessarius judicave" rit. Tam Superiores pro tempore " existentes, quam Confessarii, qui " ad Superioritatis gradum fuerint " promoti, caveant diligentissime, ne " ea notitia, quam de aliorum pecca" tis in confessione habuerunt, ad ex" teriorem gubernationem utantur: li" cebit tamen Superioribus determi" nare pœnitentias graves quibusdam " peccatis, etiam non reservatis a Con" fessariis imponendas, quæ subditos " ab hujusmodi perpetrandis cohibere " possint. Atque ita per quoscunque " Regularium Superiores, quicunque " illi sint, observari mandavit. Non " obstantibus Constitutionibus & Ordinatio-

(2) Extat hoc Decretum sub Urbani VIII. Constitutionibus 28.

" nationibus Apostolicis, ac cujusvis
" Concilii, & etiam generalibus Decretis, nec non consuetudinibus, " etiam ab immemorabili tempore observatis, aut Regulis in Generalibus, " seu Provincialibus Capitulis editis, statutis, & consuetudinibus, etiam Apostolica authoritate confirmatis, privilegiis, indultis, & concessionibus " quorumcunque, quorum tenores " hic pro expressis haberi voluit, cæterisque in contrarium facientibus " quibuscunque. Datum Romæ apud " S. Petrum, die 26. mensis Maji anno Domini 1593. "

§. III. *Superiore facultatem a casibus reservatis absolvendi negante, Confessarius absolvere potest.*

" Sanctitas sua deinceps declaravit, & declarat, ut si hujusmodi Regularium Confessariis casus alicujus " reservati facultatem petentibus, Superior dare noluerit, possint nihilominus Confessarii illa vice Pœnitentes Regulares, etiam non obtenta a " Superiore facultate, absolvere. "

§. IV. *Confessarii Monialium sunt approbandi.*

Porro & GREGORIUS XV. (a) declarat, nullum Sacerdotem sæcularem, vel cujusvis Ordinis, vel Instituti Regularem, etiam Superiorem, & quomodolibet exemptum, licet Episcopali authoritate ordinaria ad sæcularium confessiones excipiendas approbatum, ullarum cujuscunque Ordinis Monialium, quantumvis exemptarum, aut sibi, vel ejusdem Ordinis Superioribus subjectarum, confessiones, sive ordinarias, sive extraordinarias audire posse, nisi speciatim ad id fuerit ante ab Episcopo Diœcesano approbatus, quam declarationem cum plurima contineat Regularibus præcipue cognitu necessaria, subjungendam duximus & publicandam.

CAPUT XIII.

GREGORIUS EPISCOPUS, SERVUS SERVORUM DEI, AD PERPETUAM REI MEMORIAM.

§. I. *Ad Ecclesiastica Sacramenta ministranda, & in Monasteriis Monialium verbum DEI prædicandum idonei assumantur.*

" INscrutabili DEI providentia universalis Ecclesiæ regimini, &c. "

CAPUT XIV.

§. I. *Dubia ex prædicta Constitutione orta solvuntur a sacra Congregatione.*

ORtis subinde super præinserta Constitutione GREGORIANA dubiis, sacra Congregatio Cardinalium ad dubia Concilii Tridentini declaranda Deputatorum consulta respondit in hæc verba: " Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini interpretum, censuit Constitutionem san. " mem. GREGORII XV. (b) de exemptorum privilegiis, nequaquam " subjicere Regulares exemptos, quibus cura animarum personarum sæcularium non incumbit, Episcoporum jurisdictioni in his, quæ Sacramentorum administrationem concernunt, nisi cum in Sacramentis personis sæcularibus administrandis ii- " dem Regulares delinquunt. "

§. II. *Quænam altaria Ecclesiarum Regularium visitare possit Episcopus.*

Ad primum propterea *dubium*, An liceat Episcopis visitare altaria Regularium Ecclesiarum, quibus cura animarum personarum sæcularium non incumbit, aut loca, ubi in eisdem Ecclesiis asservatur Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, vel ubi audiuntur confessiones personarum sæcularium? Respondit: " Episcopis non licere in " vim ejusdem Constitutionis visitare " altaria Ecclesiarum Regularium, quibus non incumbit animarum cura " personarum sæcularium, nec loca, " ubi in eisdem Ecclesiis asservatur " Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, vel ubi confessiones personarum sæcularium audiuntur. "

§. III.

(a) Constit. 18.

(b) Tom. 3. Bullarii post Gregorii XV. Papæ Constit. 18.

§. III. *Quid eisdem circa confessiones audiendas præscribere valeat.*

Ad secundum, An Episcopi possint Regularibus præscribere, ut certis tantum in locis, ac temporibus, aut certarum personarum confessiones audiant, vel alias illorum privilegia restringere, ac moderari in Sacramentis administrandis? Respondit: " Hac in parte " Constitutionem nihil novi juris induxisse, nec ullam novam authoritatem Episcopis in Regulares attribuisse: id vim ipsius Constitutionis " non posse Episcopos Regularibus " præscribere, ut certis tantum in locis, ac temporibus, aut certarum " personarum confessiones audiant, " vel alias illorum privilegia in Sacramentis administrandis restringere, " aut moderari. Quod si aliunde Episcopis hujusmodi facultas competat, " illam non fuisse ab eadem Constitutione sublatam. "

§. VI. *An facultas hæc extendatur in personas nullius Diœcesis.*

Ad tertium, An facultas Episcopis per Constitutionem attributa in exemptos, tam sæculares, quam Regulares, intelligatur etiam tributa in personas nullius Diœcesis? Censuit " ejusmodi " facultatem non intelligi tributam " Episcopis in personas nullius Diœcesis. "

§. V. *An competat aliis Prælatis.*

Ad quartum, An eadem facultas competat aliis inferioribus Prælatis proprium territorium, ac jurisdictionem quasi Episcopalem habentibus? Respondit: " Non competere. "

§. VI. *An per Gregorianam jus confirmandi Abbatissas Episcopis attributum sit.*

Ad quintum, An per eandem Constitutionem in illis verbis: " Possit " Episcopus, una cum Superioribus " Regularibus quarumcunque Abbatissarum electionibus per se, vel per " alium interesse, ac præsidere, " jus Abbatissas confirmandi Episcopis attributum censeatur? Respondit: " Jus " confirmandi Abbatissas minime fuisse Episcopis per Constitutionem attributum. "

§. VII. *An omnes Confessores Monialium ad petendam approbationem Episcopalem, & subeundum examen obligentur.*

Ad sextum, An Confessores Monialium ante editam constitutionem deputati debeant ab Episcopo examinari, & approbari? Respondit; " Confessores " quidem extraordinarios Monialium " nullatenus posse post Constitutionem, " illarum confessiones audire, nisi " prius ab Episcopo Diœcesano idonei " judicentur, & approbentur. Ordinarios vero Confessores ante Constitutionis publicationem deputatos " posse, durante triennio ab eorum " deputatione inchoando, pergere in " confessionibus Sanctimonialium audiendis, absque alio examine, & " approbatione Episcopi; quod si contingat, ut illorum facultas a Sede " Apostolica ultra triennium prorogetur, tunc debere eos ab Episcopo " examinari, & approbari. "

§. VIII. *Quid de Superioribus Regularibus ante publicationem Constitutionis deputatis statuendum sit.*

Ad septimum, An Superiores Regulares similiter ante ipsius Constitutionis publicationem electi, seu deputati, alia indigeant Episcopi approbatione, pro confessionibus Sanctimonialium sibi subjectarum audiendis? Respondit; " Superiores electos, seu de- " putatos ante ipsius Constitutionis " publicationem, quibus alioquin facultas competat audiendi confessiones Monialium sibi subjectarum, " posse, durante eorum officio, pergere sine alia Episcopi approbatione, " in confessionibus audiendis illarum " tantum, quæ sponte, ac proprio motu id ab iis petierint. At vero, eos, " qui post Constitutionem eligentur, " aut quoquo modo deputabuntur, " vel qui in eorum Officiis, seu dignitatibus, expleto jam tempore a Constitutionibus cujusque Ordinis, vel " alias legitime præfinito, ad aliud tempus confirmabuntur, nequaquam " posse Sanctimonialium confessiones audi-

" dire, nisi prius a Diœcesano Episcopo idonei judicati, atque approbati fuerint. "

§. IX. *An confessiones ab illis post publicationem exceptæ nullæ sint.*

Ad octavum, An confessiones, quas audiunt Superiores Regulares electi, seu deputati, vel confirmati, post publicationem, & scientiam tenoris dictæ Bullæ, non obtenta Episcopi approbatione sint nullæ, atque irritæ, nec ne? Respondit; " Confessiones hujusmodi " nullas, atque irritas esse. "

§. X. *An generaliter approbati pro confessionibus, Monialium confessiones etiam audire possint.*

Ad nonum, An Regulares generaliter ab Episcopo approbati ad confessiones personarum sæcularium audiendas, censeantur etiam approbati ad audiendas confessiones Monialium sibi subjectarum? Respondit; " Regulares " generaliter ab Episcopo approbatos " ad confessiones personarum sæcularium audiendas, nequaquam censeri approbatos ad audiendas confessiones Monialium sibi subjectarum, sed " egere quoad hoc speciali Episcopi " approbatione. "

§. XI. *An approbatus ad audiendas confessiones Monialium unius Monasterii, alterius audire valeat.*

Ad decimum, An Regularis ad audiendas confessiones Monialium unius Monasterii ab Episcopo approbatus, confessiones Monialium alterius Monasterii audire possit? Respondit; " Regularem ad audiendas confessiones " Monialium unius Monasterii ab Episcopo approbatum, minime posse audire confessiones Monialium alterius " Monasterii. "

§. XII. *An pro una vice approbati, absque nova licentia pluries Monialium confessiones audire possint.*

Ad undecimum, An Confessores Regulares extraordinarii semel ab Episcopi deputati, & approbati ad audiendas Monialium confessiones pro una vice infra annum, ad præscriptum sacri Concilii Tridentini, possint virtute dictæ approbationis pluries, tanquam Confessores extraordinarii, earundem confessiones audire, absque nova Episcopi licentia? Respondit; " Confessores extraordinarios semel deputatos, " atque approbatos ab Episcopo ad " Monialium confessiones pro una vice " audiendas, haud posse pluries, in " vim approbationis ejusmodi, illarum confessiones audire, sed ab Episcopo toties esse approbandos, quoties casus deputationis contigerit. "

§. XIII. *An Episcopus causam amotionis Confessorum, & Administratorum Superioribus Regularibus significare obligetur.*

Ad duodecimum. Cum in eadem Constitutione statutum sit, ut liceat Episcopo ex rationabili causa Superiores Regulares admonere, ut amoveant Confessores Monialium, atque Administratores bonorum, ad earundem Monialium Monasteria pertinentium, iisque Superioribus id facere detrectantibus, habeat Episcopus facultatem prædictos Confessores, & Administratores amovendi, quoties, & quando opus esse judicaverit, an ejusmodi causam Episcopus Superioribus Regularibus significare teneatur? Respondit; " Non teneri ejusmodi causam " significare Superioribus Regularibus, sed hoc relinqui arbitrio, & " prudentiæ Episcoporum, quorum " conscientiam sacra Congregatio serio " oneravit, ne facultate sibi in hac parte attributa quoquo modo abutantur, ejus rei in districto DEI judicio " rationem reddituri. "

§. XIV. *An jurisdictio Episcopalis contra Religiosos in omnibus delictis sit fundata.*

Ad decimum tertium. An eadem Constitutio, qua parte supponit Episcopi jurisdictioni Regulares delinquentes circa personas degentes intra septa Monasteriorum Monialium, aut circa clausuram, vel bonorum administrationem eorundem Monasteriorum, habeat locum in omnibus delictis, an vero solum in notoriis, & cum scandalo populi? Respondit; " Constitutionem habere locum in omnibus delictis,

" ctis, non autem in notoriis tantum, " & cum populi scandalo."

§. XV. *Decreta Congregationis Apostolica authoritate confirmata.*

Quæ sacræ Congregationis responsa ad se relata fel. recordat. GREGORIUS XV. & URBANUS VIII. in omnibus approbarunt.

§. XVI. *Quando puniri possint Regulares ad electionem Abbatissæ non præmonito, vel non exspectato Episcopo procedentes.*

Exorto etiam dubio, an liceat Episcopo in vim Constitutionis GREGORII XV. de exemptorum privilegiis, punire Regulares, qui ad Abbatissæ electionem procedunt, ante tempus ipsi Episcopo significatum, aut die electionis eidem nullatenus prænuntiata? Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum Respondit: " Regulares ex eadem Constitutione " ita demum teneri Episcopo significa-" re diem electionis Abbatissæ, eum-" que usque ad præfinitum tempus ex-" spectare, si antea expresse ipse declaraverit, se uti velle facultate sibi hac " in parte attributa, Abbatissarumque " electionibus per se, vel per alium " interesse, ac præsidere. Post eam " vero declarationem licere Episcopo " animadvertere in Regulares, qui ante tempus significatum, aut die ele-" ctionis eidem non prænuntiata, ad " Abbatissæ electionem procedunt."

§. XVII. *INNOCENTIUS X. Gregorianam Constitutionem, & Cardinalium Declarationes confirmavit.*

Præmissæ etiam Cardinalium Declarationes, & GREGORII XV. Constitutio, ex INNOCENTII X. (c) Summi Pontificis Constitutione in causa Angelopolitana jurisdictionis in Indiis Occidentalibus novæ Hispaniæ, non tantum roborantur, sed & alia complura notatu digna dubia huc spectantia resolvuntur, cujus proinde verba subjicimus.

CAPUT XV.

§. I. *Controversiæ inter Episcopum Angelopolitanum, & Religiosos Societatis JESU, super munere prædicationis, & sæcularium confessionibus.*

» CUm, sicut accepimus, aliquæ » fuerint ortæ differentiæ, inter » Venerabilem Fratrem JOANNEM » Episcopum Angelopolitanum sive » populi Sanctorum Angelorum in Indiis Occidentalibus ex una, & dilectos filios Clericos Regulares Societatis JESU ex altera partibus; de, » & super munere prædicationis verbi » Dei tam in propriis eorundem Clericorum Regularium, petita solum » Episcopi benedictione, quam in alienis Ecclesiis petita, & obtenta ab » eodem Episcopo Diœcesano licentia » exercendi; nec non super confessionibus Laicorum audiendis prævio » examine, sive approbatione ejusdem » Episcopi Diœcesani, quæ dicti Clerici Regulares in vim privilegiorum » prædictæ Societati, Apostolica authoritate concessorum, sibi proprio » jure licere prætendebant, & desuper in partibus fuerit deventum ad » plures actus judiciales, & pro parte » Clericorum Regularium hujusmodi » ad electionem Conservatorum privilegiorum hujusmodi: Nobisque » tam dicti JOANNIS Episcopi, quam » eorundem Clericorum Regularium » nomine, pro sopiendis differentiis » hujusmodi quædam dubia decisionem differentiarum præfatarum, nec » non jurisdictionem Ordinariorum in » exemptos, & ipsorum Clericorum » Regularium exemptionem a jurisdictione Ordinarii concernentia fuerint proposita, ad quæ ambæ partes » responderi, & quid desuper observandum sit, authoritate nostra Apostolica statui, & stabiliri desiderabant."

§. II. *A Summo Pontifice examinanda committuntur Cardinalibus, aliisque Prælatis.*

" Nos qui omnium fidelium, & » præsertim Ecclesiasticorum quieti libenter incumbimus, differentias prædictas

(c) Tom. 4. Bullarii, Const. 30.

» dictas, totumque negotium particulari Congregationi aliquorum Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, & dilectorum Romanæ Curiæ Prælatorum examinandum commisimus, qui auditis sæpius Procuratoribus prædicti JOANNIS Episcopi; nec non Procuratore generali Societatis prædictæ, negotio mature discusso, omnibus dubiis, & petitionibus hinc inde propositis responderunt, prout sequitur; videlicet: "

§. III. *Quid desuper responderunt.*

" Sacra Congregatio a Sanctissimo Domino nostro deputata super controversiis vertentibus inter Episcopum Angelorum in Indiis Occidentalibus, & Religiosos Societatis JESU, sæpius auditis Procuratoribus ab eodem Episcopo ad urbem ablegatis; nec non ipsius Societatis Procuratore generali, negotioque accurate discusso, censuit prædictos Religiosos nequaquam posse in Civitate, & Diœcesi Angelopolitana personarum sæcularium confessiones audire, sine approbatione Episcopi Diœcesani, nec verbum Dei prædicare in Ecclesiis sui Ordinis, non petita ipsius benedictione, nec in aliis Ecclesiis sine ejus licentia, nec in Ecclesiis, etiam sui Ordinis, ipso contradicente, & contravenientem ab Episcopo, tanquam Sedis Apostolicæ delegato, coerceri, & puniri posse, etiam censuris Ecclesiasticis, in vim Constitutionis sanct. mem. GREGORII XV. quæ incipit: *Inscrutabili DEI providentia.* Ac proinde memoratis Religiosis, qui hujusmodi approbationem, ac licentiam se obtinuisse non docuerint, potuisse Episcopum, seu ejus Generalem Vicarium præcipere sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, ut a confessionibus audiendis, & verbi Dei prædicatione abstinerent, nec ob eam causam licuisse dictis Religiosis, quasi a manifestis injuriis, & violentiis eligere Conservatores, eosque, ut præfertur, electos, in Episcopum, ejusque Vicarium Generalem indebite, ac nulliter excommunicationem fulminasse. Cæterum S. Congregatio serio in Domino hortatur, ac monet Episcopum, ut Christianæ mansuetudinis memor, erga Societatem JESU, quæ laudabili suo Instituto in Ecclesia Dei tam fructuose laboravit, ac sine intermissione laborabat, paterno se gerat affectu, eamque in regimine Ecclesiæ suæ perutilem adjutricem agnoscens, benigne foveat, ac pristinæ suæ benevolentiæ restituat; quemadmodum sacra Congregatio ipsum facturum confidit, sibique certo pollicetur, cum ejus zelum, pietatem, ac Pastoralem solicitudinem compertam habeat. Datum Romæ die 16. April. anno 1648. "

§. IV. *Ac diversa dubia hinc inde proposita resolverunt.*

" Et præmissorum occasione pro parte prædicti JOANNIS Episcopi, nec non Religiosorum Societatis JESU in eadem Congregatione proposita fuerunt diversa dubia, de mandato Sanctissimi resolvenda, quæ quidem sacra Congregatio sæpius auditis Procuratoribus ab eodem Episcopo ad urbem missis; nec non Procuratore Generali ipsius Societatis, negotioque mature perpenso, ad singula dubia ab utraque parte proposita, respondit ordine, quo sequitur. "

§. V. *Dubia ex parte Episcopi Angelopolitani.*

Primo. An in casu, quo Episcopus præcipiat Decreta aliqua Concilii Tridentini a Regularibus observari, & executioni demandari, Regulares quicunque, etiam Societatis JESU, sub prætextu, quod hujusmodi præcepta infringant sua privilegia, possint eligere Conservatores? Congregatio respondit; " Si Episcopus præcipiat Regularibus, etiam Societatis JESU, ut Decreta aliqua Concilii Tridentini observent, ac exequantur in illis casibus, in quibus per ipsum Concilium, vel Constitutiones Apostolicas Regulares exempti subjiciuntur jurisdictioni, & correctioni Episcopi, minime licere ipsis Regularibus ob

" ob eam causam Conservatores eligere."

Secundo. An quando Ordinarius procedit juris ordine servato, adversus Regulares prædictos in casibus, in quibus per Concilii Tridentini, vel Constitutiones Apostolicas ipsi subjiciuntur, possint Conservatores Judices assignare? Respondit; "Ut ad primum, " non posse."

Tertio. An Regularibus, etiam Societatis JESU, asserentibus se habere privilegia, quo minus obediant Episcopo in executione Decretorum Juris communis, Concilii Tridentini, Constitutionum Apostolicarum, Ordinarii debeant ipsis adhibere fidem absque exhibitione hujusmodi privilegiorum? Respondit; " Ordinarios non teneri " hujusmodi assertioni fidem adhibere, " absque integrali privilegiorum ex" hibitione."

Quarto. An in casu, quo Regulares quicunque, etiam Societatis JESU, exhibeant aliqua privilegia, & Ordinarii judicent ea non suffragari casui, de quo agitur, & ad rem non facere, Regulares præfati possint, & debeant provocare ad Summum Pontificem, vel in partibus Indiarum remotissimis ad Metropolitanum, sive Ordinarium viciniorem, vel potius possint hoc casu eligere Judices Conservatores? Respondit; " Si verba privilegiorum sint " obscura, & ambigua, non licere re" currere ad Metropolitanum, vel vi" ciniorem Episcopum, nec Conser" vatores eligere, sed Summum Pon" tificem pro interpretatione esse ad" eundum."

Quinto. Utrum Constitutio fel. record. GREGORII XV. (*d*) circa Conservatores Regularium publicata anno 1621. cum declarationibus Eminentissimorum sacræ Congregationis Concilii Tridentini Interpretum desuper editis, æque afficiat, & comprehendat Religiosos Societatis JESU, ac reliquos Regulares, ita ut omnia alia prædicta Societatis privilegia fuerint reducta ad terminos dictæ Constitutionis, & sic imposterum debeant ab iis eligi Conservatores, juxta formam, & tenorem prædictæ Constitutionis? Respondit; " Hujusmodi Constitutionem " cum declarationibus, ut prætendi" tur, editis, æque afficere Religiosos " Societatis JESU, atque aliorum Or" dinum, & Conservatores ad illius " præscriptum esse eligendos, non ob" stantibus quibusvis privilegiis, quip" pe quæ omnia sunt redacta ad termi" nos ipsius Constitutionis."

Sexto. An Regulares prædicti gravati ære alieno, vel ad ratiocinia, vel testamentorum Executores, possint conveniri coram Ordinario, si Conservatores non nominaverint intra tempus habile ab Ordinario præscriptum? Respondit; "Regulares in causis præfatis " coram Ordinario loci esse convenien" dos, si ad præscriptum Constitutio" nis sanctæ mem. GREGORII XV. Con" servatores non elegerint, ipsumque " electionis documentum intra præfi" nitum tempus in actis Curiæ ipsius " Ordinarii non exhibuerint, ac dimi" serint."

Septimo. An dicti Regulares, Conservatores sive ad jura, sive ad privilegia tuenda assumentes, teneantur ante exercitium Commissionis præstare cautionem coram Ordinario, sive alio Judice competente, de judicio sisti, & judicatum solvendo, casu quo in lite sive causa succubuerint? Respondit; " Non teneri."

Octavo. An quando Episcopi jura, vel decimas Cathedralium adversus Regulares prædictos dote sua spoliantes Ecclesias coram Judice competente tuentur, librosque, memorialia, & allegationes producunt, jus Ecclesiarum Cathedralium exprimentes, & acquisitiones Religiosorum, aliaque id generis adnumerantes, hujusmodi scriptorum occasione possint Regulares nominare Conservatores, prætendentes injuriam sibi inferri, in referendo immoderatas acquisitiones? Respondit; " Si Episcopi pro tuendis juribus Ca" thedralium Ecclesiarum coram Judi" ce competente hujusmodi scripta " producant, & Regularium immode- ratas

(*d*) Constit. 9. Bullarii, Tom. 3.

" ratas acquisitiones veraciter, & mo-
" deste referant, non licere Regulari-
" bus ob eam causam ad Conservatores
" recurrere."

Nono. Utrum Regularis quicunque, etiam Societatis JESU, possit administrare Sacramentum Pœnitentiæ sæcularibus absque licentia Episcopi Diœcesani, etiamsi in aliena Diœcesi approbatus sit? Respondit; "Regulares, etiam
" Societatis JESU, in una Diœcesi ab
" Episcopo approbatos ad confessiones
" personarum sæcularium audiendas,
" nequaquam posse in alia Diœcesi hu-
" jusmodi confessiones audire, sine
" approbatione Episcopi Diœcesani."

Decimo. An Episcopus contra dictos Regulares audientes in sua Diœcesi confessiones sæcularium, absque sua approbatione, vel Concionatores absque licentia Episcopi intra, & extra proprias Ecclesias, possit procedere, eos a talibus ministeriis removendo, sive præceptis, & aliis juris remediis coercendo? Respondit; "Eisdem Re-
" gularibus, qui confessiones persona-
" rum sæcularium audiunt, sine appro-
" batione Episcopi loci, vel prædicant
" in Ecclesiis sui Ordinis, non petita
" illius benedictione, aut in aliis Ec-
" clesiis absque ipsius licentia, vel in
" Ecclesiis, etiam sui Ordinis, ipso
" contradicente, posse Episcopum in
" vim Constitutionis fel. record. GRE-
" GORII XV. quæ incipit: *Inscrutabili*
" *Dei providentia*, tanquam Sedis Apo-
" licæ delegatum, administrationem
" Sacramenti Pœnitentiæ, ac munus
" prædicationis interdicere, easque ju-
" ris remediis coercere, & punire."

Undecimo. An quando Episcopo constat dictas licentias obtentas non fuisse, ipse possit præcipere, ut, donec licentiam intra præscriptum tempus exhibeant, a tali ministerio abstineant, & an requirendus sit per Episcopum pro his exhibendis Provincialis in alia Diœcesi, vel longissime existens, vel ipsi Regulares Confessarii, vel eorum Superiores ejusdem Diœcesis, in qua prædicta exercent? Respondit; "Posse
" Episcopum sic præcipere, nec pro
" hujusmodi licentiis requirendum
" esse Provincialem, sed satis esse ipsos
" Religiosos requirere, aut eorum Su-
" periores in Diœcesi Episcopi existen-
" tes."

Duodecimo. An, si contingat, ut aliquis prædictorum Regularium insurgat contra Episcopum in propria Diœcesi, maledictis, cum scripto, vel dicto populum scandalizando, possit ab Episcopo puniri, & qua animadversione; & quid si hujusmodi delinquens transiverit ad aliam Diœcesin, hoc casu servandum sit? & qua pœna puniendus sit Regularis, qui commorans in una Diœcesi spargat famosos libellos contra Ordinarium alterius Diœcesis? Respondit; "Si Regularis intra claustra
" degens, extra ea in casibus in dubio
" expressis, ita notorie deliquerit, ut
" populo scandalo sit, Episcopo in-
" stante teneri Superiorem Regularem,
" infra tempus ab Episcopo præfigen-
" dum, severe illum punire, ac de pu-
" nitione Episcopum certiorem face-
" re: alioquin sic delinquentem ab
" Episcopo puniri posse, ad præscrip-
" tum Concilii Tridentini *Cap.* 14. *Sess.*
" 25. *de Regul.* Quod si delinquens ad
" aliam Diœcesim migraverit, servan-
" dum esse, quod præcipitur in Con-
" stitutione sanctæ mem. CLEMENTIS
" VIII. (*e*) incipiente: *Suscepti muneris*
" *ratio.*

Decimo tertio. An Conservatores nominati, & electi a Regularibus prædictis, ante exercitium suæ jurisdictionis, teneantur authenticum documentum exhibere coram Ordinario, sub pœna nullitatis actuum? Respondit;
" Utique teneri."

Decimo quarto. An privilegia, quæ sunt contra jurisdictionem Ordinarii, & quibus gaudent, & gaudere prætendunt Regulares prædicti, debeant Episcopis notificari, sive insinuari? Respondit; "Regulares teneri hujusmodi
" privilegia Episcopo exhibere, si eis
" uti voluerint."

Decimo quinto. An prædia rustica, metallorum fodinæ, saccari officinæ a Regularibus Societatis, vel aliis possessa, vel aliæ domus sæculares, in quibus videlicet, unus, vel duo Regulares tantum

(*e*) Tom. 3. Bullarii, Constit. 39.

tantum commorantur, gaudeant privilegio Collegiorum, seu Conventuum? Respondit; "Non gaudere."

Decimo sexto. Utrum Regulares prædicti apothecas quarumcunque mercium, macella, & similia, præsertim prope Collegia, sive Conventus exercentes, possint ab Ordinario sub censuris inhiberi, ne hujusmodi exerceant? Respondit; "Non posse Episcopum hoc " prohibere Regularibus exemptis, " sed si in præmissis ita notorie delinquant extra claustra, ut populo " scandalo sint, servandum esse, quod " dictum est supra in responsione ad " duodecimum."

Decimo septimo. Utrum Regulares, etiam Patres JESUITÆ, in suis prædiis, opificinis, aliisque suis domibus sæcularibus, sitis intra limites Parochialium ad se non spectantium, possint administrare Sacramentum Baptismatis, solemnis Matrimonii, Extremæ Unctionis, & Eucharistiæ in Festo Paschatis, famulis, mercenariis, rusticis, sive aliis id genus hominibus sæcularibus, absque Ordinarii vel Parochi licentia? Respondit; "Non posse."

Decimo octavo. Utrum Patres Societatis in Civitatis, & Diœcesi Angelorum possint conservare vasa sacra, Altaria, & similia, in quibus unctio requiritur? respondit itidem; "Non " posse."

§. VI. *Dubia pro parte Religiosorum Societatis JESU.*

Pro parte Religiosorum Societatis JESU proposita fuerunt infra scripta dubia:

Primo. An Episcopi In partibus Indiarum possint ex integro totum unum Monasterium vel Collegium ab audiendis confessionibus suspendere? Respondit; " Episcopos Indiarum posse " quidem omnibus simul unius Monasterii, vel Collegii Confessariis adimere facultatem audiendi confessiones personarum sæcularium, etiam " inconsulta sacra Congregatione Episcoporum & Regularium negotiis " præposita, cum Decretum ab ea editum sub die 20. Novembris 1615. ex " intentionis defectu, & convenientia " morali non extendatur ad Regiones " illas, tam longe ab urbe dissitas. " Verum ab hac generali suspensione, " quæ vix sine scandalo, & animarum " pernicie contingere potest, abstinendum esse Episcopis, nisi gravissima " subsistente causa, super quo sacra " Congregatio illorum conscientias graviter voluit esse oneratas."

Secundo. An Episcopus Regularem pro confessionibus semel approbatum, sine nova causa suspendere possit ab ipsis confessionibus audiendis? Respondit; " Regulares alias libere ab Episcopo, prævio examine approbatos " ad audiendas confessiones personarum sæcularium, ab eodem Episcopo suspendi non posse, sine nova " causa, eaque ad confessiones ipsas " pertinente. "

Tertio. An Bulla PII V. 34. *in ordine Tom. 2. Bullarii* concessa, instante, & supplicante Serenissimo Rege Catholico, non ad petitionem Regularium sit revocata, in Bullis Summorum Pontificum, in quibus exemptiones Regularium mitigantur? Respondit: " Agendum cum Sanctissimo, an " velit declarare Bullam non esse revocatam: illam tamen non suffragari, " nisi in locis, ubi est defectus Parochorum. "

Quarto. An Episcopus possit cum censuris procedere contra Regulares exemptos, si inobedientes fuerint in confessionibus audiendis, vel prædicatione verbi Dei, & hoc, an vigore Concilii Tridentini, vel per quem Canonem? Respondit; " Posse procedere, non quidem in vim Concilii Tridentini, sed in vim Constitutionis " GREGORII XV. quæ incipit: *Inscrutabili Dei providentia.* "

Quinto. An licentia audiendi Confessiones, & prædicandi, ab Episcopo per literas missivas, an solum per literas patentes Cancellariæ concedi possit? Respondit; " Posse concedi, etiam " per literas missivas, vel oretenus, si " ita Episcopo videbitur. "

Sexto. An talis licentia oretenus sine scriptis concedi possit? Respondit; " ut ad proximum. "

Septi-

Septimo. An facultas eligendi Conservatores concessa Societati a GREGORIO XIII. suffragetur illis in locis, in quibus non adsunt Judices Synodales? Respondit; " Ubi non adsunt Judices Synodales, privilegium GREGORII XIII. non suffragari, quoad hoc, ut Societas non teneatur ex illis eligere Conservatores, dummodo tamen in reliquis servetur forma Constitutionis GREGORII XV. hac de re editæ. "

Octavo. An Conservatores Societatis, Vicarios Generales Episcoporum authoritate Apostolica per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas compellere possint virtute Bullæ GREGORII XIII. incipiente; *Æquum reputamus,* &c. Datum ultima Februarii 1574.? Respondit; " Posse a manifestis injuriis, & violentiis eos compescere, etiam censuris, & pœnis Ecclesiasticis. Datum Romæ die 16. Aprilis 1648. "

§. VII. *Confirmantur præmissa.*

" Quapropter ut præmissa firmius » subsistant, & inviolabiliter observentur, Nobis pro parte JOANNIS » Episcopi hujusmodi fuit humiliter » supplicatum, ut illa authoritate Apostolica confirmare de benignitate » Apostolica dignaremur. Nos igitur » dicti JOANNIS Episcopi votis hac » in re annuere, illumque specialibus » favoribus, & gratiis prosequi volentes, & eundem JOANNEM Episcopum a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, » aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium » duntaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore » censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, præinserta responsa, » seu resolutiones authoritate prædicta, » tenore præsentium confirmamus, & » approbamus, illisque Apostolicæ » firmitatis vim, & robur adjicimus, » & inviolabiliter observari mandamus, salva tamen semper in præmissis authoritate dictæ Congregationis, "

§. VIII. *Decretum irritans.*

" Decernentes sic, & non aliter » in præmissis per quoscunque Judices ordinarios, & delegatos, etiam » causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam » de latere Legatos, judicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, si » quid secus a quoquam, quavis authoritate scienter, vel ignoranter » contigerit attentari. "

§. IX. *Clausulæ derogatoriæ.*

" Non obstantibus Apostolicis, ac » universalibus, Provincialibusque, & » Synodalibus Conciliis editis, generalibus, & specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, nec non » Ecclesiæ Angelopolitanæ, ac Societatis prædictæ, etiam juramento, » confirmatione Apostolica, vel alia » quavis firmitate roboratis statutis, & » consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis » eidem Ecclesiæ, & Societati, sub » quibuscunque verborum tenoribus, » & formis, ac cum quibusvis, etiam » derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac decretis, etiam irritantibus, » etiam motu proprio, ac etiam consistorialiter, & alias quomodolibet » in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi pro sufficienti illorum » derogatione, de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad » verbum, non autem per clausulas » generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma » ad hoc servanda foret, illorum omnium, & singulorum tenores præsentibus pro plene, & sufficienter » expressis haben. illis alias in suo robore permansuris, ad effectum præmissorum specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ apud S. Mariam

" MARIAM Majorem fub annulo Pifcatoris, die XIV. Maji M. DC. XLVIII. Pontificatus noftri anno quarto."

CAPUT XVI.

§. I. *Quales Monialibus præficiendi Confeffarii.*

ITaque deinceps Superiores omnes, quibus cura Monafteriorum Sanctimonialium incumbit, omni folicitudine, ac ftudio provideant, ut Monialibus ii potiffimum Confeffarii ordinarii, feu Directores a Nobis, noftrove Vicario in Spiritualibus Generali ad id fpeciatim approbati, affignentur, qui non modo in cafibus confcientiæ probe verfati, fed etiam ætate provecti, morum integritate, ac difcretione fint probati.

§. II. *Monialibus ter in anno Confeffarius extraordinarius concedatur.*

Ut vero anxietati confcientiarum fubveniatur, Decretis Conciliorum tam Generalis Tridentini (*f*), quam Provincialium Colonienfium (*g*) inhærendo; volumus, ut cujusvis Monafterii Sanctimonialium Superior, præter ordinarium ipfarum Confeffarium, minimum ter in anno offerat eis alium extraordinarium fæcularem, aut Regularem, a Nobis, vel noftro Vicario in Spiritualibus Generali prius idoneum judicatum, & ad id fpecialiter approbatum, cui omnes fe fiftere teneantur, & confiteri, quæ voluerint, poterunt.

§. III. *Moniales extra Monafterium conftitutæ non abfolvantur, nifi Ordinis fui fignum gerant.*

Confeffarius Sanctimonialium, quæ ex Monafteriis fuis violentia aliqua funt expulfæ, vel alias legitima authoritate extra Monafterium fuum degunt, eas non abfolvat, nifi dum inter Catholicos morantur, capitis faltem fui integumentum ex Regulæ, ac Ordinis fui præfcripto gerant, ac reliquo habitu humilitatem, ac contemptum fæculi præferant. Hortentur etiam eas, atque confiliis juvent, ut filentium, folitudinem, fugam fæculi, jejunia Ordinis, paupertatem, ac fub idoneæ perfonæ directione obedientiam, & reliqua Ordinis peculiaria Statuta, quantum fieri poteft, fervent, habitationem pariter fuam, fi non in Monafteriis, faltem apud DEI timore præditos habeant, qui ipfas authoritate fuo in Officio continere poffint.

CAPUT XVII.

§. I. *Regulares frequenter communicent.*

REligiofi omnes, etiam Donati, feu Oblati, & Converfi, quos vocant, & quotquot Religionis habitum gerunt, (*h*) fi non frequentius, fingulis faltem menfibus, & celebrioribus præterea CHRISTI, Beatæ MARIÆ, nec non præcipuorum Sanctorum Ordinis, Civitatis, & Diœcefis noftræ, quam incolunt, Patronorum Feftivitatibus, Confeffionem peccatorum faciant, & Sacrofanctam Euchariftiam fumant; ut eo falutari præfidio, ad omnes dæmonis oppugnationes fortiter fuperandas fe muniant, atque quod eorundem vocatio vel maxime exigit, tanquam Noë, Job, & Daniel, adverfus omnes ingruentes populo Dei miferias, & ærumnas, ceu firmiffimas arces fefe opponant.

§. II. *Miniftri Altaris quoties communicare debeant.*

Miniftri Altaris in minoribus Ordinibus conftituti, non tantum fingulis menfibus, aliisque Feftivitatibus, fed fingulis etiam diebus Dominicis fecundum Statuta Decefforis noftri CONRADI Archi-Epifcopi (*i*) communicent; decet enim eos, qui ad Sacerdotium afpirant, & Sacris Operanti ceu terreftres Angeli affiftunt, ut frequentiori Corporis Chrifti Communione fe ad hoc fancte difponant.

CAPUT XVIII.

§. I. *Crebra ad Religiofos fiat exhortatio.*

UTiliffima eft ad perfectionem acquirendam crebrior apud Religiofos

(*f*) Seff. 25. de Regular. c. 10.
(*g*) Sub Hermanno V. pag. 396. c. 8. fub Adolpho III. pag. 455. col. 2.
(*h*) Clem. Ne in agro. §. Sane. de ftatu Monach. Trid. Seff. 25. de Regul. c. 10.
(*i*) Pag. 15.

giosos exhortatio, per quam cognoscant, quantumcunque in via perfectionis proficiant, semper tamen sibi superesse, quod quærant, ne (ut ait D. LEO (*k*)) *ab itineris nondum finiti intentione cessantes, ibi incidant deficiendi periculum, ubi proficiendi deposuerint appetitum.*

§. II. *Eaque ad vitæ Regularis perfectionem potissimum dirigatur.*

Exhortationes, quæ ad Regulares tam viros, quam mulieres instituentur, ad perfectionem vitæ Regularis potissimum dirigantur: ut omnes scopum vitæ suæ, quæque ad eam perfectius instituendam requiruntur, eo melius intelligant.

§. III. *Lectio sacra adhibeatur in mensa.*

Huic quoque argumento accommodata sit lectio sacra, quæ tempore prandii, & cœnæ secundum Regulam, ac Statuta servanda est, leganturque libri spirituales, qui ad excitandum, & reficiendum Religiosorum spiritum præcipue conducunt.

§. IV. *Etiam in mensa Laicorum.*

Neque tantum ubi Sacerdotes, & Clerici, sed etiam ubi Religiosi Laici, seu Conversi sese reficiunt, adhibeatur lectio, aut si eodem cum Sacerdotibus loco comedant, sub finem, aut initium mensæ, ex pio aliquo libello Germanico capitulum legatur, ex quo & illi spiritualem capere queant utilitatem.

§. V. *Concionatores a quibus abstinere debeant.*

Contentiones, suggillationes, & altercationes a suggestu plane absint; quamvis causæ earundem multæ, ac magnæ videantur; ex istis enim non solum Dei, populique offensio, sed etiam cultus Divini oritur perturbatio. Proinde omnes verbi Dei Præcones ab obtrectationibus, conviciis, & iis, ex quibus colligi posset particularis aliqua animi passio, aut alicujus ab aliquo commissi criminis reprehensio, omnino abstineant. Quod si inter diversi Ordinis Religiosos, vel etiam inter Parochos, & Ordinum Regularium Concionatores aliqua exorta fuerit dissensio, (*l*) caveant, ne in concionando auditoribus suis ulla alienioris animi signa prodant (mirum enim, quantum sæculares homines offendat Religiosorum virorum discordia) sed utrique legitimos Superiores, aut arbitros Ecclesiasticos adeant, qui sua authoritate controversias amicabiliter componant.

CAPUT XIX.

§. I. *Dissidia inter Parochos, & Regulares tollantur.*

UT omnis inter Parochos, & Regulares dissidiorum, quæ in hisce Germaniæ partibus ratione verbi Dei, & audiendæ Missæ, diebus Dominicis, & Festivis, nec non Communionis Paschalis hactenus exorta fuere, occasio præscindatur, necessarium & opportunum duximus iisdem in memoriam revocare Sanctionem SIXTI IV. Pontificis, (*m*) inter cætera statuentis in hæc verba: " Quod Fratres mendicantes non prædicent, populos " Parochianos non teneri audire Missam in eorum Parochiis diebus Festivis, & Dominicis; cum jure sit " cautum illis diebus Parochianos teneri audire Missam in eorum Parochiali Ecclesia, nisi forsan ex honesta " causa ab ipsa Ecclesia se absentarent " &c. Quodque etiam ipsi Fratres in " sermonibus eorum non detrahant " Prælatis, & Rectoribus Parochialium " Ecclesiarum. Nec etiam populos a " suarum Ecclesiarum Parochialium " frequentia & accessu abstrahant, sive " retrahant quoquo modo. Et vice " versa ipsi Rectores, & Prælati aliquo " modo non detrahant Mendicantibus, " sed illum favorem, quem possunt, " iis impendant, & in omnibus, & per " omnia præstent, ita ut vera unitas, " & perfecta charitas inter eos ostendatur &c. Injungentes Archi Episcopis, Episcopis, Plebanis, Recto-ribus

(*k*) Serm. 2. Quadrag. (*l*) Conc. Prov. Colon. sub Hermanno V. pag. 360. c. 8.
(*m*) C. Vices. de Treuga & pace. X. inter com. Trid. Sess. 22. in Decreto de observ. in celebrat. Missæ. §. Moneant. & Sess. 24. de Refor. c. 4. §. Moneatque Episcopus.

" ribus, Curatis, nec non Prioribus, " Guardianis, & singulis Fratribus Ordinum Mendicantium sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, " quam contrafacientes, & quemlibet " eorum contrafacientem incurrere volumus eo ipso, a qua absolvi nequeant, nisi de expresso consensu " partis læsæ, & debita satisfactione " prævia, inviolabiliter observent, & " quantum in iis est, ab aliis observari " faciant."

§. II. *Decretum CLEMENTIS VIII. quod observari mandatur.*

Exorta hac super re in Belgio inter Parochos, & Regulares controversia CLEMENS VIII. Papa, Octavio Frangipano Mirtho, suo & Apostolicæ Sedis per Germaniam inferiorem, & Belgarum Provincias Nuntio, rescripsit sequenti tenore: " Venerabilis Frater, " Salutem & Apostolicam Benedictionem. Significatum fuit Nobis nuper, non sine gravi animi nostri molestia, nuper in Oppido Duacensi, " Atrebatensis Diœcesis, nonnullos Parochos maximo cum fidelium scandalo, tum docendo, & concionando, " cum omnes reprehensionibus, & censurarum Ecclesiasticarum comminationibus perterrendo, Christi fideles " avertere, ne Festis diebus ad Ecclesias Fratrum Ordinis Mendicantium, " atque Collegii Societatis JESU, pro " Missis audiendis accedere, & ne etiam " Quadragesimali & Paschali tempore " Fratribus dictorum Ordinum, ac " Presbyteris Societatis JESU peccata " sua confiteri possent, ausos fuisse: " affirmantes ipsis Christi fidelibus tam " de jure, quam de consuetudine prohibitum esse, in aliis, quam Parochialibus Ecclesiis, Missas diebus Festis audire: nec licere illis Quadragesimali, & Paschali tempore aliis, " præterquam propriis Parochis peccata sua confiteri; unde maximam " in fideli populo exortam fuisse animorum perturbationem accepimus. " Contra enim Fratres Ordinis Prædicatorum, & Conventualium, ac Presbyteri dictæ Societatis, privilegiis " Apostolicis suffulti, tum privatim, " tum publice in concionibus contrarium usum in Ecclesia Dei receptum, " & permissum, ac a S. Patribus, Oecumenicisque Conciliis approbatum " defendere conati fuerunt. Rem autem eo protractam fuisse intelleximus, ut graves inde dissensiones " inter dictos Parochos, & Presbyteros Societatis JESU subortæ fuerint. " Quod autem Nos gravius affecit, " illud inprimis fuit, quod Venerabiles Fratres, Archi-Episcopus Cameracensis, & Episcopus Atrebatensis, " inconsulta Sede Apostolica, negotium hoc in disceptationem, tum " etiam in judicium fortassis apud sæcularem Curiam deduxerunt. At " Nos, ne graviora scandala suboriantur, paterne consulere, & celeri remedio prospicere volentes: causam, " & causas hujusmodi, si quæ coram " quocunque Judice introductæ repeperiantur, ad Nos harum serie avocantes, illasque penitus extinguentes, ac perpetuum desuper tum Parochis, tum aliis prædictis silentium " imponentes præsenti nostro Decreto " sancimus, licere Sæcularibus, Christique fidelibus universis libere Missas diebus Dominicis, & aliis majoribus Festis audire in Ecclesiis tam " Fratrum Prædicatorum, quam aliorum Mendicantium, nec non etiam " Collegii Societatis JESU juxta illorum privilegia, & antiquas consuetudines, dummodo in contemptum " Parochialium Ecclesiarum non faciant. Et tam dictis Fratribus Prædicatoribus, & Presbyteris dictæ Societatis, quam aliis privilegiatis prædictis, quibus id a Sede Apostolica " indultum est, idoneis tamen, & ab " Ordinario approbatis peccata sua " etiam Quadragesimali, & Paschali, & " quovis alio tempore confiteri licite " posse: dummodo tamen iidem Christi fideles Sacramentum Eucharistiæ " die Festo Paschatis Resurrectionis, " in propria Parochia, ab eodem Parocho sumant. Proinde tibi per præsentes committimus, & mandamus, " ut præsens nostrum Decretum prædictis Archi-Episcopo Cameracensi, " & Episcopo Atrebatensi notum facias; iisdemque authoritate Apostolica mandes, ut illud in prædicto Oppi-

» Oppido Duacensi, & ubicunque opus » fuerit, publicari, & observari faciant: » utque Parochos in eorum officio » contineant, illosque ab avocatione » populi ab Ecclesiis privilegiatorum, » ac etiam a propositionibus, quibus » tollitur populo libertas audiendi » Missas in Ecclesiis privilegiatorum » supradictis diebus, ac confitendi peccata » sua, etiam in Paschate, ipsis privilegiatis, » abstinere faciant. Ipsis » vero privilegiatis eadem authoritate » præcipias, ut in concionibus, & Catechismis » populum ipsum, tum ad » reverentiam Parochorum, tum ad » eorum Missas, præsertim Dominicis, » & aliis solemnibus Festis diebus audiendas: » tum ad decimas, resque » alias Ecclesiis debitas solvendas frequenter » moneant, & adhortentur. » Ac denique omnem hujusmodi controversiæ » occasionem præscindere, » & tollere, & Christi fidelium animos » ad unionem, & quietem traducere » cures: omniaque præmissa publicari, » & exequi, adjectis etiam censuris » Ecclesiasticis, & aliis tibi bene » visis pœnis, opportunisque omnibus » juris, & facti remediis adhibitis, » mandes, & facias. In contrarium » facientibus non obstantibus quibuscunque. » Datum Romæ apud S. Petrum, » sub annulo Piscatoris, die 22. » Decembris 1592. Pontificatus nostri » anno primo." Etsi autem non minus Regulares, quam Sæculares tam salutaribus ordinationibus merito parere debuissent, graviter tamen accepimus, Regularium aliquos in Urbe, & Diœcesi nostra non solum clandestinis persuasionibus Parochianos a suis Parochis, & Parochia, ab auditione verbi Divini, & Missa suarum Parochiarum, diebus Dominicis, & Festivis, Communione quoque Paschali abstrahere, sed & Pastoribus in faciem resistere, & publice ex suggestu prædicare, neminem Parochianorum unquam teneri in sua Parochia verbum Dei, & Missam audire, neque Communionem Paschalem ibidem sumere, ita ut aliqui e Parochianis hac persuasione moti, intra tres, vel quatuor annos in Ecclesia sua Parochiali non videantur; imo eo audaciæ, procedere, ut a nostris, Nobisque immediate subjectis Pastoribus doctrinam e suggestu traditam, carpere, & sugillare; vitam etiam eorundem, & mores reprehendere audeant. Quod cum non fit aliud, quam Sanctionibus Apostolicis reniti, authoritatem nostram vilipendere, Ecclesiæ Hierarchiam dissolvere, oves a suo Pastore alienare, Pastores in partem oneris a Nobis vocatos confundere, & eorum jura, authoritatemque convellere. Hinc in vim prætactarum Constitutionum Apostolicarum omnes, & singulos quorumcunque Ordinum Superiores, Abbates, Prælatos, Priores, Guardianos, Rectores, Præfectos hortamur, & districte sub pœnis in ipsis Constitutionibus Apostolicis insertis iisdem præcipimus, ne ipsi per se, vel suos, deinceps in Civitate, & Diœcesi nostra, clam, vel palam Parochianos a frequentanda Parochia, verbo Dei, Missaque ibidem audienda dehortari; aut persuadere non teneri in sua Parochia Communionem Paschalem percipere, multo minus arrogata, inani tamen authoritate, in eorum vitam, mores, & doctrinam inquirere præsumant. Quin præcipimus Regularibus, ut in Concionibus, & Catechismis populum ipsum, tum ad reverentiam Pastorum, tum ad eorum Missas, præsertim Dominicis, & aliis solemnibus Festis diebus audiendas, tum ad decimas, resque alias Ecclesiis debitas solvendas, moneant, & adhortentur.

CAPUT XX.

§. I. *Religiosi Curati Synodis Diœcesanis, & Capitulis interesse tenentur.*

Ut Religiosi, qui Ecclesiis Parochialibus præficiuntur, perfectius cognoscant, quæ ad salutem animarum in Synodis nostris Coloniensibus ordinantur, decernimus etiam eos, ad ipsas Synodos, & ad Capitula Archi-Diaconalia, nec non Decanorum Ruralium, in quibus Synodi, seu Ordinationes nostræ publicantur, esse convocandos, & cogendos.

§. II. *Religiosus Curatus a Prælato non revocetur invitus, & inscio Ordinario.*

Cum Religiosus ad Beneficium curatum promotus (*n*) non possit invitus, & Nobis non consentientibus, per Prælatum suum Regularem pro libitu Beneficio illo privari, & ad Monasterium revocari, tum, ut inquit Provinciale Concilium Coloniense, (*o*) quia periculosa est frequens personarum mutatio, tum quia aliquando minus idonei surrogari solent: idcirco severe inhibemus omnibus, ac singulis Abbatibus, Præpositis, Prioribus, aliisque Regularium Præfectis, ne quemquam sui Ordinis Religiosum semel præsentatum, & ad curam animarum authoritate nostra admissum, absque causa legitima a Nobis cognita, nostroque prævio consensu ad Monasterium retrahant; iis exceptis, quibus idipsum virtute legitimorum privilegiorum, Nobis tamen prius probandorum, conceditur.

§. III. *Bona quæcunque a Religioso acquisita Monasterio cedunt.*

Quæcunque Religiosus Ecclesiæ Parochiali præfectus, vel ex piorum oblationibus, aliisque eleemosynis, vel Pastoralibus juribus, aut fructibus acquirit, ea omnia, dummodo a largientibus in alios Ecclesiæ usus non sint oblata, excepto tenui victu, & humili vestitu, prout religiosam paupertatem decet, Monasterio, in quo professus fuerit, cedunt, eique fideliter tradenda sunt.

CAPUT XXI.

§. I. *Nova Monasteria sine Ordinarii licentia non erigantur.*

AD Regularem disciplinam restituendam, & augendam, Concilium Tridentinum (*p*) non minus salubriter, quam prudenter vetuit, de cætero nova Monasteria, vel domus tam virorum, quam mulierum, etiam Mendicantium, sive bona immobilia eis possidere liceat, sive non, erigi sine Episcopi, in cujus Diœcesi construenda sunt, licentia prius obtenta. Quomodo autem Episcopus licentiam hujusmodi ipsis impertiri debeat, GREGORIUS XV. Pontifex subjectis præscripsit verbis:

GREGORIUS PAPA XV.

§. II. *Juxta Constit. GREG. XV.*

" Cum alias fel. record. CLEMENS
" Papa VIII. (*q*) decreverit, Ordinarios
" locorum licentiam ad novos Con-
" ventus cujuscunque, præsertim Men-
" dicantium, Ordinis, in Civitatibus,
" & locis eorum Ordinariæ jurisdictio-
" ni subjectis erigendos, impertiri non
" posse, nisi vocatis, &c.

CAPUT XXII.

§. I. *URBANUS VIII. dictas Constitutiones extendit.*

INsuper URBANUS Papa VIII. (*r*) quascunque facultates a Romanis Pontificibus Decessoribus suis, Monasteria, Conventus, vel alia loca Regularia, servata duntaxat sacrorum Canonum, & Concilii Tridentini Decretorum forma, de sola Ordinarii licentia, seu etiam non servata forma, & absque licentia hujusmodi erigendi, & instituendi, quæ suum nondum sortitæ sunt effectum, revocavit, & abrogavit, nec non omnium Regularium Superioribus, sub privationis vocis activæ, ac passivæ, & Officiorum quorumcunque, & inhabilitatis ad illa, & alia obtinenda; atque etiam excommunicationis ipso facto incurrendis pœnis prohibuit, ne facultatum hujusmodi revocatarum, sive alio prætextu, nova Monasteria, Conventus, vel alia loca Regularia, nisi de expressa Episcoporum Diœcesanorum licentia, ac servatis sacrorum Canonum, Conciliique Tridentini, & supradictis CLEMENTIS VIII. ac GREGORII XV. Pontificum Constitutionibus recipere, erigere, seu alias quomodolibet instituere, seu incepta finire præsumant; sicut fusius cognoscere est ex sequentibus ipsius URBANI Papæ verbis:

§. II.

(*n*) C. Cum & plantare, de Privileg. §. In Ecclesiis. c. unic. de Capel. Monach. in 6. Trid. Sess. 25. de Regul. c. 11. (*o*) Sub Hermanno V. pag. 366. c. 13.
(*p*) Sess. 25. de Regul. c. 3. (*q*) Tom. 3. Bullarii, Constit. 31.
(*r*) Urbani VIII. Constit. 27. Bullarii Tom. 4.

§. II. *Et facultates Regularibus desuper concessas revocat.*

" Sicut Nobis innotuit, &c.

§. III. *Et ne illis utantur, prohibet.*

" Præterea Ordinum, etiam Mendicantium, Congregationum, Societatum, &c."

§. IV. *Numerus Religiosorum pro erigendis novis Monasteriis præscribitur.*

Idem URBANUS Pontifex (s) in alia Constitutione, postquam onera Missarum celebrandarum reduci, moderari, vel commutari Regularibus prohibuisset, atque Religiosorum numerum ex uniuscujusque Monasterii, Conventus, vel domus Regularis redditibus, eleemosynis, & obventionibus sustentandum præscripsisset, subjungit: "Deinceps vero Monasterium, » Conventus, Domus, Congregatio, » vel Societas Religiosorum, seu Regu» larium nullibi recipiatur, nisi, præ» ter alia ad id requisita, in singulis » ejusmodi locis duodecim saltem Fra» tres, aut Monachi, seu Religiosi de» gere, & ex redditibus, & consuetis » eleemosynis, detractis omnibus de» trahendis competenter sustentari va» leant, ad præscriptum Decreti fel. » rec. GREGORII XV. hac de re editi, » alioquin Monasteria, & loca hujus» modi posthac recipienda, in quibus » duodecim Religiosi, ut supra, susten» tari, atque inhabitare non poterunt, » & actu non inhabitaverint, Ordina» rii loci visitationi, correctioni, atque » omnimodæ jurisdictioni subjecta esse » intelligantur."

CAPUT XXIII.

§. I. *Religiosus extra Monasterium degens, si delinquat, a quo corrigendus.*

SI quis Regularium, (t) aut eum fœminis familiariter, & periculose habitaverit, vel alia ratione extra Monasterium suum degens deliquerit, nullo privilegio Ordinis sui tutus censeatur, quo minus ab Ordinario loci, tanquam a Sede Apostolica delegato, secundum Canonicas Sanctiones visitari, puniri, & corrigi valeat.

§. II. *Intra Monasterium degens, si delinquat, a quo puniendus.*

Qui vero in Monasterio degit, (u) & extra illud ita notorie deliquerit, ut populo scandalo sit, & Episcopo instante, intra tempus ab ipso præscriptum digna pœna a suo Superiore non fuerit punitus, Superior suo privetur officio, & in delinquentem Episcopus advertat, uti decrevit CLEMENS Papa VIII. sequenti sua Constitutione: (x)

CAPUT XXIV.

CLEMENS PAPA VIII.

§. I. *Exordium.*

" SUscepti muneris ratio postulat, " ut ea, &c. (*Sequuntur 4. §§., quibus continetur Constitutio.*)

§. VI. *In correctione rigor lenitate temperandus.*

Abbates, Priores, Guardiani, Rectores, & alii Superiores Regularium in correctionibus eum modum teneant, ut nec disciplinam sine misericordia, nec misericordiam sine disciplina reliquisse videantur; (y) sed sit in iis juste consulens misericordia, & pie sæviens disciplina; cum plus agat aliquando erga corrigendos clementia, quam nimia severitas, plus admonitio, quam comminatio, plus charitas, quam potestas.

CAPUT XXV.

§. I. *Regularis ad alium Ordinem translatus, incapax est Beneficii sæcularis curati.*

QUia Regulares de uno ad alium Ordinem translati, facile a suo Superiore licentiam extra Monasteria commorandi solent obtinere, ex quo vagandi, & apostatandi tribuitur occasio; ex sacræ Synodi Tridentini (z) definitione declaramus; quod nemo cujuscunque Ordinis Prælatus, vel Superior vigore cujusvis facultatis aliquem ad habitum, & professionem admittere

(s) Const. 45. §. 14. (t) Trid. Seff. 6. de Refor. c. 3. (u) Trid. Seff. 25. de Reg. c. 14. (x) Tom. 3. Bullarii, Const. 9. (y) Conc. Trid. Seff. 13. de Reform. c. 1. (z) Seff. 14. de Refor. c. 11.

mittere possit, nisi, ut in Ordine ipso, ad quem transfertur, sub Superioris sui obedientia in claustro perpetuo maneat, ac tali lege translatus, ad quæcunque Beneficia sæcularia, etiam curata, omnino incapax censeatur.

§. II. *Aliqui Superiores Apostatas reducere non satagunt.*

Licet nihil sit, (*a*) quod Ecclesiæ faciem magis hac tempestate deformet, quam apostatarum a Fide, & sacra Religione multitudo, eorumque impura vita, impiaque contra Religiosorum Ordines, & Ecclesiam Catholicam studia; quidam tamen Regulares Prælati, & Superiores, quorum conniventia, facilitate, vel etiam nimia austeritate hujusmodi apostasiæ contigerunt, ob commissarum sibi animarum interitum, nullo intrinsecus dolore tangi videntur, nullaque cura oves erraticas, ceu drachmam perditam, aut filium prodigum quærunt.

§. III. *E Monasteriis fugitivi Parochiis non præficiendi.*

Nonnullos etiam ex ejusmodi apostatis, seu fugitivis, deposito habitu regulari, Ecclesias obtinere parochiales, easque tanquam veros Pastores administrare, vel alias tanquam sæculares Presbyteros, quæ ad curam animarum pertinent, exercere intelleximus.

§. IV. *Sed ad Monasteria revocandi.*

Qua in re licet Archi-Diaconorum, & Decanorum Ruralium desideretur vigilantia: non minus tamen Religiosorum Prælatos culpandos censemus, qui oves perditas non requirunt; quos proinde per obtestationem Divini judicii monemus, ut nihil intermittant, quod ad reducendos fugitivos facere posse arbitrabuntur, & in recipiendis quidem eis, ita disciplinam temperent, ut rigor cum mansuetudine, judicium cum misericordia, severitas cum lenitate misceantur. Ut autem cognoscant, quæ illorum hac in parte sit obligatio, Decreta a sacra Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum Congregatione, jussu URBANI Papæ VIII. (*b*) de Regularibus apostatis, ejectis, & fugitivis edita, censuimus inserenda.

§. V. *Decreta S. Congregationis de Regularibus ejectis & fugitivis.*

" Sacra Congregatio Cardinalium " Concilii Tridentini Interpretum, Regularium ejectorum, & fugitivorum " statui consulere, illorumque scandala " submovere, & succrescentem numerum frangere, operæ pretium existimans, auditis Religionum Superioribus, reque diligentissime perpensa, communicato etiam consilio " cum S. D. N. URBANO VIII. atque " ex peculiari Sanctitatis suæ facultate, " infra scripta Decreta edidit.

§. VI. *Arctiorem Religionem ingressuro, quid observandum.*

" Ut apostatandi opportunitas Regularibus præripiatur, statuit, ut de " cætero nullus permittatur ad arctiorem Religionem transire, nisi prius " Superiori legitime constiterit, eam " Religionem paratam esse illum recipere, qui licentiam petit, tumque " Regularis recta se transferat ad arctiorem. &c."

CAPUT XXVI.

§. I. *Quinam ad alia Monasteria mittendi, aut carceribus mancipandi.*

SI qui sint fugitivi Religiosi, quos vel propter scandalum, vel aliam ob causam ad Monasterium recipere non fuerit consultum, illi vel mittantur ad aliud ejusdem Ordinis Monasterium, vel ad ingrediendum strictiorem Ordinem inducantur. Si autem nulla ratione ad frugem meliorem reduci queant, aut toties, & taliter deliquerint, ut secundum Regulam, aut Statuta Ordinis non sint recipiendi; Prælati advigilent, ne extra Monasterium relicti populi fiant seductores. Quapropter expediet eos potius perpetuis carceribus mancipari, ne quod metuendum est, alios secum in æternam damnationem trahant: aspera quidem hæc, sed brevis pœnitentia forte eos ad beatam

(*a*) Statut. Adolphi III. Archiep. Colon. pag. 443. & seq.
(*b*) Constit. 28. Tom. 4. Bullarii.

tam refrigerii mansionem perducet, qui suæ relicti voluntati, certo in abyssum inferni erant demergendi.

§. II. *Rebellium apprehensioni Magistratus sæcularis assistat.*

Idcirco vestigiis Prædecessoris nostri ADOLPHI III. (c) inhærentes, Christianos Principes, Magistratus sæculares, & quotquot potestatem coercendi habent, requirimus, ut suo ministerio ad laudem DEI, & Ecclesiæ salutem persungentes, obstinatos Apostatas, & Sanctimoniales, in suis sordibus, & rebellione hærentes, seductores quoque fidelis populi, postquam ab Ecclesiastico Magistratu ad hoc requisiti fuerint, potenti manu capiant, tradantque suis Superioribus, aut Monasteriis pœnitentiæ salutari submittendos.

§. III. *Pœna recipientium fugitivos.*

In usum porro revocantes, quæ a prædicto Prædecessore nostro ADOLPHO III. (d) aliisque in pœnam apostatarum, & inobedientium decreta fuerunt; præcipimus, ne quis cujuscunque status, vel conditionis fuerit, Monachos, vel Monachas, fugitivos, vel fugitivas, & extra Superiorum suorum obedientiam, evagantes, quos noverit certa aliorum relatione, aut Superiorum testimonio, vel alio quovis modo esse tales, recipere, fovere, aut ad Sacramenta, vel Ecclesiastica Ministeria admittere ausit, sub pœna excommunicationis, quam ipso facto incurrat. Quin & ipsi Religiosi, cujuscunque authoritatis, & dignitatis fuerint, cum Religiosis apostatis, & inobedientibus, sub eadem pœna non communicent, nisi ad effectum eos convertendi, & ad pœnitentiam inducendi.

§. IV. *Religiosis foris degentibus an faveant dispensationes, quas prætendunt.*

Religiosi, qui authoritate literarum Apostolicarum, vel dispensatione in Curia Romana, aut a Legato, vel Nuntio Apostolico obtenta, se extra Monasteria sua manere posse prætendunt, nullum ex hujusmodi literis sentiant patrocinium, nisi a Nobis, & suis Superioribus fuerint examinatæ, & approbatæ; alias vero illos, haud secus quam publicos apostatas haberi, vitari, & Superioribus suis cum rebus omnibus, quas habent, tradi volumus. (e)

§. V. *Apostatarum conversio orationibus juvetur.*

Quamvis Apostatæ ob pœnam excommunicationis, quam apostatando incurrunt, tanquam abscissa a corpore membra, nullum ex communibus Ecclesiæ, & Ordinis sui orationibus, aliisque meritis habeant fructum; sed traditi sint Satanæ in interitum carnis, ut spiritus salvus fiat, peculiaribus tamen orationibus adjuvandi sunt, *ut Deus det illis pœnitentiam ad cognoscendam veritatem, & resipiscant a Diaboli laqueis, a quo captivi tenentur ad ipsius voluntatem.* (f)

§. VI. *Capitulum disciplinæ diligenter servetur.*

Ad corrigenda vero, quæ aut negligentia, aut infirmitate, vel etiam malitia contra Regulam & Constitutiones Ordinum perpetrata sunt, efficax & accommodatum remedium semper habitum fuit Capitulum *Disciplinæ*. Id, si alicubi negligatur, aut si rarius, quam Regula, & Statuta præscribunt, observetur; vel si quid, quod ad primam ejus formam, & institutionem pertinet, in eo desideretur, id ipsum Præfectorum, aut Superiorum vigilantia, cura, & solicitudine, quamprimum emendetur; negligentes hac in parte, aut remissi, in visitatione, & in Capitulis Ordinis Generalibus, aut Provincialibus corrigantur.

§. VII. *Præscripta Decreta a Religiosis servanda.*

Denique omnes, ac singulos quorumcunque Monasteriorum, Conventuum, & Collegiorum Abbates, Priores, Guardianos, Rectores, Præfectos, & Superiores in virtute obedientiæ, quam vel in confirmatione suæ electionis, vel in consecratione Sacerdotalis Ordinis Pontifici Maximo, sive Nobis velut

(c) Pag. 447. (d) Pag. 416. & 443.
(f) 2. Tim. 2. ℣. 25. & 26.
(e) Stat. Adolphi III. pag. 447. & 448.

velut Episcopo suo Diœcesano promiserunt, monemus, ut ex definitionibus Oecumenicorum Conciliorum, Summorum Pontificum Constitutionibus, & Decretis, ad ipsorum salutem, & Ordinis cujuslibet conservationem, honorem, atque utilitatem præscripta, tanquam obedientiæ filii exequi, ac perficere contendant: alioquin si ea, vel non curaverint, vel negligenter distulerint, Nos in Monasteriis, Conventibus, & locis Regularibus jurisdictioni nostræ subjectis, authoritate Ordinaria, in exemptis autem authoritate Apostolica eadem inviolate observari faciemus.

TITULUS IX.

De Scholis, & Ludimagistris.

CAPUT I.

§. I. *Scholarum utilitas.*

Plurimum interest, ut pueri, puellæque recte erudiantur. Juventutis enim institutio tanti momenti est, ut ab ea totius propemodum Reipublicæ Christianæ salus dependeat. Ideo curent Pastores, & Vice-pastores, ut quamprimum pro sexus utriusque pueris, latinæ, & germanicæ Scholæ, in singulis Diœcesis nostræ Urbibus, oppidis, & pagis, saltem frequentioribus, erigantur, & temporum injuria collapsæ restituantur, agantque cum Præfectis, & locorum Primariis, ut eæ loco commodo, & Ecclesiæ vicino constituantur; & rationem ipsis Ludimagistris de annuis stipendiis providendi ineant; mediis vero Ludimagistros alendi deficientibus ipsi Parochi, & Vice-parochi, eorumve Vicarii, seu Sacellani exemplo Salvatoris nostri, qui parvulos ad se venire (g) hortatus est, & blande venientes excepit, Dei & proximi amore pueros instruant.

§. II. *Magistri probati juventuti præficiantur.*

Cæterum Scholis Ludimagistri Catholici, pii, eruditi, & bene morati, ac tales, ad quorum vivendi rationem tanquam ad normam puerorum vita, ac mores componi possint, præficiantur; & nullus inposterum Ludimagister, Hypodidascalus, seu adjutor ad docendum publice, vel privatim assumatur, nisi qui exhibitis idoneis Catholicæ Fidei, doctrinæ, vitæque testimonialibus, per Nos, nostrumve Vicarium in Spiritualibus Generalem, Archi-Diaconum, aut Decanum Ruralem, aut saltem loci Pastorem, vel Vice-Pastorem examinatus, juventuti instituendæ idoneus repertus fuerit, atque orthodoxæ Fidei professionem emiserit.

§. III. *Juventus bonis moribus, & Catechismo Canisii instituenda.*

Ludimoderatores hujusmodi commissos sibi discipulos, sive latinam, sive germanicam addiscant linguam, non tantum literis, sed ante omnia fundamentis Catholicæ Religionis, bonis moribus, aliisque piis, & honestis exercitiis mane, meridie, vesperi, & de die fieri consuetis sedulo imbuant. Quo fine Ludimagistri, vel Ludimagistræ, antequam ad instruendam juventutem admittantur, coram Pastore, seu Vice-Pastore loci promittant, quod Catechismo Petri Canisii, vel alio authoritate nostra approbato utentur, puerosque verecundiam, modestiam, pietatem erga Deum, & parentes, erga Magistratum Ecclesiasticum, & sæcularem reverentiam, & obedientiam docebunt; remedium siquidem hoc ad fidem orthodoxam integerrime tuendam, ac pravæ Religionis prohibenda contagia est efficacissimum.

§. IV. *Libri hæretici, & impuri non permittantur.*

Nulli Ludimagistri, vel Ludimagistræ, nec quicunque eorum Hypodidascali, seu adjutores libros hæreticos, turpia, aut obscœna continentes, vel a Nobis, nostrisque librorum Censoribus ordinariis non approbatos, discipulis suis proponere, prælegere, seu explicare audeant; sed & advertant, ne pueri similes legant; blandum enim incautis virus facile instillatur; secus facientes, vel exemplo vitæ, offendiculo esse deprehensi, nisi moniti resipuerint, a docendi munere protinus amoveantur.

§. V.

(g) Marc. 10. ℣. 14.

§. V. *Pietas juventuti instilletur.*

Ludimagistri, seu Hypodidascali comprimis discipulos ad Sacrosanctum Missæ Sacrificium quotidie pie audiendum; statis vero diebus, & horis ad lectionem Catecheticam deducant, diligenterque ipsos modum mane, meridie, ac vesperi pie orandi, mensæ benedicendi, ac dein gratias agendi, Sacerdoti item sacrificanti inserviendi, ac peccata sua confitendi doceant; iis autem, qui annos discretionis attigerint, methodum sese ad sacram Communionem rite, religioseque disponendi tradant. Ut a teneris discipuli puram, & inviolatam semper retineant conscientiam, & regnum Dei quærant, Ludimoderatores attendant, ut frequentius in anno, præcipue vero circa quinque anni Festa solemniora, videlicet: *Paschatis, Pentecostes, Assumptionis Gloriosissimæ Virginis MARIÆ, omnium Sanctorum, & Nativitatis Domini*, ipsis præsentibus confiteantur, vel saltem factæ tunc confessionis a singulis testimonium Confessarii exigant, simulque advigilent, ut adultiores sacra Synaxi sæpius reficiantur, & in suis Parochiis communicent.

§. VI. *Pauperes, etiam minervalibus, & præmiis juvandi.*

Ad tollendam occasionem pauperibus conquerendi, quod ob defectum mediorum proles eorum Scholas frequentare nequeant, Provisores mensæ pauperum Ludimagistris dimidium ejus, quod ditiores pendunt pro pauperibus, solvant. Item ex eleemosynis mensæ pauperum libros ad discendum necessarios subministrent, curentque, ne unquam ipsis desint Catechismi, & præmiola tempore Catecheseos distribuenda: nam persæpe humano affectu dominante, pauperibus præteritis, & neglectis soli ditiorum liberi munusculis ad diligenter studendum animantur.

TITULUS X.

De Seminario.

CAPUT UNICUM.

§. I. *Archi-Episcopalis Seminarii instauratio & promotio summe utilis.*

Maximum conservandæ Catholicæ Religionis, & restituendæ Ecclesiasticæ disciplinæ præsidium Patres Oecumenici Concilii Tridentini (*b*) in pia sæcularium Clericorum educatione collocarunt, ut optimis moribus & sufficienti doctrina instructi, verbo, & exemplo Christiano populo præesse pariter, ac prodesse possent; ideoque serio omnibus Archi-Episcopis, Episcopis, aliisque Ecclesiasticis Superioribus inculcarunt, ut de erigendo per Diœceses suas Clericorum Seminario essent soliciti, ubi conquisiti bonæ indolis adolescentes, ad animarum curam suscipiendam, in omni virtutum, & scientiarum genere instituerentur. Quapropter FERDINANDUS Archi-Episcopus, Prædecessor noster, piissimæ Patrum dicti Concilii intentioni satisfacere cupiens, pro suo in Catholicam Religionem zelo, ejusmodi Seminarium in Civitate nostra Coloniensi erexit: sed ob varias, quæ postea secutæ sunt, temporum injurias, & rerum difficultates, laudabiliter cœptus conatus continuari, & optatos fructus producere non potuit: Nos proinde vestigiis ejusdem inhærentes, Seminarium hoc ad Catholicam Fidem fovendam, augendamque restaurare, ac totis viribus promovere unice desiderantes, illud stabiliendum, confirmandum, & augendum esse censuimus; prout maturo desuper cum Venerabilibus Decano, & Capitulo nostro Metropolitano præhabito consilio, ad DEI Omnipotentis gloriam, Sanctæ Ecclesiæ Catholicæ incrementum, & animarum salutem, assignatis eidem certis annuis proventibus, locoque habitationis a Decano & Capitulo nostro præfato, in usum Seminarii specialiter donato, restauramus, ac ipsius institutionem sub certis Regulis, ac legibus a Nobis præscriptis confirmamus, & stabilimus. Quo-

(*b*) Sess. 23. de Reform. c. 18.
Tomus IX. Concilior. German.

Quocirca hortamur omnes in Domino, ut ad tam salutare institutum omni conatu concurrant, mediaque suggerant, & conferant, ut indies majus sumat incrementum.

§. II. *Seminarii Inspectores.*

Ut autem ejusdem Seminarii conservationi, bonoque tam in his, quæ ad Alumnorum institutionem, & disciplinam, quam quæ ad victum, vestitum, aliaque hujusmodi necessaria pertinent, opportunius consulatur, & oblatæ Seminario pecuniæ, reditus, & legata diligentius administrentur, certos e Clero nostro sæculari spectatæ virtutis viros, in ipsius Seminarii Inspectores, Directores, Provisores, Præsidem, & Oeconomum de consensu Capituli nostri deputavimus, quos ut Seminarii bona, & facultates bene impendantur diligentissime advigilaturos, plane confidimus.

§. III. *Inspectoribus reddendus computus.*

Volumus etiam, ut Seminarii Præses, & Oeconomus quotannis circa Vernum tempus, administrationis, & Oeconomiæ suæ coram nostris ad id deputatis Inspectoribus, Directoribus, & Provisoribus fideliter rationes reddant, simulque de Alumnorum in virtutum, ac doctrinarum studiis, moribus, & pietate progressu accuratam relationem faciant. Mandamus pariter Seminarii Inspectoribus, Directoribus, Provisoribus, Præsidi, & Oeconomo, ut omnium redituum, proventuum, jurium, obventionum, & emolumentorum, nec non disciplinæ domesticæ diligentem curam habeant; Regulas, ac leges Seminarii exacte faciant observari, & Nobis singulis annis de statu totius Seminarii exactam informationem transmittant.

TITULUS XI.

De Custodibus Ecclesiarum.

CAPUT I.

§. I. *In Custodes quinam assumendi.*

AD Custodum, seu Campanariorum munus alii non admittantur, quam viri Catholici, Dei timore præditi, & pii, vitæ honestæ, boni nominis & famæ, latinæ linguæ, & cantus Gregoriani periti, ut cum Parochis Divinum Officium decenter decantare valeant. Corpore insuper sint integro, non autem mutilo, manco, seu enormiter deformi.

§. II. *Custodibus pro instructione pauperum merces solvenda.*

Qui si Ludimagistrorum munere fungantur, & juventutem erudiant, Magistri fabricæ Ecclesiarum, respectu pauperum, quos docebunt gratis, aliquam ipsis portionem ex reditibus fabricæ Ecclesiæ, vel bonis mensæ pauperum labori proportionatam persolvant.

§. III. *Laudabile est, si Sacerdos juventutem instruat.*

Pastore vero loci, vel Vice-Pastore, Sacellano, aliove Sacerdote authoritate nostra ad id approbato hanc juventutis docendæ, instituendæque, provinciam appetente, is alteri non Clerico, seu Custodi præferatur; maxima etenim in Rempublicam, & privatos commoda ex bona juventutis institutione redundare solent; illis autem juventutis docendæ munus non affectantibus Custos, dummodo sit idoneus, cuicunque alii sæculari præferatur.

§. IV. *Ludimagistri ante admissionem Professionem fidei emittant.*

Ad Ludimagistri munus reperti idonei, præmissa professione fidei Catholicæ, prævioque obedientiæ & reverentiæ Pastori, seu Vice-Pastori exhibendæ juramento admittantur.

§. V. *Admittendi rerum sibi creditarum cautionem præstent.*

Ante admissionem etiam judicio Pastoris, & Ædilium idoneam cautionem, pro sacra supellectile, vasis, ornamentis, vestimentis Ecclesiasticis, linteis Altarium, cunctisque utensilibus Ecclesiæ ipsorum curæ & custodiæ committendis præstent; horum omnium, & singulorum accurata specificatio iisdem, dum admittuntur, a loci Pastore, seu Vice-Pastore descripta in

in forma authentica tradatur, quam subscribant, & de specificatis se responsuros, officiumque per seipsos administraturos spondeant.

§. VI. *Custodes Parocho semper sint ad manum, Divinisque in superpelliceo assistant.*

Quavis hora sint parati, ut Pastoribus, Vice-Pastoribus, eorumque Vicariis serviant. Sine Pastoris, seu Vice-Pastoris licentia a parochia non absint: exeuntes domesticis, si quos habeant, vel Pastori, aut vicino, quo vadant, indicent; sub Officio Divino, & administratione Sacramentorum superpelliceo mundo semper induti Pastoribus, seu Vice-Pastoribus assistant, & inserviant.

CAPUT II.

§. I. *Ostia Ecclesiæ diligenter observent.*

Custodes ostiorum Ecclesiæ diligentem curam habeant, ea debitis temporibus aperiant, ac finito Divino Officio claudant; maxime si per templa, quibus serviunt, quasi per plateam publicam transitus fiat; aut non tam orationis, quam ambulationis causa eo homines convenire soleant.

§. II. *Diebus ferialibus ostia minora tantum aperiant.*

Diebus ferialibus non integras valvas, sed minimas duntaxat templi januas aperiant; quas ita componant, ut onera portantibus transitus non pateat; indecentissimum enim est, domus Domini soli orationi, Sacrificiis, Sacramentorum usui, & sacræ doctrinæ consecratas in vias publicas converti.

§. III. *Tota quotannis purgetur.*

Et quia domum Dei vel maxime mundam esse convenit, Custodes, quotannis minimum semel integras Ecclesias, Capellas, & Sacelli ab omni pulvere, atque aranearum telis expurgent, nec non in tectis, concamerationibus, pavimentis, ostiis, feris, aliisque similibus debitam conservent munditiam; parietes autem ad altitudinem fenestrarum, ipsasque fenestras, & Sacrosancta Altaria, eorumque lacunaria, integumenta, & sacras imagines quater minimum in anno, circa Nativitatem nimirum, & Resurrectionem Dominicam, Assumptionem gloriosæ Virginis Mariæ, ac sancti Patroni, seu Tutelaris Ecclesiæ Festivitatem mundent.

§. IV. *Impedimenta suis quæque locis reponenda.*

Feretra, seu vehicula, quibus in supplicationibus Sanctorum Reliquiæ, ac imagines portantur, & fulcra, quibus in medio Templi certis diebus exponuntur, sediliaque, & scamna pro Sodalitatibus, & lectione Catechetica destinata, aliaque impedimenta taliter seponant, ut decori domus DEI non officiant. Nunquam autem Ecclesias, nisi finitis Officiis Divinis, & foribus Templi clausis mundent, vel ornent.

§. V. *Reliquiæ, & vasa sacra profanis manibus non contrectentur.*

Sedulo advigilent, ne Sanctorum Reliquiæ sacrilegiis, aut furto expositæ sint, neve abjiciantur, vel sine reverentia tractentur, neque eas, aut sacros calices, patenas, aliaque vasa, corporalia, pallas, purificatoria, nisi in sacris Ordinibus constituti fuerint, attingere ausint. (*i*)

§. VI. *Aqua lustralis quo ritu benedicenda.*

Tametsi ipso die Paschatis, & Pentecostes in Ecclesiis, ubi fons Baptismalis consecratur, Christi fideles aqua pridie in fonte Baptismi benedicta, & ante infusionem sancti Olei, & sacri Chrismatis inde hausta aspergantur; aliis tamen Dominicis Missam celebraturus, vel alius Sacerdos alba, & superpelliceo, desuperque stola indutus præparatum salem, & aquam mundam in Sacristia, vel Ecclesia ex Decreto S. ALEXANDRI Papæ ac Martyris (*k*) benedicat, eaque populum aspergat.

§. VII.

(*i*) Concil. Provinc. Colon. sub Hermanno V. Part. 3. cap. ult.
(*k*) C. Aquam. de Consecrat. distinct. 3.

§. VII. *Ea singulis septimanis renovanda.*

Attendant quapropter Sacristæ, & Custodes, seu Æditui, ne ullis in Ecclesiis, præsertim parochialibus, vas cum aqua hujuscemodi lustrali, antecedente Dominica benedicta unquam desit: eamque singulis hebdomadibus in aquiminariis, & amulis renovandam diligenter curent, aquiminaria, & amulas mundent, & ne quis faciem, manus, vel aliud quidquam in his abluat, aut ex iis canes bibant, studiose provideant, ex elapsa hebdomada reliquum in sacrarium, vel cœmeterium effundant.

§. VIII. *Campanarum cura habenda.*

Custodum etiam est campanas diebus Sabbatinis, & profestis meridie, & vesperi pulsare, atque campanarum sono Ecclesiæ Ministros, aliosque Christi fideles ad Officium Divinum, verbumque Dei audiendum statuto tempore convocare, campanarum pariter curam gerere, & si quid confractum, aut quod frangi facile possit, deprehenderint, Pastoribus, Vice-Pastoribus & Ædilibus significare.

§. IX. *In Sacristia quæ observanda.*

Custodes sacristiam, seu sacrarium fœminas nunquam ingredi, multo minus Altaria, seu tabulas eorum superiores pedibus calcare patiantur. In singulis quoque sacristiis lavacrum cum aqua pura, & duo munda lintea, unum quo ante, alterum quo post peractum Sacrificium, Sacerdotes manus tergant, suspendant.

CAPUT III.

§. I. *Celebrantium paramenta sint munda & integra.*

AD Custodis præterea officium pertinet, præparare *vestes* Sacrificantium, *amictum, seu superbumerale, albam, cingulum, manipulum, stolam, planetam seu casulam*: eæ sint omnes integræ, mundæ, ab Episcopo, vel alio, cui per Sedem Apostolicam id licet, benedictæ, ac tales, ut cum honore, ac decore Divinis usibus servire queant. Vestes laceras refici faciant.

§. II. *Casula, & dalmaticæ ejusdem materiæ non separentur in usu.*

Casulas ad Divinum Officium solemnius obeundum ordinatas, quibus dalmaticæ ex eadem materia confectæ respondent, quando sine Diacono, & Subdiacono sacrificatur, non exponant.

§. III. *Hostiæ curentur recentes, & vinum purum.*

Hostias in singulos saltem menses novas, recentes, nitidas & integras in pyxide munda conclusas, vinumque naturale de vite purum, non acetosum aut corruptum procurent.

§. IV. *Aqua recens in poculo servetur pro Sacrificio.*

Aquam in usum Sacrificii limpidam, aut recens haustam, non in lavacro, aut situla, in quam urceolos, aut ampullas immergunt; sed in mundo, & decenter cooperto angusti oris poculo, huic duntaxat usui destinato, servent, ex quo illam in ampullas infundant.

§. V. *Post Sacrum quid faciendum incumbat Custodibus.*

Absoluto Missæ Sacrificio cereos extinguant, & ut Altaris lintea a pulvere, & sordibus diutius pura conserventur, superiorem ejus mappam corio, vel alia crassiori tela coloris alterius tegant, expositaque ornamenta sive linea, sive lanea, vel ex pretiosiori materia sint, ab omni pulvere, & macula, si quam forte contraxerint, expurgent, ordinateque complicata in vestiarii scriniis, vel alibi decenter recondant.

§. VI. *Sacra vasa, & linea supellex sæpius mundanda.*

Urceolos, seu ampullas, pyxides, candelabra, & cætera vasa argentea, ænea, ac stannea, singulis saltem bimestribus, aut etiam crebrius diligenter abluant, superpellicea, lintea, mappas Altarium, Cruces, imagines, reliquamque sacram supellectilem semper mundam, & nitidam exhibeant, ac proinde, quoties opus fuerit, per annum lavent, & purgent.

§. VII.

§. VII. *Sacra vasa, & purificatoria a quo eluenda.*

Calices porro, patenas, vasa sacrorum Oleorum solus Sacerdos, aut Clericus majoribus Ordinibus initiatus; vel si is desit, ipse Parochus expurget. Corporalia, pallas, & purificatoria primum Sacerdos, vel Clericus in sacris Ordinibus constitutus lavet, dein aliæ honestæ personæ accuratius eluant. Aqua vero, qua Sacerdos ea abluit, non in plateam, sed in piscinam, vel sacrarium effundatur.

§. VIII. *Corporalia, & purificatoria cruce signentur.*

Quandoquidem res Divino cultui dicatæ, usibus profanis adhiberi non debeant, idcirco, juxta antiquam Ecclesiæ consuetudinem, corporalia, & Altarium lintea in quatuor angulis; pallæ vero, & purificatoria in medio Crucis signo rubei, aut cærulei coloris muniantur, seu acu pingantur; ut ab aliis profanis linteis dignoscantur.

§. IX. *Vestes sacræ detritæ comburantur.*

Corporalia, pallas, purificatoria, & alia Ecclesiæ ornamenta vetustate detrita comburant. Cineres in sacram piscinam, fossas pavimentorum Ecclesiæ, aliumve locum honestum, ubi nullus est transitus, effundantur; fundus tamen tabernaculi parte corporalis detriti operiri poterit.

§. X. *Oblata fidelium ad Altaria non recipiantur a fœminis.*

Quæ fideles stationum, vel alio quovis tempore ad Altaria offerre solent, nusquam ne in Monasteriis quidem, aut Collegiis virginum fœmina recipiat.

§. XI. *Custodes in Choro cum aliis canant.*

Cum Divinum cantatur Officium, Æditui una cum aliis devote concinant; alias autem reverenter, & pie, prout Sacerdotum, ac Ecclesiæ Ministros decet, assistant, vel flexis genibus, una cum Sacerdotibus, Diaconis, aliisve Clericis, ac Dei Ministris preces Ecclesiæ, tota mente Deo offerant.

CAPUT IV.

§. I. *Reverentiæ meminerint.*

Æditui Divina non vilescant Mysteria; sed Sacramentis salutis nostræ fontibus honorem debitum deferant. Absit ab iis stulta persuasio, quasi privilegio muneris sui, ab honore, & adoratione interiore, & exteriore Deo præstanda eximantur; quin fides eorum viva excitetur, ac augeatur, charitas, & pietas in Deum incalescat tanto vehementius, quanto Divini erga Nos amoris, ac fervoris Mysteriis, & Sacramentis propinquius assistunt.

§. II. *Maxime erga Eucharistiam.*

Quare quotiescunque tabernaculum Sanctissimi Sacramenti, aut Summum Altare transeunt, faciem reverenter ad illud convertant, ac flexo poplite Deum supplices adorent, quod etiam in transitu Ss. Sacramenti, dum sacra Communio distribuitur, observent.

§. III. *Mane, vesperi, & meridie dent signum Salutationis Angelicæ.*

Custodes quoque ex antiqua, & laudabili Ecclesiæ consuetudine (*l*), mane, meridie, & vesperi ad excitandam *Incarnationis*, *Passionis*, & *Dominicæ Resurrectionis* memoriam; Christique fideles ad orationem incitandos, campanæ majoris pulsu dent signum Salutationis Angelicæ.

§. IV. *Vesperi dent signum ad orandum pro defunctis.*

Quia *sancta, & salubris est cogitatio pro defunctis exorare, ut a peccatis solvantur*, (*m*) idcirco Decretum Synodi Diœcesanæ Coloniensis sub Prædecessore nostro FERDINANDO Archi-Episcopo habitæ (*n*) confirmantes; præcipimus, ut in omnibus, & singulis Civitatis, & Diœcesis nostræ Ecclesiis, Oratoriis, & Sacellis, post vespertinum pulsum, diversæ campanæ signo, ubi plures sunt, ejusdem autem, ubi una duntaxat existit, fidelis populus orationis pro defunctis fundendæ admoneatur;

Ttt ttt 3 Cu-

(*l*) Conc. Prov. Colon. sub Theodorico Archiep. p. 235.
(*m*) 1. Machab. 12. ℣. 46.
(*n*) Anno 1627. 19. April. pag. 15.

Curentque Decani tam Collegiales, quam Rurales, & quicunque alii Superiores, cum hujus nostri mandati ad eos notitia pervenerit, quantocyus in suis Ecclesiis, Oratoriis, & Sacellis pium hunc morem introduci.

§. V. *Indulgentiæ Salutationem Angelicam prædicto tempore Orantibus concessæ.*

Ut vero hæc devotio indies crescat, & augeatur exemplo THEODORICI Archi-Episcopi Coloniensis, Decessoris nostri (o), omnibus utriusque sexus contritis, & confessis, qui ad Salutationis Angelicæ signum, mane, meridie, ac vesperi datum, preces ad Deum suderint, ac pro Ecclesiæ necessitate ad honorem, & memoriam Incarnationis, Passionis, & Dominicæ Resurrectionis pie oraverint, de cœlestibus Ecclesiæ thesauris quadraginta dies de injuncta iis pœnitentia, toties, quoties id fecerint, benigne relaxamus.

§. VI. *In Summa Missa ad elevationem S. Hostiæ detur signum.*

Custodes in summa Missa ad elevationem Sanctissimi Corporis, & Sanguinis Dominici dent signum campanæ, ut populus vota, desideriaque sua ad placandam iram Divinam, una cum Sacerdote celebrante dirigat.

§. VII. *Suborta aëris tempestate, pulsentur campanæ.*

Concitata denique aëris tempestate, campanas juxta pium Ecclesiæ morem pulsare non omittant, tum ad aërearum malignitatem tempestatum, & diabolicas machinationes depellendas, tum ut Christi fideles ad Dei misericordiam, & ab imminenti periculo liberationem, piis orationibus implorandam, impetrandamque invitentur.

§. VIII. *Dum verno tempore campanæ pulsantur, insolentiæ caveantur.*

Provideant autem, ne, dum tempore verno pro repellendis aëris injuriis campanæ vesperi, noctu, vel mane pulsantur, in templis compotationes tolerentur, aliæque insolentiæ, quibus Dei ira potius accenditur, quam placatur, exerceantur.

TITULUS XII.

De bonis Ecclesiasticis rite conservandis, & administrandis.

CAPUT I.

§. I. *Bona Ecclesiæ non facile alienanda.*

Magna a Prælatis, aliisque Ecclesiasticis diligentia adhibenda est, ut quæ Ecclesiis, vel Majorum pietate donata, vel Antecessorum suorum industria sunt acquisita, bene conserventur; cavendum vero, ne bona Ecclesiarum permutentur, oppignorentur, vendantur, vel alienentur, nisi evidens id suadeat utilitas, vel inevitabilis exigat necessitas, Decretumque Judicis ordinarii accedat, & solemnitates a jure requisitæ exacte observentur: quin potius sedulo laborandum, ut Ecclesiæ subtracta, vel non legitime alienata vindicentur, & recuperentur.

§. II. *Ablata Ecclesiis restituenda.*

Et quia ob suppressa, vel deperdita monumenta, & documenta plurima Ecclesiarum bona, & jura ab aliis injuste detinentur, & usurpantur, partes Officii nostri Archi-Episcopalis adimplere cupientes, omnibus, ac singulis Civitatis, & Diœcesis nostræ subditis, maxime vero Satrapis, Prætoribus, Scabinis, Secretariis, Scribis, antiquornm censuum, & jurium Receptoribus, ac Notariis serio mandamus, ut si quam notitiam, aut suspicionem habeant, aut quacunque occasione acquirent, Ecclesiarum jura, bona, vel reditus ab aliis occupata hactenus, vel adhuc usurpari, desuper Nobis accuratam faciant relationem, ut prævia diligenti inquisitione, Ecclesiæ restituantur, & hujusmodi usurpatores condigna pœna afficiantur: monemus eosdem sub obtestatione Divini judicii, ut Ecclesiis, aut piis locis debita integre, & prompte persolvant, aliisve bono exemplo præluceant; nullatenus autem vel minimum ipsis prædetineant; quin potius implorati contra similes Prædetentores Ecclesiasticis, &

(o) Cit. pag. 235. §. 10.

& locorum piorum Inspectoribus sine ulla tergiversatione assistant. Si enim, qui in actibus Apostolorum (*p*) sponte sua omnia Deo devoverant, propter modicam subtractionem subita morte perierunt, & pecunia eorum pie promissa, sed non integre oblata, illis exitium attulit corporis & animæ, quanto magis timendum est, ne gravius puniantur, qui Deo debita subtrahunt, negant, aut supprimunt.

§. III, *Bonorum Ecclesiæ injusti Possessores excommunicantur.*

Ut vero omnibus innotescat, quam graviter peccent, qui Christi patrimonium usurpant, volumus, ut Pastores, Vice-Pastores, & Concionatores, Concilii Tridentini Decretum (*q*) contra Occupatores quorumcunque bonorum, & jurium Ecclesiasticorum suis Auditoribus, minimum bis in anno, nempe ad Evangelium *de villico iniquo:* & quo jubemur *reddere Deo, quæ Dei sunt*, inculcent, quem in finem Decretum illud inserendum censuimus: " Si " quem Clericorum, vel Laicorum, *in-* " *quit*, quacunque is dignitate, etiam " Imperiali, aut Regali præfulgeat, in " tantum malorum omnium radix cu- " piditas occupaverit, ut alicujus Ec- " clesiæ, &c. "

§. IV. *Decimæ Ecclesiis solvendæ.*

Similiter ut constet, quanta sit decimarum Ecclesiæ reddendarum obligatio, præcipimus iisdem Pastoribus, Vice-Pastoribus, & Concionatoribus, ut subsequens ejusdem Concilii Tridentini Decretum (*r*), maxime paulo ante messem e suggestu promulgent: " Non sunt ferendi, qui variis artibus " decimas Ecclesiis obvenientes sub- " trahere moliuntur, &c. "

CAPUT II.

§. I. *Beneficiati redituum suorum indicem erigant.*

PRo accuratiori autem bonorum Ecclesiasticorum conservatione, universi, ac singuli tam in Metropolitana nostra, quam Collegiatis Ecclesiis Civitatis, & Diœcesis nostræ Vicarii, aliique Beneficio, vel Officio Ecclesiastico gaudentes, Curati, & non Curati, residentes, & non residentes monimenta, literas originales, fundationum suarum Vicariarum, Beneficiorum, & Officiorum, atque omnium bonorum ad Vicarias, Beneficia, & Officia spectantium intra annum a monitione computandum, una cum claro, & distincto eorum bonorum, censuum, omniumque proventuum, & onerum indice, plenaque designatione limitum, & hypothecarum, & quidem si a quindecim annis confectus sit index, a persona publica, præsentibus duobus saltem testibus renovato, Decanis, & Capitulis suis sub pœna quatuor florenorum aureorum exhibeant; cujus duo exempla authentica ab eadem publica persona conscribantur; unum cum aliis Ecclesiæ monimentis, & documentis in communi Capituli Archivo, seu tutiore parte Ecclesiæ, firmo in scrinio in hunc usum parato, sub tribus clavibus varie fabricatis; quarum unam Prælatus Ecclesiæ, alteram senior Canonicus Presbyter, ac tertiam senior Canonicus Diaconus habeat, conservetur; & si Archivum, seu Scrinium ejusmodi erit aperiendum, clavium Custodes ipsi compareant: alterum vero exemplum, Vicariarum, Beneficiorum, & Officiorum Possessores sibi reservent, illudque quotannis Decano, & Capitulo Ecclesiæ suæ, nec non deputatis a Nobis Visitatoribus, tempore ab iis præfigendo, addito novissimo, & legali statu bonorum dictarum Vicariarum, Beneficiorum, & Officiorum præsentare, illosque indices authenticos Successoribus suis gratis relinquere, & in testamentis suis, ut ab Executoribus suis iisdem fideliter tradantur, serio cavere teneantur. Ubi mentionatæ literæ, monimenta, seu documenta vetustate nimia corrupta sunt, expeosis Vicariorum, Beneficiatorum, & Officiatorum describantur: ubi nulli, aut imperfecti existunt indices, statim perficiantur.

§. II.

(*p*) Cap. 5. (*q*) Seff. 22. de Refor. c. 11. (*r*) Seff. 25. de Refor. c. 12.

§. II. *Beneficium etiam non curatum in Ecclesia Parochiali adepturus, Archi-Diacono, vel Decano Rurali redditicum sui Beneficii indicem tradat.*

Quemadmodum promotus ad Pastoratum, antequam ejus possessionem adeat, vel curam animarum suscipiat, inter alia se Archi-Diacono, vel Decano suo Rurali, intra certum tempus descriptionem omnium bonorum, fructuum, redditauum, proventuum, jurium, & emolumentorum universorum ejusdem sui Pastoratus, nominatis in ea hypothecis, limitibus, & terminis, traditurum jurare obligatur; ita quoque deinceps quodcunque Beneficium non curatum in Ecclesia aliqua parochiali adepturus, intra annum post apprehensam possessionem Archi-Diacono, vel Decano Rurali, cujus visitationi subest, plenam & perfectam descriptionem omnium bonorum, & redditituum ejusdem sui Beneficii, adjecta hypothecarum, limitum, & terminorum designatione tradet, & idipsum se præstiturum jurabit, antequam ad possessionem admittatur.

§. III. *Indici addantur onera, quibus Beneficia gravantur.*

Ne Ecclesiastica bona annuis censibus, aliisque oneribus gravata, defectu solutionis ipsorum Beneficiatorum culpa deperdantur; omnes, & singuli quotquot Beneficio curato, vel non curato gaudent, vel gaudebunt, dum Archi-Diacono, vel Decano bonorum, & proventuum ad sua Beneficia spectantium indicem tradunt, censuum, & aliorum quorumcunque onerum descriptionem addant. Quin & onera, quibus bona Beneficiorum gravata sunt, persoluta esse tempore visitationis, apochis exhibitis, vel aliis idoneis testimoniis docebunt.

§. IV. *Indicem acceptum Archi-Diaconi, & Decani Rurales mittant Archi-Episcopo.*

Singuli Archi-Diaconi, & Decani Rurales, indice accepto, eundem describi faciant, & pro sua informatione retineant, copiamque authenticam ejusdem, adjuncta specificatione onerum, ad quæ Beneficiati tenentur, Nobis transmittant.

§. V. *Indices imperfecti perficiantur cum specificatione hypothecarum.*

In Collegiis, Ecclesiis, aliisque locis piis, ubi vel nulli, vel minus perfecti fundationum, bonorum, & redituum reperiuntur indices, iidem conficiantur, aut perficiantur: in quibus non tantum numerus, & descriptio agrorum, seu terrarum arabilium, pratorum, sylvarum, hortorum, vivariorum, & cæterorum emolumentorum specificetur, & hypothecæ quoque censuum, & redituum, una cum earundem possessoribus, limitibus pariter, & terminis exprimantur; ubi vero indices, seu registra quidem sunt, sed a decem, vel quindecim annis legitime non renovata, intra proximum annum debite renoventur.

§. VI. *Fiat quoque mentio, unde obligatio solvendi reditus oriatur, & specificetur anni elocationis.*

Ut a Majoribus in pios usus donata conserventur, & necessarium non sit post obitum Beneficiatorum novas designationes redituum ex aliorum dictis, & depositionibus conficere, antiquis indicibus, & monimentis vel deperditis, vel fraudulenter suppressis: Pastores, Vice-Pastores, & quotquot Beneficia & Officia Ecclesiastica possident, conficiant libellos, in quibus annuos proventus annotent, causasque obligationum & contractus, vigore, quorum reditus recipiunt, adscribant; annorum quoque numerum, præsertim quoad bona, quæ ad longum tempus elocata sunt, adjungant. Libelli hi ab Archi-Diaconis, Decanis, aliisque Visitatoribus nostris lustrentur, ac Successoribus relinquantur.

§. VII. *Ecclesiastici Testatores Ecclesiasticum nominent Executorem.*

Ut conservationi monimentorum, & indicum ad Ecclesias, Vicarias, aliaque Beneficia, & Officia Ecclesiastica spectantium magis sit prospectum, omnes Ecclesiastici semper aliquam personam Ecclesiasticam in Executorem sui testamenti nominent, alioqui Archi-Episco-

Episcopali nostra authoritate per nostrum Officialem Executor Ecclesiasticus deputetur.

§. VIII. *Pastores jura sua diligenter exigant.*

Curent Pastores, Vice-Pastores, Custodes, & qualescunque Ecclesiarum Ministri, ut antiqua, & consueta jura a parochianis, aliisque debita persolvantur: utque iis in locis, ubi populus a solutione tali præstanda, negligentia Pastorum, seu Vice-Pastorum, aut alia de causa desuevit, ad veterem consuetudinem, implorato, si opus fuerit, brachio sæculari, revocetur.

§. IX. *Et quidem in natura, vel vero valore.*

Ne porro his juribus ex modo solutionis aliquid decedat; census, ac reditus quorumcunque frumentorum, leguminum, vini, olei, ceræ, pullorum, caponum, anserum, & similes Collegiis, Beneficiis, fabricis Ecclesiarum, mensis pauperum, ac quibuscunque piis locis debiti in natura quotannis, aut saltem in pecunia juxta verum valorem persolvantur: quos absque nostro, nostrive Officialis Decreto, & causa prius mature examinata redimi nolumus, redemptiones aliter factas nullas declarantes. Quoad decimas autem, ne loca, termini, & jura earum deperdantur, aut saltem obscurentur, Pastores, Vice-Pastores, & omnes, qui eas ab Ecclesia acceptas possident, omnino advigilent, ut illæ curru decimali circumeunte colligantur, & a contractibus, per quos collectioni ejusmodi præstatur impedimentum, omnino abstineant.

§. X. *Bona caduca Beneficiis Ecclesiasticis maneant.*

Si bonorum ad parochiales Ecclesias, aut quæcunque Beneficia, sive Officia Ecclesiastica pertinentium directum dominium, ob neglectam solutionem Canonum, vel alias in jure fundatas causas, cum utili consolidetur, Pastores, Vice-Pastores, Beneficia, vel Officia Ecclesiastica possidentes, illa nullatenus sibi approprient, aut de iis disponant; sed ipsis Ecclesiis, Beneficiis aut Officiis acquisita maneant; contrafacientes arbitrio nostro punientur, & ab illorum detentoribus, tanquam bona Ecclesiastica injuste detinentibus, vindicabuntur.

§. XI. *Reductio fundationum, a quo fieri debeat.*

Piæ fundationes ad certos, & determinatos usus factæ, aliis etiam piis usibus per Administratores earum propria authoritate non applicentur: sed si quæ ob earum tenuitatem, juxta voluntatem Fundatorum impleri nequeant, ideoque reductione opus sit, vel bona illarum ad alios meliores, aut magis necessarios usus converti expediat, ad sanctam Sedem Apostolicam, aut Nos, juxta sacros Canones recurratur.

CAPUT III.

§. I. *Elocatio bonorum Ecclesiasticorum, ad quot annos fieri debeat.*

CUm diuturna observantia compertum sit, quantum Ecclesiis detrimenti locatione rerum Ecclesiasticarum ad longum tempus inferatur: statuimus, ut decimæ Capitulorum, Collegiorum, Monasteriorum, aliorumque piorum locorum, vel Beneficiorum Ecclesiasticorum, ultra sexennium; curtes vero, ac terræ arabiles ultra novennium, seu ut in his regionibus, ab immemorabili tempore fieri consuevit, ad annos duodecim, ita tamen, ut utrique parti singulis respective trienniis, & sexenniis permissum contractui renuntiare, non elocentur.

§. II. *Elocatio fiat plus offerenti & petita cautione.*

Bona ad Capitula, Monasteria, Pastoratus, Capellas, aliaque Beneficia Ecclesiastica, nec non fabricas Ecclesiarum, mensas pauperum, aliasque pias fundationes, ac pia loca spectantia, post tres promulgationes debite factas, publice, & secundum æquitatem plus offerenti, petitaque idonea a conductoribus cautione, elocentur. Sin publicam elocationem propter collusionem incolarum loci, vel ob aliam justam causam, elocantibus fore damno verosimiliter appareat, omissis pro-

mulgationibus, bona poterunt elocari; non minoris tamen, quam bona vicina ejusdem naturæ, & conditionis elocantur, nec aliter, quam accepta idonea cautione.

§. III. *Elocationes anticipatis solutionibus non fiant.*

Elocationes bonorum quorumcunque Beneficiorum Ecclesiasticorum anticipatis solutionibus nunquam fiant: & si quæ fuerint factæ, easdem nullas & irritas, nec Successores ullatenus obligare, etiamsi quocunque privilegio, vel induko fulciantur, juxta Concilii Tridentini Decretum (s) declaramus; vetamusque, ne ulli Ecclesiastici pendentes Beneficiorum fructus, aut proventus currentes quovis colore, vel causa vendant, aut elocent, nisi dilata in tempus, quo fructus erunt a solo separati, aut annus cessit, solutione, ne iisdem cedentibus, aut decedentibus Successores illis priventur, & Ecclesia debitis muneribus destituatur.

§. IV. *Neque ea conditione, ut statim notabilis summa solvatur.*

Abusus est nullatenus tolerandus, quod subinde Ecclesiastici Beneficiorum suorum bona ad multos annos exigua pensione elocant, ea conditione, ut statim conductor notabilem summam pecuniæ solvat; quæ elocationes cum in maximum præjudicium Successorum cedant, si currentibus earundem annis elocatores moriantur; hæredes ipsorum ad restitutionem pecuniæ anticipatæ, juxta proportionem annorum cessorum teneri declaramus.

§. V. *Omnis occasio perpetuarum elocationum vitetur.*

Improbamus pariter, & prohibemus a nonnullis fieri solitas elocationes, cum facultate conductoribus data in fundis conductis ædificandi & plantandi ea conditione, ut finitis elocationis annis ædificata, & plantata per peritos æstimentur, conductoribus pretium restituatur, aut elocationis terminus producatur: illæ siquidem causam perpetuarum elocationum sæpissime præbent, & in gravissimum damnum Successorum vergunt.

§. VI. *In locum arborum cæduarum aliæ plantentur.*

Demum universis Parochis, Vice-Parochis, aliisve Beneficiatis mandamus, ut in locum arborum cæduarum, quæ vel vetustate, vel aliter pereunt, aut debito tempore cæduntur, alias plantari faciant: arbores vero non cæduæ, absque speciali nostra, nostrive Officialis licentia non cædantur, pretiumque inde proveniens ad augmentum, & utilitatem Beneficiorum, aut refectionem ædificiorum eorundem applicetur; & in locum earum aliæ plantentur.

TITULUS XIII.

De bonis fabricæ Ecclesiarum, & mensæ pauperum.

CAPUT I.

§. I. *Fabricæ Ecclesiarum, aliisque piis locis quinam præficiendi.*

Fabricæ Ecclesiarum, mensæ pauperum, Xenodochiis, aliisque piis locis Magistri, Provisores, atque Administratores viri Catholici, providi, idonei, ac boni testimonii, quique domui suæ bene præesse sint comperti, qui sciant, velint, valeantque loca ipsa, bona eorum, ac jura, instar Tutorum, & Curatorum conservare, præficiantur; non prodigi, lusui, ac compotationibus dediti, nullatenus autem hæretici, vel de hæresi suspecti. Teneantur iidem singulis annis (t), vel saltem ubi tenuiores sunt proventus, singulis bienniis, Archi-Diacono, Decano Rurali, aut saltem Pastori, seu Vice-Pastori loci, tanquam nostris hac in parte deputatis, rationes accuratas receptorum & expositorum ad Archivum Ecclesiæ reponendas, una cum exacta redituum non solutorum designatione reddere. Omni decennio sigillatim limites agrorum, terrarum arabilium, pratorum, sylvarum, & bonorum ad pia loca pertinentium exprimantur; addaturque designatio fundorum, & ædium oppignoratarum Ecclesiæ,

(s) Trid. Sess. 25. de Reform. cap. 11.

(t) Trid. Sess. 25. de Reform. cap. 8. & 10.

clesiæ, ædiumque & fundorum iisdem adsitorum, & vicinorum; ante administrationem etiam coram Pastore, vel Vice-Pastore jurent se fideliter, & utiliter officio suo functuros. Insuper Magistri fabricæ Ecclesiarum, Administratores Hospitalium, mensæ pauperum, similiumque fundationum Curatores, cautionem ad minus fidejussoriam proportionatam reditibus per ipsos administrandis, præstent, nisi aliud, attenta qualitate personarum, Archi-Diaconis, Decanis Ruralibus, aut Pastoribus visum fuerit.

§. II. *Duo sint Administratores, nec ultra biennium maneant.*

Duo sint eodem tempore ejusmodi bonorum Ecclesiæ Administratores, alter Magister fabricæ, alter Provisor mensæ pauperum, & Sodalitatum, nec ultra biennium, nisi rursus legitime electi juramentum renovent, in officio continueutur.

§. III. *Pro restantibus reditibus certus Receptor deputetur.*

Ad emonendos a multis annis restantes reditus a Pastore, vel Vice-Pastore, Magistris fabricæ, & Provisoribus mensæ pauperum, constituatur specialis Receptor, qui erga condignam mercedem eosdem diligenter exigat, & colligat, desuperque rationes reddat.

§. IV. *Stato tempore rationem non reddentes, mulctentur.*

Certi quoque dies ad audiendas rationes constituantur, in quibus ad easdem reddendas obligati in loco destinato compareant, & computus exhibeant sub pœna duorum florenorum aureorum.

§. V. *Computationibus ad minimum adsit Pastor.*

Archi-Diaconi, Decani Rurales, vel saltem Pastores loci, non tantum fabricarum, & mensarum pauperum, sed etiam Hospitalium, domorum orphanorum, Confraternitatum, ac quorumcunque locorum piorum rationibus intersint; (*u*) an reditus diligenter emoneantur, & bona fideliter administrentur, observent.

CAPUT II.

§. I. *Provisoribus quænam observanda.*

Quoniam bona Ecclesiarum, mensæ pauperum, Sodalitatum, aliorumque piorum locorum merito omni solicitudine conservanda sunt, idcirco quæcunque circa censuum, ac proventuum Ecclesiasticorum venditiones, solutiones, elocationes mandavimus observari, ad eadem observanda Magistros fabricarum Ecclesiæ, Provisores mensarum pauperum, administratores bonorum sodalitatum, & ejusmodi locorum piorum obstringimus.

§. II. *Quænam ab iis procuranda.*

Meminerint Magistri fabricæ suarum esse partium, omnes census, ac reditus fabricæ Ecclesiæ diligenter exigere, colligere, recipere, fideliterque expendere; Ecclesiæ, turris, campanarum, sacrorum vasorum, ornamentorum, instrumentorum, ac vestium, aliarumque rerum, præcipue ad fabricam pertinentium curam habere; nullas autem Magistri fabricæ vendant, cædant, multo minus donent arbores, vel in privatos usus convertant ex sylvis, cœmeteriis, aliisve locis Ecclesiæ, sub pœna restitutionis quadrupli, & alia arbitraria; si vero eas cædi necessitas exigat, vel evidens Ecclesiæ utilitas suadeat, pretium earundem, addito die, anno, & causa venditionis rationibus inseratur.

§. III. *Lis nulli, inscio Parocho, intendatur.*

Processum nullum Ecclesiam, vel ejusdem bona concernentem Magistri fabricæ Ecclesiarum, seu Provisores mensæ pauperum, absque Pastorum, Vice-Pastorum, & Primariorum loci virorum consilio, consensuque incipiant.

§. IV. *Eleemosynæ quando, & quibus dandæ.*

Eleemosynæ, ac proventus mensarum pauperum, vere pauperibus, ac pro-

(*u*) Trid. sup. cit.

probis, ordinatis diebus, maxime Dominicis, ac Festivis post summum Sacrum, & Concionem, quibus omnes intersint, distribuantur; ante Festum vero Nativitatis JESU CHRISTI, & Paschæ Provisores mensæ pauperum nomina eorundem Pastoribus, seu Vice-Pastoribus exhibeant, ut in ipsorum vitam, ac mores, & an præcepto Ecclesiæ de Communione paschali satisfecerint, inquirant: in distribuendis siquidem eleemosynis non tantum inopiæ, sed vitæ etiam, ac morum ratio habenda est.

§. V. *Ad Hospitalia quinam non sint ad mittendi.*

Hospitalia in subsidium peregrinorum erecta, histrionibus, aleatoribus, aliisque id genus hominibus non pateant; nec in iis viri cum fœminis versari permittantur, etiamsi se Matrimonio conjunctos esse asseverent: quia sub hoc colore Hospitalia sæpe in lupanaria fuisse conversa, deprehensum est.

§. VI. *In pauperibus alitur Christus.*

Quicunque locorum piorum administrationem, procurationemve suscipiunt, geruntque, illud in primis cogitare debent, se ad curam pauperum, pupillorum, viduarum, senum, ægritudine laborantium, peregrinorum, & aliorum aliena ope indigentium diligentissime, & patientissime sustinendam obligari, Christumque in extremo judicii die rigidissimam desuper rationem exacturum, misericordiam, operam, opem, beneficia & officia illis collata liberalissime quasi sibi facta remuneraturum; molestias autem, & injurias iisdem illatas, malamque reditunm in ipsorum usus destinatorum administrationem severissime puniturum.

TITULUS XIV.
De sententia Excommunicationis.

CAPUT I.

§. I. *Excommunicationis effectus a sæcularibus non impediatur.*

Cum excommunicationis gladius, veluti Ecclesiasticæ disciplinæ nervus, a Christo Ecclesiæ concessus sit (x), quo contumaces & rebelles a Sacramentorum administratione, perceptione, & Christi fidelium communione separantur, indignum est, & plane intolerandum, laicos quosdam Magistratus Judicibus Ecclesiasticis quoad usum jurisdictionis hujusmodi obicem nonnunquam ponere, & injicere impedimenta: quos proinde sub obtestatione Divini judicii districte monemus, & hortamur, ut quæ in vindictam, & correctionem iniquitatum ab Ecclesiasticis legitime decernuntur, neque impediant ipsi, neque ab Officialibus, & Ministris suis impediri, aut convelli patiantur; quin potius eadem sæcularis brachii subsidio promoveant, ac tueantur.

§. II. *Censuræ circumspecte ferantur.*

Judex vero Ecclesiasticus cum parce admodum, caute, & circumspecte, excommunicationem in eos duntaxat, qui aliis opportunioribus juris mediis corrigi nequeant, ferre debeat: eapropter Decreto Concilii Tridentini (y) inhærentes, prohibemus omnibus, & singulis Judicibus Ecclesiasticis, ne facile, aut leviter hoc spirituali gladio, sed aliis, sicubi commode fieri poterit, tum in procedendo, ac definiendo, tum exequendo juris remediis utantur. Nam sicut ægra membra, tunc demum a sano sunt corpore resecanda, cum corporis saluti alia ratione consuli non valet; ita anathematis gladio nemo a corpore Ecclesiæ est præcidendus, quamdiu aliis sanari remediis potest.

§. III. *Excommunicati monendi, ut resipiscant.*

Et quia sententia excommunicationis in quemquam ferenda non est, ut pereat, sed ut pœnitentia ductus emendetur; Pastores, Vice-Pastores, & Concionatores anathematis vinculo ligatos serio admoneant, ut habita salutis suæ ratione resipiscant, & corpori, a quo sua culpa sunt præcisi, præstita satisfactione, & emendatione restituantur. Si qui vero pertinaces per integrum annum in excommunicatione insorduerint, tanquam Ecclesiasticæ potestatis

(x) Trid. Sess. 25. de Reform. cap. 3.

(y) Cap. 3. cit.

ftatis contemptores, de hæresi suspecti habeantur.

CAPUT II.

§. I. *Modus excommunicandi præscriptus a Canonibus est observandus.*

Porro modum excommunicandi a Canonicis Sanctionibus præscriptum norint Judices, qui ea potestate pollent. Pastores autem singulis diebus Dominicis, dum populus frequens ad Divina confluit, si qui sint per sententiam a reliquorum communione præcisi, eosdem clara voce nominent, obligationemque ipsorum conversationem vitandi significent, ut hoc etiam adhibito remedio citius sese Ecclesiæ reconciliare satagant; erubescunt enim vel maxime ab Ecclesiæ communione præcisi, dum se tanquam bonorum congressu, & convictu indignos ab omnibus vitari vident.

§. II. *Publice denunciati a Christi fidelibus vitentur.*

Omnes, & singuli Christi fideles juxta Canonicas, & Apostolicas Sanctiones a consortio per Ecclesiasticam sententiam publice denunciatorum abstineant, omnemque eorum conversationem devitent; (z) sicut & illorum, qui ob Clerici manifestam percussionem similem censuram incurrerunt. Qui vero ab eorum societate & familiaritate se continere noluerint, tanquam manifeste criminis fautores severe puniendur.

§. III. *Excommunicati non absolvendi, nisi a Judice, vel ejus Superiore.*

S. CALISTUS Papa & Martyr (a) non tantum vetuit communionem cum excommunicatis, sed & eorum quemquam absolvi, nisi causa cognita parti læsæ fuerit satisfactum. Quare absolutio ab excommunicatione non nisi a Judice, qui sententiam tulit, vel a Superiore ejus concedi potest: præterquam in mortis articulo, quo permittitur cuivis Sacerdoti facultas absolvendi ab omnibus criminibus, & censuris, etiam Apostolicæ Sedi reservatis, dummodo absolvendus habeat propositum syncerum, quod, si pristinæ sanitati restituatur, in contumacia nolit persistere, & tam Judici, quam parti læsæ intra mensis spatium satisfacere.

TITULUS XV.

De Visitatione Ecclesiarum & personarum.

CAPUT I.

§. I. *Vita mala Ecclesiasticorum Ecclesiæ Dei valde perniciosa est.*

Si attentius consideretur, unde fidei corruptio, pietatis tepor, morum & disciplinæ dissolutio in Ecclesiam Dei irrepserit, id vel inde potissimum processisse apparebit, quod illi, qui (ut INNOCENTIUS III. Pontifex (b) illos appellat) in sortem, sive hæreditatem Domini sunt adsciti, a vitæ, & vocationis suæ tramite deviantes fiant filii, qui suam matrem iniquitatis suæ armis impugnant.

§. II. *Hinc frequentes Visitationes instituendæ.*

Quibus malis eradicandis nullum efficacius potest adhiberi remedium, quam quod & antiqua Concilia ordinarunt, & Sacrosanctum Oecumenicum Tridentinum (c) saluberrime præscripsit, crebra scilicet Ecclesiarum visitatio.

§. III. *Quid ante visitationem Episcopalem a Decanis Ruralibus præstandum.*

Quæ ut majori cum fructu instituatur, Decani Rurales, vel illi, quibus id muneris delegatum fuerit, antequam Episcopus visitationem incipiat, aliquot diebus præcedant, parochias visitandas lustrent, viamque minoribus ac levioris momenti causis discussis præparent (d), ne Episcopus, seu ab eo deputati Visitatores similibus negotiis detineantur, & diutius hærere cogantur; sed ubique locorum visitatio-

Vvv vvv 3

(z) C. Si quis suadente 17. q. 4. (a) C. Excommunicatos 11. q. 3. c. 25. de Appellat. c. 23. de V. S. (b) C. Cum secundum. de Præbend. (c) Sess. 24. de Refor. c. 3. (d) Statuta Adolphi III. pag. 474. §. Verum cum latissima sit.

fitationem expedite peragere, & absolvere possint.

§. IV. *Visitatores visitandis exemplo bono præluceant.*

Cum nihil potentius sit exemplo, vitaque laudabilis efficacior sit, quovis de virtute sermone, præsertim in iis, qui præsunt; (e) integritas enim præsidentium salus est subditorum, & eorum tanta communiter apud subditos est authoritas, ut etiam ipsorum vitia imitentur, idcirco ne Visitatores, dum subditis nostris debent exhibere medicamenta salutis, lethalia venena propinent, prius domos suas reforment, mores & vitam ad sacrorum Canonum, Concilii Tridentini, Constitutionum Apostolicarum, & Decretorum Synodalium præscripta componant: *Si quis* enim *domui suæ præesse nescit, quomodo Ecclesiæ Dei diligentiam habebit* (f), inutilibus sumptibus per Visitandos subministrandis nemini graves sint, sed contenti modico famulitio studeant, quam celerrime, debita tamen cum diligentia visitationes absolvere, (g) neque ipsi, aut quisquam suorum quidquam procurationis causa pro visitatione accipiant, multo minus exigant.

CAPUT II.

§. I. *Quid Visitatoribus observandum sit.*

Decani Rurales, aliique authoritate nostra deputati Visitatores (b), assumpto Notario, qui Sacerdos sit, aut saltem Clericus non conjugatus, parochias suorum districtuum, aut ad Visitandum a Nobis ipsis commissas, cum Capellis, Xenodochiis, Hospitalibus, & Confraternitatibus solertissime perspiciant, de fide, vita, moribus, doctrina, & administratione Parochorum, Vice-parochorum, Vicariorum, Capellanorum, aliorumque Beneficiatorum, nec non Magistrorum fabricæ Ecclesiarum, Ædilium, provisorum Hospitalium, ac mensarum pauperum, Ludimagistrorum, & Custodum, reliquorumque incolarum diligentissime disquirant, errores, vitia, & crimina corrigant & evellant, eorumque loco virtutes, ac bonos mores inducant, inferant, & promoveant, paternaque charitate & Christiano zelo omnes amplectantur, aliud nihil, quam DEI honorem, & lucrum animarum quærant, omniaque exactissima cura peragant propheticæ comminationis memores: *Maledictus, qui facit opus Dei negligenter.* (i)

§. II. *Quid Visitatoribus investigandum.*

Archi-Diaconi, Decani, Commissarii & alii Visitatores nostri exacte investigent (k), num Pastores, Vice-Pastores, eorumque Vicarii, Sacellani, Capellani & Adjutores, quibus animarum cura incumbit, pro verbo Dei prædicando, Confessionibus excipiendis, aliisque Sacramentis Ecclesiasticis ministrandis authoritate nostra juxta Concilii Tridentini, & Summorum Pontificum Sanctiones examinati, & approbati, Fideique professionem fecerint.

§. III. *Super quibus ulterior specialis inquisitio facienda.*

Inquirant speciatim, an Pastores, & Vice-pastores, ac reliqui Sacerdotes, & Ministri Ecclesiarum honeste vivant, an singuli, ad quos Sacramentorum administratio, & animarum cura spectat, in Parochiis suis resideant, ac pernoctent, utrum pastoralia munia per semetipsos diligenter obeant, Dominicis ac Festis fori diebus Catecheticam lectionem servent, juventutem etiam extra Catechesin instruant, verbum Dei cum fructu parochianorum prædicent, Missæ Sacrificium frequenter offerant, Sacramenta sedulo administrent, & ægros visitent, an quacunque diei, ac noctis hora ad Sacramenta animarum saluti necessaria ministranda requisiti, statim se paratos ac promptos exhibeant, neque prætexendo horam importunam, tempus intempestivum, aut aliam occupationem tergiversentur, aut ob convivium se excusent, an ipsorum negligentia parochiani

(e) Conc. Trid. Sess. 6. de Reform. c. 1. Conc. Prov. Colon. sub Hermanno V. Part. 14. c. 4. pag. 405. (f) 1. Tim. 3. ℣. 5. (g) Conc. Trid. Sess. 24. de Refor. c. 8.
(b) Conc. Trid. Sess. 7. de Reform. c. 8. Sess. 21. de Reform. c. 8. Sess. 22. de Reform. c. 8.
(i) Jeremiæ 28. ℣. 10. (k) Conc. Prov. Colon. Part. 14. pag. 405. cap. 9.

ni absque Baptismo, Confessione, sacro Viatico, aut Extrema Unctione ex hac vita migraverint, an piis Testatorum voluntatibus, fundationibus, legatis, eleemosynis, & oneribus parochiarum, Beneficiorum, & Officiorum Ecclesiasticorum satisfiat: advertant etiam, utrum Ecclesiæ, vel domus pastorales, vel Sacellanorum reparatione egeant, an cœmeteria bene occlusa sint; neque Sacramentalium ornamentorum, sacræ supellectilis Ecclesiarum, & Scholarum visitationem prætermittant; accurate pariter attendant, an Synodalia nostra Decreta & Statuta observentur.

§. IV. *Major pars districtus ad minimum singulis annis visitetur.*

Quamvis desiderandum foret, ut in singulis districtibus visitationes annue instituerentur: si tamen latitudo districtus idipsum non permittat, Decani Rurales saltem majorem partem visitando absolvant, & reliquam subsequenti anno visitent; (*l*) acta autem cujusque visitationis nitide, ac correcte descripta ad Nos, vel Vicarium nostrum Generalem in Spiritualibus intra mensem, a die absolutæ visitationis computandum, transmittant, ut non tantum Ecclesiarum statum cognoscamus, sed & collapsa erigere, vitiosa emendare, deformia nitori suo restituere possimus.

§. V. *Dies ad visitandum deputatus notificetur.*

Ut autem tam utile, & necessarium opus accuratiori diligentia peragatur, (*m*) Visitaturus Parochiam aliquam, diem visitationi designatum, & adventus sui Pastori, seu Vice-Pastori Ecclesiæ visitandæ notificet, moneatque, ut omnibus, & singulis ad Parochiam spectantibus visitatio promulgetur, precesque ad Deum fundantur, ut visitatio ad honorem, & gloriam Omnipotentis, fidelisque populi salutem cedat.

§. VI. *Pastor Visitatorem in Ecclesia exspectet.*

Pastor, seu Vice-Pastor præstituta visitationis hora in Ecclesia cum Beneficiatis, Custode, Ludimagistro, Ædilibus, Magistro fabricæ Ecclesiæ, Provisore mensæ pauperum, & Scabinis Synodalibus compareat, claves tabernaculi sanctissimi Sacramenti, sacrorum Oleorum, Baptisterii, sacrarum Reliquiarum, Sacristiæ, Capellarumque, si quæ sint, paratas habeat, ibidemque Visitatoris adventum præstoletur.

§. VII. *Visitationi invocatio Spiritus Sancti præmittatur.*

Visitator ingressus Ecclesiam visitandam, sacro Missæ Officio celebrato, Spiritus sancti gratiam invocet; quo peracto materialem visitationem incipiat, & deinde ad personalem (*) juxta formam, quam imprimi mandavimus, & accuratissime observari volumus, procedat, omnique diligentia eo collimet, ut visitatio ad majorem DEI gloriam, extirpationem vitiorum, eradicationem abusuum, reformationem Ecclesiasticorum, & Ecclesiæ Ministrorum, fidelisque populi ædificationem vergat, prout in Domino confidimus, & optamus. (**)

FINIS TOMI IX. CONCIL. GERMAN.

ADNO-

(*l*) Concil. Trid. Sess. 24. de Reformat. cap. 3.
(*m*) Concil. Provinc. Colon. sub Hermanno V. Part. 14. c. 7. pag. 405.
(*) *De utraque Visitatione actum b. Tom. a pag.* 682.
(**) *Uberior Collectio Titulos habet Part.* 3. *XVII. quos inter Titulus V.* de triplici Vicario Generali & cujusque officio ac potestate: *item Titulus IX.* de Juramentis & Statutis Ecclesiarum.

ADNOTATIO AD LECTOREM.

Superest Tomus X. & is supremus, quem priorum rursus Tomorum ad normam exigendum, digerendumque, hæ cum Prolegomenis partes component:

I. Explanatio Historica de Episcopatibus in Germania a Sæculo XVI. suppressis, novisque dein erectis, ad Chartam Chorographicam modernæ Germanicarum Ecclesiarum Hierarchiæ.

II. Synodi ex Hartzhemianis Collectis reliquæ.

III. Omissarum breve Supplementum.

IV. Index Statutorum omnium, in tota hac Collectione contentorum, *Tom. VI. pag.* 814. promissus.

Hæc Te, benevole Lector, scire volui.

Fave & Vale.

